

Bliki

TÍMARIT UM FUGLA

32

JÚNÍ 2013

Bliki er gefinn út af Náttúrufræðistofnun Íslands í samvinnu við Flækingsfuglanefnd, Fuglavernd, Líffræðistofnun háskólans og áhugamenn um fugla. Birtar eru greinar og skýrslur um íslenska fugla ásamt smærri pistlum um ýmislegt sem að fuglum lýtur.

Ritnefnd: Guðmundur A. Guðmundsson (ritstjóri), Arnþór Garðarsson, Daníel Bergmann, Gunnlaugur Pétursson, Gunnlaugur Þráinsson og Kristinn H. Skarphéðinsson.

Afgreiðsla: Náttúrufræðistofnun Íslands, Urriðaholtsstræti 6-8, 212 Garðabær. – Sími: 590 0500. – Bréfasími: 590 0595. – Netfang: bliki@ni.is.

Áskrift: Ritið kemur út a.m.k. einu sinni á ári. Þeir sem þess óska geta látið skrá sig á útsendingarlista og fá þá ritið við útgáfu. Hvert hefti er verðlagt sérstaklega og innheimt með beiðni um millifærslu (reikningur í Íslandsbanka nr. 0513-14-500367, kt. 480269-5869). Hægt er að leggja greiðslu beint inn á ofangreindan reikning, en gæta verður þess að nafn áskrifanda, kennitala og númer heftis komi fram.

Greinar, sem óskast birtar, skulu sendar ritstjóra *Bliki* á Náttúrufræðistofnun. Höfundar geta fengið 25 sérprent af grein sinni endurgjaldslaut, óski þeir þess. Rafrænt skjal af greininni (PDF) er einnig í boði.

Bliki is published by the Icelandic Institute of Natural History in cooperation with the Icelandic Rarities Committee, BirdLife-Iceland, the Institute of Biology (University of Iceland), and birdwatchers. The primary aim is to act as a forum for previously unpublished material on Icelandic birds, in the form of longer or shorter papers and reports. The main text is in Icelandic, but summaries and figure- and table texts in English are provided, except for some shorter notes.

Editorial board: Guðmundur A. Guðmundsson (editor), Arnþór Garðarsson, Daníel Bergmann, Gunnlaugur Pétursson, Gunnlaugur Þráinsson and Kristinn H. Skarphéðinsson.

Circulation: Icelandic Institute of Natural History, Urriðaholtsstræti 6-8, IS-212 Garðabær, Iceland. – Phone: +354-590 0500. – Fax: +354-590 0595. – E-mail: bliki@ni.is.

Subscription: *Bliki* appears at least once each year. Each issue is priced and charged for separately, hence there is no annual subscription. Those wishing to receive future issues of the magazine, will be put on the mailing list. Payment is by an invoice for each issue, payable by international money transfer to account: IBAN IS25 0513 1450 0367 4802 6958 69, SWIFT (BIC): GLITISRE. Please state your name and the issue number, as well as our address: *Bliki*, Urriðaholtsstræti 6-8, IS-212 Garðabær, Iceland. Offers of exchange of bird journals, will be considered.

Articles and contributions should be sent to the editor. Authors of major articles can get 25 reprints, free of charge, if they wish. A digital version of the papers (PDF) is also available to the authors.

© 2013 Bliki – ISSN 0256-4181

Ábyrgðarmaður: Guðmundur A. Guðmundsson.
Umbrot: Gunnlaugur Pétursson / *Bliki*
Myndvinnsla: Daníel Bergmann / *Bliki*
Prentun og bókband: Prentsmiðjan Oddi ehf.

Note to foreign readers: The Icelandic letters Ðð, Þþ, Ææ, Öö and vowels with an acute accent (Áá, Éé, Íí, Óó, Úú, Ýý) are used in all Icelandic and foreign texts. In the reference lists “HEIMILDIR” Icelandic authors are listed by their first name, as is customary in Iceland.

Forsíðumynd – *Front cover:*
Skúmur *Stercorarius skua* með unga.
Í Öræfum, 29. júní 2009.
Ljós. Daníel Bergmann.

Framvinda íslenskra ritubyggða

Hér segir frá könnun á ritubyggðum landsins 2005-2009 og er fjöldi hreiðra á þessu tímabili borinn saman við fjöldann í sambærilegri könnun á árunum kringum 1985. Hreiður voru alls um 580.000 eða um 70.000 (12%) færri en í fyrri könnun (650.000). Mismunurinn skýrist að mestu af mikilli fækkun í björgum á Langanesi, en einnig fækkaði verulega í Grímsey, Skrúðnum, Ingólfs höfða og Mýrdal. Á Hornströndum fjölgaði ritu nokkuð. Veruleg fjölgun varð einkum í Vestmannaeyjum, Krýsuvíkurbergi og við Húnaflóa.

Inngangur

Ritan *Rissa tridactyla* (1. mynd) er einn algengasti sjófuglinn hér á landi og verpur í um 200 stórum og smáum byggðum allt í kringum landið. Af algengustu bjargfuglunum er einna auðveldast að telja ritu, vegna þess að hún gerir sér stór og sýnileg hreiður úr gróðri og leir. Stærð íslenska stofnsins var metin um 636.000 hreiður alls um miðjan níunda áratuginn (Arnbór Garðarsson 1996), en þessi tala hefur verið endurreiknuð hér vegna mæliskekkju í stærstu byggðinni, Hornbjargi, og er heildarfjöldinn í fyrri talningunni nú talinn vera 650.000 hreiður. Ríflega þriðjungur þeirra var á Hornströndum en aðrar mjög stórar ritubyggðir voru á Langanesi og í Grímsey. Í þessari grein er fjallað um fjölda rituhreiðra um land allt á árunum 2005-2009 og breytingar á fjölda frá fyrri athugunum, sérstaklega 1983-86.

Ritur *Rissa* eru smávaxnir máfar sem eiga heima í Norðurhöfum. Til ættkvíslarinnar teljast tvær tegundir. Önnur þeirra, ritan, er útbreidd um norðanvert N-Atlantshaf, N-Íshafið og norðurhluta N-Kyrrahafs. Hin tegundin, *Rissa brevirostris*, einkennist af stuttum gogg (sbr. fræðiheitið) og rauðum löppum (af þeim er dregið enska heitið „Red-legged Kittiwake“). Sú gæti sem best kallast

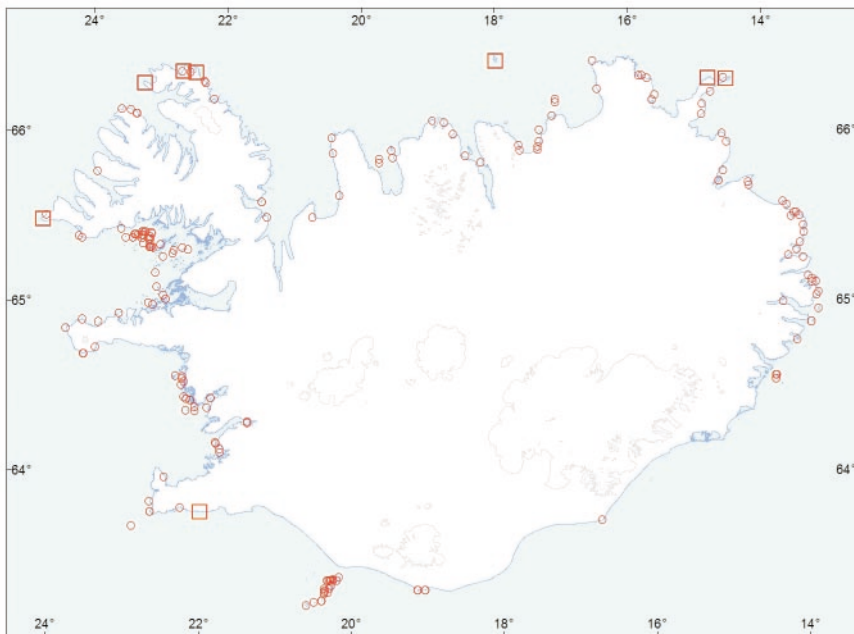
goggrita á íslensku, en hún hefur áður verið kölluð rauðfætta ritan (Finnur Guðmundsson 1956). Tegundin finnst eingöngu á Beringssvæðinu, þar sem hún verpur á fjórum stöðum. Goggritan er jafnvel enn meiri úthafsfugl en ritan og virðist helst leita sér ætis að næturþeli í yfirborði djúpsævis (Byrd & Williams 1993).

Ritan leitar sér ætis á yfirborði sjávar. Við Ísland er ætið aðallega smáfiskar að sumarlagi og á tíunda áratug síðustu aldar var talið að 80% fæðunnar væri loðna *Mallotus villosus* og 20% sandsíli *Ammodytes marinus* (Kristján Lilliendahl & Jón Sólmundsson 1998). Á veturna er talið að flestar ritur yfirgefi íslenskt hafsvæði og séu þá aðallega við sunnanvert Grænland og austur af Nýfundnalandi (Finnur Guðmundsson 1956, Lyngs 2003, Frederiksen o.fl. 2012). Lítið er vitað um vetrarfæðu ritu hér við land en þó fundust seiði þorskfiska, smásíld *Clupea harengus*, stóri mjóni *Lumpenus lampretaeformis* og beita af línu í athugun á Skjálfanda (Sigurður Gunnarsson & Jónbjörn Pálsson 1988).

Ritan verpur í þéttum byggðum, ýmist á úteyjum og klettadröngum eða í þverhníptum fuglabjörgum fyrir opnu hafi og er þá oft með langvíum *Uria aalge* eða stuttnefjum

1. mynd. Rita *Rissa tridactyla*. Arnarstapi á Snæfellsnesi, 22. júní 2009.
– Daníel Bergmann.

2. mynd. Útbreiðsla ritubyggða skv. Viðauka. Stærstu byggðir (>10.000 hreiður) eru táknaðar með ferningi. – *Distribution of Kittiwake colonies in Iceland in 2005-2009. The largest colonies (>10,000 nests) are indicated with squares.*

U. lomvia, og stundum toppskörfum *Phalacrocorax aristotelis*. Ritubyggðir eru breytilegar að stærð, allt frá örfáum hreiðrum upp í tugi þúsunda eða fáein hundruð þúsunda. Á síðari árum hafa ritur víða verið rannsakaðar en þær eru vinsælar til rannsókna á stofnvistfræði og atferli. Það er einkum vegna þess að tegundin er útbreidd og margar byggðir eru aðgengilegar til athugana. Auk þess gerir ritan sér stórt hreiður, sem hentar vel fyrir talningar og til þess að meta viðkomuna. Til dæmis er auðvelt að afmarka urpt (fjöldi eggja og unga í hreiðri) og um leið einstakar fjölskyldur og fjölskyldusögu.

Ritan vakti snemma áhuga atferlisfræðinga (Paludan 1955, Cullen 1957). Hún er skyldust smámáfum eins og dvergmafi *Hydrocoleus minutus* og hettumafi *Chroicocephalus ridibundus*, en þeir verpa gjarnan inn til landsins í votlendi en halda til hafs á veturna og lifa þá á svipaðri fæðu og ritan. Rituhreiðrinu svipar til hreiðra þessara tegunda. Það er byggt úr mosa og öðrum votlendisgróðri og límt saman með blautum jarðvegi. Á vorin má sjá ritur flytja hreiðurefnið í nefinu á varpstað í björgum úr nálægum votlendum. Nærri ritubyggðunum eru einnig fastir baðstaðir, oftast lítil stöðuvötn eða árósar, en ritan virðist afar sólgin í að drekka ferskt vatn og baða sig í því. Ritan aflar sér fæðu á miðum, sem oft eru langt í burtu frá heimilinu. Hún ber ungunum þessa fæðu í kokinu, þannig að ungaeldi ætti ekki að vera eins háð stærð fæðunnar eins og t.d. hjá kríu *Sterna paradisaea* og lunda *Fratricula arctica*, sem bæði eru þekkt af því að bera ungunum síli af hæfilegri stærð í nefinu. Sókn ritunnar eftir sjófangi, sem flutt er langar leiðir, er sennilegasta ástæðan fyrir lítilli urpt. Algengast er að hún verpi aðeins tveimur eggjum fremur en þremur, sem er algengasta urptin hjá máfum.

Upp úr 1950 fór ritu að fjölga við Norðursjó. Fjölgunin vakti athygli ungs náttúrufræðings, John C. Coulson, sem hóf um þetta leyti rannsóknir á stofnvistfræði ritna sem gerðu sér hreiður í gluggum yfirgefins pakkhúss í

borginni North Shields við ósa Tyne á Norðursjávarströnd Englands (Coulson & White 1956, Coulson & Thomas 1985, Coulson 2011). Athuganir Coulsons urðu kveikjan að langtímarannsókni á ritustofninum á þessu svæði og í kjölfarið fóru margir aðrir að vinna að hliðstæðum rannsóknum, bæði í N-Evrópu, í A-Kanada og í N-Kýrrahafi. Ritan hefur verið mikið rannsökuð víða um Norðurhög, vegna þess að fremur auðvelt er að kanna varphætti hennar og lýðfræðilega þætti. Telja ýmsir fræðingar að ritan sé lykiltægund í því að skýra tengsl sjófuglastofna og umhverfis þeirra (Hatch o.fl. 2009) og því hentug vísitægund á ástand umhverfis.

Aðferðir

Allar ritubyggðir landsins voru kannaðar á árunum 2005-2009 (2. mynd). Þessi könnun er endurtekning á fyrri yfirlitskönnun, sem gerð var aðallega á árunum 1983-1986, og eru aðferðir því að mestu þær sömu og áður hefur verið lýst. Helsta breytingin felst í því að nú eru teknar stafrænar myndir og talið á þeim í tölvu (Arnbór Garðarsson 1995, 1996, 2008). Samhliða úrvinnslu þessarar könnunar voru nokkrar leiðréttingar gerðar á úrvinnslu fyrri yfirlitskönnunar og er sú helst að leiðrétting var lengd Hornbjargs úr 6,2 í 7,2 km.

Fyrir ritu er talningareiningin hreiður, því að yfirleitt sjást hreiðrin bærilega tilsýndar og á myndum. Ritubyggðirnar eru í sjávarbjörgum, eyjum, dröngum og skerjum meðfram ströndum landsins og var yfirleitt beitt skámyndatöku úr flugvél sem flogið var í lítilli hæð til þess að mynda hverja byggð í heild. Nokkur mjög stór fuglabjörg voru þó könnuð á annan hátt og þá mörkuð snið (yfirleitt 50m breidd) sem voru ljósmynduð niður og aftur (25° frávik frá lóðlínu) úr flugvél sem flogið var þvert út af bjarginu. Þessi aðferð var notuð við Látrabjarg (flughæð 1800 fet y.s.), Ritinn, Hælavíkurbjarg og Hornbjarg (flughæð 1900-2000 fet) og Grímsey (flughæð

1. tafla. Yfirlit um fjölda hreiðra í ritubyggðum á tímabilunum (A) 2005-2009 og (B) 1983-1986 (Arnþór Garðarsson 1996 með nokkrum leiðréttingum). Sýndur er heildarfjöldi hreiðra á 17 köflum strandlengjunnar. Fjöldi í einstökum byggðum er sýndur í Viðauka. – *Numbers of Kittiwake Rissa tridactyla nests in Iceland in 2005-2009 (A) and 1983-1986 (B). Total nests in 17 sectors of the coast. Full details of all colonies in Appendix.*

	A (2005-2009)	B (1983-1986)	Breyting Change	A/B
1 Ingólfshöfði	522	2594	-2072	0,20
2 Mýrdalur	592	2766	-2174	0,21
3 Vestmannaeyjar	50185	31725	18460	1,58
4 Reykjanesskagi	53468	28235	25233	1,89
5 Faxaflói	7390	8339	-949	0,89
6 Snæfellsnes	16590	16409	181	1,01
7 Breiðafjörður	10313	17283	-6970	0,60
8 Látrar	34299	47532	-13233	0,72
9 Vestfirðir	331	40	291	
10 Hornstrandir	264320	226758	37562	1,17
11 Húnaflói	5935	1556	4379	3,81
12 Skagafjörður	7431	9238	-1807	0,80
13 Eyjafjörður	3004	1664	1340	1,81
14 Grímsey	32840	54407	-21567	0,60
15 Skjálfandi-Axarfjörður	8408	11937	-3529	0,70
16 Slétta-Héraðsflói	61774	155411	-93637	0,40
17 Austfirðir	23502	35072	-11570	0,67
Samtals – Total	580904	650966	-70062	0,89

1000 fet). Föst snið í Krýsuvíkurbergi og Skoruvíkurbjargi voru könnuð með talningum og myndatöku af bjargbrún. Björgin á utanverðu Snæfellsnesi voru talin af landi og nokkrir staðir utan við Bolungarvík og á Hornströndum voru taldir af sjó. Talningar voru nær allar gerðar í júní og snemma í júlí.

Niðurstöður

Heildarfjöldi rituhreiðra á öllu landinu var um 580.000, sem er um 70.000 (12%) minna en á árunum 1983-86 (1. tafla). Þessi mismunur á heildarfjölda er ekki tölfraðilega marktækur (Wilcoxon, $P = 0,433$), ef við hugsum okkur að íslenski ritustofninn sé aðeins einn. Byggðunum er þá skipt á 17 svæði strandarinnar (1. tafla, 2. mynd, Viðauki) og þau öll notuð til samanburðar. Breytingar á fjölda voru svæðisbundnar. Mikil fækkun varð víðast hvar á austanverðu landinu, frá Grímsey austur og suður um, allt í Mýrdal. Í Vestmannaeyjum og á Reykjanesskaga fjölgaði ritu mikið. Á vesturströndinni fækkaði lítillega og engin breyting varð á Hornströndum. Sums staðar á Norðurlandi og Suðvesturlandi fjölgaði. Hér verða rakin helstu atriði um stærðir byggðanna og framvindu þeirra síðustu áratugi og er farið réttisælis kringum land frá Ingólfshöfða. Fjöldinn í hverri byggð er sýndur í Viðauka.

Mjög mikil fækkun (um 80%) varð í Ingólfshöfða og í Mýrdal frá 1984 til 2008, en þessar ritubyggðir eru smáar og hefur fækkunin því sáralítill áhrif á heildartöluna. Í Vestmannaeyjum varð marktæk fjölgun (Wilcoxon, $P < 0,001$), sem í heild nam 58%. Þar voru alls 26 byggðir með 50.000 hreiður um 2006, en voru aðeins 32.000 um 1984. Sömuleiðis fjölgaði sunnan á Reykjanesskaga, og munar þar mest um Krýsuvíkurbergi. Þar voru áætluð

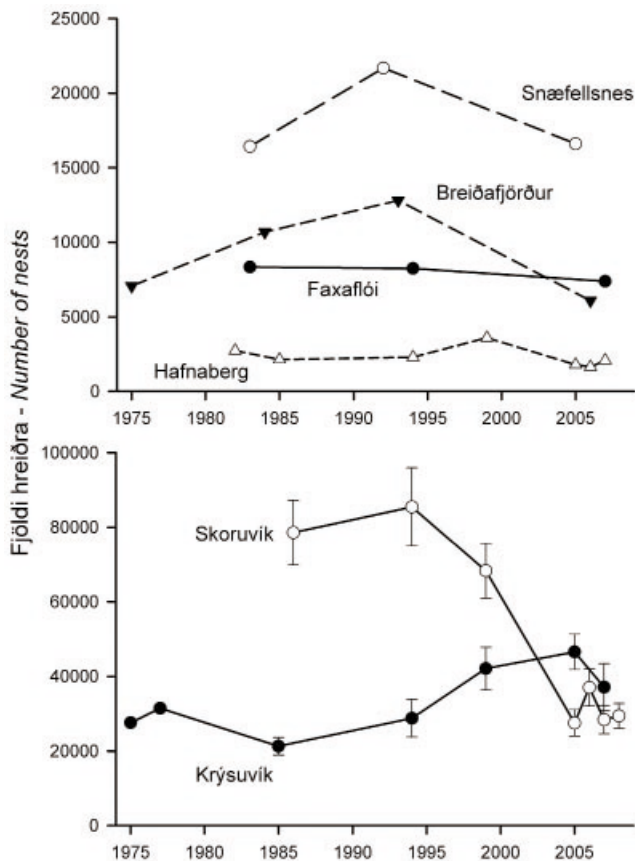
46.564 $\pm$ 4744 (staðalskekka, notuð eftirleiðis á meðaltöl) hreiður á 19 föstum sniðum árið 2005 og 37.139 $\pm$ 6282 árið 2007, sem er um það bil tvöföldun frá 1985 er þar voru 21.070 hreiður (3. mynd).

Í Faxaflóa hefur orðið töluverð breyting á útbreiðslu ritubyggða síðastliðna áratugi og hafa nýjar byggðir komið upp og farið vaxandi, einkum syðst. Heildarfjöldinn nú var um 7200, aðeins 14% minni en um 1983. Gamalgrónar ritubyggðir minnkuðu eða stóðu í stað en fjölgun varð í nýju byggðunum. Flestar byggðirnar voru taldar árið 2006 en þá var mjög lélegt varpár. Talningar á þremur stöðum (Andriðsey, Hrótey, Skarvakletti), með alls 815 hreiðrum árið 2006, voru endurteknar 2009 og voru hreiðrin þá orðin 1285. Munurinn er ekki marktækur (Wilcoxon, $P = 0,250$). Í heild virðist fjöldi rituhreiðra í Faxaflóa stöðugur undanfarinn aldarfjórðung, þrátt fyrir nýlega útbreiðsluaukningu í suðurhluta flóans (3. mynd).

Fjöldinn á Snæfellsnesi var um 16.500 hreiður, bæði árið 2005 og 1983. Nokkru hærri tala fékkst þar árið 1992 (Ævar Petersen 1993, Bornaechea & Arnþór Garðarsson 2006).

Á Breiðafirði fjölgaði ritu frá 1975 til 1994, en hafði nú fækkað verulega og voru hreiðrin alls um 10.000 árið 2006. Þetta er marktæk fækkun frá 1983-4 þegar þau voru alls rúmlega 17.000 (Wilcoxon, $P = 0,004$, 3. mynd). Aðgætt var hvort breyting hefði orðið síðar á fjöldanum í Breiðafirði með því að bera saman sjö staði, Melrakkaey, Lat, Lundaklett, Skarfey, Innri og Ytri Kiðhólma og Stórfiskasker 2006 og 2009. Í heild voru 1502 hreiður á þessum sjö stöðum árið 2006 en 1235 árið 2009. Breytingin var ekki marktæk (Wilcoxon, $P = 0,438$).

Í Látrabjargi fækkaði úr 46.183 $\pm$ 21.242 rituhreiðrum vorið 1985 í 32.028 $\pm$ 10.494 vorið 2006, samkvæmt

3. mynd. Breytingar á fjölda rituhreiðra 1975-2008. Efra línuritíð sýnir fjölda á þremur svæðum á Vesturströndinni og í Hafnabergi á Reykjanesi. Neðra línuritíð er byggt á föstum sniðum í Skoruvíkurbjargi á Langanesi og Krýsuvíkurbergi sunnan á Reykjanesskaga (fjöldi $\pm$ staðalskekkja). Eldri tölur skv. Arnþór Garðarssyni (1996, 2006). – *Changes in numbers of Kittiwake nests in 1975-2008 on the West coast of Iceland (upper graph) and two major cliffs, Skoruvík, NE-Iceland, and Krýsuvík, SW-Iceland (lower graph, totals $\pm$ s.e.).*

talningum á 25 sniðum. Mikill breytileiki var milli sniða í bjarginu og fækkunin var ekki tölfræðilega marktæk. Aftur var talið á 25 sniðum í Látrabjargi 19. júní 2009 og var fjöldi hreiðra þá 37.876 ± 11.074 . Í Bjarnarnúpi, skammt norðan Bjargtanga, varð fjölgun úr 1300 hreiðrum vorið 1985 í 2300 hreiður vorið 2007.

Á strandlengjunni milli Bjarnarnúps og Ritsins eru fáar ritubyggðir og smáar. Voru þær sennilega vantaldar í fyrri yfirlitskönnuninni kringum 1985. Sú eina sem þá var talin, Langanes í Arnarfirði með 40 hreiður 1985, var komin í eyði 2007. Um 20 hreiður voru hins vegar utan á Stapa, norðan við fjörðinn. Engin ritubyggð var í Gelti, sem er á fyrri skrá. Þrjár byggðir voru komnar í ljós utan við Bolungarvík. Þar í hafnarmynninu höfðu ritur hreiðrað um sig og myndað nokkurt varp á fríholtum (dekkjum) og var fjöldinn orðinn tæplega 40 árið 2004 (Böðvar Þórisson, munnl. uppl.). Um það leyti var varpin eytt í nafni hreinlætis.

Áætlaður fjöldi hreiðra í Ritnum var 19.166 ± 5356 ($n=9$, 50m breið snið) árið 2007, samanborið við 17.519

± 12.829 ($n=4$, 100m snið) árið 1985 (Viðauki). Í stóru björgunum á Hornströndum fjölgaði rituhreiðrum í heild um 14% og voru þar nú um 264.000 hreiður, 44% af landsstofninum. Fjölgunin var þó ekki marktæk samkvæmt Mann-Whitney prófi á sniðtalningum í Hælavíkurbjargi og Hornbjargi. Þessi tvö björg eru sennilega mesta ritubyggð heims, með samanlagt 243.759 ± 31.741 hreiður ($n=19$ snið). Fjöldinn nú var nokkru meiri en 1985, en þá voru hreiðrin samtals 209.238 ± 33.404 ($n=29$ snið). Bent skal á að lengd Hornbjargs var áætluð 6,2 km árið 1985, en hefur nú verið endurskoðuð og er metin 7,2 km, sem hefur áhrif á áætlaðan fjölda. Nokkrar smábyggðir á Hornströndum eru hér í Viðauka sem hafa ekki verið skráðar áður. Tröllakambur í Rekavík gleymdist 1985 og hinar gætu allt eins verið gamlar líka.

Á Ströndum sunnan Furufjarðar eru engar ritubyggðir fyrr en í Steingrímsfirði. Austanvert við Húnaflóa eru fjórar byggðir, þeirra stærst Bjargabjarg á Skaga með um 4400 hreiður. Mikil aukning (næstum fjórföldun) varð á þessu svæði á tímabilinu 1983 til 2007.

Í Drangey á Skagafirði voru rúmlega 7000 rituhreiður árið 2007 og hafði fækkað um 20% frá 1984. Áður ókunn smávörp fundust í Málmey og Þórðarhöfða. Í Eyjafirði voru um 3000 hreiður í fimm byggðum, sem er töluverð fjölgun frá 1984. Lítil byggð á Hallandsnesi gegnt Oddeyri er nú horfin fyrir löngu (Sverrir Thorstensen, munnl. uppl.).

Ein stærsta ritubyggð landsins hefur löngum verið í Grímsey. Þar voru 32.840 ± 5774 hreiður, samkvæmt myndum af fimmtán 50 m breiðum sniðum ljósmynduðum úr lofti árið 2007. Það er mikil fækkun frá því 1983 en þá voru áætluð um 55.000 hreiður í Grímsey, út frá talningum af bjargbrún.

Tíu ritubyggðir voru við Skjálfanda og Axarfjörð. Þar breyttist fjöldi hreiðra yfirleitt lítið en jókst heldur á tímabilinu 1984-2008. Austasta og stærsta byggðin, Rauðinúpur, var þó undantekning frá þessu, því að þar fækkaði um næstum helming, úr 9500 í 5200 hreiður. Svarthamar austan á Tjörnesi reyndist hafa verið ranglega skráður sem ritubyggð 1984 en þar voru einungis fýlar bæði þá og 2006.

Austanvert á Melrakkaslétu varð lítil breyting en þar voru tæplega 9000 hreiður í fimm byggðum og hafði fækkað frá 1984, þegar þau voru um 11.000. Ein smábyggð í Raufarhafnarhöfða, sem var áður skráð vorið 1990, var nú horfin.

Víkur nú sögunni austur á Langanes en þar eru nokkrar stærstu ritubyggðir landsins. Í Skoruvíkurbjargi hefur verið talið alloft frá 1986 og árlega frá árinu 2005 á föstum sniðum af landi. Þar voru að meðaltali 77.000 rituhreiður 1986, 1994 og 1999. Vorið 2005 voru hreiðrin aðeins um 20.000 og eftir það, fram til ársins 2008, á bilinu 27.000-36.000, eða tæplega helmingur af fyrri tölum (3. mynd). Norðan á utanverðu Langanesi, í Skeglubjörgum og Máfarákum, voru alls um 11.000 rituhreiður árið 1984 en hafði nú (2006 og 2008) fækkað í um 5500 (48%). Í Langanesbjörgum við Font voru talin um 51.000 hreiður árið 1984, en voru aðeins 14.000 (28%) árið 2006. Í

tveimur litlum byggðum sunnan á Langanesi hafði fjöldi rituhreiðra heldur aukist á þessu tímabili.

Frá Bakkafirði suður í Héraðsflóa voru 10 ritubyggðir skráðar árið 1984. Fimm þeirra virtust alveg horfnar árið 2008 en ein hafði bæst við. Veruleg fækkun varð á tímabilinu, eða úr 2800 í 900 hreiður.

Í 22 björgum á Austfjörðum sunnan Héraðsflóa varð fækkun 1984 til 2008 en yfirleitt munaði þó litlu í fjölda á hverjum stað. Mest varð fækkunin í Skrúðnum úti af Reyðarfirði. Þar voru tæplega 7000 hreiður árið 2008 og hafði fækkað úr 17.000 árið 1984. Fjöldinn hélst hins vegar næstum óbreyttur í Hafnarbjargi í Borgarfirði eystra (tæplega 5000) og Papeyjarbjörgum (5600, áður 5700) á þessu tímabili.

Umræða

Niðurstöður fyrri talningar sýndu hvar ritubyggðir voru og stærð þeirra, auk þess sem hægt var að meta í fyrsta skipti stærð íslenska ritustofnsins, um 650.000 hreiður (Arnpór Garðarsson 1996). Þótt víða væru smáar byggðir í dreifbýli, var mikil samþjöppun á Hornströndum (rúmlega 200.000 hreiður eða þriðjungur af íslenska stofninum), í Grímsey (rúmlega 50.000) og á Langanesi (140.000). Aðrar mjög stórar byggðir voru í Vestmannaeyjum (alls 32.000 hreiður á 25 stöðum), Krýsuvíkurbergi (rúmlega 20.000) og Látrabjargi (47.000). Engar eldri talningar lágu fyrir úr stærstu byggðunum, nema Krýsuvík en þar hafði ritu fækkað á árunum 1973-85 en síðan fjölgað nokkuð til 1994. Einnig hafði verið talið í allmörgum ritubyggðum við Faxaflóa og Breiðafjörð með um 10 ára millibili 1975-94, á Snæfellsnesi 1983 og 1992 og í Skoruvíkurbjargi 1986 og 1994. Þessi gögn voru dregin saman og túlkuð sem vísbending um hægfara fjölgun í stofninum, trúlega um 1% á ári (Arnpór Garðarsson 1996).

Nú, rúmlega 20 árum síðar hefur rituhreiðrum fækkað nokkuð, eða um 12%, og er heildarfjöldi um 580.000. Fjöldinn hefur haldist mikill eða jafnvel aukist á Hornströndum. Í Grímsey fækkaði um 40% eða í líðlega 30.000 hreiður. Á Langanesi má tala um stofnhrun en þar voru nú um 60.000 rituhreiður alls sem samsvarar 57% fækkun. Fækkun varð víðast hvar í dreifðum byggðum á austanverðu landinu, allt frá Melrakkaslétu suður um í Ingólfshöfða og Mýrdal, en þar varð hún langmest, næstum 80% á 20 árum. Umtalsverð fjölgun varð á tímabilinu í Vestmannaeyjum (50.000 hreiður, 40% aukning) og í Krýsuvíkurbergi en þar voru nú um 40.000 hreiður sem er tvöföldun miðað við 1984. Breytingin í Krýsuvík varð aðallega (57% fjölgun) milli árána 1994 og 1999. Breytingar á fjölda voru litlar sem engar í Faxaflóa, þrátt fyrir nýjar byggðir, og Snæfellsnes hélt í horfinu. Þar hafði að vísu átt sér stað fjölgun milli 1983 og 1992 sem gengin var til baka. Uppsveifla hafði einnig orðið á Breiðafirði til um 1994, en nú fækkaði aftur og sömuleiðis fækkaði í Látrabjargi.

Niðurstöður þær, sem hér eru kynntar, eru í samræmi við ítarlegar rannsóknir á ritubyggðum annars staðar (Danchin o.fl. 1998, Suryam & Irons 2001), sem benda til þess að fækkun og fjölgun í ritubyggðum sé að

miklu leyti svörun einstaklinga við fæðuskilyrðum og gengi í varpafkomu á hverjum stað. Slík svörun leiðir til þess að þéttleiki neytandans lagar sig að staðbundnu fæðuframboði og þéttleikinn telst því fullkomlega frjáls (*ideal free distribution*, sbr. Fretwell & Lucas 1969). Það merkir að framboð gæða í blettóttu umhverfi er misjafnt milli bletta og einstakir neytendur bregðast við með því að velja jafnan þann blett sem gefur mest.

Helsta niðurstaða þessarar endurteknu athugunar er að íslenski varpstofninn breyttist fremur lítið í heild á 20 ára tímabili. Staðbundnar breytingar á fjölda voru samt miklar. Fækkun varð við austanvert landið, langmest á Langanesi, en hins vegar allmikil fjölgun suðvestanlands. Athuganir á fjöldabreytingum nægja ekki til að skera úr um orsakir. Til þess þarf aukna þekkingu á afkomu varpsins, árlegum breytingum á fjölda og dreifingu ritunnar árið um kring. Almennt má gera ráð fyrir að þéttleiki ritu á hafinu sé háður fæðuframboði á hverjum stað og sést þetta til dæmis vel þegar hún fylgir loðnugöngum á útmánuðum og snemma vors. Því má búast við að breyting á fjölda varpfugla á hverjum stað stafi ekki endilega af breyttri dánartíðni, viðkomu eða mismunandi mikilli þátttöku staðbundinna fugla í varpi. Allt eins má búast við að hreyfingar eigi sér stað í allstórum stíl milli varpsvæða og fækkun á einu svæði (t.d. Norðausturlandi) geti vel leitt til fjölgunar í öðrum landshluta. Tilflutningurinn gæti stafað af misgöðum skilyrðum til ungaeldis að sumri og einnig í víðara samhengi af misgöðum skilyrðum á vetrarstöðvum eða farleiðum.

Að sumarlagi hefur loðna verið aðalfæða ritu hér við land, því að stærsti hluti stofnsins varp á norðanverðu landinu (Arnpór Garðarsson 1996, Kristján Lilliendahl & Jón Sólmundsson 1998). Undanfarin ár hefur útbreiðsla stærri loðnu við landið að sumarlagi hliðrast til vesturs (Ólafur K. Pálsson o.fl. 2012). Fækkun ritu á landinu austanverðu og fjölgun vestanlands er því í samræmi við breytingar á útbreiðslu mikilvægustu fæðunnar.

Breytingar á fjölda hreiðra í ritubyggðum voru verulegar á milli tímabila en slíkar breytingar gætu endurspeglad hreysti og næringarástand varpfuglanna á hverjum stað. Til þess að skera úr um þetta þarf að kanna varp og varpárangur á nokkrum völdum stöðum árlega í nokkurn tíma. Einnig er nauðsynlegt að kanna ferðir ritu frá mismunandi varpstöðvum árið um kring. Rannsóknir með svonefndum dægurrítum (e: geolocator) á ferðalögum ritu um N-Atlantshafið eru nýlega hafnar (Frederiksen o.fl. 2012) og sýndu þær m.a. að austfirskar ritur, teknar á hreiðrum í Hafnarhólma í Borgarfirði eystra, gerðu víðreist að vetrinum og voru staddar vestur á Nýfundnalandsmiðum um miðjan vetur. Ekki er vitað hvar ritur búsettar á öðrum landshornum eru á veturna en athuganir benda til þess að margir íslenskir fuglar yfirgefi landið og leiti til suðvesturs (Finnur Guðmundsson 1956, Lyngs 2003). Þetta þarf að kanna betur, því að lífsafkoman á fjarlægum vetrarstöðvum gæti haft áhrif á viðgang staðbundinna ritubyggða.

Yfirlitskönnun sú sem hér er til umræðu sýnir hvar ritubyggðir voru hér á landi og í grófum dráttum hvaða

breytingar urðu á fjölda í einstökum byggðum með tveggja áratuga millibili. Eflaust getur orðið þarfllegt að gera svipaðar yfirlitskannanir með til dæmis 10 til 30 ára millibili, til þess að kanna stöðu stofns og hvað er að gerast, en þær svara ekki spurningum um hvernig ferlar stjórnað og hvaða orsakir eru að baki atburðum. Næstu skref ættu að vera að auka tíðni talninga og mælinga, telja varpfugla árlega og meta ungaframleiðslu og lífslíkur á nokkrum völdum stöðum allt í kringum land. Ritan hentar vel til slíkra athugana. Frekari rannsóknir á fæðuháttum ritunnar og könnun á ferðalögum fugla yfir árið með dægurritum samhliða mælingum á blettóttu fæðuframboði geta bætt skilning á því hvað stjórnar stofnstærð sjófugla.

ÞAKKIR

Könnun þessi er hluti af rannsóknum á íslenskum sjófuglastofnum sem styrktar hafa verið af Vísindasjóði Rannsóknaráðs, nú Rannsóknasjóði Rannsóknamiðstöðvar Íslands, Veiðikortasjóði umhverfisráðuneytisins og Rannsóknasjóði Háskóla Íslands. Úlfar Henningsson stýrði ljós-myndaflugi að mestu leyti. Fyrir upplýsingar og aðstoð við talningar viljum við þakka sérstaklega þeim Aðalsteini Erni Snæþórssyni, Arnóri Þóri Sigfússyni, Björku Guðjónsdóttur, Böðvari Þórisyni, Freydísi Vigfúsdóttur, Gísla Má Gíslasyni, Jóni Halli Jóhannssyni, Jóni S. Ólafssyni, Júlíu Hoffmann, Pablo Giménez Bornaechea, Yann Kolbeinssyni og Þorkeli Lindberg Þórarinssyni.

HEIMILDIR

- Arnþór Garðarsson 1995. Svartfugl í íslenskum fuglabjörgum. – Bliki 16: 47-65.
- Arnþór Garðarsson 1996. Ritubyggðir. – Bliki 17: 1-16.
- Arnþór Garðarsson 2006. Nýlegar breytingar á fjölda íslenskra bjargfugla. – Bliki 27: 13-22.
- Arnþór Garðarsson 2008. Drlaskarfbbyggðir 1994-2008. – Bliki 29: 1-10.
- Bornaechea, P.G. & Arnþór Garðarsson 2006. Fuglabjörg á Snæfellsnesi árið 2005. – Bliki 27: 51-54.
- Byrd, G.V. & J.C. Williams 1993. Red-legged Kittiwake (*Rissa brevirostris*). – The Birds of North America Online (A. Poole, ritstj.). Ithaca: Cornell Lab of Ornithology. Skoðað í desember 2011: <http://bna.birds.cornell.edu.bnaproxy.birds.cornell.edu/bna/species/060> doi:10.2173/bna.60.
- Coulson, J.C. 2011. The Kittiwake. – T & AD Poyser. 328 bls.
- Coulson, J.C. & C.S. Thomas 1985. Changes in the biology of the Kittiwake *Rissa tridactyla*: a 31-year study of a breeding colony. – J. Anim. Ecol. 54: 9-26.
- Coulson, J. C. & E. White 1956. A study of colonies of the Kittiwake *Rissa tridactyla* (L.). – Ibis 98: 63-79.
- Cullen, E. 1957. Adaptations in the Kittiwake to cliff nesting. – Ibis 99: 275-302.
- Danchin, E., T. Boulinier & M. Massot 1998. Conspecific reproductive success and breeding habitat selection: Implications for the study of coloniality. – Ecology 79: 2415-2428.
- Finnur Guðmundsson 1956. Íslenskir fuglar XIII. Rita (*Rissa tridactyla*). – Náttúrufr. 26: 131-137.
- Frederiksen M., B. Moe, F. Daunt, R.A. Phillips, R.T. Barrett, M.I. Bogdanova, T. Boulinier, J.W. Chardine, O. Chastel, L.S. Chivers, S. Christensen-Dalsgaard, C. Clément-Chastel, K. Colhoun, R. Freeman, A.J. Gaston, J. González-Solís, A. Goutte, D. Grémillet, T. Guilford, G.H. Jensen, Y. Krasnov, S.-H. Lorentsen, M.L. Mallory, M. Newell, B. Olsen, D. Shaw, H. Steen, H. Strøm, G. H. Systad, Þorkell L. Þórarinnsson & T. Anker-Nilssen 2012. Multicolony tracking reveals the winter distribution of a pelagic seabird on an ocean basin scale. – Diversity and Distributions 18: 530-542.
- Frethewell, S.D. & H.L. Lucas, Jr. 1969. On territorial behavior and other factors influencing habitat distribution in birds. I. Theoretical Development. – Acta Biotheoretica 19: 16-36.

- Hatch, S.A., G.J. Robertson & P.H. Baird 2009. Black-legged Kittiwake (*Rissa tridactyla*). – The Birds of North America Online (A. Poole, ritstj.). Ithaca: Cornell Lab of Ornithology. Skoðað í desember 2011: <http://bna.birds.cornell.edu.bnaproxy.birds.cornell.edu/bna/species/092>.
- Kristján Lillindahl & Jón Sólmundsson 1998. Fæða sex tegunda sjófugla við Ísland að sumarlagi. – Bliki 19: 1-12.
- Lyngs, P. 2003. Migration and winter ranges of birds in Greenland. – Dansk Ornit. Foren. Tidsskr. 97: 1-167.
- Ólafur K. Pálsson, Ástþór Gíslason, Hafsteinn G. Guðfinnsson, Björn Gunnarsson, Sólveig R. Ólafsdóttir, Hildur Pétursdóttir, Sveinn Sveinbjörnsson, Konráð Þórisson & Héðinn Valdimarsson 2012. Ecosystem structure in the Iceland Sea and recent changes to the capelin (*Mallotus villosus*) population. – ICES J. mar. Sci. 69: 1242-1254.
- Paludan, K. 1955. Some behaviour patterns of *Rissa tridactyla*. – Vidensk. Medd. Dansk Naturh. Foren. 117: 1-21.
- Sigurður Gunnarsson & Jónbjörn Pálsson 1988. Fuglalíf á og við Skjálfandaflóa að vetri. – Bliki 6: 1-23.
- Suryam, R.M. & D.B. Irons 2001. Colony and population dynamics of Black-legged Kittiwakes in a heterogeneous environment. – Auk 118: 636-649.
- Ævar Petersen 1993. Rituvörp á utanverðu Snæfellsnesi. – Bliki 13: 3-10.

SUMMARY

Numbers of Kittiwakes in Iceland in 2005-2009 and recent changes

The Black-legged Kittiwake *Rissa tridactyla* is one of the most abundant seabirds on Icelandic seacliffs, breeding in about 200 localities. Numbers and distribution were first surveyed in the mid 1980s (Arnþór Garðarsson 1996). The present paper describes the results of a repeat survey carried out in 2005-2009.

The breeding population in 2005-2009 was about 580,000 apparently occupied nests in 208 colonies. This is slightly (12%) but not significantly below that of the 1980s when it was estimated at 636,000, now corrected to about 650,000 because of an underestimate of the length of Hornbjarg (then 6.2 km, now corrected to 7.2 km). Changes in numbers were regional (Table 1): Numbers decreased in most localities in the eastern part of Iceland, from Grimsey off the North coast clockwise to Mýrdalur on the mid South coast. The largest decline was on the Langanes peninsula, Northeast Iceland where nest numbers decreased by 56% from 156,000 to 68,000 nests between 1999 and 2005. Very large numbers (over 260,000 nests) continued to occupy the cliffs of Hornstrandir in the Northwest. The main increases were in the Southwest: in Vestmannaeyjar (58% up from 1984 to 2005) and Krýsuvík (121% increase from 1985 to 2005, mainly between 1994 and 1999, 57%).

The westward shift in the breeding distribution of Icelandic Kittiwakes may be associated with a recent change in the distribution of their main summer food, capelin *Mallotus villosus*.

Arnþór Garðarsson, Líffræðistofnun háskólans / Institute of Biology, University of Iceland, Askja, Sturlugata 7, IS-101 Reykjavík (arnthor@hi.is).

Guðmundur A. Guðmundsson, Náttúrufræðistofnun Íslands / Icelandic Institute of Natural History, Urriðaholtstræti 6-8, Pósthólf / P.O.Box 125, IS-212 Garðabær (mummi@ni.is).

Kristján Lillindahl, Hafrannsóknastofnun / Marine Research Institute, Skúlagata 4, IS-101 Reykjavík (klill@hafro.is).

Tilvitnun:

Arnþór Garðarsson, Guðmundur A. Guðmundsson & Kristján Lillindahl 2013. Framvinda íslenskra ritubyggða. – Bliki 32: 1-10.

Viðauki. Íslenskar ritubyggðir 2005-09. Fjöldi um 1985 er byggður á Arnþór Garðarsson (1996), en í nokkrum tilfellum hafa tölur verið leiðréttaðar (sjá aths).

		Breidd (°N)	Hnattstaða Lengd (°V)	Talið árið	Fjöldi hreiðra	Aths	Fjöldi um 1985
1 Suðausturland							
1	Ingólfshöfði	63,80	16,65	2007	522		2594
2 Mýrdalur							
2	Reynisfjall	63,40	19,03	2007	86		250
3	Reynisdrangar	63,40	19,03	2007	63		150
4	Skessudrangur	63,40	19,03	2007	2		10
5	Dyrhólaey	63,40	19,13	2007	241		1104
6	Háidrangur	63,40	19,13	2007	85		290
7	Lundadrangur	63,40	19,13	2007	65		580
8	Máfadrangur	63,40	19,13	2007	45		262
9	Kambur	63,40	19,13	2007	5		120
3 Vestmannaeyjar							
10	Ellidaey, Vestmannaeyjum	63,47	20,18	2006	5498		3018
11	Bjarnarey	63,45	20,20	2006	8037		4467
12	Sæfjall-Litlhöfði	63,42	20,28	2006	460		72
13	Stórhöfði	63,40	20,30	2008	6324		4056
14	Ofanleitishamar	63,42	20,30	2006	–		3
15	Dalfjall-Klíf	63,45	20,30	2008	2141		2129
16	Stóriörn	63,45	20,29	2006	125		191
16,1	Latur	63,46	20,25	2006	20		–
16,2	Spranga	63,45	20,28	2008	394		–
17	Heimaklettur-Ystiklettur	63,45	20,25	2008	2771		2011
18	Grasleysa	63,45	20,33	2008	238		52
19	Hrauney	63,45	20,33	2008	948		527
20	Hani	63,45	20,33	2008	582		293
21	Hæna	63,45	20,33	2008	167		369
22	Jötunn	63,45	20,33	2008	21		5
23	Suðurey	63,38	20,32	2006	5417		3996
24	Álsey	63,40	20,37	2008	5882		3486
25	Brandur	63,39	20,36	2006	1321		859
26	Hafnadrangur	63,39	20,36	2006	58		159
27	Máfadrangur	63,38	20,37	2006	840		646
28	Hellisey	63,37	20,37	2006	4208		2666
29	Stóri Geldungur	63,33	20,40	2006	1557		1010
30	Litli Geldungur	63,33	20,40	2006	251		70
30,1	Þúfuklettur	63,33	20,40	2006	53		–
31	Súlnasker	63,33	20,40	2006	2210		1200
32	Geirfuglasker	63,32	20,50	2006	396		400
33	Surtsey	63,30	20,60	2006	266	(1)	30
34	Þrídrangar: Stóridrangur	63,50	20,52	2006	0	(2)	10
4 Reykjanesskagi							
35	Hellar	63,83	21,45	2006	0		14
36	Krýsuvíkurborg	63,83	22,07	2005	46564	(3)	21070
37	Hraunsvík	63,85	22,33	2007	918		20
38	Valahnúkur	63,82	22,73	2006	831		327
39	Önglabrjótsnef	63,82	22,73	2006	0	(4)	0
40	Karlínn	63,82	22,73	2006	651		420
41	Eldey	63,73	22,97	2006	1964		3232
42	Hafnaberg	63,88	22,75	2005	1784	(5)	2725
43	Hólmsberg	64,03	22,57	2006	756		427
5 Faxaflói							
43,1	Lundey	64,19	21,83	2009	498	(6)	0
43,2	Brimnes	64,21	21,83	2009	94	(6)	0
43,3	Kjalarnes	64,24	21,89	2009	509	(6)	0
44	Andríðsey	64,25	21,90	2007	104	(7)	14
45	Geirshólmi	64,38	21,47	2007	274		271
46	Þyrilsnes	64,37	21,47	2007	263		66
46,1	Belgsholtshólmi	64,45	22,03	2006	15		0
46,2	Borgareyjar	64,51	21,99	2006	14	(6)	0
46,3	Borgareyjasker	64,51	21,99	2006	170	(6)	0
47	Grænhólmi	64,43	22,20	2006	30		45
48	Sigurðarklettur	64,45	22,20	2006	94		63
49	Þormóðssker	64,43	22,32	2006	240		395

		Hnattstaða		Talið árið	Fjöldi hreiðra	Aths	Fjöldi um 1985
		Breidd (°N)	Lengd (°V)				
50	Skáley	64,49	22,27	2006	522		1221
50,1	Vestari Lambey	64,49	22,27	2006	61		–
50,2	Syðri Lambey	64,49	22,27	2006	36		–
51	Ellidaey við Knarrarnes	64,50	22,32	2006	2512		4074
52	Knarrarneshöfði	64,50	22,32	2006	630		1100
52,1	Hjörsey (S endi)	64,51	22,36	2006	110	(6)	0
53	Skarfaklettur	64,58	22,40	2006	632	(8)	675
54	Hrútey	64,60	22,37	2006	79	(9)	15
55	Klofningur við Akra	64,62	22,40	2006	412		400
55,1	Akratangi	64,63	22,39	2006	20		0
56	Húsey	64,63	22,49	2006	71		0
6 Snæfellsnes							
57	Sölvahamar	64,78	23,57	2005	0	(10)	0
58-59	Arnarstapi-Hellnar	64,77	23,62	2005	5090		5300
60	Púfubjarg	64,73	23,77	2005	567		587
61	Svalþúfa	64,73	23,78	2005	1093		856
62	Svörtuloft	64,87	24,05	2005	2678		2986
63	Keflavíkurbjarg	64,93	23,83	2005	567		475
64	Vallnabjarg	64,92	23,60	2005	6595		6205
7 Breiðafjörður							
65	Melrakkaey, Grundarfirði	64,98	23,32	2006	87	(11)	630
66	Tveggjalambahólmur	65,05	22,92	2006	72		172
66,1	Leiðólfsey	65,04	22,86	2006	90		–
67	Ellidaey	65,15	22,82	2006	1096		2540
68	Þórisólmi	65,10	22,72	2006	90		260
69	Hvítabjarnarey	65,08	22,68	2006	221		830
70	Byrgisklettur	65,08	22,68	2006	255		670
71	Stagley	65,23	22,85	2006	14		–
72	Lón, Bjarneyjum	65,27	22,88	2006	0		0
73	Fótur	65,33	22,75	2006	140		390
74	Langey, Suðurlöndum	65,35	22,62	2006	90		350
75	Föey, Suðurlöndum	65,37	22,60	2006	150		185
75,1	Hóley, Ólafseyjum	65,39	22,49	2006	22		0
76	Ásmóðarey	65,33	22,33	2006	0		0
77	Latur	65,38	22,40	2006	160	(12)	100
78	Klofningur, Svefneyjum	65,40	22,80	2006	120		360
78,1	Innri-Stykkisey	65,46	22,93	2006	11		–
78,2	Ytri-Stykkisey	65,47	22,94	2006	30		–
78,3	Sandey	65,44	22,95	2006	342		–
79	Kirkjuklettur	65,43	22,95	2006	63		170
80	Sendlingaklettur	65,43	22,95	2006	107		130
81	Lundaklettur	65,43	22,97	2006	264	(13)	370
81,1	Efri Langey	65,40	22,95	2006	5		–
82	Hrólfsklettur	65,38	22,90	2006	170		200
83	Höfnin, Flatey	65,38	22,92	2006	939		2150
84	Lundaberg, Flatey	65,38	22,92	2006	5		105
85	Klofningur við Flatey	65,38	22,95	2006	1374		1280
85,1	Sýrey	65,38	22,94	2006	127		–
86	Skjaldmeyerjareyjar	65,40	23,05	2006	700		560
87	Hrauneyjarklettur	65,43	23,07	2006	143		27
88	Ytri Hrauney	65,45	23,07	2006	289		255
89	Innri Hrauney	65,45	23,05	2006	150		73
90	Böðvarsklettur	65,47	23,02	2006	180		187
91	Stykki við Böðvarskletta	65,47	23,02	2006	130		180
91,1	Reykey	65,47	23,04	2006	69		–
92	Oddleifsey	65,47	23,07	2006	370		362
93	Innri Rauðsdalshólmur	65,47	23,07	2006	86		255
94	Ytri Rauðsdalshólmur	65,47	23,07	2006	89		140
95	Ríf, Sauðeyjum	65,45	23,17	2006	70		400
96	Skarfey	65,45	23,17	2006	556	(14)	987
97	Þórisey	65,45	23,15	2006	480		1357
98	Dyratindur	65,45	23,13	2006	200		285
99	Innri Kiðhólmur	65,43	23,20	2006	35	(15)	310
100	Ytri Kiðhólmur	65,43	23,20	2006	395	(16)	990
101	Innra Hagadrápsker	65,43	23,30	2006	7		23
102	Stórfiskasker	65,48	23,37	2006	5	(17)	0
102,1	Karlinn við Skor	65,41	23,92	2006	191		–
102,2	Skarfastapi við Skor	65,42	23,96	2006	124		–

		Hnattstaða		Talið árið	Fjöldi hreiðra	Aths	Fjöldi um 1985
		Breidd (°N)	Lengd (°V)				
8 Látrar							
103	Látrabjarg	65,50	24,50	2006	32028	(18)	46182
104	Bjarnarnúpur	65,53	24,45	2007	2271		1350
9 Vestfirðir							
105	Langanes, Arnarfirði	65,72	23,53	2007	0		40
105,1	Stapi N Arnarfjarðar	65,81	23,77	2004	22	(19)	–
106	Göltur	66,17	23,57	2007	0		–
106,1	Deild	66,19	23,48	2007	250	(20)	–
106,2	Stigahlíð	66,19	23,35	2007	10	(20)	–
106,3	Tráðarhorn	66,17	23,26	2007	10	(20)	–
107	Bolungarvík höfn	66,17	23,25	2004	39	(20)	–
10 Hornstrandir							
108	Riturinn	66,35	23,18	2007	19166	(21)	17519
108,1	Ófærubjarg	66,43	22,63	2004	200	(22)	–
109	Hælavíkurbjarg	66,43	22,62	2007	94671	(23)	74256
109,1	Tröllakambur Rekavík	66,43	22,51	2009	6	(20)	–
110	Hornbjarg	66,43	22,43	2007	149088	(24)	134983
110,1	Undir Drifandisbjargi	66,38	22,29	2007	1073		–
110,2	Smiðjuvíkurbjarg S v Lás	66,37	22,27	2007	25		–
110,3	Kanna	66,28	22,14	2007	91		–
11 Húnaflói							
111	Uxi við Grímsey	65,68	21,38	2007	231		95
112	Grímsey, Steingrímsfirði	65,68	21,38	2007	10		12
112,1	Stigavík, Ennishöfða	65,59	21,30	2007	63	(25)	–
113	Hvitserkur	65,60	20,65	2007	33		60
114	Spánskanöf	65,73	20,27	2007	705		100
115	Bjargabjarg (Bjargastapi og nágr.)	65,98	20,38	2007	4445		1225
116	Kerlingabjarg	66,07	20,40	2007	448		64
12 Skagafjörður							
117	Drangey	65,95	19,70	2007	7145		9063
118	Kerling	65,93	19,70	2007	217		175
119	Elínarhólmi við Kolkuós	65,82	19,38	2007	0		–
119,1	Þórðarhöfði	65,96	19,51	2007	23		–
119,2	Málmey	66,00	19,53	2007	46		–
13 Eyjafjörður							
120	Undir Strákafjalli	66,18	18,93	2007	34		32
121	Undir Hestfjalli	66,17	18,75	2008	1875		1438
122	Skarfasker/Brík undir Finni	66,10	18,62	2008	378		37
123	Hálshöfði	65,97	18,45	2008	374		–
124	Hallandsnes gegnt Oddeyri	65,68	18,07	2008	0		–
125	Höfði við Grenivík	65,93	18,22	2008	343		157
14 Grímsey							
126	Grímsey	66,53	18,00	2007	32840	(26)	54407
15 Skjálfandi-Axarfjörður							
127	Skálavík við Vargsnes	66,03	17,67	2008	218		139
128	Hurðarbjarg við Bjargakrók	66,00	17,65	2008	1260		240
129	Saltvík: Skeglubjörg	66,00	17,39	2008	553		772
129,1	Saltvík N: Gvendarbás	66,02	17,39	2008	56		–
130	Húsavíkurhöfði	66,05	17,37	2008	369		277
130,1	Lundey	66,12	17,37	2008	22		–
131	Voladalstorfa	66,20	17,17	2008	15		40
132	Lágey	66,30	17,12	2008	338		377
133	Háey	66,28	17,12	2008	190		497
134	Svarthamar á Tjörnesi	66,17	16,98	2006	0	(27)	0
135	Snartarstaðanúpur	66,35	16,50	2008	207	(28)	55
136	Rauðinúpur alls	66,52	16,55	2008	5180	(29)	9540
16 Slétta-Héraðsflói							
137	Raufarhafnarhöfði	66,45	15,92	2006	0		25
138	Ormarslónshöfði	66,42	15,88	2006	2440		3959
139	Súlur	66,42	15,83	2008	1300	(30)	1214
140	Hundsnes á Afrétt	66,40	15,75	2008	2880		2253
141	Loki N Kollavíkur	66,30	15,65	2008	205		205
142	Rauðanes S Kollavíkur	66,27	15,70	2008	2000		3298

		Hnattstaða		Talið árið	Fjöldi hreiðra	Aths	Fjöldi um 1985
		Breidd (°N)	Lengd (°V)				
143	Skoruvíkurbjarg	66,38	14,87	2008	30063	(31)	78204
144-145	Skeglubjörg, Máfarákir	66,38	14,63	2006, 08	5471		11398
146	Langanes Fontur	66,37	14,60	2006	14240		50604
147	Skálabjarg	66,30	14,83	2006	1920		1130
148	Undir Naustum, Langanesi	66,23	14,97	2006	228		238
149	Undir Köldukinn (Selfjalli)	66,17	14,98	2006	106		68
150	Bakkafjörður (höfnin)	66,03	14,80	2008	0		8
151	Bjarg, Bakkafirði	66,05	14,78	2008	0		6
152	Viðvíkurbjörg - 4 staðir	66,05	14,70	2008	450		1790
153	Viðvík - 3 staðir	66,00	14,65	2008	130		252
154	Fuglabjarganes, Vopnafirði	65,83	14,72	2008	98		236
155	Leiðarhöfn, Vopnafirði	65,77	14,80	2008	46		145
155,1	Leiðarhöfn-Grund	65,77	14,80	2008	56		–
156	Skipshólmi, Vopnafirði	65,75	14,83	2008	0		1
157	Vindfellsbjörg, Virkisvík	65,75	14,67	2008	0		200
158	Blikar undir Örnubúri	65,77	14,48	2008	0		92
159	Múlahöfn V Héraðsflóa	65,75	14,37	2008	140		80
160	Móvíkur undir Landsendafjalli	65,73	14,37	2008	1		5
17 Austfirðir							
161	Gripdeild A Héraðsflóa	65,62	13,90	2008	225		150
162	Hnaus (Skálanes) N af Njarðvík	65,60	13,85	2008	77		350
163	Kiðubjörg við Bakkagerði	65,53	13,80	2008	50		0
164	Hafnarhólmi	65,55	13,75	2008	196		845
165	Hafnarbjarg	65,55	13,72	2008	4610		4958
166	Brúnavíkurbjarg	65,53	13,68	2008	1700		344
167	Hvalvík að N	65,52	13,65	2008	–		–
168	Stóranes (3 staðir)	65,47	13,63	2008	1137		1720
169	Blábjörg S Herjólfsvíkur	65,43	13,63	2008	20		–
170	Nesflug undir Álfavíkurfjalli	65,37	13,70	2008	235		–
171	Jökull, Loðmundarfirði	65,33	13,75	2008	625		750
172	Selstaðir, Seyðisfirði	65,30	13,88	2008	64		160
173	Skálanesbjarg, Seyðisfirði	65,28	13,67	2008	250		1000
174	Nípustapi (Norðfjarðarnípa)	65,17	13,62	2008	220		426
175	Barðsnes (við eyðibýli)	65,13	13,58	2008	265		305
176	Barðsnes nærri Rauðubjörgum	65,15	13,57	2008	49		220
177	Hestur austan við Barðsnes	65,13	13,52	2008	580		650
178	Gerpír	65,07	13,50	2008	317		408
178,1	Vöðlaskriður	65,05	13,53	2006	141	(32)	–
179	Seley	64,97	13,52	2008	10		50
180	Hólmanes, Reyðarfirði	65,03	14,00	2008	46		95
181	Skrúður	64,90	13,63	2008	6692		16857
182	Arfaklettur við Skrúð	64,90	13,63	2008	14		50
183	Kambanes að SA	64,80	13,85	2008	397		30
184	Papey Árhöfn	64,58	14,18	2008	1696		2389
184,1	Papey vesturhluti	64,58	14,18	2008	200		–
185	Papey Sauðey	64,60	14,18	2008	–		4
186	Papey Hvanney	64,60	14,18	2008	87		203
187	Papey Arnarey	64,60	14,18	2008	1278		1267
188	Papey Flatey	64,60	14,17	2008	119		182
189	Papey Höfði	64,60	14,17	2008	1204		925
190	Papey suðausturhluti	64,60	14,17	2008	998		729
191	Míkley, Skarðsfirði	64,25	15,18	2008	–		5
Alls – Total					580904		650966

(1) 206 hreiður árið 2007. (2) Einnig 0 árið 2008. (3) 19 landsnið (se (staðalskekkja) 4744). (4) Varp um 1990. (5) 2079 hreiður talin af landi árið 2007. (6) Nýleg byggð. (7) 166 hreiður árið 2009. (8) 954 hreiður árið 2009. (9) 165 hreiður árið 2009. (10) 32 hreiður skráð árið 1992 (Ævar Petersen 1993) annars engin. (11) 173 hreiður árið 2009. (12) 170 hreiður árið 2007. (13) 168 hreiður árið 2007. (14) 426 hreiður árið 2007. (15) 73 hreiður árið 2007. (16) 220 hreiður árið 2007. (17) Einnig 5 árið 2007. (18) 25 sniðmyndir, breidd 50m, se 10.494. (19) 20 hreiður árið 2007. (20) Myndað af sjó. (21) 9 sniðmyndir 50m breið, se 5366, talan 17.519 (árið 1985) er byggð á fjórum 100m sniðum, og er talin nákvæmari en áður birt tala (12.200). (22) Skoðað af sjó 13.8. (23) 7 sniðmyndir 50m breið, se 28.336, talan 74.256 (árið 1985) er leiðrétting á fyrri viðauka (78.417). (24) 12 sniðmyndir 50m breið, se 19510, Hornbjarg var endurmælt og telst nú 7,2 í stað 6,2 km langt, rituhreiður 1985 eru því orðin 134.983 í stað 115.235. (25) 28.07.2007 af landi (Jón Hallur Jóhannsson, Björk Guðjónsdóttir). (26) 15 sniðmyndir, 50m breið, se 5774. (27) Rangt skráð (5 hreiður) áður. (28) 298 hreiður árið 2006. (29) Sölvanöf 340, Karl 340. (30) 1150 hreiður árið 2006. (31) 19 landsnið 10m breið, se 3632. (32) Af landi 17.07.2006, en 150 10.07.2005 (Böðvar Þórisson).

Sjaldgæfir fuglar á Íslandi 2008

Í þessari skýrslu eru birtar allar tiltækar upplýsingar um 113 tegundir flækingsfugla, sjaldséðra vetrargesta og varpfugla sem sást hér á landi og innan íslenskrar efnahagslögsögu árið 2008. Ein ný tegund sást að þessu sinni, fölsöngvari.

Inngangur

Þetta er 30. skýrslan um sjaldséða fugla hér á landi, en þær hafa verið gefnar út síðan 1979. Flækingsfuglanefnd hefur yfirfarið allar athuganir sem hér birtast. Nefndin er sjálfstæður fulltrúi fuglaskoðara líkt og í öðrum löndum Evrópu og á tvo fulltrúa í ritnefnd *Blika*.

Í þessari skýrslu er getið 111 tegunda sjaldséðra fugla sem sást á Íslandi og innan efnahagslögsögu landsins árið 2008. Auk þess eru upplýsingar um tvær undirtegundir margæsar (austræna og vestræna margæs) og hvítfálka. Samtals sást því 113 tegundir sjaldgæfra fugla hér á landi árið 2008. Einnig er getið snjógæsar (D-flokkur) og svartsvans og vatnagleðu, sem talin eru hafa sloppið úr haldi erlendis (E-flokkur).

Lýsingar og gög

Almennt gildir sú regla að ekki þarf að lýsa eftirfarandi tegundum, nema þær komi fyrir utan hefðbundins tíma eða á óvenjulegum stöðum: brandönd, ljóshöfðaönd, rákönd, taumönd, skeiðönd, æðarkóngur, kynblendingur æðarkóns og æðarfugls, hvinönd, gráskrofa, gráhegri, sefhæna, blesshæna, grálóa, vepja, rúkragi (aðeins karlfuglar í sumarbúningi), skógarsnípa, lappajaðrakan, fjöruspói, ískjói, fjallkjói, hringdúfa, snæugla, múrsvölungur, landsvala, bæjasvala, silkitoppa, glóbrystingur, söngþröstur, hettusöngvari, garðsöngvari, netlusöngvari, gransöngvari, laufsöngvari, glókollur, gráspör á Hofi í Öræfum, bókfinka, fjallafinka, barrfinka og krossnefur. Undantekningar eru kvenfuglar ljóshöfðaanda, rákanda, taumanda og kynblendinga æðarkóna og æðarfugla. Einnig ískjóar og fjallkjóar sem ekki eru fullorðnir. Öðrum flækingsfuglum þarf að lýsa eitthvað og þeim mun meira því sjaldgæfari sem tegundin er eða torgreindari frá skyldum tegundum.

Árið 2008 voru ekki dæmdar athuganir á þeim tegundum sem getið er hér að framan. Dómnefndin fór yfir 221 athugun (tegundagreiningu) og voru 196 þeirra samþykktar (89%). Einnig fór nefndin yfir 12 undirtegundagreiningar (50% samþ.), 45 kyngreiningar (87% samþ.) og 77 aldursgreiningar (90% samþ.).

Nefndin

Að þessu sinni sátu eftirfarandi sjö menn í dómnefndinni: Brynjólfur Brynjólfsson, Edward B. Rickson, Gaukur Hjartarson, Gunnlaugur Pétursson, Hlynur Óskarsson,

Sigmundur Ásgeirsson og Yann Kolbeinsson. Gunnlaugur Práinsson og Yann Kolbeinsson voru ritarar. Á hverju ári er einn nýr maður kosinn í nefndina í stað þess sem lengst hefur starfað í henni samfelldt og tveir varamenn að auki.

Yfirlit 2008

Sjaldgæfir varpfuglar. Eins og undanfarin ár eru aðal varpstöðvar brandanda í Borgarfirði, þar sem nokkrir tugir para verpa. Eitt par varp í Eyjafirði og átta pör á Melrakkasléttu. Pör sást mun víðar, en engar upplýsingar um varpárangur á þeim svæðum bárust nefndinni. Skeiðendur sást á nokkrum stöðum, en varp var einungis staðfest við Hofgarða á Snæfellsnesi, þar sem kvenfugl sást með sjö unga. Fjallkjói varp í Bárðardal, eins og 2003 og 2005, og kom upp tveimur ungum. Í Mývatnssveit fannst dvergmafur á hreiðri, en varpárangur er ókunnur. Á Vestfjörðum sást snæuglupar og eitt hreiður í júní. Eyruglur komu upp þremur ungum í Grímsnesi. Nýfleygur glóbrystingsungi sást í Þingvallasveit í byrjun ágúst. Sumarið 2008 sást glókollar á mörgum stöðum og hafa án efa orpið víða, þótt hreiður með ungum fyndust eingöngu í Höfðaskógi í Hafnarfirði. Gráspörvastofninn er enn við lýði við Hof í Öræfum. Nokkrir fuglar sást þar 2008 en óvíst er hve margir urpu. Barrfinkur sást mjög víða um vorið og sumarið og urpu á Tumastöðum í Fljótshlíð, Skógum undir Eyjafjöllum, Fossvogi í Reykjavík, Kvískerjum í Öræfum og Kirkjubæjarklaustri, alls a.m.k. sjö pör og rúmlega 20 ungar sást. Krossnefir urpu í Grímsnesi. Einnig sást skógarsnípur á söngflugi í Skorradal og Fljótshlíð. Strandtittlingspar sýndi varpatferli í Ingólfshöfða snemma í júlí. Um vorið og sumarið sást syngjandi kornhæna í Önundarfirði, hettusöngvari á Kvískerjum, gransöngvarar á Selfossi og Höfn, laufsöngvarar á Tumastöðum og Höfn, fjallafinka á Höfn og barrfinkur í Berufirði, Reykjavík og Öræfum. Óvíst er þó að um varpfugla hafi verið að ræða í þessum tilvikum.

Vetrargestir, fargestir og algengir flækningar. Fjöldi æðarkóna var í meðallagi, og svipaður fjöldi hvinanda sást og undanfarin ár. Fjöldi ljóshöfða og rákanda var undir meðallagi. Fjöldi gráhegra var yfir meðallagi. Þrjú keldusvín sást og fjórar blesshænur. Ellefu vepjur sást. Dvergspírur voru fáar, en skógarsnípur óvenju margar (rúmlega þrjátíu). Lappajaðrakanar voru einungis fimm. Fjöruspóafjöldinn var undir meðallagi. Yfir 200 ískjóar

sáust, sem er óvenju mikið. Fjallkjóar voru hins vegar aðeins níu. Þernumáfar voru tveir og hringmáfar þrír. Dvergmáfar voru fjórtán, sem er óvenju mikið. Hringdúfur voru fjórutíu og fimm, það mesta frá upphafi. Færri snæuglur sáust en að jafnaði. Landsvölur voru 110, sem er met, en fjöldi bæjarsvala var í meðallagi. Silkitoppur voru óvenju margar, nærri þrjú hundruð. Fjöldi glóbrýstinga var vel undir meðallagi og söngþrestir óvenju fáir. Fjöldi hettusöngvara var langt undir meðallagi og fjöldi garðsöngvara fremur lítil. Engir hnoðrasöngvarar sáust, sem er óvenjulegt. Fremur fáir gransöngvarar sáust, en fjöldi laufsöngvara var í meðallagi. Óvenju fáar bókfinkur sáust og fjallafinkur hafa aldrei verið færri. Hins vegar sást mjög mikið af barrfinkum, rúmlega 300 fuglar. Mikið sást einnig af krossnefum, rúmlega 120 fuglar. Sextán sportittlingar sáust, sem er óvenju mikið.

Undirtegundir. Nokkrar austrænar og vestrænar margæsir sáust í margæsaþópum á Álftanesi og víðar. Nokkrir hvítfálkar sáust einnig. Vestrænar korpundur hafa nú verið gerðar að sérstakri tegund, kolönd, en tvær slíkar sáust á árinu.

Nýjar tegundir. Einungis ein ný tegund fannst hér árið 2008, en það var **fölsöngvari** *Iduna pallida* sem sást 15.-22. september í Nesjahverfi í Nesjum (Gunnar Þór Hallgrímsson & Brynjólfur Brynjólfsson 2013).

Aðrir sjaldgæfir flækingsfuglar. Þó nokkrar sára-sjaldgæfar tegundir sáust hér árið 2008. Tvær tegundir sáust hér í annað sinn, kornhæna og norðmáfur. Straumsöngvari fannst í þriðja sinn, kúhegri í þriðja og fjórða sinn (2 fuglar), kúfönd og farþróstur í fimmta sinn, hnúðsvanur í fimmta til áttunda sinn (4 fuglar), þistilfinka í sjötta sinn, grænfinka í sjötta og sjöunda sinn (2 fuglar), flatnefur í sjötta til níunda sinn (4 fuglar), efjutíta í sjöunda sinn, kolönd og sparrhaukur í áttunda sinn, kambönd og spésöngvari í níunda sinn og bláheiðir í tíunda sinn. Af öðrum sjaldgæfum flækningum má

nefna mýrerlu, tvær vestrænar margæsir, seljusöngvara, þyrnisvarra, alaskagæs, tvær gauktitur, tvo sefsöngvara, fimm heiðatittlinga, tvo bjarthebra, tvær grastitur, hvítönd, græningja og tvo lyngstelka.

Skýringar við tegundaskrá

Þrjár tölur í sviga fyrir aftan tegundarnafn merkja: (1) Fjöldi fugla sem sást fyrir 1979. Ef fjöldinn er ekki þekktur er sett bandstrik (-). (2) Fjöldi fugla á árunum 1979 til 2007. (3) Fjöldi fugla sem sást 2008. – Þessar tölur eru *lágmarksfjöldi* einstaklinga að mati skýrsluhöfunda. Í sumum tilvikum getur reynst erfitt að ákvarða fjölda fugla, en lagt er nokkurt mat á það með skýringum, s.s. „e.t.v. sami fugl“ (þá talið sem tveir fuglar), „sennilega sami fugl“ eða „sami fugl“ (þá talið sem einn fugl). Við hverja tegund er getið útbreiddslusvæðis hennar og nokkur orð eru um tíðni hennar hér á landi og viðburði ársins. Röð tegunda og latnesk heiti í þessari skýrslu fylgja Crochet & Joynt 2012.

Sýslur eru í stafrófsröð, en athuganir innan þeirra eru yfirleitt í tímaröð. Til einföldunar er kaupstöðum skipað undir sýslur, Kjósarsýslu undir Gullbringusýslu og Hnappadalssýslu undir Snæfellsnessýslu. Mánuðir eru í tölustöfum.

Fyrir hverja athugun er getið um stað (sýsla er feitletruð, staður er skáletraður), fjölda fugla (ef fleiri en einn), kyn (♂ = karlfugl, ♀ = kvenfugl), aldur (ef hann er þekktur) og dagsetningu eða tímabil er fuglinn sást. Að lokum eru finnendur innan sviga eða þeir sem tilkynnt hafa fyrst um viðkomandi fugl eða fugla. Notaðir eru upphafsstafir þeirra sem koma fyrir oft en fimm sinnum. Táknid □ merkir að fuglinn hafi verið ljósmyndaður (eða kvikmyndaður) og a.m.k. einn nefndarmaður hafi séð myndina. Táknid ☆ merkir að fugli hafi verið safnað, „fd“ merkir að fugl hafi fundist dauður, „fnd“ að hann hafi fundist nýdauður og „fld“ fundist löngu dauður.

Tegundaskrá 2008

Hnúðsvanur *Cygnus olor* (0,4,4)
S-Skandinavía, M-Evrópa, M-Asía allt til Kína. – Nú birtast fjórir hnúðsvanir eftir nokkurra ára hlé.
S-Múl: Óseyri í Stöðvarfirði, árgamall um 24.4 til 18.5. □ (Jónína G. Óskarsdóttir ofl).
A-Skaft: Höfn, fullu og ungf 23.1. □, fullu til 31.1. □ (Öðinn Eymundsson ofl), 1. mynd.
N-Þing: Kílsnes á Melrakkaslétu, árgamall 27.-30.8. □ (DB, YK).

Dvergsvanur *Cygnus columbianus bewickii* (1,22,1)
Sibería (*C.c. bewickii*) og N-Ameríka (*C.c. columbianus*). – *C.c. bewickii* er fremur sjaldgæfur flækningur hér á landi.
A-Skaft: Hvalnes í Lóni, fullu 18.5. □ (DB, SÁ, YK).

Snjógæs *Anser caerulescens* (20,150,4)
N-Kanada, NV-Grænland og NA-Síbería. – Mikil aukning varð á snjógæsaathugunum

upp úr 1980, en nokkuð hefur dregið úr þeim á síðari árum. Snjógæsir sjást bæði vor og haust.

V-Hún: Reykir í Hrutafirði, „blágæs“ 24.4. (Arnór Þ. Sigfússon).

N-Múl: Hrafnkelsstaðir í Fljótssdal, 23.4. (Hrafnkell F. Magnússon, Lilja H. Másdóttir).

A-Skaft: Höfn, 11.4. (BB). – Hnappavellir í Örfum, 8.5. □ (SÁ).

Kanadagæs *Branta canadensis* (25,160,7)
Norðurhluti N-Ameríku og Grænland. Verpur víða villt og hálfvilt í Evrópu. – Búið er að skipta kanadagæs í tvær tegundir, kanadagæs (*B. canadensis*) og alaskagæs (*B. hutchinsii*). Þær undirtegundir sem að nú tilheyra kanadagæs eru *moffitti*, *maxima*, *occidentalis*, *fulva*, *canadensis*, *interior* og *parvipes*. Almennt er talið að það hafi verið undirtegundin *canadensis* sem var flutt til Evrópu og er þar nú víða algengur varpfugl. Fuglar úr evrópska stofninum berast oft hingað, og gætu í raun einnig borist hingað að vestan,

en einnig er talið að fuglar úr *interior* stofninum berist hingað frá náttúrulegum heimkynnum. Því ættu athugendur að gera eins góðar lýsingar og hægt er og reyna að greina kanadagæsir til undirtegundar. Í því sambandi skiptir stærð mestu máli og einnig ætti að koma fram með hvaða gæsum þær eru.

Gull: Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, 21.5. (HIÓ). – Sandgerði, 24.-27.5. □ (GPH ofl).

V-Ísf: Öndarfjörður, 3.-17.5., önnur að auki 17.5. □ (BP ofl).

S-Múl: Hjartarstaðir í Eiðapinghá, 19.4. (Kristján Jónsson ofl).

Snæf: Ríf, tvær 24.-31.5. □ (Torben Sebro ofl).

Alaskagæs *Branta hutchinsii* (0,14,1)
Norðurhluti N-Ameríku og Grænland. – Búið er að skipta kanadagæs í tvær tegundir, kanadagæs (*B. canadensis*) og alaskagæs (*B. hutchinsii*). Þær undirtegundir sem að nú tilheyra alaskagæs eru *leucopareia*, *hutchinsii*, *minima*, *asiatica* (útdauð) og *taverneri*. Ekki hafa byggst upp

stofnar þessara undirtegunda í Evrópu og er því í flestum tilfellum um villta fugla, frá náttúrulegum heimkynnum, að ræða sem sjást hérlandis. Athugendur ættu að gera eins góðar lýsingar og hægt er og reyna að greina fugla til undirtegundar. Í því sambandi skiptir stærð mestu máli og einnig ætti að koma fram með hvaða gæsum þær eru.

Skag: Langhús í Fljótum, 10.5. (ÞS).

Kanadagæs eða alaskagæs

Branta canadensis/hutchinsii (-,4,2)

Hér er um að ræða gæsir sem ekki tókst að greina með vissu til tegundar.

A-Hún: Brúsastaðir í Vatnsdal, 24.4. ☐ (Arnór Þ. Sigfússon), var með tveimur kynblendingum, talin vera sú sama og 29.4.2007.

Gull: Krísuvík í Krísuvík, 16.6. ☐ (AnC).

Vestm: Breiðibakki á Heimaey, 1.6. ☐ (IAS).

2007: V-Ísf: Holtsoddi í Öfundarfirði, 30.5.2007 (BÞ).

Kynblendingur kanada- eða alaskagæsar og helsingja *Branta canadensis/ hutchinsii* × *Branta leucopsis* (0,2,0)

Tveir sáust 2007 og tveir 2008, líklega sömu fuglar.

A-Hún: Brúsastaðir í Vatnsdal, tveir 24.4. ☐ (Arnór Þ. Sigfússon), voru með kanadagæs/alaskagæs, að öllum líkindum þær sömu og 29.4.2007.

Margæs *Branta bernicla bernicla* (0,41,2) Túndrur Síberíu. Þessi undirtegund margæsar hefur vetursetu í Danmörku, Hollandi, SA-Englandi og Frakklandi. – Flestar austrænar margæsir sjást í margæsaþópum á Vesturlandi. Margæsir eru mjög sjaldgæfar annars staðar á landinu, en þær fáu sem sjást reynast oft austrænar. Fuglaskoðarar ættu því að skoða allar stakar margæsir m.t.t. undirtegundar.

Gull: Skógtjörn á Álfanesi og nágr, 17.4.-22.5. ☐ (SÁ ofl), 31.8. ☐ (SÁ), fullu 21.9. (GAG). – Suðurnes á Seltjarnarnesi, 23.4. (GAG).

Margæs *Branta bernicla nigricans* (0,11,2) Túndrur A-Síberíu, Alaska og NV-Kanada. – Tvær sáust í þetta sinn.

Borg: Blautós á Akranesi, 2.5. (Stuart Bearhop).

Gull: Eyvindarstaðir á Álfanesi, 28.4.-18.5. ☐ (Svenja N.V. Auhage ofl).

Brandönd *Tadorna tadorna* (25,83+,-) NV-Evrópa, slitrótt í S-Evrópu og Mið-Asíu. – Varp var að þessu sinni staðfest í Borgarfirði, í Eyjafirði og á Melrakkaslétu. Engar upplýsingar bárust frá Höfn þar sem þær hafa væntanlega orpið. Líklegt er að varppör leynist víðar á Suðaustur- og Vesturlandi. Brandendurnar eru farfuglar, en ekki er enn vitað hvar þær hafa vetursetu. **Árn:** Hraunsá við Eyraþakka, fimm 24.4. (SÁ, YK). – Ölfúsárós í Ölfusi, fimm 15.9. (HIÓ).

Borg: Grjóteyri í Andakíl og nágr, sex pör 23.3., 40-50 fuglar í fyrri hluta apríl (JEJ 2011), 30 fuglar 12.4. (Finnur L. Jóhannsson), 81 fugl 16.4., 30 pör og fjórir 23.4. (JEJ 2011), 118 fuglar 3.5. (EBR, SÁ, YK), 43 fuglar og fjórtán

1. mynd. Hnúðsvanur *Cygnus olor*, fullorðinn, Höfn, 28. janúar 2008. – Björn G. Arnarson.

3 7.5. (JEJ 2011), 38 fuglar 3.6. (EBR, SÁ, YK), um 290 fuglar 6.7. (JaL, YK ofl), 293 fullu og amk 25 ungar 8.7. (Raphaël Bussière, YaP), 390 fuglar 28.7., 457 fuglar 13.8., 440 fuglar 15.8. (KHS), 477 fuglar (þar af 47% ungar) 26.8. (JEJ 2011). – Hvanneyri í Andakíl, sex 3.5. (YK), 30 fuglar 26.6. (Finnur L. Jóhannsson, KHS). – Grunnafjörður, tvær 15.5. (GAG, KHS).

Eyf: Gáseyri í Kræklingahlíð, par 29.4. (Sverrir Thorstensen), par með sex unga og par með þrjá unga 15.7. (Raphaël Bussière, YaP). – Akureyri, tvær 25.5. (Georg Ó. Tryggvason).

Gull: Leiruvogur í Mosfellssveit, 3 22.2. (ÓR). – Skógtjörn á Álfanesi, par 21.4. (GAG), tveir 3 og 23.4.-28.4. (SÁ, YK ofl), tvö pör 30.4. (GAG). – Daltjörn á Seltjarnarnesi, par 23.4. (GÞ). – Síki í Garði, fjórir 1.5. ☐ (SÁ, YK). – Hvalfjarðareyri í Kjós, par 25.4.-4.5., fjórar 7.5., sjö 9.5. (BH). – Laxárvogur í Kjós, þrjár 6.5. (BH). – Stóra-Sandvík á Reykjanesi, 22.5. (Jérôme Fournier).

V-Ísf: Vöð í Öfundarfirði, par 9.-21.5. (Cristian Gallo ofl).

N-Múl: Nýpslón í Vopnafirði, par 17.5. (SÁ, YK).

S-Múl: Eskifjörður, tvær 18.4. ☐ (HWS). Djúpvogur, tvær 9.5. (SÁ), tíu 10.5. (YK), tólf 11.5., tveir 3 og 19.5. (GÞH, YK ofl). – Múlahólmur í Álfafirði, tólf 18.5. (SÁ, YK). – Bragðavellir í Hamarsfirði, þrjár 5.6. (Boði Stefánsson).

Mýr: Borgarvogur við Borgarnes, fimmtán 16.4., tíu 3.5. (RAS ofl). – Einarsnes í Borgarhreppi, tvær 3.5. (EBR, SÁ, YK). – Grímólfsvík við Borgarnes, tólf 3.5. (EBR, SÁ, YK). – Hamar í Borgarhreppi, par 5.6. (YK). – Straumfjörður á Mýrum, ein um vorið (Svanur Steinarsson).

A-Skaft: Flói í Skarðsfirði, 10.5. (GÞH, YK). – Gerði í Suðursveit, fjórar 10.5. (GÞH, YK).

V-Skaft: Tunguvötn í Landbroti, þrír 3 og tveir 8.5. (SÁ).

Skag: Torfavatn á Skaga, par 16.5. (SÁ, YK).

Snæf: Grundarfjörður, 3 29.4. (RAS ofl).

N-Þing: Höskuldarnes á Melrakkaslétu og

nágr, 2 12.4. (GÖB), 3 17.5. (SÁ, YK), par með sex unga 23.7. (GÖB). – Kötluvatn á Melrakkaslétu, fjórar 28.4. (GÖB), hreiður í júní (Haraldur Sigurðsson). – Blikalónsey á Melrakkaslétu, par um vorið (Eiríkur Þorsteinsson). – Grjótnes á Melrakkaslétu, 24.5. (GÖB). – Skeljalón á Melrakkaslétu og nágr, 3 og 25.5., 3, 2 og par með átta unga 7.7., tveir 3, tveir 2 og par með átta unga 20.7. (GÖB). – Torfastaðir á Melrakkaslétu, par með sjö unga, par með fimm unga og par með einn unga 7.7., par með 6 unga 23.7. (GÖB). – Hestvatn á Melrakkaslétu og nágr, fimmtán fullu, fullu með sex unga, fullu með þrjá unga og tveir ungar 8.7. (GÖB). – Hringlón á Melrakkaslétu, tvær 8.7., 3 9.7. (GÖB).

S-Þing: Mývatn, ungflugl við Slútnes 10. ágúst (ÁE, YK).

Ljoshöfðaönd *Anas americana* (28,136,5) Norðurhluti N-Ameríku. Árvis hér á landi og víðar í Evrópu. – Nokkrir fuglar hafa haldið til á Innnesjum undanfarin ár. Aðrir eru taldir nýir þó ekki sé útilokað að þeir hafi sést áður eða séu fuglar sem hafa vetursetu á suðvesturhorninu.

Árn: Baugsstaðir í Flóa, 3 7.1. (KHS). – Stokkseyri, 3 5.4. (HIÓ), 3 23.11. (HIÓ), talinn vera sami og við Baugsstaði.

Gull: Seltjarnarnes, 3 1.1.-17.4. ☐ (IAS, ÓR ofl), 3 að auki 8.4. (Alex M. Guðrýðarson, HIÓ). – Leiruvogur í Mosfellssveit, 3 22.2. (ÓR). – Skógtjörn á Álfanesi og nágr, 3 12.-19.4. (SÁ ofl). – Breiðabólstaður á Álfanesi, 3 21.-25.5. (HIÓ ofl). – Njarðvík, 3 21.8.-31.12., 3 að auki 1.-12.10. ☐, (GÞH ofl), þriðji 3 4.10. (MaR). – Hvaleyrarlón í Hafnarfirði, 26.12. (SÁ).

S-Múl: Egilsstaðir, 3 20.4. (HWS ofl).

Rvík: Tjörninn, 3 21.3. (Timo Havimo).

S-Þing: Mývatn, 3 í Helgavogi 5.3. (DB).

Rákönd *Anas carolinensis* (5,126,3) Norðurhluti N-Ameríku. Rákönd er ár-

S-Múl: Þvottáskriður í Álfafirði, þrír fullo ♂ 16.5. (BB).

A-Skaft: Jökulsá á Breiðamerkursandi, fullo ♂ 30.3. (BA). – Höfn, ♂ á öðrum vetri 25.1. (BB), ♂ 27.11.-25.12. (BB ofl).

Snæf: Grundarfjörður, fullo ♂ 31.5. □ (DB). – Akrapar í Eyrarsveit, fullo ♂ 14.6. (ÓR). – Búlandshöfði í Fróðárhreppi, fullo ♂ 7.7. (JaL, YK).

Vestm: Vík á Heimaey, ♂ 9.2. (IAS), ♂ á fyrsta vetri 12.3. □ (IAS), ♂ um 10.-16.4. (IAS ofl), fullo ♂ 29.5.-3.6. (Hálfván H. Helgason ofl).

Kynblendingur æðarfugls og æðarkóns
Somateria mollissima × *spectabilis* (6,32,2)
Tveir fuglar sáust að þessu sinni.

Gull: Stóra-Vatnsleysa á Vatnsleysuströnd, fullo ♂ 9.3. (EBR).

Snæf: Grundarfjörður, ♂ 1.5. (Stuart Bearhop, Xav Harrison).

Blikönd *Polysticta stelleri* (0,14,0)

NA-Síbería og Alaska. – Fuglinn í Borgarfirði eystra hefur sést þar reglulega síðan 1998. Kollan á Melrakkaslétu hefur sést þar síðan 2002.

N-Múl: Ós í Borgarfirði, fullo ♂ 28.4.-27.6. □ (Vincent Munier ofl).

N-Ping: Sigurðarstaðavík á Melrakkaslétu, fullo ♀ 17.5.-30.7. □ (SÁ, YK ofl).

Krákönd *Melanitta perspicillata* (5,33,2)
Norðurhluti N-Ameríku. – Fremur sjaldgæfur flækjngur hér á landi sem sést þó nær árlega í Þvottáskriðum hin síðari ár.
Gull: Seltjörn á Seltjarnarnesi, ♂ á fyrsta vetri 30.5. □ (ÓR).

S-Múl: Þvottáskriður í Álfafirði, fullo ♂ 19.5. □ (DB, YK ofl), tveir fullo ♂ 25.6.-6.7. □ (BB ofl), taldir vera þeir sömu og sumarið 2007.

Rvík: Geldinganes, ungf 13.1. (GP).

Körpönd *Melanitta fusca* (10,55,1)
N-Evrópa, N-Asía, Kákasus og N-Ameríka. – Nær árlegur gestur sem sést helst á vorin og snemma sumars.

Árn: Þorlákshöfn, ♀/ungf 7.-15.1. □ (GAG, KHS ofl).

Kolönd *Melanitta deglandi* (0,7,1)
N-Ameríka. – Kolönd var áður álitin vera undirtegund körpandar. Vestræn undirtegund hennar (*deglandi*) hafði einungis sést hérlandis í Evrópu til ársins 2012, en austræna undirtegundin (*stejnegeri*) hefur fundist nokkrum sinnum í Evrópu, þ.m.t. einu sinni á Íslandi. Fuglinn í Þvottáskriðum er talinn hafa sést þar áður, síðast vorið 2005. Sjá nánar um greiningareinkenni í *Blika* 18: 65-67.

Gull: Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, fullo ♂ 26.5.-12.6. □ (Karl-Kredrik Sjölund ofl). 3. mynd.

S-Múl: Þvottáskriður í Álfafirði, fullo ♂ 5.-10.5. □ (BB ofl), líklega sama og árið áður.

Hvinönd *Bucephala clangula* (552,-,-)
N-Evrópa, N-Asía og N-Ameríka. – Algengur vetrargestur sem sést víða um land. Sést hér einnig á sumrin.

Árn: Sog og Úllfjótuvatn, 31 fugl 13.1., tvær

3. mynd. Kolönd *Melanitta deglandi*, undirtegundin *deglandi*, fullorðinn steggur, Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, 12. júní 2008. – Yann Kolbeinsson.

6.4. (GP, SÁ ofl), 20.8. (ÓR), tvær 31.10. (IAS), þrettán 27.12., fjórar 30.12. (Arnbjór Garðarsson ofl). – Hlíðarvatn í Selvogi, 24.4. (SÁ, YK), 1.11. (SÁ).

Eyf: Akureyri, 1.5. (Sverrir Thorstensen).

S-Múl: Egilsstaðir, 2.1. (HWS).

Rang: Sultartangalón á Holtamannafrétti, 7.6. (John Grønning).

Rvík: Elliðavatn og nágr, tvær 24.2., 9.3., 16.3.

□, tvær 6.4. (Hafsteinn Björgvinsson ofl).

A-Skaft: Höfn, þrjár 26.1. (BA), tvær 27.12. (BA). – Þveit í Nesjum, 10.11. (BB).

Skag: Torfavatn á Skaga, 20.7. (YK).

Snæf: Lýsuvatn í Staðarsveit, 14.6. (ÓR). – Hoftún í Staðarsveit, 6.7. (JaL, YK).

N-Ping: Lón í Kelduhverfi, fjórar 1.1., 12.1.,

tvær 24.1., fjórar 10.2., tvær 13.4. (AÖS ofl), þrjár 4.-17.11. (GH).

S-Ping: Mývatn, á Bolum 25.-28.5. □ (YK ofl), við Grímsstaði 10.8. (ÁE, YK). – Hraun í Aðaldal, 1.12. (GH).

Hvítönd *Mergellus albellus* (2,15,1)

Nyrst í Evrópu og N-Asía. – Aðeins ein hvítönd sást að þessu sinni.

Árn: Hlíðarvatn í Selvogi, ♀ 1.11. □ (SÁ).

Kambönd *Mergus cucullatus* (0,8,1)

N-Ameríka. – Kambönd sást fyrst á Íslandi 1994.

S-Ping: Mývatn, ♂ við Geiteyjartrönd 29.-30.8. □ (StM), hugsanlega sami og í maí 2007.

4. mynd. Kornhæna *Coturnix coturnix*, karlfugl, Hóll í Önundarfirði, 27. júlí 2008. – Yann Kolbeinsson.

5. mynd. Kúhegri *Bubulcus ibis*, Hnappavellir í Öraefum, 27. september 2008.
– Björn Arnarson.

Kornhæna *Coturnix coturnix* (0,1,1)
Evrópa (utan Skandinavíu) til Mið-Asíu.
– Kornhæna hefur aðeins einu sinni sést
áður hér á landi.

V-Ísf: *Hóll í Öndarfirði*, syngjandi ♂ fyrri
hluta júní til 28.7. □ (Magnús H. Guðmunds-
son ofl), 4. mynd.

Sefgoði *Podiceps grisegena* (18,27,1)
A-Evrópa, Síbería og nyrsti hluti
N-Ameríku. – Sefgoðar sjást einkum
suðvestanlands að vetrarlagi, frá lokum
desember og fram í mars.

A-Skaft: *Stokksnes í Nesjum*, fullu 24.9. (BB).

Hettuskrofa *Puffinus gravis* (26,13,1)
S-Atlantshaf. Leitar til N-Atlantshafs utan

varptíma. – Hettuskrofur sáust síðast 2003
og 2007.

Á sjó: *Um 43 sjóm S af Stórhöfða* (62°40'N,
20°27'V), 21.6. □ (Julian Bell).

Gráskrofa *Puffinus griseus* (56,694,92)
Suðurhvel. – Gráskrofur sjást bæði af
annesjum og frá bátum á hafi úti. Fjöldinn
nú langt yfir meðallagi árána 1979-2007
sem er um 27 fuglar. Aðeins árið 2006
sáust fleiri fuglar.

Á sjó: *Um 5 sjóm S af Surtsey* (63°14'N,
20°35'V), 21.6. (Julian Bell). – *Út af Reynis-
fjalli*, 13.7. (Hörður Guðjónsson, Kristján
Lilliendahl). – *Syðrahraun í Faxaflóa*, 12.8. □
(GPH). – *Faxaflói*, amk 45 fuglar 24.8. (GP), um
tuttugu 6.9. □ (Stefán Á. Ragnarsson). – *Um*

6. mynd. Flatnefir *Platalea leucorodia*, ungfuglar, Sandgerði, 28. október 2008.
– Yann Kolbeinsson.

15 sjóm A af Papey, þrjár 6.9., átta 7.9. (BA).
Gull: *Garðskagi í Garði og nágr*, tvær 15.8.
(SÁ, YK), 6.9. (StM), 11.9. (GPH), 6.10. (MaR).
A-Skaft: *Ingólfshöfði í Öraefum*, 16.8. (BA),
27.8. (BA, BB). – *Stokksnes í Nesjum*, 17.8.,
fjórar 25.-26.8., 13.9., tvær 24.9. (BB).
Snæf: *Öndverðarnes undir Jökli*, 22.8. (StM).

Kúhegri *Bubulcus ibis* (1,1,2)

Sunnanverð Evrópa, S-Asía, Afríka og
Ameríka. – Fyrsti kúhegrinn fannst í
Reyðarfirði í nóvember 1956 og sá næsti
í Mýrdalnum í desember 2007.

A-Skaft: *Hnappavellir í Öraefum*, 27.-28.9. □
(Sigbjörn Kjartansson ofl), 5. mynd. – *Kvísker í
Öraefum*, 27.9. □ (BA ofl).

Bjartheagri *Egretta garzetta* (0,16,2)

Slitrótt í sunnanverðri Evrópu, Afríku
og Asíu. – Fuglaskoðarar ættu að hafa
ljómahegra *Egretta thula* í huga, þegar
hvítur hegri dúkkar upp.

A-Skaft: *Höfn*, 17.-20.10. □ (Karl Sigurðsson
ofl).

Vestm: *Vík á Heimaey*, 8.-15.5. □ (HBS ofl).

Gráhegri *Ardea cinerea* (620,1730,78)

Evrópa, Asía og sunnanverð Afríka.
– Gráhegrakomur hafa heldur aukist
síðastliðinn áratug og sjást fuglar nú stöku
sinnu á sumrin.

Árn: *Selfoss*, tveir 18.1. (ÖÖ), 12.-13.3.
(ÖÖ), 24.8. (Alda Sigurðardóttir), tveir 8.10.,
11.-20.10. (ÖÖ). – *Stokkseyri*, ungf 4.7. □
(AnC). – *Hlíðarendi í Ölfusi*, 17.10. (HIÓ). –
Pingvellir, 17.10. (Scott), Riddell). – *Nautavakir
í Grímsnesi*, 30.12. (ÖÖ).

Borg: *Urriðaa á Akranesi*, 28.3. (RAS).

Eyf: *Siglufljörður*, 18.3, 16.4. □, 9,10, tveir 10.-
14.10. □, 15.10. (Sigurður Ægisson).

Gull: *Hvaleyjarlón í Hafnarfirði*, 20.1., 30.1.
(GP ofl), 10.10. (SÁ), þrír 20.11. □, 11.12., tveir
12.12., 15.12., þrír 16.-21.12., tveir 26.12. (IAS
ofl). – *Arnames í Garðabæ*, 19.-20.2., 11.-15.3.
(Helgi Guðmundsson ofl). – *Hafnarfljörður*, 5.3.
(RR). – *Urriðakotsvatn í Garðabæ*, tveir 3.4.
(Ágúst Ólafsson), 8.11. (Sveinn O. Snæland),
12.12. (IAS). – *Síki í Garði*, 29.9.-8.10. □
(SÁ ofl). – *Hafnir*, 21.10. (YK). – *Vífilsstaðir í
Garðabæ*, 18.11. (skv KHS).

N-Ísf: *Súðavík*, 25.-28.1. (Barði Ingibjartsson).
– *Langeyri í Álfafirði*, 22.9.-16.12. (Gísli
Gunnarsson ofl).

V-Ísf: *Lambadalssoggi í Dýrafirði*, tveir 13.9.
(Rúnar Ó. Karlsson), 8.12. (BP, PFS).

N-Múl: *Húsey í Hróarstungu*, tveir 30.9., 10.10.
(Örn Þorleifsson ofl). – *Seyðisfjörður*, 12.11.
(Rúnar Eiríksson ofl).

S-Múl: *Egilsstaðir*, 13.2. (HWS), tveir 20.10.,
sáust fram í nóvember (SGP ofl). – *Starmýri
í Álfafirði*, 19.10. (BB). – *Eskifjörður*, 3.12.
(Þorsteinn B. Ragnarsson).

Rang: *Hamragarðar undir Eyjafjöllum*, 14.5.
(HÓ). – *Grjóta í Fljótshlíð*, 1.11.-31.12. (HÓ).

Rvík: *Keldur og nágr*, 2.1., tveir 4.-7.1., tveir
23.1., 2.-23.2. □ (ÖR ofl), tveir 6.10. (HIÓ),
5.12. (SÁ, YK). – *Árskógar*, 10.1.-10.2. □,
annar að auki 24.1. (RR ofl), 23.10. (RR). –
Mógilsá í Kollafirði, tveir 20.1. □, 24.2. □
(ÖR). – *Skógræktin í Fossvogi*, 10.2. (Alex M.

Guðríðarson, Guðríður E. Geirsdóttir, HÍÓ).
– *Helluvatn*, 20.2. (Hafsteinn Björgvinsson).
– *Selásbraut*, 13.3. (Borgþór Magnússon). –
Ellidavatn, tveir 24.-26.3., 28.3.-8.4. (Timo
Havimo ofl), fimm 18.4., fjórir 19.4., tveir
20.4., 26.4. (EBR, SÁ, YK ofl). – *Hrauntúnstjörn*,
fimm í nóv (Hafsteinn Björgvinsson). – *Úlfarsá*,
um 26.12. (Jóhann Helgason).

A-Skaft: *Höfn*, 9.8. (BB), tveir ungf 16.9., 22.-
25.9., 11.10., þrír 14.10., 29.10., 5.11. (BA ofl).
– *Hafnarnes í Nesjum*, ungf 12.9. (BA). – *Hólar
í Nesjum*, fimm 25.9., tveir 16.-22.10. (BA, BB).
– *Krossbær í Nesjum*, þrír 25.9., 7.-15.10. (BB
ofl). – *Breiðabólstaður í Suðursveit*, tveir 28.9.
(BA). – *Dilksnes í Nesjum*, sjö 1.10., fimm 2.10.
(BA ofl). – *Salthöfði í Örfæfum*, ungf 3.10. (HB).
– *Gerði í Suðursveit*, þrír 15.11. (BA). – *Pveit í
Nesjum*, 10.12. (BA).

V-Skaft: *Kirkjubæjarklaustur*, ungf 18.1. (BA),
tveir fullu og ungf 29.1., tveir 13.3. (BB), 31.10.,
tveir 10.11. (BA). – *Nýibær í Landbroti*, fullu
13.-15.2. □, tveir 16.2. (YaP). – *Ásgarður í
Landbroti*, ungf 15.2. □ (YaP). – *Höfðabrekka
í Mýrdal*, þrír 20.9. (Willem-Pier Vellinga).
– *Hryggir í Mýrdal*, 11.10. (EBR, IAS, ÖR,
SÁ). – *Kerlingardalur í Mýrdal*, 11.10. (EBR,
IAS, ÖR, SÁ).

Skag: *Hópsvatn í Fljótum*, 7.10. (PS). – *Skeiðs-
fösvirkjun í Fljótum*, 18.10.-6.11. (Kristján
Sigtryggsson).

Snæf: *Stykkishólmur*, 13.1. (Björn Á. Sumar-
liðason), tveir 9.-24.2. (Jón E. Jónsson, RAS ofl),
þrír 27.2. (RAS), sjö ungf 25.11., átta 3.-28.12.
(DB, RAS ofl).

Vestm: *Vestmannaeyjabær*, tveir 11.12. (HBS,
IAS), 26.-27.12. (IAS ofl).

N-Ping: *Lón í Kelduhverfi*, tveir 1.-12.1., 10.2.,
þrír 23.3.-18.4. (AÖS), tveir 12.10., tveir 17.11.
(AÖS ofl). – *Skúlagarður í Kelduhverfi*, tveir
12.1. (AÖS, SnA). – *Kópasker*, 1.4., fd síðar
(Daníel Hansen). – *Víkingavatn í Kelduhverfi*,
24.4. (AÖS, SnA).

S-Ping: *Kaldbakur við Húsavík*, 11.-30.3. (GH),
28.8.-2.9. (GH, StM).

Flatnefur *Platalea leucorodia* (3,2,4)

Syðri hluti Evrópu, Asíu og N-Afríka. –
Mjög sjaldgæfur flækingur. Flatnefur sást
hér síðast 2005.

Gull: *Sandgerði*, tveir ungf 28.-30.10. □, annar
sást til 1.12. (SÁ, YK ofl), 6. mynd.

A-Skaft: *Höfn*, 19.10. (Þórir Snorrason ofl).

V-Skaft: *Höfðabrekka í Mýrdal*, ungf 10.-15.10.
□ (Hrafn Svavarsson ofl).

Bláheiðir *Circus cyaneus* (3,6,1)

Evrópa, Asía og N-Ameríka. – Allir bún-
ingar bláheiða, gráheiða og föllheiða
eru mjög líkir og því er nauðsynlegt að
skoða alla heiða mjög vel og lýsa þeim
nákvæmlega eða ná góðri ljósmynd til
þess að hægt sé að greina þá til tegundar.

Rang: *Skógasandur undir Eyjafjöllum*, ♂ 6.-
30.6. □ (John Grønning, Rune Edvardsen ofl),
7. mynd.

Sparrhaukur *Accipiter nisus* (2,5,1)

Evrópa og N-Asía. – Mjög sjaldgæfur
flækingur. Sást síðast 2005-2006.

A-Skaft: *Höfn*, 13.11. □ (BA ofl).

7. mynd. Bláheiðir *Circus cyaneus*, fullorðinn karlfugl, Sólheimasandur, 27. júní 2008.
– Þórir N. Kjartansson.

Gjóður *Pandion haliaetus* (10,10,3)

N-Evrópa, N-Asía, N-Ameríka og víðar. –
Gjóður sást hér síðast 2003. Aldrei áður
hafa sést þrír á sama árinu.

Gull: *Fóelluvötn á Mosfellsheiði*, 18.4. (Ingvar
Bjarnason, Magnús Máson, Ólafur Einarsson).
– *Hafnarfjörður*, 22.9. □ (Björn L. Þórarinnsson,
Elísabet Stefánsdóttir).

A-Skaft: *Pveit í Nesjum*, 7.10. (BA).

Turnfálki *Falco tinnunculus* (28,58,1)

Evrópa, Asía og Afríka. – Turnfálkar eru
nær árvissir og allt upp í sex hafa sést á
einu ári. Flestir hafa sést á SA-landi.

A-Skaft: *Höfn*, kvent/ungf 11.-12.9. □ (BB
ofl). – *Nesjahverfi í Nesjum*, kvent/ungf 15.9.
(BA), talinn vera sami og á Höfn.

Fálki *Falco rusticolus „candicans“* (-,66,3)
Grænland, Kanada og Alaska. – Hvítfálkar
eru nær árvissir hér á landi.

Rvík: *Örfirisey*, 15.11. (Christophe Pampoulie,
YK). – *Sundahöfn*, ungf 28.11. (Pétur Pétursson),
talinn vera sami og á Örfirisey.

N-Ping: *Auðbjargarstaðir í Kelduhverfi*, 3.4.
(AÖS, Ólafur K. Nielsen, Þorkell L. Þórarinnsson).

S-Ping: *Sandhólar á Tjörnesi*, 25.5. (AÖS,
Þorkell L. Þórarinnsson, Þorvaldur Björnsson).

Keldusvín *Rallus aquaticus* (-,125,3)

Evrópa og Asía. – Keldusvín sjást nær
eingöngu að vetrarlagi, frá októberbyrjun
til febrúarloka.

S-Múl: *Seldalur í Norðfirði*, 30.11. (Vígundur
Gunnarsson).

8. mynd. Grálóa *Pluvialis squatarola*, Arfadalsvík í Grindavík, 27. september 2008.
– Ómar Runólfsson.

9. mynd. Dvergsnípa *Lymnocyptes minimus*, Horn í Nesjum, 30. janúar 2008.
– Björn Arnarson.

S-Ping: Kaldbakur við Húsavík, 30.11.-26.12., annað að auki 5.12. (GH).

Bles hæna *Fulica atra* (138,134,4)
Evrópa, Asía og Ástralía. – Fjórar bles-
hænur er heldur undir meðallagi.
Árn: Stokkseyri, 20.4.-11.5. (HIÓ ofl).

Gull: Bessastaðatjörn á Álfanesi, 13.4.-11.5. (SÁ ofl).

V-Hún: Gauksmýri í Línakradal, 15.7. (Raphaël Bussière, YaP).

A-Skaft: Baulutjörn á Mýrum, 7.-12.5. □ (BA ofl).

Grátrana *Grus grus* (5,36,1)
N-Evrópa og norðanverð Asía. – Grátrönur sjást aðallega á vorin.

A-Skaft: Svínhólar í Lóni, 30.4.-10.5. □ (Friðþór Harðarson ofl).

Gulllóa *Pluvialis dominica* (0,25,2)
N-Ameríka. – Fremur sjaldgæfur flæki-

ngur. Engin fannst á Suðurnesjum að þessu sinni.

A-Skaft: Viðborðssel á Mýrum, ungf 8.10. □ (BA, BB).

Vestm: Breiðibakki á Heimaey, fullu 29.-30.8. □ (IAS).

Grálóa *Pluvialis squatarola* (16,100,5)
Nyrstu héruð Síberíu og N-Ameríku. – Grálóur sjást árlega og þá oftast á SV- og SA-landi.

Gull: Arfadalsvík í Grindavík, 18.4. □ (EBR, SÁ), 27.9.-4.10. □ (ÓR ofl), 8. mynd. – Síki í Garði, 6.9. (StM), fullu 11.-13.9. □ (GPH ofl). – Fitjar á Miðnesi, 28.12. (GAG).

A-Skaft: Höfn, 13.-26.1. □ (BB ofl).

Vepja *Vanellus vanellus* (1220,1018,11)
Evrópa og N-Asía. – Fremur fáar vepjur sáust þetta árið.

Árn: Hjalli í Ölfusi, tvær 10.1. □ (GP, SÁ).

Eyf: Laugaland í Eyjafirði, 24.4. (Snævarr Ö.

Georgsson, Sverrir Thorstensen).

Gull: Síki í Garði, 28.12. (GAG).

N-Múl: Ketilsstaðir í Jökulsárhlið, 2.4. (Stefán Geirsson). – Loðmundarfjörður, 11.11. (Skúli Sveinsson).

S-Múl: Eiðar í Eiðapinghá, 19.3. (Áslaug Sigurgestsdóttir, Dagbjartur Jónsson).

Rang: Lambey í Fljótshlíð, 31.12. (Kristinn Jónsson).

V-Skaft: Fagradalur í Mýrdal, tvær 2.1. □ (Jónas Erlendsson).

Vestm: Steinsstaðir á Heimaey og nágr, 8.-10.1. (HBS ofl).

Vaðlatíta *Calidris fuscicollis* (12,83,3)
Kanada. – Algengasti ameríski vaðfuglinn hérlandis. Sést síðsumars og á haustin.

Gull: Arfadalsvík í Grindavík, fullu 21.-22.9. □ (ÓR ofl).

A-Skaft: Höfn, fullu 3.-18.8. □, önnur fullu að auki 8.-11.8. (BB ofl).

Rákatíta *Calidris melanotos* (2,45,6)
Kanada, Alaska og NA-Síbería. – Algengasti ameríski vaðfuglinn í Evrópu, en þangað berast einnig fuglar frá Síberíu. Flestar rákatítur sem finnast hérlandis sjást á haustin. Sex rákatítur er ársmet.

Gull: Arfadalsvík í Grindavík, ungf 13.9. (GP).

– Síki í Garði, ungf 13.-14.9. □ (BA, GP, SÁ), tvær 17.9. (GP, SÁ, YK), fullu og ungf 7.-9.10.

□ (MaR). – Flankastaðir á Miðnesi, ungf 20.9. (YK ofl).

Spóatíta *Calidris ferruginea* (3,64,2)
N-Síbería. – Hafa sést hér nær árlega síðan 1995, einn til fimm fuglar á ári.

Gull: Arfadalsvík í Grindavík, ungf 17.9. □ (GP, SÁ, YK).

A-Skaft: Höfn, 19.9. (BB).

Efjutíta *Limicola falcinellus* (0,6,1)
N-Evrópa og N-Asía. – Mjög sjaldgæfur flækingur hér á landi.

Skag: Borgarey í Eylendi, 26.5. (Ólafur Einarsson).

Grastíta *Tryngites subruficollis* (2,14,2)
Nyrstu héruð Kanada og Alaska. – Sést

10. mynd. Lyngstelkur *Tringa nebularia*, fullorðinn að vori, Höskuldarnes á Melrakkaslétu, 17. maí 2008.
– Yann Kolbeinsson.

11. mynd. Lyngstelkur *Tringa nebularia*, ungfugl, Kaldbakur við Húsavík, 30. ágúst 2008. – Daníel Bergmann.

árlega í Evrópu, en er sjaldgæf hér á landi. Langflestar hafa fundist í september.

Gull: Arfadalsvík í Grindavík, tvær 21.9., 22.-24.9. (ÓR ofl).

Rúkragi *Philomachus pugnax* (26,87,3)
N-Evrópa og Asía. – Rúkragar finnast jafnoft á vorin og á haustin.

Gull: Ásgarður á Miðnesi, ungur ♂ 4.9. (SÁ).

A-Skaft: Viðborðssel á Mýrum, tveir ♂ 8.-12.5. □ (BB ofl).

Dvergsnípa *Limnocyptes minimus*
(32,157,3)

N-Evrópa og Asía. – Dvergsnípur sjást aðallega í skurðum og við læki að haust- og vetrarlagi. Óvenju fáar sáust þetta árið.

N-Múl: Litli-Bakki í Hróarstungu, 28.9. (Jóhann G. Gunnarsson).

A-Skaft: Reynivellir í Suðursveit, 29.1.-6.2. (BB ofl). – Horn í Nesjum, 30.1. □ (BA), 9. mynd.

Skógarsnípa *Scolopax rusticola*
(108,453,33)

Evrópa og Asía. – Skógarsnípur hafa orpið hér á landi. Óvenju margar sáust þetta árið.

Borg: Hvammur í Skorradal, þrjár á söngflugi 3.-7.5. (EBR, SÁ, YK ofl), amk fjórar 4.10. (BH, Katrín Cýrusdóttir).

Eyf: Siglufjörður, 14.-17.11. □ (Sigurður Ægisson).

N-Múl: Hvanná á Jökuldal, 12.11. (Jón V. Einarsson). – Húsey í Hróarstungu, þrjár 13.11. (Arney Ó. Arnardóttir, Örn Arnarson).

S-Múl: Egilsstaðir, 30.1. (Þorsteinn Pétursson), tvær 14.-15.11. (Völundur Jóhannesson ofl). – Kirkjubólsteigur í Norðfirði, fd 30.11. ☆ (Svavar Björnsson, Víglundur Gunnarsson).

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, 2.2. (HÓ), ein á söngflugi 13.4. og fram í júní, önnur að auki 13.4. (HÓ), 6.12., 28.12. (HÓ).

A-Skaft: Reynivellir í Suðursveit, 6.-14.2. (BA ofl). – Höfn, 30.3.-14.4. □ (BA). – Kvísker í Örafum, 13.4. (HB). – Grænahraun í Nesjum, 10.11. (BA, BB). – Hali í Suðursveit, 10.11. (BA, BB). – Skálafell í Suðursveit, 10.11. (BA, BB). – Horn í Nesjum, 11.11. (BA, BB). – Smyrlabjörg í Suðursveit, 23.11. (BA). – Sléttaleiti í Suðursveit, 30.11. (BA). – Svínafell í Örafum, 3.12. (Guðjón Þorsteinsson).

V-Skaft: Pétursey í Mýrdal, 18.1. (BA).

Skag: Sólgarðar í Fljótum, 11.12. (ÞS).

N-Þing: Þórshöfn, 15.-16.11. □ (Einar Guðmann). – Kópasker, fd 17.11. (Jón Grímsson). – Lundur í Öxarfirði, 19.11. (GH).

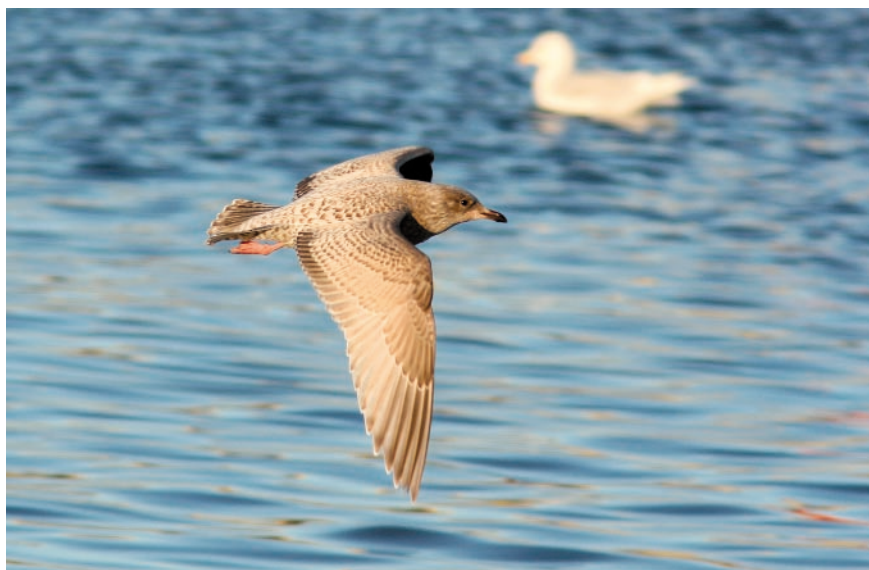
S-Þing: Húsavík, 12.-16.11. (GH ofl), þrjár 20.11. (GH, Már Höskuldsson). – Kaldbakur við Húsavík, 16.11., fd 4.12. (GH ofl), 5.12. (GH).

Lappajaðrakkan *Limosa lapponica*
(71,278,5)

Skandinavía, Síbería og Alaska. – Árlegur far- og vetrargestur sem sést yfirleitt í Sandgerði og við Höfn í Hornafirði.

Gull: Sandgerði, ungf 31.8.-4.9. (SÁ, YK).

A-Skaft: Lindarbakki í Nesjum, ♀ 18.-22.7. □ (BB), líklega sami og sást í ágúst á Höfn. – Höfn, ♀ 3.-30.8. □, ♂ 19.8., tveir fullu til 2.9., fullu

12. mynd. Norðmáfur *Larus thayeri*, á fyrsta vetri, Þorlákshöfn, 1. febrúar 2008. – Sigmundur Ásgeirsson.

til 11.9., tveir 19.9., 26.9., ungf 29.9.-2.10. □, tveir ungf 5.11.-2.12. (BB ofl).

Fjöruspói *Numenius arquata*
(900,1608,34)

Evrópa og Asía. – Megin vetrarstöðvar fjöruspóa eru á Miðnesi á Reykjaneskaga og við Höfn í Hornafirði. Þetta árið var fjöldinn undir meðallagi.

Árn: Gamlahraun við Eyrarbakka, 6.4. (Jóhann Óli Hilmarsson ofl), þrír 20.4. (Coletta Bürling, Kjartan R. Gíslason), 15.9. (HIÓ). – Stokkseyri, tveir 4.7. (AnC).

Borg: Blautós á Akranesi, tveir 16.9. (Kendrew Colhoun, Stuart Bearhop ofl).

Gull: Miðnes, 5.1., tveir 12.1., 4.4., 27.4. (ýmsir), 4.9., fimm 9.9., tveir 20.9., tveir 1.10.,

nú 21.10. □, fjórir 21.11., 1.12. (ýmsir). – Hafnir, tveir 21.11. (SÁ, YK).

A-Skaft: Skarðsfjörður í Nesjum, þrettán 26.1., átta 28.3. (BA), 24.7., sjö 10.8., fimmtán 13.10., fimm 30.11. (BA, BB).

Snæf: Grundarfjörður, 8.11. (Menja von Schmalensee, RAS).

Vestm: Klauf á Heimaey, 21.4. (HBS).

Lyngstelkur *Tringa nebularia* (2,17,2)
Skotland, Skandinavía og N-Asía austur að Kyrrahafi. – Fremur sjaldgæfur flækingur. Sést hér á vorin en er tíðari á haustin.

N-Þing: Höskuldarnes á Melrakkaslétu, 17.5. □ (SÁ, YK), 10. mynd.

S-Þing: Kaldbakur við Húsavík, ungf 28.8.-2.9. □ (GH ofl), 11. mynd.

13. mynd. Þernumáfur *Xema sabini*, fullorðinn, út af Rauðasandi, 28. maí 2008. – Daníel Bergmann.

14. mynd. Hringdúfa *Columba palumbus*, Skarðshlíð undir Eyjafjöllum, 9. maí 2008.
– Gunnar Þór Hallgrímsson.

Ískjói *Stercorarius pomarinus*
(146,3501,215)

Íshafslönd N-Ameríku og Síberíu. – Hluti stofnsins fer hér um vor og haust. Sést á eða við sjó og er fjöldinn breytilegur milli ára.

Á sjó: Eyrbakkabugur, 3.6. (IAS).

Árn: Eyrbakkai, um 60 fuglar 6.5. (Anna R. Arnardóttir, ÖÖ). – Selfoss, um 100 fuglar 6.5. (ÖÖ). – Þorlákshöfn, um 50 fullu 7.5. (SÁ, YK).

A-Skaft: Breiðamerkursandur í Suðursveit, tveir fullu 17.4. (BB). – Reynivellir í Suðursveit, fullu 24.4. (BA).

Vestm: Breiðibakki á Heimaey og nágr, fullu 8.-18.5. □ (HBS ofl).

Fjallkjói *Stercorarius longicaudus*
(100,373,9)

Nyrsti hluti N-Ameríku, N-Evrópu og Síberíu, einnig Grænland. – Sjaldséðari fargestur en ískjói hér við land og sést gjarnan inn til landsins. Varp var staðfest í Bárðardal.

Á sjó: Eyrbakkabugur, þrír fullu 26.5. (KHS). – Um 143 sjóm NA af Langanesi (67°52'N, 9°41'V), tveir fullu og ungf 15.8. (Stefán Á. Ragnarsson).

Vestm: Vestmannaeyjabær, tveir 9.5. (HBS).

S-Þing: Bárðardalur, tveir fullu 30.5., par 21.6.-4.8., fullu að auki 10.7., nýfleygur ungi 4.8., tveir fullu 6.8., fullu og tveir fleygir ungar 8.8. □ (ýmsir).

Hringmáfur *Larus delawarensis* (1,103,3)
N-Ameríka. – Árlegur gestur og algengasti ameríski máfurinn hér við land sem og annars staðar í Evrópu. Hefur sést á öllum tímum árs, en er algengastur á vorin.

Gull: Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, á 1. vetri 7.1., á 1. vetri 23.2. □, árgamall 31.3.-28.9. □, annar á 1. vetri að auki 12.4.-5.5. □, annar á 2. vetri að auki 26.9., á 2. vetri 18.-24.10. □, á 2. vetri 6.-13.11. □ (ýmsir).

Rvík: Tjörnin, á fyrsta vetri 23.11.2007 til 5.1. □ (YK ofl), á öðrum vetri 6.-15.11. □ (Hrafn Svavarsson, YK ofl).

Snæf: Ólafsvík, árgamall 14.6., árgamall 7.7. (ÖR ofl). – Ríf, árgamall 17.6. (YK), sennilega sami og í Ólafsvík.

Norðmáfur *Larus thayeri* (0,1,1)

Nyrst í Kanada. – Hefur aðeins einu sinni sést áður hér á landi.

Árn: Þorlákshöfn, á 1. vetri 30.1.-1.2. □ (BB, Pálmi S. Brynjúlfsson ofl), 12. mynd.

Ísmáfur *Pagophila eburnea* (65,209,3)

Íshafseyjar N-Ameríku og Asíu, Svalbarði og Grænland. – Íshafsfugl, en fuglar frá NA-Grænlandi og Svalbarða hafa vetursetu við SA- og SV-Grænland. Vorið 2007 voru settir gervihnattasendar á 31 fullorðinn ísmáf á nokkrum stöðum við N-Íshafið. Um haustið bárust merki frá átta þeirra innan íslenskrar lögsögu nálægt miðlínu milli Vestfjarða og Grænlands þegar þeir voru á leið til vetrarstöðva SV við Grænland. Vorið 2008 bárust aftur merki frá tveimur þeirra og einum að auki innan íslenskrar lögsögu. Mun fleiri merki bárust frá þessum fuglum en upp eru talin hér fyrir neðan en uppgefin staðsetning er meðalstaðsetning viðkomandi dag. Þessi rannsókn sýnir að ísmáf fylgja ísröndinni NV af landinu á farflugi vor og haust en misjafnt er á milli ára hvort ísinn nær inn í íslenska lögsögu á fartíma ísmáfa.

Á sjó: Um 78 sjóm NV af Öskubaki (67°02'N, 26°04'V), fullu 1.2. [Nr.37722] (skv Olivier Gilg), þessi fugl fór um íslenska landhelgi í nóv 2007. – Um 59 sjóm VNV af Barða (66°34'N, 26°30'V), fullu 29.4., sami fugl um 73 sjóm NNV af Kögri (67°39'N, 23°45'V), 30.4., sami fugl um 73 sjóm NNV af Kögri (67°36'N, 23°27'V), 1.5., sami fugl um 78 sjóm NNV af Kögri (67°44'N, 23°48'V), 2.5., sami fugl um 76 sjóm NV af Straumnesei (67°24'N, 25°09'V), 3.5., sami fugl um 81 sjóm NV af Straumnesei (67°17'N, 25°48'V), 4.5., sami fugl um 111 sjóm VNV af Bjargtöngum (66°19'N, 28°35'V), 5.5., sami fugl um 82 sjóm N af Straumnesei (67°51'N, 22°53'V), 13.5. [Nr.37723] (skv Olivier Gilg), þessi fugl fór um íslenska landhelgi í nóv 2007. – Um 95 sjóm VNV af Barða (66°50'N, 27°17'V), fullu 4.5., sami fugl um 65 sjóm NNV af Straumnesei – (67°24'N, 24°22'V), 6.5. [Nr.75857] (skv Olivier Gilg).

S-Múl: Djúpvogur, á 1. vetri 21.3. □ (BA ofl).

A-Skaft: Höfn, á 1. vetri 4.-5.1. (BA ofl).

Pernumáfur *Xema sabini* (16,62,2)

Grænland og íshafslönd N-Ameríku og

Asíu. – Fer um íslensk hafsvæði á fartíma, en er þó fremur sjaldséður hér.

Á sjó: Út af Rauðasandi, fullu 28.5. ☐ (DB), 13. mynd.

V-Barð: Látrabjarg, fullu 6.6. ☐ (Michel Geven).

Dvergmáfur *Hydrocoloeus minutus* (30,207,14)

Austanverð Evrópa og Mið-Asía. – Dvergmáfar sjást á öllum tímum árs, en eru þó algengastir á vorin og haustin. Varp var staðfest í Mývatnssveit.

Árn: Þorlákshöfn, tveir á 1. vetri 19.9. (EBR, SÁ, YK).

Gull: Bakkatjörn á Seltjarnarnesi og nágr, á 1. vetri 11.-26.4. ☐ (YK ofl). – Varmá í Mosfellsbæ, árgsamall 1.6. ☐ (ÓR). – Hvaleyrarlón í Hafnarfirði, á 1. vetri 22.9. (GP).

Mýr: Akur á Mýrum, tveir árgamlir 23.5. (GPH, Stuart Bearhop).

A-Skaft: Höfn, árgsamall 23.7. ☐ (BB), fullu 4.9. ☐ (BB).

Snæf: Ólafsvík, árgsamall 6.-7.7. (JaL, YK).

S-Þing: Mývatn, tveir fullu við Höfða 18.5. ☐ (SÁ, YK), fullu á Syðrivogum 11.7., fullu og tveir ungf á Syðrivogum 23.7. (YK). – Sandvatn í Mývatnssveit, þrír fullu (einn sat á hreiðri) og árgsamall 29.5. (ÁE, YK).

Kolperna *Chlidonias niger* (22,24,1)

Evrópa til Mið-Asíu, N-Ameríka. – Fremur sjaldgæf og ekki árviss hér á landi, en hefur orpið hér. Þessi fugl var frá Evrópu, en nokkrir hafa komið frá Ameríku.

Gull: Grindavík, fullu 8.6. ☐ (YK), undirtegundin niger.

Hringdúfa *Columba palumbus* (154,328,45)

Evrópa, NV-Afríka og V-Asía. – Langflestar hringdúfur sjást á vorin og snemma sumars. Aldrei hafa sést jafnmargar á einu ári.

Gull: Þorbjörn við Grindavík, 17.6. (Jón Á. Jónsson).

N-Múl: Seyðisfjörður, 2.4. (Rúnar Eiríksson, Sólveig Sigurðardóttir). – Ketilsstaðir í Hjalta- staðapinghá, 20.4. ☐ (HWS). – Hallfreðarstaðir í Hróarstungu, 24.4. (HWS). – Hrafnabjargaásar í Jökulsárhlið, 13.5. (HWS).

S-Múl: Mjóanes á Völlum, 22.4. ☐ (HWS). – Hallormsstaðarskógur, 27.7. (BB).

Rang: Skarðshlíð undir Eyjafjöllum, 9.5. ☐ (GPH, YK), 14. mynd, hafði sést í nokkra daga á undan. – Seljaland undir Eyjafjöllum, tvær 14.5. (HÓ), fjórar 11.9. (ÖÓ), tvær 11.10. (ÓR). – Tumastaðir í Fljótshlíð, tvær 18.5. (HÓ).

A-Skaft: Höfn, tvær 1.-10.4., 17.4., tvær 26.-30.4., 5.-12.5., 21.5. (BA, BB ofl), 15.-16.9. (BA, BB). – Reynivellir í Suðursveit, 17.4.-1.5. (BB), þrjár 3.5. (Einar B. Einarsson ofl). – Skaftafell, 20.4., (Hafdis Roysdóttir, Jóhann Þorsteinsson). – Kvísker í Örafum, 21.4., fjórar 10.-11.6. (HB). – Reyðará í Lóni, 7.-9.5. ☐ (BB ofl). – Svínafell í Örafum, tvær 7.5. (Hafdis Roysdóttir, Jóhann Þorsteinsson). – Fornustekkar í Nesjum, sjö 24.5. ☐ (BB). – Hof í Örafum, fimm 20.6. (Arnar Bjarnason).

V-Skaft: Vík, tvær 17.5. (GH).

Snæf: Ólafsvík, 29.4. (RAS).

15. mynd. Sönglævirki *Alauda arvensis*, Akurnes í Nesjum, 8. júlí 2008. – Björn Arnarson.

Vestm: Breiðibakki á Heimaey og nágr, 17.-19.4. ☐, 5.5. (IAS).

S-Þing: Reykjahlíð í Mývatnssveit, 21.6. (Michael Willison).

2005: Vestm: Höfnin á Heimaey, 11.11. ☐ (IAS).

Tyrkjadúfa *Streptopelia decaocto* (7,35,3) Evrópa og N-Afríka til SA-Asíu. – Tyrkjadúfur sem hingað koma eiga það til að dvelja lengi.

Gull: Mosfellsbær, 28.5.-1.6. ☐ (ÓR), tvær 1.7.-11.8. (Viðar Pálmason).

S-Múl: Innri-Kleif í Breiðdal, 9.-17.6. ☐ (Gunnlaugur Ingólfsson, Þóra Aradóttir ofl).

Gaukur *Cuculus canorus* (22,23,2)

Evrópa, Asía og Afríka. – Gaukar eru tíðastir á vorin, frá byrjun maí til miðs júní, en sjást einnig á haustin.

S-Múl: Dalatangi við Mjóafjörð, fd í maí ☆ (Marsibil Erlendsdóttir).

N-Þing: Þórshöfn, 3.5. ☐ (Eyþór A. Jónsson, Svala Sævarsdóttir).

Snæugla *Bubo scandiacus* (173,310,5)

Nyrstu héruð Evrópu, Asíu, meginland N-Ameríku og N-Grænland. – Fjöldi snæugla þetta árið var undir meðallagi. Enn sjást snæuglur á vestfirskum heiðum að sumarlagi og nú var varp staðfest.

Borg: Hvanneyri í Andakíl, 15.11. (Sigurborg Ó. Haraldsdóttir).

N-Múl: Háreksstaðir á Jökuldalsheiði, 27.1. (Eiríkur Skjaldarson). – Við Sauðafellsöldu á Brúaröræfum, fld 23.6. (SGP). – Kringilsá á Brúaröræfum og nágr, fullu ♀ 23.6, fullu ♀ fd í júlí ☆ [RM12788] (Eiríkur Skjaldarson). – Privörðuháls á Jökuldalsheiði, ♂ 19.11. (Eiríkur Skjaldarson).

Strand: Vestfjarðahálendi, tvær 25.6. (Hrafn Svavarsson, Julian Bell), par með hreiður með þremur eggjum 26.6., stakur ♂ 26.6., ♂ 27.7. ☐, 4.8. (Finnur L. Jóhannsson, KHS ofl).

Eyrugla *Asio otus* (80,85,2)

Miðbik N-Ameríku, Evrópa og N-Afríka til Asíu. – Undanfarin ár hafa eyruglur verið fremur fáar og aðeins tvær sáust að þessu sinni. Varp var staðfest í Grímsnesi.

Árn: Grímsnes, par með þrjá unga 4.7. ☐ (Guðrún A. Jónsdóttir, Sigurður Eyjólfsson).

A-Skaft: Höfn, 7.4. ☐ (BA ofl). – Kálfafellsstaður í Suðursveit, 8.5. ☐ (BB ofl).

Múrsvölungur *Apus apus* (108,231,3)

Evrópa og NV-Afríka til Mið-Asíu. – Árlegur flækingur sem sést aðallega á vorin og sumrin.

Gull: Grindavík, 7.5. ☐ (SÁ, YK).

A-Skaft: Höfn, tveir 11.9. (BA, BB).

Gauktíta *Jynx torquilla* (7,6,2)

Evrópa og Asía til Kyrrahafs. – Sjaldgæfur flækingur sem sást síðast 1998. Allar gauktítur nema tvær hafa sést í september.

N-Múl: Skálanes í Seyðisfirði, 6.9. ☐ (Hugh Insley).

A-Skaft: Nesjahverfi í Nesjum, 16.9. ☐ (GP, SÁ, YK).

Sönglævirki *Alauda arvensis* (46,64,1)

Evrópa, NV-Afríka og Asía. – Sönglævirki er nær árlegur flækingur frá miðjum október til desember og stundum síðla vetrar og fram í mars.

A-Skaft: Akurnes í Nesjum, 7.-9.7. ☐ (BA), 15. mynd.

2007: Vestm: Herjólfssdalur á Heimaey, 27.10.-7.11.2007 ☐ (IAS).

Bakkasvala *Riparia riparia* (6,24,3)

Norðanverð Ameríka, Evrópa, Asía og norðanverð Afríka. – Bakkasvölur sjást u.þ.b. annaðhvert ár.

Gull: Grindavík, 1.5. ☐ (SÁ, YK).

Rvík: Elliðavatn, 12.5. (ÁE ofl).

A-Skaft: Brunnhóll á Mýrum, 15.9. (BA).

16. mynd. Mýrerla *Motacilla citreola*, ungfugl, Breiðibakki á Heimaey, 15. september 2008. – Ingvar Atli Sigurðsson.

Landsvala *Hirundo rustica* (543,1480,110) Evrópa, N-Afríka, Asía og N-Ameríka. – Landsvölur voru óvenju algengar þetta árið. Aðeins árið 2006 voru þær fleiri.

Á sjó: Eldeyjarbanki, 6.5. (skv YK).

Árn: Eyraþakki, tvær 10.5. (Alex M. Guðrýðarson, HÍÓ), þrjár 4.7. (AnC). – Selfóss, tvær 19.5. (ÖÖ), 12.-27.10. (ÖÖ ofl).

Gull: Grindavík, fimm 24.4., 1.5., þrjár 7.5. (SÁ, YK), níu 12.5. (SÁ). – Gerðar í Garði, þrjár 7.5. (SÁ, YK). – Sandgerði, fjórar 7.5. (SÁ, YK). – Hlíðsnes á Álfanesi, þrjár 12.5. (GP). – Kiðafell í Kjós, 12.-13.5. (BH ofl). – Hafnir, 22.-23.5. (SÁ ofl).

N-Ísf: Geirastaðir í Bolungarvík, 23.5. (Margrét Ólafsdóttir).

S-Múl: Lindarbrekka í Berufirði, 11.5. (GPH).

Rang: Seljaland undir Eyjafjöllum, fimm 22.4. (HÓ), fimm 9.5. (GPH, YK).

Rvík: Elliðavatn, sex 12.5. (ÁE ofl). – Reykjavík, 6.9. (StM).

A-Skaft: Freysnes í Örafum, sex 20.4. (Coletta Bürling). – Höfn, 4.-5.5., fimm 6.5., þrjár 7.5., tvær 10.5., 12.-15.5. (BA, BB ofl), ungf 4.8., ungf 29.8., 31.8., 12.9., ungf 26.9.-2.10., ungf að auki 30.9. (BA, BB). – Svínafell í Örafum, 4.5. (Hafdis Roysdóttir), tvær 4.6. (Fred Breton, Isabelle Gravrand). – Borgir í Nesjum, tvær 7.5. (BA). – Gerði í Suðursveit, fjórar 7.-10.5. (BA ofl). – Hlíð í Lóni, tvær 7.5. (BB). – Reynivellir í Suðursveit, þrjár 7.5. (BA). – Svínhólar í Lóni, tvær 7.5. (BB).

V-Skaft: Höfðabrekka í Mýrdal, tvær 20.4. (Coletta Bürling). – Ketilsstaðir í Mýrdal, fjórar

12.5. (GPH, YK). – Vík, tvær 17.5. (GH).

Snæf: Hoftún í Staðarsveit, 12.5. (DB). – Hellissandur, tvær 24.5. (Torben Sebro).

Vestm: Breiðibakki á Heimaey og nágr, 19.-20.4. (SÁ, YK), 6.5., 30.5. (HBS, IAS) – Vestmannaeyjabær, fjórar 5.-7.5., tvær 8.-13.5. (HBS, IAS), tvær 21.-22.5., þrjár 24.5., þrjár 29.5., tvær 30.5. (IAS ofl). – Stórhöfði á Heimaey, tvær 5.7. (IAS).

N-Þing: Víkingavatn í Kelduhverfi, tvær 18.5. (AÖS, SnA).

S-Þing: Húsavík, 10.5. (GH, Már Höskuldsson).

2007: N-Ísf: Reykjafljörður á Hornströndum, 21.5. (BP, Ævar Petersen), í skýrslu 2007 var ranglega tekið fram að fuglinn hefði sést í Reykjarfirði í Ísafjarðardjúpi.

Bæjasvala *Delichon urbicum* (193,695,29) Evrópa, NV-Afríka og Asía. – Fjöldinn að þessu sinni er aðeins yfir meðaltali.

Gull: Kiðafell í Kjós, fjórar 5.5., tvær 11.5. (Þorvaldur Friðriksson ofl). – Gerðar í Garði, 7.5. (SÁ, YK). – Grindavík, 7.5. (SÁ, YK). – Sandgerði, þrjár 7.5. (SÁ, YK), 24.5. (GPH).

S-Múl: Lindarbrekka í Berufirði, 11.5. (GPH, YK). – Hallormsstaðarskógur, 22.5. (Pálmi R. Pálmason).

Rang: Seljaland undir Eyjafjöllum, þrjár 9.5. (GPH, YK).

Rvík: Kirkjugarðurinn í Fossvogi, 10.5. (EBR).

A-Skaft: Borgir í Nesjum, 7.5. (BA). – Brekka í Lóni, tvær 7.5. (BB). – Gerði í Suðursveit, 7.5. (BA). – Svínhólar í Lóni, 7.5. (BB). – Höfn, 9.-13.5. (BA, BB ofl), 11.-12.9. (BB).

V-Skaft: Vík, 31.5. (Michel Geven).

Vestm: Vestmannaeyjabær, þrjár 5.-6.5. (SÁ, YK), tvær 7.-11.5., fjórar 10.5., fimm 13.5. (HBS, IAS).

Heiðatittlingur *Anthus rubescens* (2,10,5) N-Ameríka og V-Grænland. – Sjaldgæfur flækingur hér á landi og annars staðar í Evrópu. Fimm fuglar á einu ári er met, en fjöldi athugana hér sem og annarsstaðar í V-Evrópu hefur farið vaxandi á síðustu árum.

Gull: Útskálar í Garði, 20.-24.9. (GP, GP, ÓR, SÁ, YK ofl), annar að auki 21.-24.9. (SÁ, YK ofl), 8.10. (ÓR ofl). – Garðskagi, 28.-29.9. (Trond Haugskott).

Vestm: Nýja hraun á Heimaey, tveir 20.-21.9. (IAS).

Strandtittlingur *Anthus petrosus* (6,18,3) Strendur N- og V-Evrópu. – Fremur sjaldgæfur flækingur og hefur orpið hér á landi. **A-Skaft:** Stokksnes í Nesjum, 24.2. (BB ofl). – Ingólíshöfði í Örafum, par sem sýndi varpattferli 6.7. (HB), 16.8. (BA).

Gulerla *Motacilla flava* (9,12,1)

Evrópa, Asía og Alaska. – Gulerla sást hér síðast 2004, enda fremur sjaldgæfur flækingur.

Á sjó: Um 22 sjóm S af Stórhöfða (63°02'N, 20°21'V), 8.18.6. (Julian Bell), undirtegundin flavissima.

Mýrerla *Motacilla citreola* (1,9,1)

A-Rússland og Síbería. – Mjög sjaldgæfur flækingur.

17. mynd. Silkitoppa *Bombycilla garrulus*, Tumastaðir í Fljótshlíð, 15. nóvember 2008. – Hrafn Óskarsson.

Vestm: Breiðibakki á Heimaey, ungf 14.-24.9.
□ (IAS ofl), 16. mynd.

Silkítoppa *Bombycilla garrulus*
(1100,1649,278)

NA-Evrópa, N-Asía og N-Ameríka. Stórir hópar flakka annað slagið út fyrir hefðbundin vetrarheimkynni, þar á meðal til Íslands. – Övenju margir fuglar sáust þetta árið, en 1996, 2004 og 2005 voru þeir þó fleiri.

Árn: Geysir í Biskupstungum, þrjár 22.3. (Timo Havimo). – Selfoss, 30.10.-1.11. (Víðir Óskarsson ofl), sjö í nóvember, amk fimm 18.12. (Coletta Bürling, Kjartan R. Gíslason ofl).

V-Barð: Patreksfjörður, 10.4. (Magnús Ó. Hansson).

Borg: Hvanneyri í Andakíl, 6.11. (Snorri Sigurðsson).

Eyf: Akureyri, tíu 22.11., um tuttugu 28.11., fimmtán 28.12. (Snævarr Ö. Georgsson ofl).

Gull: Garðabær, tvær 15.11. (Þorvaldur Guðmundsson), tvær 21.12. (GP). – Seltjarnarnes, sautján 13.11. □, fjórar 15.11., fimmtán 16.11., fjórtán 21.-22.11., tvær 4.12. (Þórður Búason ofl). – Keflavík, fimm 18.11. (Sveinn K. Valdimarsson).

N-Múl: Seyðisfjörður, um 10.-16.7., tvær 6.8., 12.8., amk fimm 13.-31.8., þrjár 12.10., tvær til 7.12. (Anna Þorvarðardóttir, Dagur Bjarnason, Hjálmar Nielsson, Unnur Óskarsdóttir). – Húsey í Hróarstungu, amk tíu 9.11., 12.11., þrjár 14.11. (Arney Ó. Arnardóttir, Örn Arnarson). – Fellabær, um 45 fuglar 12.11., síðan amk 30 fuglar fram til 2009 (SGP, Þórhallur Borgarsson).

S-Múl: Egilsstaðir, tvær 29.-30.7. (Þórhallur Borgarsson), þrjár 21.-23.10. (Halldór Ö. Einarsson, SGP), nítján 7.11., 30 fuglar 15.11. (Þórhallur Borgarsson). – Neskaupstaður, 14.9. (Jón Guðmundsson).

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, tvær 6.-27.11. □ (HÓ), 17. mynd. – Ásólfsskáli undir Eyjafjöllum, 9.11. (EBR, ÓR, SÁ, YK). – Seljaland undir Eyjafjöllum, fimm 9.11. □ (EBR, SÁ, ÓR, YK). – Skógar undir Eyjafjöllum, tvær 9.11. (EBR, ÓR, SÁ, YK).

Rvík: Efstasund, tvær um 25.11.-16.12. (Auður Haraldsdóttir). – Bröndukvísl, um fimm 7.12. (Marínó Þ. Guðmundsson). – Skeiðarvogur, tvær 16.12. (Hjörtur Sandholt). – Neshamrar, tvær 18.12., fimm 21.-23.12., fjórar til 2009 □ (Sigrún B. Ásmundsdóttir). – Fannafold, fjórar 23.-31.12. (Halldóra Ásgeirsdóttir). – Silungakvísl, tvær 27.12. (Pálmi R. Pálmason).

A-Skaft: Kvísker í Örafum, 2.8., sjö 26.11. (HB). – Höfn, fjórar 31.10., nítján 7.11., fjórar 10.11., tvær 11.11., fimm 12.11. (BB ofl). – Nesjahverfi í Nesjum, fjórar 31.10.-1.11. (BB). – Reynivellir í Suðursveit, amk 30 fuglar 15.11. (BA). – Brekka í Lóni, fimm 18.11. (BA).

V-Skaft: Vík, 9.11. (ÓR, YK).

Snæf: Stykkishólmur, tvær 14.11.-7.12., önnur að auki 4.12. (DB), tvær 25.-27.12. (Trausti Tryggvason).

Strand: Hólmavík, 13.11. (Sólrun Jónsdóttir).

Vestm: Vestmannaeyjabær, tólf 8.11., tuttugu 9.11. □, 21 fugl 10.11., nítján 12.11., sautján 14.11., sextán 15.11., fjórtán 17.11., fimm 19.11., tvær 3.-12.12., 13.-29.12. (IAS ofl).

18. mynd. Glóbrystingur *Erithacus rubecula*, ungfugl, Þingvellir, 1. ágúst 2008. – Ingvar Atli Sigurðsson.

N-Þing: Ásbyrgi í Kelduhverfi, tvær 29.7. (AÖS, SnA). – Auðbjargarstaðir í Kelduhverfi, þrjár 12.11. (AÖS).

S-Þing: Húsavík, 6.11., fimm 20.11., fjórar til 2009 (GH).

Runntítla *Prunella modularis* (10,26,0)
Evrópa og SV-Asía. – Flestar runntítlur hafa fundist á SA-landi. Þær sjást aðallega í apríl-maí og í október-desember.

A-Skaft: Höfn, ungf 13.11.2007-11.4. □ (BA, BB, GPH, SÁ, YK ofl).

Glóbrystingur *Erithacus rubecula*
(151,759,15)

Evrópa, NV-Afríka og V-Asía. – Fjöldinn er nokkuð undir meðallagi þetta árið. Varp

var staðfest í Þingvallasveit.

Árn: Hrafnagjá í Þingvallasveit, nýfleygur ungi 1.-2.8. □ (IAS), 18. mynd.

N-Múl: Húsey í Hróarstungu, 22.3., 30.3., 2.4., 24.4. (Arney Ó. Arnardóttir, Örn Arnarson ofl). – Seyðisfjörður, 8.-9.4. (Lukka Á. Sigurðardóttir, Sigurbjörn Kristjánsson, Þorgeir Sigurðsson). – Víðastaðir í Hjaltastaðapínghá, 10.4. (HWS).

Rang: Seljaland undir Eyjafjöllum, 1.-7.4. (Kristján Ólafsson). – Hlíðarendakot í Fljótshlíð, 26.10. (Alex M. Guðrðarson, HÍÓ, HÓ, Jóhann Óli Hilmarsson, ÖÓ).

Rvík: Dverghamrar, lok des 2008 (Karl Bridde).

A-Skaft: Svínafell í Örafum, 15.12.2007 til 25.2. (Jóhann Þorsteinsson). – Höfn, 2.-7.4. □ (BB). – Kvísker í Örafum, 2.4. (HB). – Svínafell í Örafum, 9.9., nóv til des (Guðjón Þorsteinsson,

19. mynd. Farþröstur *Turdus migratorius*, Selfoss, 25. október 2008. – Jóhann Óli Hilmarsson.

20. mynd. Fölsöngvari *Iduna pallida*, Nesjahverfi í Nesjum, 16. september 2008. – Yann Kolbeinsson.

Jóhann Þorsteinsson). – *Horn í Nesjum*, 10.-11.11. (BB ofl).

N-Ping: *Svalbarð í Pistilfirði*, um 1.-10.4. (Dániel Hansen).

S-Ping: *Húsavík*, 27.9. til 2009, tveir að auki 28.11. til 2009 □ (GH).

Garðaskotta *Phoenicurus phoenicurus* (52,52,1)

Evrópa og Asía. – Garðaskottur sjást frá byrjun september og fram í byrjun nóvember, en auk þess hafa sést örfáir fuglar að vor- og sumarlagi.

A-Skaft: *Höfn*, 11.-15.9. □ (BA ofl).

21. mynd. Sefsöngvari *Acrocephalus scirpaceus*, ungfugl, Nesjahverfi í Nesjum, 16. september 2008. – Yann Kolbeinsson.

Vallskvettur *Saxicola rubetra* (21,100,9)
Evrópa og V-Asía. – Vallskvettur sjást frá fyrri hluta september og fram í nóvember.

A-Skaft: *Brunnhóll á Mýrum*, 12.-15.9. (BA). – *Höfn*, 12.9. □, tvær 14.9., sjö 15.9. □, 16.-17.9. □ (BA, BB ofl). – *Skálafell í Suðursveit*, 12.-15.9. (BA).

Söngþröstur *Turdus philomelos* (106,413,3)

Evrópa, V- og Mið-Asía. – Söngþröstir sjást bæði á vorin og á haustin. Sum ár sjást tugir fugla, en önnur aðeins örfáir.

A-Skaft: *Reynivellir í Suðursveit*, 16.1. (BB), 15.11. (BA). – *Höfn*, 12.-14.11. (BB ofl).

Farþröstur *Turdus migratorius* (2,2,1)
Norður og Mið Ameríka. – Sárastaldgæfur flækingur. Sást síðast 2003.

Árn: *Selfoss*, ungur ♀ 18.-30.10. □ (ÖÖ ofl), 19. mynd.

Straumsöngvari *Locustella fluviatilis* (1,1,1)

Mið- og A-Evrópa og V-Asía. – Straumsöngvari er mjög sjaldgæfur gestur. Þeir fyrri sáust 1974 og 2007.

A-Skaft: *Höfn*, 10.6.-28.7. □ (BB ofl).

Fölsöngvari *Iduna pallida* (0,0,1)

N-Afríka, SA-Evrópa og Mið-Asía. – Hefur ekki sést áður hér á landi (Gunnar Þór Hallgrímsson & Brynjúlfur Brynjólfsson 2013).

A-Skaft: *Nesjahverfi í Nesjum*, 15.-22.9. □ (BB ofl), 20. mynd.

Spésöngvari *Hippolais icterina* (1,7,1)
S-Skandinavía og Mið-Evrópa. – Mjög sjaldgæfur flækingur, sem sást hér síðast 2006.

A-Skaft: *Horn í Nesjum*, 11.6. (BB).

Seljusöngvari *Acrocephalus palustris*

(1,12,1)

Mið- og SA-Evrópa og V-Asía. – Sjaldgæfur flækingur sem finnst bæði á sumrin og haustin.

A-Skaft: *Horn í Nesjum*, 12.-19.6. □ (BB ofl).

Sefsöngvari *Acrocephalus scirpaceus* (3,10,2)

Evrópa, N-Afríka og SV-Asía. – Sjaldgæfur flækingur, sem sást hér síðast 2002.

A-Skaft: *Nesjahverfi í Nesjum*, 15.-22.9. □ (BB ofl), 21. mynd.

Skag: *Langhús í Fljótum*, 26.9. (PS).

Hauksöngvari *Sylvia nisoria* (30,82,7)

Mið-Evrópa austur í Mið-Asíu. – Hauksöngvari er tíður flækingur sem finnst frá ágústlokum og fram í byrjun nóvember.

Gull: *Þorbjörn við Grindavík*, ungf 17.-20.9. (GP, SÁ, YK).

Rang: *Varmahlíð undir Eyjafjöllum*, ungf 12.9. (SÁ, YK).

A-Skaft: *Höfn*, ungf 24.8. □, 31.8., 12.9. (BA ofl), ungf 15.-17.9. □ (BB ofl).

V-Skaft: *Vík*, ungf 12.9. (SÁ, YK).

Vestm: *Vestmannaeyjabær*, ungf 20.9. □ (IAS).

– *Gaujulundur á Heimaey*, ungf 7.10. □ (IAS).

Netlusöngvari *Sylvia curruca* (44,144,7)

Evrópa til Mið-Asíu. – Árlegur flækingur sem sést oftast í september og október.

Rang: *Tumastaðir í Fljótshlíð*, fullu 18.-19.6. (HÖ).

A-Skaft: *Hali í Suðursveit*, tveir 8.10. □ (BA, BB), 22. mynd. – *Höfn*, 8.-11.10. (BA, BB). – *Reynivellir í Suðursveit*, 8.10. (BA, BB).

V-Skaft: *Höfðabrekka í Mýrdal*, 12.9. (SÁ, YK).

Vestm: *Vestmannaeyjabær*, 25.10. □ (IAS).

Þyrnisöngvari *Sylvia communis* (7,30,1)

N-Afríka, sunnanverð Skandinavía og Evrópa austur í Mið-Asíu. – Sést aðallega frá miðjum september og fram í byrjun nóvember.

Vestm: *Breiðibakki á Heimaey*, 11.9. □ (IAS).

Garðsöngvari *Sylvia borin* (124,415,10)

Evrópa og Mið-Asía. – Fjöldi garðsöngvara var undir meðallagi.

Rang: *Hvammur undir Eyjafjöllum*, 12.9. (SÁ, YK).

– *Seljaland undir Eyjafjöllum*, 12.9. (YK).

– *Skarðshlíð undir Eyjafjöllum*, 12.9. (SÁ, YK).

– *Varmahlíð undir Eyjafjöllum*, 12.9. (SÁ, YK).

A-Skaft: *Höfn*, 4.-16.9., annar að auki 11.-12.9. (BA, BB).

– *Nesjahverfi í Nesjum*, 12.9. (BA).

V-Skaft: *Höfðabrekka í Mýrdal*, 12.9. (SÁ, YK).

– *Vík*, 12.9. (SÁ, YK).

Vestm: *Vestmannaeyjabær*, 12.9. (skv IAS).

Hettusöngvari *Sylvia atricapilla*

(546,2211,49)

Evrópa, NV-Afríka og V-Asía. – Fjöldi hettusöngvara þetta árið var vel undir meðallagi.

Árn: *Selfoss*, ♂ 24.10.-3.11. □ (ÖÖ ofl). – *Pingvellir*, 31.10. (Scott J. Riddell).

N-Múl: *Fellabær*, ♂ 12.11. (Kristín Rögnvaldsdóttir ofl).

S-Múl: *Breiðdalsvík*, ♂ 21.9. (BB). – *Egilsstaðir*,

♂ 21.10. (SGÞ).

Rang: Núpur undir Eyjafjöllum, ♀ 12.9. (SÁ, YK). – Oddi á Rangárvöllum, ♂ 27.9. (Hreinn Óskarsson). – Ásólfsskáli undir Eyjafjöllum, ♂ 11.10. □ (EBR, IAS, ÓR, SÁ). – Skarðshlíð undir Eyjafjöllum, ♂ 11.10. (IAS), tveir ♂ og tveir ♀ 9.11. (EBR, ÓR, SÁ, YK). – Tumastaðir í Fljótshlíð, ♂ 7.11.-31.12. □, annar ♂ að auki 10.-11.11., ♀ 7.11.-31.12., annar ♀ að auki 8.11.-31.12., og þriðji ♀ 10.-15.11. □ (HÓ). – Seljaland undir Eyjafjöllum, ♀ 9.11. (EBR, ÓR, SÁ, YK). – Skógar undir Eyjafjöllum, tveir ♂ og ♀ 9.11. (EBR, ÓR, SÁ, YK). – Ystiskáli undir Eyjafjöllum, ♀ (EBR, ÓR, SÁ, YK).

Rvík: Langholtsvegur, ♂ 10.11. (DB).

A-Skaft: Kvísker í Örafum, ♂ fd 5.5. (HB). – Höfn, syngjandi ♂ 29.6.-2.7. (BB), ♂ 26.9., ♀ 16.10. □, ♂ 7.11.-30.12., annar að auki 7.-16.11., ♀ 7.11.-7.12., annar ♀ 10.-12.11., þriðji ♀ 10.11. (BA, BB). – Brunnhóll á Mýrum, ♂ 12.9. (BA). – Fornustekkar í Nesjum, ♂ 12.9. (BA). – Horn í Nesjum, ♀ 12.9., 10.11. (BB). – Nesjahverfi í Nesjum, ♂ 15.-22.9., annar ♂ að auki 16.9. (BB ofl). – Syðri-Fjörður í Lóni, ♂ 28.9. (BA). – Hali í Suðursveit, ♀ 11.10. (BA). – Hofell í Nesjum, ♀ 10.11. (BA, BB). – Reynivellir í Suðursveit, ♂ 10.11. (BA, BB).

V-Skaft: Höfðabrekka í Mýrdal, ♂ 12.9. (SÁ, YK ofl).

Skag: Langhús í Fljótum, ♂ 21.10. (PS).

Vestm: Vestmannaeyjabær, ♀ 24.10., ♀ 8.11.-29.12, annar ♀ að auki 8.-19.11. □, ♂ 10.-11.11. (IAS).

Grænsöngvari *Phylloscopus sibilatrix* (15,44,2)

Evrópa til Úralfjalla. – Grænsöngvarar sjást alls ekki árlega.

Árn: Nesjavellir í Grafningi, 24.8. □ (Allan Ragnarsson).

Gull: Kiðafell í Kjós, 24.-25.9. □ (BH ofl).

Gransöngvari *Phylloscopus collybita* (266,1027,21)

Evrópa og Asía. – Algengur haustflækingur. Fjöldinn var nokkuð undir meðaltali.

Árn: Selfoss, syngjandi ♂ 10.-29.7. (ÖÖ).

Gull: Þorbjörn við Grindavík, 15.10., 18.10. (SÁ ofl).

N-Múl: Seyðisfjörður, 8.10. (Rúnar Eiríksson, Sólvæg Sigurðardóttir).

S-Múl: Askur við Djúpavog, 16.5. (HB).

Rang: Þorvaldseyri undir Eyjafjöllum, 12.5. (GPH, YK). – Seljaland undir Eyjafjöllum, 11.10. □ (EBR, IAS, ÓR, SÁ). – Tumastaðir í Fljótshlíð, 11.10. (HÓ). – Ásólfsskáli undir Eyjafjöllum, 26.10. (Alex M. Guðrīðarson, HÍÓ, HÓ, ÖÖ).

A-Skaft: Höfn, 17.-20.4., tveir 2.5., syngjandi ♂ 9.-10.5. (BA ofl), 25.9., 11.10. □, 13.10., 28.10. (BB ofl). – Jaðar í Suðursveit, 11.10. (BA), 10.11. (BA, BB). – Kvísker í Örafum, 3.11., 5.11. (HB). – Skálafell í Suðursveit, 10.11. (BA, BB).

V-Skaft: Vík, 9.11. (SÁ, YK).

Laufsöngvari *Phylloscopus trochilus* (88,560,21)

Evrópa og norðanverð Asía. – Algengur haustflækingur. Fjöldinn var í meðallagi.

Gull: Þorbjörn við Grindavík, 8.10. (SÁ).

22. mynd. Netlusöngvari *Sylvia curruca*, Hali í Suðursveit, 8. október 2008. – Björn G. Arnarson.

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, syngjandi ♂ 25.5. (HÓ), 11.10. (HÓ). – Hvammur undir Eyjafjöllum, 12.9. (SÁ, YK). – Seljaland undir Eyjafjöllum, 11.10. □ (EBR, IAS, ÓR, SÁ).

A-Skaft: Höfn, tveir syngjandi ♂ 29.6. □, syngjandi ♂ 15.7. (BB), 3.-4.9. □, tveir 11.9., þrír 12.9., 15.-16.9. (BA, BB). – Horn í Nesjum, 12.9. (BB). – Brunnhóll á Mýrum, 15.9. (BA). – Jaðar í Suðursveit, 16.9. (BA, BB), 8.10. (BA, BB). – Miðsker í Nesjum, 16.9. (BA, BB). – Nesjahverfi í Nesjum, 16.9. (BA, BB, SÁ, YK).

V-Skaft: Fagradalur í Mýrdal, 12.9. (SÁ, YK).

Vestm: Breiðibakki á Heimaey, 11.9. □ (IAS).

Ögreindir *Phylloscopus söngvarar* (113,325,1)

Hér er í langflestum tilfellum um að ræða gran- eða laufsöngvara, sem ekki tókst að greina með vissu til tegundar.

Rang: Seljaland undir Eyjafjöllum, 15.10. (GAG).

Glókollur *Regulus regulus* (114,410+,-)

Evrópa og slitrótt í Asíu. – Eftir stóru glókollagönguna haustið 1995 hafa glókollar sést á öllum árstímum. Glókollar hafa sennilega byrjað að verpa hér 1996, en varp var fyrst staðfest 1999. Stofninn hrundi veturinn 2004-2005, en hefur náð sér aftur á strik. Nefndin hvetur fuglaskoðara til að senda inn upplýsingar um glókolla svo hægt sé að fylgjast nákvæmar með landnámi tegundarinnar hér á landi og sveiflum í stofninum.

Árn: Þrastaskógur, 5.3., syngjandi ♂ 15.5., tveir um sumarið, fjórtán 10.9., þrír 25.9.-4.10. (ÖÖ ofl). – Haukadalur í Biskupstungum, maí, mánaðamót ágúst/september (PE). – Hrafnagjá í Þingvallasveit, tveir 4.6. (PE), þrír 26.6. (ÓR), fullu og tveir ungar 1.-2.8. □ (IAS). – Snæfoksstaðir, fullu og fjórir ungar 25.7.,

fjórir 22.8., þrír 25.9., tveir 2.10. (ÖÖ ofl). – Þjórsárdalur, mánaðamót ágúst/september (PE). – Þingvellir, 18.9. (YK). – Selfoss, 15.10., tveir 18.10., 24.10., 1.11., 28.11. (ÖÖ).

Borg: Fitjar í Skorradal, 25.4. (RAS). – Hvammur í Skorradal, tveir 25.4. (RAS). – Stálpastaðir í Skorradal, 25.4. (RAS), 4.10. (BH, Katrín Cýrusdóttir). – Dragháls í Svínadal, tveir 27.4. (GuH). – Litlibotn á Hvalfjarðarströnd, 27.4. (GuH). – Stóribotn á Hvalfjarðarströnd, tveir 27.4. (GuH). – Vatnaskógur í Svínadal, 27.4. (GuH). – Bær í Bæjarsveit, tveir 12.5. (GuH). – Kinnahóll í Leirársveit, 12.5. (GuH). – Ölver í Melasveit, 12.5. (GuH). – Indriðastaðir í Skorradal, maí (PE).

Dal: Ytrafell á Fellsströnd, 13.5. (GuH).

Eyf: Akureyri, tveir í byrjun árs og fram á vor, tveir haustið, einn eftir nóvember (Snævarr Ö. Georgsson ofl). – Kjarnaskógur á Akureyri, tíu 5.4. □ (Sverrir Thorstensen), tveir 10.7. (JaL, YK ofl), fimm 26.7. (ÓR). – Kálfsárkot í Ólafsfirði, fyrri hluti sept (Jóhannes G. Skúlason).

Gull: Höfðaskógur í Hafnarfirði, 6.1. (KHS), ungar í hreiðri 8.6. (ÖBP). – Víflsstaðahlíð í Garðabæ, tveir 2.2. (EBR), 30.3. (Sveinn I. Lýðsson), syngjandi ♂ 6.4. (YK), þrír 12.4. □ (ÓR), fimm 10.8., tveir 12.8., fimm 20.8. (EBR ofl). – Reynivellir í Kjós, 18.8., tveir 22.9., 6.10. (BH). – Þorbjörn við Grindavík, 17.9. (GP, SÁ, YK), tveir 19.9., 20.9., 28.9. (EBR, SÁ, YK ofl), fjórir 8.10., 10.10. (SÁ). – Kiðafell í Kjós, tveir 23.9. 24.-8.10. (BH). – Kópavogur, 28.9. (Guðmundur G. Ludwigsson). – Fossárdalur í Kjós, amk tveir 7.10. (BH). – Seltjörn í Reykjanesbæ, fimm 7.10., þrír 15.10. (MaR ofl). – Brynjudalur í Kjós, margir í nóv (EÖÞ).

S-Múl: Hallormsstaðarskógur, maí, mánaðamót ágúst/sept (PE). – Höfði á Völlum, 1.9. (PE). – Eiðar í Eiðapinghá, tveir 14.9. (Jóhann G. Gunnarsson). – Egilsstaðir, 14.10., 11.11. (HWS). – Innri-Kleif í Breiðdal, 19.10. (BB).

Mýr: Gilsbakki í Hvítársíðu, tveir 3.5. (GuH). – Norðtunguskógur í Pverárhlíð, 3.5. (GuH).

23. mynd. Flekkugrípur *Ficedula hypoleuca*, Selfoss, 25. september 2008.
– Jóhann Óli Hilmarsson.

– Örnólfsdalur í Þverárhlið, 3.5. (GuH). – Einkunnir við Borgarnes, 10.5. (GuH). – Hvammur í Norðurárdal, 10.5. (GuH). – Jafnaskarð í Stafholtstungum, 10.5. (GuH). – Litlaskarð í Stafholtstungum, tveir 10.5. (GuH). – Svignaskarð í Borgarhreppi, þrír 10.5. (GuH), syngjandi ♂ 26.5. (John Miles), fjórir 28.7. (KHS), sex 6.9., margir 12.9., 16.11. (EBR ofl). **Rang:** Tumastaðir í Fljótshlíð, syngjandi ♂ 24.4., tveir 11.7., þrír 17.-23.7., tveir til áramóta (HÓ). – Ásólfsskáli undir Eyjafjöllum, 12.9. (SÁ, YK). – Hvammur undir Eyjafjöllum, 12.9. (SÁ, YK). – Seljaland undir Eyjafjöllum, 12.9. (SÁ, YK). **Rvík:** Heiðmörk, tólf 1.1., 17.1., tveir 17.3., tveir 30.3., 12.4. (GAG ofl). – Elliðavatn, tveir syngjandi 27.4. (ÁE). – Öskjuhlíð, tveir 20.5.

(KHS), tveir 4.8., syngjandi ♂ 10.8. (EBR). – Melbær, 8.10. (GP). – Elliðaárdalur, um tuttugu í des (Eysteinn Björnsson).

A-Skaft: Höfn, 11.-12.9., 14.-22.10. □ (BA, BB). – Kvísker í Örfæum, 12.9. (Anon). – Reynivellir í Suðursveit, 16.9., 28.9. (GP, SÁ, YK ofl), 8.10. (BA, BB). – Nesjahverfi í Nesjum, 16.10. (BB).

Skag: Reykjarhóll við Varmahlíð, mánaðamót apríl/maí (EÓP).

Snæf: Saurar í Helgafellssveit, 14.5. (RAS), fyrri hluti okt, 11.11. (DB). – Hofsstadir í Miklaholtshreppi, tveir 21.10. (DB).

S-Þing: Húsavík, tveir 30.1. (GH), fjórir 11.8., þrír til 5.11, tveir til 20.12, 27.-28.12 (GH ofl). – Vaglaskógur í Fnjóskadal, maí, mánaðamót ágúst/sept (ÞE). – Laugar í Reykjadal, tveir

17.8. (GH). – Laugaból í Reykjadal, tíu 21.8. (GH). – Skuggabjörg í Dalsmynni, mánaðamót ágúst/sept (ÞE).

Grágripur *Muscicapa striata* (19,93,6)
N-Afríka og Evrópa austur í Mið-Asíu. – Nær árlegur flækingur sem sést bæði vor og haust, en þó mun meira á haustin.

Rang: Skarðshlíð undir Eyjafjöllum, 12.9. □ (SÁ, YK). – Varmahlíð undir Eyjafjöllum, 12.9. □ (SÁ, YK). – Þorvaldseyri undir Eyjafjöllum, 12.9. (SÁ, YK) **A-Skaft:** Horn í Nesjum, 15.9. (BA, BB). – Kálafellsstaður í Suðursveit, 16.9. □ (GP, SÁ, YK).

Vestm: Vestmannaeyjabær, 20.9. □ (IAS).

Flekkugrípur *Ficedula hypoleuca* (17,66,9)
Evrópa austur í Mið-Asíu og N-Afríka. – Flekkugrípar sjást fyrst og fremst á haustin í september og október.

Árn: Hlíðarendi í Ölfusi, 19.9. (EBR, SÁ, YK). – Selfoss, 25.-26.9. □ (ÓÓ ofl), 23. mynd.

Rang: Skarðshlíð undir Eyjafjöllum, 12.9. □ (SÁ, YK).

A-Skaft: Höfn, tveir 12.9. (BB ofl). – Kálafellsstaður í Suðursveit, ♀/ungf 12.9. (BA). – Skálafell í Suðursveit, 12.9. (BA).

Vestm: Breiðibakki á Heimaey, 10.9. (IAS). – Vík á Heimaey, 10.9. (IAS). – Vestmannaeyjabær, tveir 11.9. □ (IAS), líklega þeir sömu og saúst daginn áður víðar á Heimaey.

Þyrnisvarri *Lanius collurio* (2,11,1)
Evrópa og Asía. – Sjaldgæfur flækingur.

A-Skaft: Höfn, ♀ 26.-29.6. □ (BB).

Gráspör *Passer domesticus* (16,12,0)
Upphafleg heimkynni í Evrópu og N-Afríku, en verpur nú víða um heim vegna flutninga af mannavöldum. – Gráspörvar hafa orpið á Hofi á hverju ári síðan 1985.

A-Skaft: Hof í Örfæum, þrír 17.5., fjórir 19.8., tveir 13.9. (Ýmsir).

Græningi *Vireo olivaceus* (3,15,1)
N-Ameríka og norðanverð S-Ameríka. – Græningi er sjaldgæfur flækingur, en er þó algengasti ameríski spörfuglinn hér eins og á Bretlandseyjum. Sást hér síðar árið 2000.

Gull: Þorbjörn við Grindavík, 28.-29.9. □ (EBR, RR, SÁ, YK ofl).

Bókfinka *Fringilla coelebs* (198,610,5)
Evrópa, N-Afríka og V-Asía. – Algengur flækingur og hefur orpið hér á landi. Fjöldinn var langt undir meðallagi.

S-Múl: Hallormsstadarskógur, ♂ 27.7. (BB).

A-Skaft: Höfn, ♂ og tveir ♀ frá 2007 og fram í mars, (BA, BB), ♂ 29.9.-2.10. (BA, BB). – Kálafellsstaður í Suðursveit, ♂ 8.5. □ (BB). – Nesjahverfi í Nesjum, ♀ 27.9. (BA, BB). – Jaðar í Suðursveit, ♀ 8.-11.10. (BA, BB).

Fjallafinka *Fringilla montifringilla* (920,1782,4)

N- og NA-Evrópa og norðanverð Asía til Kyrrahafs. – Algengur flækingur og hefur orpið nokkrum sinnum hér á landi. Aldrei

24. mynd. Grænfinka *Carduelis chloris*, Brunnhóll á Mýrum, 3. maí 2008.
– Björn G. Arnarson.

hafa fundist svo fáar fjallafinkur frá stofnun Flækingsfuglanefndar.

Árn: Selfoss, ♀ 28.11.-25.12. (ÖÖ).

Rang: Ásólfsskáli undir Eyjafjöllum, ♀ 11.10. (EBR, IAS, ÖR, SÁ).

A-Skaft: Höfn, syngjandi ♂ 2.6. (BA).

S-Ping: Höfði í Mývatnssveit, ♂ 16.-18.8. (YaP).

Grænfinka *Carduelis chloris* (0,5,2)

Evrópa, N-Afríka og austur til Tadzshikistan í Asíu. – Mjög sjaldgæfur flækingur hér á landi. Sást hér síðast 2006.

N-Múl: Seyðisfjörður, 20.-22.4. □ (Anna Porvarðardóttir, Hjálmar Nielsson ofl).

A-Skaft: Brunnhóll á Mýrum, 3.5. □ (BA), 24. mynd.

Pistilfinka *Carduelis carduelis* (0,5,1)

Evrópa og V-Asía. – Árið 2005 sást fyrsti fuglinn, fjórir árið 2006 og nú einn.

Vestm: Vestmannaeyjabær, 8.-17.11. □ (IAS).

Barrfinka *Carduelis spinus* (43,1106,325) Slitrótt í Evrópu og Asíu. – Nær árlegur flækingur. Þetta ár er annað mesta barrfinkuár í sögu landins. Aðeins 2007 voru þær fleiri (um 900). Varp var staðfest á nokkrum stöðum.

Árn: Selfoss, tvær frá 2007 til 8.1., síðan ein til 7.4. □ (ÖÖ ofl), nokkrar 8.-28.5., mest sjö 16.5. □ (ÖÖ ofl), nokkrar 7.8., fimm 8.8., fimmtán 16.8., tíu 18.8., þrjár í byrjun sept, 17.9., þrjár 27.9., tíu 30.9., tvær 1.-2.10., níu 7.-19.10. (ÖÖ ofl). – *Snæfoksstaðir í Grímsnesi*, tíu 15.5., fimm 24.5. (ÖÖ), fimm 2.7., tvær 4.7., tvær 25.7., 2.8., sjö 10.8., tvær 27.9., tvær 4.10. (ÖÖ). – *Prastaskógur í Grímsnesi*, 15.5., fjórar 21.5. (ÖÖ), fjórar 2.7., nokkrar 12.8., fimmtán 18.8., tíu 10.9., átta 25.9. (ÖÖ ofl), um tuttugu 27.9., ellefu 4.10. (SÁ, YK ofl), 21 fugl 7.10. (ÖÖ). – *Reykir í Ölfusi*, þrjár 24.5., 30.5., þrjár 1.6., fjórar 2.6., tvær 26.6. (ÖÖ). – *Hrafnagjá í Pingvallasveit*, nokkrar 7.6., tvær 26.6. (ÖR). – *Pingvellir*, þrjár 4.7., þrjár 16.7. (AnC ofl).

Borg: Reykholt í Reykholtssdal, tvær 28.5. (Mats Hjelt). – *Stálpastaðir í Skorradal*, nokkrar 4.10. (BH).

Gull: Garðabær, þrjár 27.5., tvær 28.5. □ (Óskar S. Gíslason). – *Kiðafell í Kjós*, 25.9. □ (SÁ), þrjár 3.10. (BH). – *Dópvogur*, 28.9. (EBR). – *Þorbjörn við Grindavík*, fjórar 4.10., fimm 8.10. (SÁ).

S-Múl: Hvannabrekka í Berufirði, syngjandi ♂ 3.7. (HWS, SGP). – *Hallormsstaðarskógur*, tvær 24.7. (Ólafur Einarsson), margar 25.-27.7. (BB). – *Egilsstaðir*, tíu 24.10. (SGP).

Mýr: Hreðavatn í Norðurárdal, fjórar 12.5. (Erna S. Egilsdóttir, Katrín K. Jósefsdóttir).

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, tvær 24.4., sex 8.-14.5., þrjár 18.5.-17.7. □, fullu og ungi 20.7., níu 23.7., fullu og ungi 15.8., 16.8. □, þrjár 17.8., tuttugu 11.10., tvær 1.11. (HÓ). – *Skógar undir Eyjafjöllum*, ellefu 8.5. (SÁ), tvær fullu og ungi 20.7. (EÓP, ÖR), tvær 20.9. (Villem-Pier Vellinga). – *Ásólfsskáli undir Eyjafjöllum*, fjórar 12.9. (SÁ, YK), 11.10. (EBR, IAS, ÖR, SÁ). – *Núpur undir Eyjafjöllum*, tíu 12.9. (SÁ, YK). **Rvík:** Kirkjugarðurinn í Fossvogi, 30.4.-1.5. (SÁ), 2.5., 12.5. (YK ofl), fimm fullu og ungi 20.5.,

25. mynd. Hrímtittlingur *Carduelis hornemanni*, Egilsstaðir, 13. apríl 2008. – Lára Guðmundsdóttir.

þrjár fullu og ungi 21.5., þrjár fullu 22.5., tvær fullu 27.5., þrjár 14.7. (GP ofl), um fimmtán 18.7., ungi 26.7., tveir ungar 27.7. (EBR), um fimmtán 1.8., amk fimmtán ungar 10.8. (SÁ ofl), um nítján 19.8. □ (Ellen Magnúsdóttir, GPH), tuttugu 3.10. (EBR). – *Ellidaárdalur*, tvær 12.5. □ (Christophe Pampoulie). – *Háaleitisbraut*, syngjandi ♂ 28.5. (HIÓ). – *Skógræktin í Fossvogi*, um fimmtán 18.7. (SÁ). – *Keldur*, amk 40 fuglar 7.10. (ÖR). – *Heiðmörk*, 18.10. (GAG).

A-Skaft: Höfn, tvær 2.5., amk tuttugu 8.-9.5. (BA, BB), amk tíu 12.9., sex 28.9., amk þrettán 27.9., fimm 29.9. (BA). – *Gerði í Suðursveit og nágr*, sex 7.5. (BA), átta 8.5. □, tvær 9.5., 10.5. (BB ofl), 8.10. (BA, BB). – *Reyðará í Lóni*, tvær 7.5. □ (BB). – *Kvísker í Örafum*, tvær 17.5. og fram í ágúst, fleygur ungi sást um sumarið (HB). – *Hof í Örafum*, amk sex (þ.a. syngjandi ♂) 7.6. (HB). – *Svínafell í Örafum*, fimm syngjandi ♂ 15.6. (HB). – *Skaftafell í Örafum*, 24.6. (YK), tvær 30.6. (AnC). – *Haukafell á Mýrum*, tvær 3.8. (ÖR). – *Nesjahverfi í Nesjum*, fimm 16.9. □, tvær 19.6., 22.9., fimm 23.9., þrjár 25.9., 27.9. (GP, SÁ, YK ofl). – *Reynivellir í Suðursveit*, tvær 27.9., amk fimmtán 28.9. (BA). – *Skálafell í Suðursveit*, 8.10. (BB, BA).

V-Skaft: Kirkjubæjarklaustur, fimm 1.7. (AnC), sjö fullu og nokkrir ungar 19.7. □ (EÓP, ÖR). – *Fagridalur í Mýrdal*, 11.10. (EBR, IAS, ÖR, SÁ). **Vestm:** Vestmannaeyjabær, fjórar 5.-6.5. □, sjö 7.5., átta 8.5., fimm 9.5., tvær 10.-11.5., fimm 13.5. (IAS).

S-Ping: Húsavík, 3.-17.4. (GH).

2007: Vestm: Há á Heimaey, 30 fuglar 28.10. □ (IAS ofl).

Hrímtittlingur *Carduelis hornemanni* (3,16+,2)

Nyrstu herúð Evrópu og N-Ameríku og NV-Grænland. Grænlandsku fuglarnir eru taldir vera sérstök undirtegund. – Hrímtittlingar hafa verið fremur sjaldsæðir

hér á landi, en mjög líklegt er að þeir komi hingað reglulega en þeir eru mjög líkir auðnutittlingum og er örugg greining torveld. Allmargar athuganir fyrri ára biða umfjöllunar Flækingsfuglanefndar.

S-Múl: Egilsstaðir, 7.-13.4. □ (Lára Guðmundsdóttir), 25. mynd.

Rvík: Kirkjugarðurinn í Fossvogi, 28.4.-2.5. □ (SÁ ofl).

Krossnefur *Loxia curvirostra* (945,2355,122)

Evrópa, Asía og N-Ameríka. – Annað slagði koma krossnefir í stórum hópum, en þess á milli sjást stundum stakir fuglar hér og þar. Þeir voru nokkuð margir þetta árið, en mun fleiri fuglar sáust þó 1985, 1990, 2001. Varp var staðfest í Grímsnesi.

Árn: Selfoss, ♂ 20.3.-16.5. □ (ÖÖ ofl), 6.-7.7., fjórir 9.-10.7. (ÖÖ). – *Snæfoksstaðir í Grímsnesi*, tveir 1.7., 2.7., þrír 24.7., ellefu 25.7., tíu 26.7., sex 2.8., þrír þ.a. syngjandi ♂ 10.8., sjö 17.8., tíu 27.9., sjö 2.10., tveir 4.10., fimmtán 19.10., tíu 21.10., sjö 29.10., þrír 1.11., sex 11.11., fimmtán 4.12., átján 17.12., tuttugu 31.12. (ÖÖ). – *Hveragerði*, tveir 1.7. (Úlfur Óskarsson). – *Pingvellir*, sex 16.7. (Scott J. Riddell). – *Hrafnagjá í Pingvallasveit*, tveir 1.8. □, þrír 2.8., 8.8. □ (IAS ofl). – *Selhöfði í Þjórsárdal*, amk þrír 4.8. (ÖÖ). – *Prastaskógur í Grímsnesi*, margir 12.8. (IAS), átta 18.8., tólf 10.9., tíu þ.a. syngjandi ♂ 25.9., átta 27.9. □, átta 30.9., sautján 4.10., fjórir 7.10., tveir 19.10. □, 26. mynd, amk fimm 25.10. □, ellefu 30.10., 22 fuglar 21.11., fimmtán 30.11., ungi 14.12., þrír 17.12., tveir þ.a. syngjandi ♂ 26.12., sjö 30.12. (ÖÖ ofl). – *Kolgrafarhóll í Grímsnesi*, syngjandi ♂ 28.9. (ÖÖ).

Borg: Stálpastaðir í Skorradal, þrír 30.7. □ (Raphaël Bussière, YaP), 4.10. (BH, Katrín Cýrusdóttir).

S-Múl: Hallormsstaðarskógur, amk tuttugu 27.7. (BB).

26. mynd. Krossnefur *Loxia curvirostra*, Þrastaskógur í Grímsnesi, 19. október 2008.
– Gunnar Þór Hallgrímsson.

Mýr: Svignaskarð í Borgarhreppi, tveir 28.7. (KHS), fimm 12.9. (GH), tíu 16.11. (EBR).

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, þrír 17.7., tólf 23.7., tíu til 1.11. ☐, átta til 20.12. (HÓ ofl).

Rvík: Kirkjugarðurinn í Fossvogi, þrír 3.10. (EBR). – Elliðaárdalur, sex 11.11. (SÁ). – Heiðmörk, sjö 26.12. (Ólafur Einarsson).

Rósafinka *Carpodacus erythrinus* (13,74,3)

NA-Evrópa og miðbik Asíu til Kyrrahafs. – Rósafinkur finnst aðallega á haustin en stöku sinnum í maí og júní.

A-Skaft: Höfn, ungf 3.9. ☐ (BA, BB). – Jaðar í Suðursveit, 11.10. (BA).

Skag: Langhús í Fljótum, ungf 28.9. ☐ (ÞS ofl).

Kjarnbítur *Coccothraustes coccothraustes* (1,23,1)

N-Evrópa, norðanverð Asía og N-Afríka. – Fremur sjaldgæfur flækingur.

A-Skaft: Höfn, 9.7. ☐ (BA).

Hörputittlingur *Zonotrichia albicollis* (2,4,0)

N-Ameríka. – Mjög sjaldgæfur flækingur hér á landi sem og annars staðar í Evrópu.

A-Skaft: Höfn, 12.11.2007 til 21.4. ☐ (Guðný Eiríksdóttir ofl).

Sportittlingur *Calcarius lapponicus* (109,204,16)

Skandinavía, Íshafslönd Asíu og Ameríku, V- og SA-Grænland. Reglulegur fargestur

27. mynd. Vatnagleða *Milvus migrans*, Setberg í Nesjum, 19. maí 2008.
– Yann Kolbeinsson.

hér á landi á leið sinni milli Grænlands og Evrópu. – Fjöldi sportittlinga var vel yfir meðallagi í þetta sinn.

Árn: Eyrarbakki, 4.10. (HIÓ).

Gull: Gerðar í Garði, ungur ♂ 17.9. ☐ (GP, SÁ, YK). – Garðskagi í Garði, 20.9. (GP). – Garður, tveir 24.9. (YK).

Vestm: Ofanleitishamar á Heimaey, fjórir 31.8. ☐ (IAS), 22.10. ☐ (IAS). – Nýja hraun á Heimaey, sex 27.9. ☐ (Erpur S. Hansen, IAS, Jóhann Óli Hilmarsson).

D-tegundir – D-category species

Snjógæs *Anser caerulescens* (0,2,1)

N-Kanada, NV-Grænland og NA-Síbería. – Atterli þessa fugls benti til þess að hann væri ekki af villtum uppruna.

Vestm: Vestmannaeyjabær, 11.-15.5. ☐ (Ólafur Lárusson ofl).

E-tegundir – E-category species

Svartsvanur *Cygnus atratus* (0,20,2)

Ástralía og Nýja-Sjáland. Fuglar hafa verið fluttir til Evrópu og Kanada, þar sem þeir verpa í skrudgördum. – Fullvíst er talið að svartsvanir sem hér sjást hafi sloppið úr haldi í Evrópu og eru þeir því settir í E-flokk. Svartsvanir hafa sést árlega síðan 1999.

A-Skaft: Svinhólar í Lóni og nágr, tveir fullo 7.-27.4. ☐, fullo 16.-18.5., tveir fullo 3.-28.6. ☐, fullo 3.7. ☐, tveir 1.8., fullo 19.10. (BB ofl).

V-Skaft: Nærri Kirkjubæjarklaustri, 2.6. ☐ (Michel Geven). – Arnardrangur í Landbroti, 19.7. ☐ (EÓP, ÓR).

Vatnagleða *Milvus migrans* (0,0,1)

Syðri hluti Evrópu, Asía, Afríka og Ástralía. – Vatnagleða hefur þrisvar sést á Íslandi þessi fugl bar hringi á báðum fótum, en annar var ólöglegur, svo fuglinn hefur líklega verið í haldi í einhvern tíma og sloppið þaðan.

A-Skaft: Setberg í Nesjum, fullo 17.-19.5. ☐ (Stefán Helgason ofl), 27. mynd.

Athuganir sem ekki eru samþykktar – List of rejected reports

Eftirfarandi athuganir voru ekki samþykktar af Flækingsfuglanefnd. Ef ekki er annað tekið fram er það vegna þess að lýsing og eða ljósmyndir hafa ekki verið fullnægjandi. – The following reports were not accepted by the Icelandic Rarities Committee. Most were rejected because the identification was not fully established.

2008:

Kanadagæs eða **Alaskagæs** *Branta canadensis/hutchinsii*: Eyri í Mjóafirði, N-Ísf, 1.5. – Önundarfjörður, V-Ísf, 11.5. **Ljóshöfðaönd** *Anas americana*: Garður, Gull, 7.-9.10. **Skutulönd** *Aythya ferina*: Hofgarðar í Staðarsveit, Snæf, tvær 14.6. **Hringönd** *Aythya collaris*: Mývatn, S-Þing, 25.6. **Kambönd** *Mergus cucullatus*:

Mývatn, S-Ping, 16.4. **Kúhegri** *Bubulcus ibis*: Fagurhólsmýri í Öræfum, A-Skaft, 9.10. **Flatnefur** *Platalea leucorodia*: Fornustekkar í Nesjum, A-Skaft, 2.-3.12. **Fálki** *Falco rusticolus „candicans“*: Eyraðakki, Árn, 7.6. **Ískjóti** *Stercorarius pomarinus*: Voladalstorfa á Tjörnesi, S-Ping, 22.6. **Hringmáfur** *Larus delawarensis*: Bakkatjörn á Seljatarnesi, Gull, 3.11. **Norðmáfur** *Larus thayeri*: Höfn, A-Skaft, 13.2. **□. Bakkasvala** *Riparia riparia*: Höfn, A-Skaft, 12.9. **Seljusöngvari** *Acrocephalus palustris*: Breiðdalsvík, S-Múl, 15.6. **Sefsöngvari**

Acrocephalus scirpaceus: Hali í Suðursveit, A-Skaft, 8.10. **Grænsöngvari** *Phylloscopus sibilatrix*: Vestmannaeyjabær, Vestm, 18.9. **Grágrípur** *Muscicapa striata*: Breiðibakki á Heimaey, Vestm, tveir 10.5. **Flekkugrípur** *Ficedula hypoleuca*: Miðsker í Nesjum, A-Skaft, 16.9. **Hrímtittlingur** *Carduelis hornemanni*: Selfoss, Árn, 8.1., 23.5. – Mosfellssveit, Gull, þrír 22.3. **Sportittlingur** *Calcarius lapponicus*: Staðardalur í Steingrímsfirði, Strand, 20.6.

Fjöldi fuglategunda í árslok 2008 The Icelandic list at end of 2008

Flokkur A – Category A :	363
Flokkur B – Category B :	8
Flokkur C – Category C :	3
Samtals – Total :	374
Flokkur D – Category D :	2
Flokkur E – Category E :	2

ATHUGENDUR – OBSERVERS

Aðalsteinn Ö. Snæþórsson (AÖS), Alda Sigurðardóttir, Alex M. Guðriðarson, Allan Ragnarsson, Andy Gemmell, Anna R. Arnardóttir, Anna Þorvarðardóttir, Antoine Chabrolle (AnC), Arnar Bjarnason, Arney Ó. Arnardóttir, Arnór Þ. Sigfússon, Arnþór Garðarsson, Auður Haraldsdóttir, Axel M. Stefánsson, Ágúst Ólafsson, Árni Einarsson (ÁE), Áslaug Sigurgestsdoóttir. **Baldur** Guðmundsson, Barði Ingibjartsson, Birgir Þorbjarnarson, Björn Arnarson (BA), Björn Á. Sumarliðason, Björn Hjalton (BH), Björn L. Þórarinnsson, Boði Stefánsson, Borgþór Magnússon, Brynjúlfur Brynjólfsson (BB), Böðvar Þórisson (BP). Christophe Pampoulie, Coletta Bürling, Cristian Gallo. **Þagbjartur** Jónsson, Dagur Bjarnason, Daníel Bergmann (DB), Daníel Hansen. **Edward B. Rickson** (EBR), Einar B. Einarsson, Einar Guðmann, Einar Ó. Þorleifsson (EÖÞ), Eiríkur Skjaldarson, Eiríkur Þorsteinsson, Elena Guijarro Garcia, Elísabet Stefánsdóttir, Ellen Magnúsdóttir, Erna S. Egilsdóttir, Erpur S. Hansen, Eysteinn Björnsson, Eyþór A. Jónsson. **Finnur L. Jóhannsson**, Fred Breton, Fredrik Sjölund, Friðþór Harðarson. **Gaukur** Hjartarson (GH), Georg Ó. Tryggvason, Gerhard Ó. Guðnason, Gísli Gunnarsson, Guðbrandur Sverrisson, Guðjón Þorsteinsson, Guðmundur A. Guðmundsson (GAG), Guðmundur G. Ludwigsson, Guðmundur Hallgrímsson (GuH), Guðmundur Ö. Benediktsson (GÖB), Guðný Eiríksdóttir, Guðrún E. Geirsdóttir, Guðrún A. Jónsdóttir, Gunnar Þór Hallgrímsson (GPH), Gunnlaugur Ingólfsson, Gunnlaugur Pétursson (GP), Gunnlaugur Þráinsson (GP). **Hafðis** Roysdóttir, Hafsteinn Björgvinsson, Halldór W. Stefánsson (HWS), Halldór Ö. Einarsson, Halldóra Ásgeirsdóttir, Haraldur Sigurðsson, Hálfán Björnsson (HB), Hálfán H. Helgason, Hávarður B. Sigurðsson (HBS), Heimir Karlsson, Helgi Guðmundsson, Hilmar Pálsson, Hjalmar Nielsson, Hjörtur Sandholt, Hlynur Óskarsson (HIÓ), Hrafn Óskarsson (HÓ), Hrafn Svavarsson, Hrafnkell F. Magnússon, Hreinn Óskarsson, Hugh Insley, Hörður Guðjónsson. Ingvar A. Sigurðsson (IAS), Ingvar Bjarnason, Isabelle Gravrand. **James** Lidster (JaL), Jérôme Fournier, John Grønning, John Miles, Jóhann G. Gunnarsson, Jóhann Helgason, Jóhann Óli Hilmarsson, Jóhann Þorsteinsson, Jóhannes G. Skúlason, Jón Á. Jónsson, Jón E. Jónsson, Jón Grímsson, Jón Guðmundsson, Jón V. Einarsson, Jónas Erlendsson, Jónína G. Óskarsdóttir, Julian Bell. **Karl** Bridde, Karl Sigurðsson, Karl-Kredrik Sjölund, Katrín Cýrusdóttir, Katrín K. Jósefsdóttir, Kendrew Colhoun, Kjartan R. Gíslason, Kristinn H. Skarphéðinnsson (KHS), Kristinn Jónsson, Kristín Rögnvaldsdóttir, Kristján Jónsson, Kristján Lillendahl, Kristján Ólafsson, Kristján Sigtryggsson. **Lára** Guðmundsdóttir, Lilja H. Másdóttir, Lukka Á. Sigurðardóttir. **Magnús** H. Guðmundsson, Magnús Måson, Magnús Ö. Hansson, Margrét Ólafsdóttir, Marinó Þ. Guðmundsson, Marsibil Erlendsdóttir, Mats Hjelte, Mats Rellmar (MaR), Már Höskuldsson, Menja von Schmalensee, Michael Willison, Michel Geven. **Olgeir** S. Friðriksson, Olivier Gilg, Óðinn Eymundsson, Ólafur Einarsson, Ólafur K. Nielsen, Ólafur Lárusson, Ómar Runólfsson (ÓR), Óskar S. Gíslason. **Páll** J. Hilmarsson, Pálmi R. Pálmarsson, Pálmi S. Brynjólfsson, Petrína F. Sigurðardóttir (PFS), Petrína Sigurðardóttir, Pétur Pétursson. **Raphaël** Bussière, Ríkarður Ríkarðsson (RR), Róbert A. Stefánsson (RAS), Rune Edvardsen, Rúnar Eiríksson, Rúnar Ó. Karlsson. **Scott** J. Riddell, Sigbjörn Kjartansson, Sigmundur Ásgeirsson (SÁ), Sigrún B. Ásmundsdóttir, Sigrún Sigurgeirsdóttir, Sigurbjörn Kristjánsson, Sigurborg Ó. Haraldsdóttir, Sigurður Eyjólfsson, Sigurður Ægisson, Skarphéðinn G. Þórisson (SGP), Skúli Sveinsson, Snorri Sigurðsson, Snævarr Ö. Georgsson, Snæþór Aðalsteinsson (SnA), Sólrún Jónsdóttir,

Sólveig Sigurðardóttir, Stefan Masur (StM), Stefán Á. Ragnarsson, Stefán Geirsson, Stefán Helgason, Stuart Bearhop, Svala Sævarsdóttir, Svanur Steinarrson, Svavar Björnsson, Sveinn I. Lýðsson, Sveinn K. Valdimarsson, Sveinn O. Snæland, Svenja N.V. Auhage, Sverrir Thorsensen, Sverrir Thorstensen. **Timo** Havimo, Torben Sebro, Trausti Tryggvason, Trond Haugskott. **Unnur** Óskarsdóttir, Úlfur Óskarsson. **Viðar** Pálmason, Villem-Pier Vellinga, Vincent Munier, Víðir Óskarsson, Víglundur Gunnarsson, Völundur Jóhannesson. **Willem-Pier** Vellinga. **Xav** Harrison. **Yann** Kolbeinnsson (YK), Yann Pichon (YaP). **Þorgeir** Sigurðsson, Þorkell L. Þórarinnsson, Þorlákur Sigurbjörnsson (PS), Þorsteinn B. Ragnarsson, Þorsteinn Pétursson, Þorvaldur Björnsson, Þorvaldur Friðriksson, Þorvaldur Guðmundsson, Þóra Aradóttir, Þórður Búason, Þórhallur Borgarsson, Þórir Snorrason, Þröstur Eysteinnsson (PE). **Ævar** Petersen. **Örn** Arnarson, Örn Óskarsson (ÖÖ), Örn Þorleifsson.

PAKKIR

Við viljum þakka Edward B. Rickson og Guðmundi A. Guðmunds-syni fyrir yfirllestur og góðar ábendingar. Einnig Olivier Gilg fyrir upplýsingar um merktá ísmáfa í íslenski landhelgi 2007-2008. Auk þess viljum við þakka öllum, sem lögðu til myndir í skýrsluna.

HEIMILDIR

Crochet P.-A. & G. Joynt 2012. AERC list of Western Palearctic birds. December 2012 version. Online version: www.aerc.eu/tac.html. Gilg, O., H. Strøm, A. Aebischer, M.V. Gavrilo, A.E. Volkov, C. Miljeteig & B. Sabard 2010. Post-breeding movements of northeast Atlantic ivory gull *Pagophila eburnea* populations. – J. Avian Biol. 41: 532-542. Gunnar Þór Hallgrímsson & Brynjúlfur Brynjólfsson 2013. Fölsöngvari í Nesjum. – Bliki 32: 67-69. Gunnlaugur Pétursson & Gunnlaugur Þráinsson 1999. Sjaldgæfir fuglar á Íslandi fyrir 1981. – Fjölrít Náttúrufræðistofnunar 37. Gunnlaugur Þráinsson, Gunnlaugur Pétursson & Yann Kolbeinnsson 2011. Sjaldgæfir fuglar á Íslandi 2007. – Bliki 31: 41-64. Jón Einar Jónsson 2011. Brandendur í Borgarfirði 2007 og 2008. – Bliki 31: 25-30.

SUMMARY

Rare birds in Iceland in 2008

This is the 30th report of rare birds in Iceland. Altogether 113 rare or vagrant bird species (or subspecies) were recorded in 2008 plus three D and E-category species. Furthermore, a few unreported observations from previous years are also included.

Rare breeding birds: Common Shelduck *Tadorna tadorna* has bred regularly in Iceland for some years now and is increasing in number. Many pairs bred in Borgarfjörður (W-Iceland), one in Eyjafjörður (N-Iceland), and eight on Melrakkaslettá (NE-Iceland). Pairs were also seen at other locations but breeding was not confirmed. Northern Shoveler *Anas clypeata* is a rare breeding bird and breeding was now confirmed only on Snæfellsnes (W-Iceland). Long-tailed Skua *Stercorarius longicaudus* bred in Bárðardalur (NE-Iceland) and raised two young. A Little Gull *Hydrocoloeus minutus* nest was found in Mývatnssveit (N-Iceland) but the breeding success is unknown. A pair

of Snowy Owl *Bubo scandiacus* at a nest was found in NW-Iceland in June. A newly fledged European Robin *Erithacus rubecula* was seen in Þingvallasveit (S-Iceland) in August. Goldcrests *Regulus regulus* were seen at many localities in summer 2008 and bred undoubtedly as many places although a nest was only found in Hafnarfjörður (SW-Iceland). A few pairs of House Sparrow *Passer domesticus* have bred at a single farm in Örfæli (SE-Iceland) since 1985. The breeding success in 2008 is not known, but a few birds were seen during the summer. Eurasian Siskins *Carduelis spinus* were seen at many places in the spring and summer and at least seven pairs bred at five localities in SW and S-Iceland. Eurasian Woodcocks *Scolopax rusticola* were heard singing at two localities, a pair of Rock Pipit *Anthus petrosus* showed breeding behaviour at one locality, single European warblers of three different species were reported singing in spring and summer, as were Brambling *Fringilla montifringilla* and Red Crossbill *Loxia curvirostra*. Breeding was not confirmed in any of these cases.

Rare winter visitors and common vagrants: As usual all records of Grey Heron *Ardea cinerea*, King Eider *Somateria spectabilis*, Common Goldeneye *Bucephala clangula*, Bar-tailed Godwit *Limosa lapponica* and Eurasian Curlew *Numenius arquata* are included in this report. These species are regular but rare winter visitors. All of them were seen in rather typical numbers. This was a record year for Common Wood Pigeon *Columba palumbus* and Barn Swallow *Hirundo rustica* and the second best for Eurasian Siskin *Carduelis spinus*. Unusually many Pomarine Skuas *Stercorarius pomarinus*, Little Gulls *Larus minutus*, Bohemian Waxwings *Bombus garrulus*, Red Crossbills *Loxia curvirostra* and Lapland Longspurs *Calcarius lapponicus* were also seen. On the other hand, unusually few Blackcaps *Sylvia atricapilla*, Common Chaffinches *Fringilla coelebs* and Bramblings *Fringilla montifringilla* were seen, and no Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* was recorded at all.

New species: One new species was recorded in 2008: Olivaceous Warbler *Iduna pallida* which was seen on 15-22 September in Nesjahverfi in Nesjar, SE-Iceland (Gunnar Þór Hallgrímsson & Brynjólfur Brynjólfsson 2013).

Rare vagrants: Extreme rarities in 2008 include the 2nd records of Common Quail *Coturnix coturnix* and Thayer's Gull *Larus thayeri*, the 3rd record of River Warbler *Locustella fluviatilis*, the 3rd and 4th records of Cattle Egret *Bubulcus ibis*, the 5th records of Lesser Scaup *Aythya affinis* and American Robin *Turdus migratorius* and the 5th-8th records of Mute Swan *Cygnus olor*. Very rare species include European Goldfinch *Carduelis carduelis* (6th record), European Greenfinch *Carduelis chloris* (6th-7th records), Eurasian Spoonbill *Platalea leucorodia* (6th-9th records), Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus* (7th record), White-winged Scoter *Melanitta deglandi* (8th record), Eurasian Sparrowhawk *Accipiter nisus* (8th record), Hooded Merganser *Mergus cucullatus* (9th record), Icterine Warbler *Hippolais icterina* (9th record), Hen Harrier *Circus cyaneus* (10th record). Other rare species with 11-20 records are Citrine Wagtail *Motacilla citreola*, "Black" Brant *Branta bernicla nigricans* (two birds), Marsh Warbler *Acrocephalus palustris*,

Red-backed Shrike *Lanius collurio*, Cackling Goose *Branta hutchinsii*, Eurasian Wryneck *Jynx torquilla* (two birds), Reed Warbler *Acrocephalus scirpaceus* (two birds), Buff-bellied Pipit *Anthus rubescens* (five birds), Little Egret *Egretta garzetta* (two birds), Buff-breasted Sandpiper *Tryngites subruficollis* (two birds), Smew *Mergellus albellus*, Red-eyed Vireo *Vireo olivaceus* and Common Greenshank *Tringa nebularia* (two birds).

Explanations: The three numbers in parentheses after the name of each species indicate respectively: (1) the total number of birds (individuals) seen in Iceland until 1978, (2) in the period 1979-2007 and (3) in 2008. In a very few cases, the number of birds has not been compiled and is then indicated by a hyphen (-) and for some very common vagrants or winter visitors no figures are given. Species order and scientific names are according to Crochet & Joynt 2012.

The following details are given for each record: (1) county (abbreviated and in bold), (2) locality (in italics), (3) number of birds, if more than one, (4) sex and age, if known, (5) observation date (months are in words, if exact date is unknown), (6) observers (in parentheses; names of those appearing more than five times are abbreviated). [RMxxxxx] = specimen number at the Icelandic Institute of Natural History.

The following symbols, abbreviations and words are used: ♂ = male, ♀ = female, *fugl(ar)* = bird(s), *par(pör)* = pair(s), *fullo* = adult, *ungf* or *ungur* = immature, *fd* = found dead (*fnd* = found newly dead, *fld* = found long dead), = photographed (or filmed) and identification confirmed by at least one committee member, ☆ = collected (species identification confirmed with a specimen), *amk* = at least, *ofl* = et al., *um* = about, *til* = until, *og nágr* = and nearby, *á fyrsta vetri* = first winter, *árgamall* = first summer, *á öðrum vetri* = second winter, *á öðru sumri* = second summer. The number of birds is given in words, if less or equal to 20 individuals (1 = *einn*, *ein* or *eitt*; 2 = *tveir*, *tvær* or *tvö*; 3 = *þrír*, *þrjár* or *þrjú*; 4 = *fjórir*, *fjórar* or *fjögur*; 5 = *fimm*; 6 = *sex*; 7 = *sjö*; 8 = *átta*; 9 = *nú*; 10 = *tíu*; 11 = *ellefu*; 12 = *tólf*, 13 = *þrettán*; 14 = *fjórtán*; 15 = *fimmtán*; 16 = *sextán*; 17 = *sautján*; 18 = *átján*; 19 = *nítján*; 20 = *tuttugu*)

Gunnlaugur Þráinsson, Melbæ 40, 110 Reykjavík (gunnlaugur@isam.is).

Yann Kolbeinnsson, Náttúrustofa Norðausturlands, Hafnarstétt 3, 640 Húsavík (yann@nna.is).

Gunnlaugur Pétursson, Blesugróf 24, 108 Reykjavík (gpe@verkis.is).

Tilvitnun:

Gunnlaugur Þráinsson, Yann Kolbeinnsson & Gunnlaugur Pétursson 2013. Sjaldgæfir fuglar á Íslandi 2008. – Bliki 32: 11-30.

Landnám brandandar á Melrakkaslétu

Brandönd er nýleg viðbót við íslensku fuglafánuna en hún varp hér fyrst sumarið 1990. Hér eru teknar saman athuganir frá Melrakkaslétu, þar sem varp hófst árið 1999, og landnám tegundarinnar á þeim slóðum rakið. Sumarið 2009 fundust 12 pör á Melrakkaslétu á varptímanum.

Inngangur

Brandönd *Tadorna tadorna* er fremur stór, litskrúðugur fugl af andaætt (1. mynd). Í vestanverðri Evrópu er tegundin á strandsvæðum frá N-Noregi suður til Miðjarðarhafs. Evrópski stofninn telur innan við 65.000 pör og fjölgaði í honum á árunum eftir síðari heimsstyrjöld fram til 1990 (BirdLife International 2004). Fyrsta staðfesta varp brandandar á Íslandi var í kjölfar þessarar fjölgunar þegar brandandarpör komu upp ungum að Gásum í Eyjafirði sumarið 1990 (Þórir Snorrason 1992). Í framhaldinu hófst varp í Borgarfirði þar sem eitt par varp sumarið 1992 (Gunnlaugur Práinsson o.fl. 1994). Þar með var grunnurinn lagður að landnámi brandandar á Íslandi. Stofninn hefur vaxið jafnt og þétt og jafnframt dreifst víðar um landið. Meginvarpið er þó enn að finna í Borgarfirði þar sem sjá mátti yfir 665 brandendur síðsumars 2009 (Yann Kolbeinsson & Gunnlaugur Pétursson 2013).

Hér verður ekki farið nánar í landnámssögu tegundarinnar en skyggst í sögu brandandar á Melrakkaslétu í N-Þingeyjarsýslu. Það var ekki fyrr en 1999 sem brandönd sást í fyrsta skipti á Melrakkaslétu. Um var að ræða þar við Kílsnes og öllum að óvörum reyndist það vera í varpi. Það sást tvisvar sinnum með unga um sumarið, þann 2. júlí (með 8 unga) og aftur 26. júlí (með 7 unga).

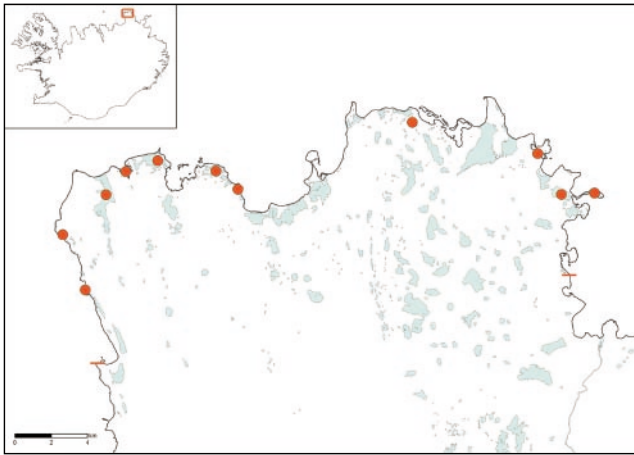
Brandöndin er algjör farfugl á svæðinu en hefur þó reynt vetursetu tvisvar; ein sást við Ásmundarstaði í nóvember 2000 (til 29. nóv.) og veturinn 2009 til 2010 héldu tvær til á Neslóni (sáust síðast 17. jan.).

Athugunarsvæði og aðferðir

Svæðið sem um ræðir er strandsvæði Melrakkaslétu, frá Leirhafnartanga í vestri austur á Raufarhöfn (2. mynd). Það liggur á rúmlega 66. breiddargráðu og er því

1. mynd. Hópur brandanda á hraundrangi 9. maí 2009. Steggirnir (3) þekkjast á skærrauðum goggi og hnúð en búklitir eru einnig skýrari og dekkri en á kollunum. – A flock of Common Shelducks, the drakes (3) are separated from the females by their bright red bill and knob and more contrasting body features. – Sigurjón Einarsson.

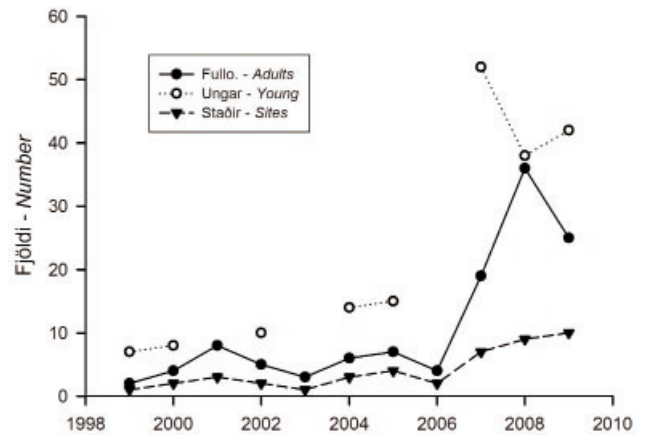

2. mynd. Athugunarsvæðið á Melrakkaslétta. Mörk þess í vestri og austri eru sýnd með rauðum strikum. Fjarlægðin milli vestasta og austasta nesses er rúmlega 30 km. Rauðir punktar sýna staði þar sem brandendur hafa fundist með hreiður og/eða unga á árunum 1999 til 2009. – The study area at Melrakkaslétta, delimited in the West and East by red lines. The distance between the outermost points is approx. 30 km. Red dots show sites where Shelducks have been found with nests and/or young in 1999 to 2009.

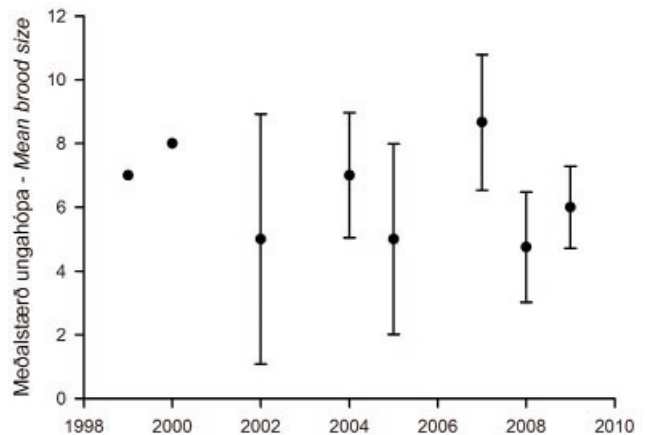
nyrsta varpsvæði brandanda utan Noregs en þar teygir útbreiðslan sig norður fyrir 70. breiddargráðu (Strann 1991).

Við vinnslu þessarar samantektar var stuðst við upplýsingar úr skýrslum um sjaldséða fugla hér á landi, sem birtar eru í Blika, auk óbirtra athugana höfundar. Markviss vöktun á brandandarvarpi hófst ekki á svæðinu fyrr en árið 2007. Það veldur því að upplýsingar frá því fyrir 2007 eru gloppóttar og gefa því ekki endilega raunverulega mynd af breytingum á fjölda brandanda. Sumrin 2007, 2008 og 2009 voru flest álitleg varpsvæði könnuð a.m.k. einu sinni á ungatíma, í júlí. Víðast hvar sjást sjávarlónin og vötnin sem fuglarnir verpa við frá vegum og slóðum, með aðstoð sjóntækja, en sums staðar var gengið um svæðin til að leita að öndunum. Fuglar voru kyngreindir eins og aðstæður leyfðu og ófleygir ungar, eða ungufuglar, sérstaklega aðgreindir við skráningu.

Í samantektum um heildarfjölda fugla og fjölda svæða sem fuglar sjást á er miðað við tímabilið 15. maí til 15. ágúst. Utan þess tíma geta fuglar enn verið á ferðinni til og frá varpstöðvum og því skekkt heildarmyndina. Vissulega getur tilfærsla enn átt sér stað á fyrrgreindu tímabili en gert er ráð fyrir að fuglar sem sjást eftir miðjan maí stefni að sumardvöl á Melrakkaslétta, hvort sem þeir reyna við varp eður ei. Þegar stakar kollur sjást með unga án þess að þar hafi sést fyrr á varptímanum, er gert ráð fyrir stegg í heildarfjölda fugla. Þá er ungafjöldi sem notaður er í útreikningum miðaður við síðustu athugun. Á því er ein undantekning. Í samantekt um fjölda unga árið 2007 er miðað við 29 unga sem sáust á einum varpstað 12. júlí en ekki þá 25 unga sem fundust á sama stað fimm dögum síðar. Ekki er ólíklegt að nokkrir hafi yfirsést í seinni

3. mynd. Fjöldi fullorðinna brandanda (punktar), unga (hringir) og staða (þríhyrningar) sem fullorðnir fuglar sáust á (óháð ungum) tímabilið 15. maí til 15. ágúst. – Number of adult Shelducks (dots), young (circles) and sites where adult birds were seen, with or without young, from 15 May to 15 August (triangles).

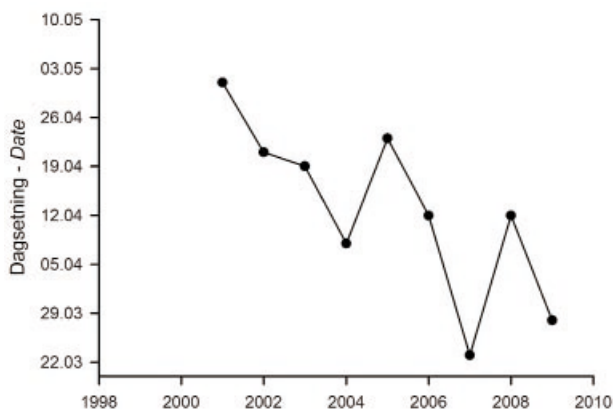
4. mynd. Meðalstærð unghópa með 95% öryggismörkum. – Mean brood size with 95% confidence limits.

yfirferð og því er miðað við fjöldann 12. júlí. Athuganir Eiríks Þorsteinssonar benda til að fjölskyldurnar hafi verið þrjár á þeim stað. Fjöldanum, 29 ungum, er því deilt í þrennt vegna útreikninga á meðalstærð unghópa.

Fylgst hefur verið með komu farfugla við Öxarfjörð og á Melrakkaslétta, m.a. brandanda, með reglubundnum hætti frá árinu 2001 og eru breytingar á komutíma tegundarinnar sýndar í myndrænu formi.

Niðurstöður

Frá árinu 1999 hefur brandanda orðið vart árlega á Melrakkaslétta og er talið fullvíst að þær hafi orpið á hverju ári þó takmarkaðar upplýsingar séu um það árin 2001, 2003 og 2006. Athuganir Eiríks Þorsteinssonar meindýraeyðis benda þó til að varp hafi átt sér stað þessi þrjú fyrrgreindu ár, án nánari upplýsinga um fjölda para eða unga.

5. mynd. Komutími fyrstu brandanda að vori á Melrakkaslétta árin 2001-2009. – Date of first spring observation (dd.mm) of Shelducks at Melrakkaslétta in the years 2001-2009.

Á árunum 1999 til 2009 fundust brandendur með ófleyga unga á tíu svæðum og á einum stað að auki fannst hreiður (2. mynd). Varpstöðum hefur fjölgað jafnt og þétt á tímabilinu, en sumarið 2009 fundust sjö brandandarfjölskyldur á sex stöðum. Talsverðar breytingar hafa orðið á fjölda fullorðinna brandanda (þ.m.t. hugsanlegra geldfugla), unga og fjölda svæða sem fuglar sáust á frá 15. maí til 15. ágúst ár hvert á athugunarsvæðinu (3. mynd). Þó svo að athuganir næstu árin fyrir 2007 séu mjög takmarkaðar virðist veruleg fjölgun hafa átt sér stað frá og með árinu 2007. Athuganir fyrstu árin benda þó einnig til að stofninn hafi verið á hægri en öruggri uppleið til ársins 2006.

Meðalstærð unghópa sem sést hafa á tímabilinu er 6,4 ungar en breytileiki er talsverður á milli ára (4. mynd). Aðeins sást einn unghópur fyrstu tvö árin, 1999-2000, en fjöldi unghópa hin árin er sem hér segir; tveir 2002 og 2004, þrír 2005, sex 2007, átta 2008 og sjö 2009. Frá 1999 til ársins 2009 höfðu að lágmarki 186 brandandarungar sést á svæðinu. Komutími brandanda hefur færst fram eftir því sem stofninn hefur stækkað (5. mynd).

Niðurlag

Ekki er ólíklegt að fjölgun brandanda í Evrópu hafi í þessu tilfelli skilað nýjum varpfugli til Íslands. Með vaxandi stofni í Evrópu hafa gjöful varpsvæði metlast og fuglar því þurft að leggjast í flakk í leit að nýjum, ónýttum varpstöðvum. Athuganir frá Melrakkaslétta benda til að tegundin uni sér vel á þeim slóðum. Frá því að fyrsta parið hóf varp á Melrakkaslétta sumarið 1999 hefur brandönd fjölgað allt fram til dagsins í dag en talningar sumarið 2009 benda til að a.m.k. 12 pör hafi verið á svæðinu, þó þau hafi líklega ekki öll orpið. Hluti þeirra gat verið geldpör að kanna álitlega varpstaði. Breytingar á komutíma fyrstu fugla skýrast líklega af fjölgun þeirra og samkeppni um varpstaði en aukin reynsla og þekking athugenda gæti einnig haft sitt að segja. Rétt er að benda á að tegundin er alfriðuð á Íslandi en engu að

síður hafa nokkrir fuglar verið skotnir að tilefnislausu á Melrakkaslétta og við Öxarfjörð.

Varp virðist ganga vel þar sem meðalstærð unghópa síðsumars er um og yfir fimm ungar. Þó mætti kanna betur þessa hlið varpsins með því að fylgjast með afföllum þann tíma sem ungarnir eru ófleygir. Einnig er orðið tímabært að kanna með skipulögðum hætti heildarútbreiðslu og stofnstærð íslenska brandandarstofnsins, sem virðist gera það gott þar sem brandendur hafa fundist verpanði.

HEIMILDIR

- BirdLife International 2004. Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. – Cambridge, UK: BirdLife International. (BirdLife Conservation Series No. 12).
 Gunnlaugur Þráinsson, Gunnlaugur Pétursson & Erling Ólafsson 1994. Sjaldgæfir fuglar á Íslandi 1992. – Bliki 14: 17-48.
 Strann, K.-B. 1991. The status of breeding Shelducks *Tadorna tadorna* in North Norway. – Fauna norv. Ser. C, Cinclus 14: 1-5.
 Yann Kolbeinsson & Gunnlaugur Pétursson 2013. Sjaldgæfir fuglar á Íslandi 2009. – Bliki 32: 37-56.
 Þórir Snorrason 1992. Brandendur í Eyjafirði 1990. – Bliki 12: 9-10.

SUMMARY

The colonisation of Common Shelducks in NE-Iceland

The colonisation of Common Shelducks *Tadorna tadorna* in Iceland began in 1990 when a pair raised young in Eyjafjörður, N-Iceland. Recent observations indicate that over 600 birds can be seen in late summer/early autumn at this species' stronghold in Borgarfjörður (W-Iceland) where the first breeding took place in 1992. This paper deals with the colonisation of the species along the North coast of Melrakkaslétta peninsula in NE-Iceland, which lies around 66°N (Fig. 2).

Observations of Shelducks within the study area were gathered from annual reports of rare birds in Iceland, published in Bliki. Unpublished data from the authors were used as well. Only observations made between 15 May and 15 August were used for the analysis. The first sighting for Melrakkaslétta, as well as the first breeding, occurred in 1999 when a pair was seen in late July with seven, nearly month-old young. Since then it appears that Shelducks have bred annually in the area with their numbers increasing slowly but steadily at first, followed by a more sudden increase from 2007 onwards (Fig. 3). Figure 3 also shows the number of unfledged young recorded as well as the total number of sites where adult birds were seen during the breeding period. Breeding, however, did not occur at all those sites as some of the pairs are probably non-breeding prospectors. The mean brood size is 6.4 ducklings (Fig. 4). The number of observed broods per year is as follows; one in 1999-2000, two in 2002 and 2004, three in 2005, six in 2007, eight in 2008 and seven in 2009. Broods were usually counted during the latter half of July, the young probably being around three weeks old by that time. Shelducks are migratory at Melrakkaslétta and the date of the first sighting each spring from 2001 to 2009 has advanced by over one month (Fig. 5). As the population has grown the first arrivals tend to occur earlier in spring.

It appears that the Shelducks are doing well in this northerly and barren breeding area with, ten years after the first breeding, appr. 12 pairs noted there during the breeding period in 2009. Of these, seven were observed with broods at six sites.

Yann Kolbeinsson, Náttúrustofa Norðausturlands, Hafnarstétt 3, 640 Húsavík (yann@nna.is).

Guðmundur Örn Benediktsson, Duggugerði 1, 670 Kópaskeri.

Tilvitnun:

Yann Kolbeinsson & Guðmundur Örn Benediktsson 2013. Landnám brandandar á Melrakkaslétta. – Bliki 32: 31-33.

Rauðbrystingar merktir í N-Noregi skipta um farleið

Rauðbrystingar *Calidris canutus islandica* af deilitegundinni *islandica*, sem verpa á Grænlandi og í NA-Kanada, hafa annað hvort viðdvöl á Íslandi eða í N-Noregi á leið sinni til varpstöðva. Árið 2011 fundust 29 rauðbrystingar á Íslandi sem merktir höfðu verið í Noregi. Á árunum 1986-87 og 2007-11 hafa alls rúmlega 40 norskmerktir rauðbrystingar sést eða endurheimst á Íslandi á leið sinni til hánorrænna varpstöðva. Tímasetning þessara athugana (meðaltal fyrstu athugana er 12. maí) er í góðu samræmi við fartíma rauðbrystinga í N-Noregi, en ívið seinna en komutími flestra rauðbrystinga til Íslands að vori. Flestir merktu fuglanna sem sáust 2011 voru á Norðausturlandi. Farstefnur rauðbrystinga frá viðkomustöðum á Norðausturlandi voru í átt að varpsvæðum í NA-Grænlandi þangað sem vitað er að rauðbrystingar sem leið eiga um N-Noreg venja komur sínar.

Inngangur

Rauðbrystingar *Calidris canutus islandica* (1. mynd) hafa viðdvöl á Íslandi að vorlagi á farleið á milli vetrarstöðva á Bretlandseyjum, í Frakklandi, Hollandi eða farstöðva snemmvors í Þýska Vaðlahafinu og varpstöðva á heimsskautssvæðum Grænlands og NA-Kanada. Sama deilitegund hefur líka viðdvöl í nokkrum fjörðum í N-Noregi, einkum í Porsangerfirði, Litla Porsangerfirði og Balsfirði (Davidson & Wilson 1992). Í maí árið 1990 var fjöldi rauðbrystinga í fjörum á Íslandi metinn um 270.000 fuglar (Gudmundsson & Gardarsson 1993). Í dag er fjöldi rauðbrystinga sem hefur viðdvöl í N-Noregi metinn um 60.000 fuglar (JW, óbirt gögn). Fuglar sem eiga leið um N-Noreg og um Ísland á vorin nota sömu vetrarstöðvar í NV-Evrópu. Vegna mikillar fjarlægðar á milli þessara tveggja viðkomustaða ályktuðu menn að ferð fuglanna

1. mynd. Litmerktur rauðbrystingur *Calidris canutus islandica* í þarahrönn í Ásmundarstaðavík 5. júní 2011. Þessi fugl var á meðal 66 einstaklinga sem voru litmerktir á Melrakkaslétu í maí 2011. Fuglinn ber gulan lithring á vinstri sköflungi (tibia, rétt glittir í) og gult flagg með áletruninni YEE á hægri sköflungi. Á hægri rist (tarsus) sést hefðbundið stálmerki, en það er ekki hluti af litmerkingarkóða. – Colour marked Red Knot *Calidris canutus islandica* in Ásmundarstaðavík, NE-Iceland on 5 June 2011. This bird was among 66 individuals colour-marked at Melrakkaslétta, NE-Iceland in late May 2011. – Yann Kolbeinnsson.

væri heitið til mismunandi áfangastaða á Grænlandi og í Kanada (2. mynd) og að líklegast væri um að ræða tvo aðskilda stofna sömu deilitegundar. Þess vegna áttu menn alls ekki von á að einstaklingar þvældust á milli þessara aðskildu farleiða.

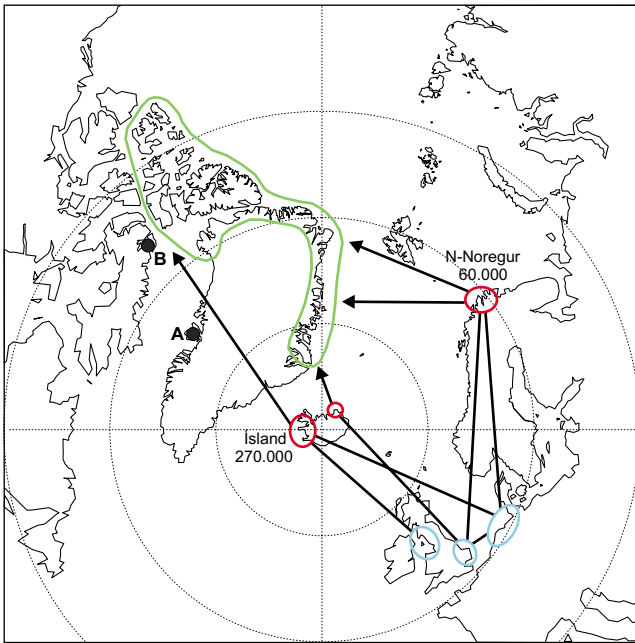
Athuganir á merktum fuglum

Litmerkingar á rauðbrystingum í Balsfirði, N-Noregi (69°20'N 19°20'E), hófust árið 1986 þegar merktir voru 497 fuglar þar. Litmerkingarnar leiddu í ljós að einstaklingar áttu það til að skipta um farleið. Einn fugl sem merktur var annað hvort 11. eða 13. maí 1986 sást við Malarrið á Snæfellsnesi 26. maí sama ár. Þrír aðrir rauðbrystingar merktir í Balsfirði í maí 1986 sáust á Melrakkaslétu í maí ári síðar (Davidson & Piersma 1987, Davidson & Wilson 1992). Enn einn fugl stálmerktur í Balsfirði 18. maí 1985 endurheimtist við Qaarsut á V-Grænlandi (70°44'N 52°40'W) 6. júní 1986 (Lyngs 2003), þá líklegast á farleið um Ísland sem liggur yfir Grænlandsjökul (2. mynd). Það er afar ólíklegt að fugl leggi leið sína til Diskoflóa á V-Grænlandi frá viðkomustað í N-Noregi.

Á árunum 2006 til 2009 voru 1797 rauðbrystingar í Porsangerfirði (70°20'N 25°20'E) merktir á vinstri sköflungi með gulu flaggi með þriggja stafa svartri áletrun og rauðum lithring á hægri sköflungi. Til og með 2010 höfðu tólf þessara fugla, sem litmerktir voru í Noregi, sést á Íslandi á fartíma (3. mynd). Jafnframt var lesið á fugl á Melrakkaslétu 2010 sem hafði verið merktur í Hollandi og sést árið 2006 í Porsangerfirði.

Vorið 2011 var gerð markviss leit víða um vestan- og norðanvert Ísland sem skilaði 29 athugunum á rauðbrystingum merktum í Porsangerfirði auk tveggja fugla sem höfðu verið merktir í Hollandi og áður sést í N-Noregi (2006 og 2009; 3. mynd). Þrír fuglanna frá Porsangerfirði höfðu sést áður á sömu stöðum á Norðausturlandi, einn bæði 2009 og 2010 og tveir 2010.

Þann 4. júní 2011 sást rauðbrystingur á Bylot-eyju við Baffinsland í Kanada (73°09'N 77°59'V) sem hafði verið merktur í N-Noregi 27. maí 2009. Staðsetning fuglsins bendir til að hann hafi frekar fylgt farleið um Ísland yfir Grænlandsjökul vorið 2011.

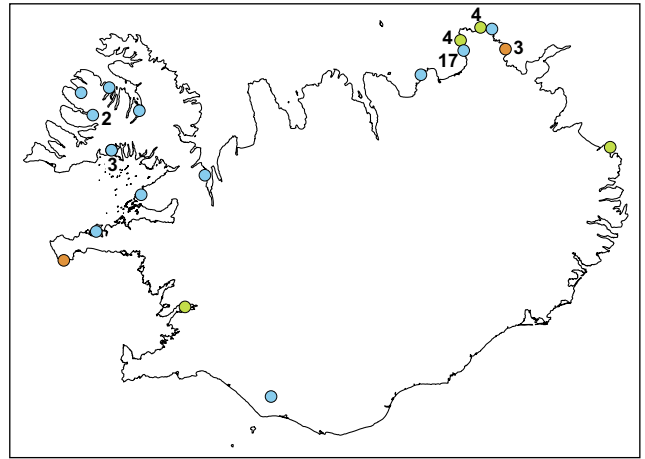
2. mynd. Varpútbreiðsla rauðbrystings af deilitegundinni *C. c. islandica*, farleiðirnar tvær og helstu viðkomustaðir á vorin. Varpútbreiðsla er byggð á Delany o.fl. (2009). Endurheimta merkt fugl frá Balsfirði (A) frá 6. júní 1986 og aflestur (B) á fugl litmerktan í Porsangerfirði frá 4. júní 2011. – Breeding range, late spring staging areas, populations and migration routes of *islandica* knots. The breeding range is based on Delany et al. (2009). One ringing recovery (A) on 6 June 1986 of a Balsfjord ringed bird and one sighting (B) of a Porsangerfjord colour flagged bird on 4 June 2011 are shown. Projection: azimuthal equidistance, centered at 65°N 19°W.

Samtals hafa því fimm fuglar merktir í Balsfirði 1986, a.m.k. 40 merktir í Porsangerfirði 2006-9 og þrír merktir í Hollandi og sést hafa í N-Noregi sannanlega skipt um farleið og lagt leið sína um Ísland í stað Noregs. Með tilliti til fjölda fugla sem nýta viðkomustaði á Íslandi og í Noregi, lífslíkur og hlutfall merktra í rauðbrystingahópum á Íslandi 2011 reiknast okkur til að allt að 7000 rauðbrystingar, eða 10% af þeim fjölda sem nýtir farleiðina um N-Noreg, nýti sér báðar farleiðir að einhverju marki. Þessi tala er enn sem komið er aðeins mjög gróft mat og þörf er á frekari rannsóknum (Wilson o.fl. 2011).

Umræða

Farleið fugla um Ísland og áfram yfir Grænlandsjökul hefur verið vel lýst út frá farstefnum og endurheimtum merkja (Alerstam o.fl. 1986, 1990, Guðmundsson 1993) eins og farleiðinni um N-Noreg til varpstöðva í NA-Grænlandi og norðanverðri Ellesmere-eyju í Kanada (Wilson o.fl. 2008, 2009, 2010; 2. mynd). Það var fyrst árið 2011 að vísbendingar fengust, út frá brottfararstefnum, að farleið rauðbrystinga sem hafa viðdvöl á NA-Íslandi liggi til A-Grænlands (Wilson o.fl. 2011).

Fjarlægð á milli viðkomustaða á Íslandi og í N-Noregi eru 1500-2250 km og því kemur mjög á óvart að einstaklingar skipti um áfangastaði með þessum hætti.

3. mynd. Aflestrar á rauðbrystinga merktra í Balsfirði, N-Noregi, að vorlagi 1986-1987 (rauðir punktar), frá Porsangerfirði vorin 2007-2010 (grænir punktar) og frá Porsangerfirði vorið 2011 (bláir punktar). Athugið að nákvæm staðsetning aflestra frá 1987 á Melrakkaslétu er ekki þekkt. Meðal athugana á NA-Íslandi eru þrír fuglar sem merktir voru í Hollandi en höfðu sést í N-Noregi áður en þeir komu til Íslands. Tölur tákna fjölda athugana á hverjum stað. – Sightings of birds from Balsfjord N-Norway in spring 1986-1987 (red dots), Porsangerfjord in 2007-2010 (green dots) and Porsangerfjord in 2011 (blue dots). Note that the exact location of three birds sighted in NE-Iceland in 1987 is not known. The sightings in NE-Iceland include three birds which had originally been marked in the Netherlands, which were sighted in Porsangerfjord prior to be sighted in Iceland in a later spring. The figures indicate the number of sightings as each site.

Að auki er munur á farstefnu 54-64° fyrir fugl sem flýgur frá þýska Vaðlahafinu eða Wash á Englandi eftir því hvor farleiðin er valin. Lítil munur er á þeim forða sem þarf til flugsins eftir farleiðunum tveimur því vegalengd til viðkomustaða á Íslandi og í N-Noregi er svipuð (1800-2100 km til Íslands og 1900-2300 km til N-Noregs).

Við vitum ekki hvort það eru ytri aðstæður, svo sem veðurfar eða afrán ránfugla á norsku farstöðvunum, eða félagsatferli sem orsakar að fuglar skipta um farleið. Rauðbrystingar eru mjög félagslyndir fuglar sem afla fæðu og hvílast í flóðsetrum í stórum hópum. Íslenskir og norskir fuglar eru í blönduðum hópum á vetrarstöðvum og snemma á vorin þegar þeir hefja forðasöfnun til farsins. Talið er að 75% rauðbrystinga af deilitegundinni *C. c. islandica* séu saman komnir á leirum þýska Vaðlahafsins á vorin í upphafi fartíma (Delaney o.fl. 2009). Þau nýju gögn sem við höfum aflað um brottfararstefnur rauðbrystinga frá NA-Íslandi til NA-Grænlands og aflestrar litmerkinga á norskum uppruna á varpstöðvum í Zackenberg á A-Grænlandi benda til að fuglar af þessum tveimur aðskildu farleiðum hittist aftur á varpstöðvum, sérstaklega á NA-Grænlandi. Það er mögulegt að við brottför frá farstöðvum snemma vors séu sumir einstaklingar einfaldlega að slást í för með "röngum hópi" og slyst þannig af hefðbundinni leið. Þær staðreyndir að

norskmerktu fuglarnir virðast halda sig við sama fartíma og eru ekki jafndreifðir í rauðbrystingahópum á Íslandi benda til að val sé í gangi.

Þar sem fjöldi sá sem fer um N-Noreg að vorlagi er stöðugur er hugsanlegt að einstaklingar eigi líka til að skipta um farleið frá Íslandi til Noregs. Til þessa hefur ekki verið hægt að sannreyna það vegna lítilla merkinga á rauðbrystingum á Íslandi í senni tíð.

Ósk um aðstoð

Þriggja stafa áletrun á gulu flaggi á vinstra sköflungi norskmerktu rauðbrystinganna má lesa á talsverðu færi úti í náttúrunni með fjarsjá. Jafnvel þó ekki náist að lesa áletrunina gefur litasamsetningin gult flagg á vinstra sköflungi og rauður hringur á hægri sköflungi (merktur í N-Noregi) eða gulur hringur á vinstri sköflungi og gult flagg á hægri sköflungi (66 merktir á Melrakkaslétu í maí 2011; 1. mynd) mikilvægar upplýsingar um ferðir þeirra og dreifingu. Búast má við þessum merktu fuglum á fartíma bæði vor og haust. Við þurfum aukið leitaratak á Íslandi, einkum fyrir 10. maí. Til þessa hefur enginn norskmerktur rauðbrystingur sést á Íslandi fyrir 10. maí sem gæti stafað af því að lítið hefur verið leitað. Allar upplýsingar um litmerktu fugla, hvar og hvenær þeir sástu og áætlaðan fjölda fugla sem skoðaðir voru (aðeins fjöldi þeirra sem sástu það nákvæmlega að vísu er fyrir að þeir voru ómerktir) væru vel þegnar. Auk norsk- og íslenskt merktra fugla sjást líka hollenskt merktir rauðbrystingar á Íslandi. Vinsamlegast sendið alla aflestra til: Fuglamerki, Náttúrufræðistofnun Íslands, Urriðaholtsstræti 6-8, 212 Garðabær eða með tölvupósti á pósthfangið fuglamerki@ni.is, sem munu sjá um að koma upplýsingum til réttra aðila.

ÞAKKIR

Direktoratet for Naturforvaltning, Þrándheimi, Noregi styrkti verkefnið fjárhagslega. Án stuðnings þeirra í Þorsanger 2005-2010 og á Íslandi 2011 hefði þetta ekki verið hægt. Jim Wilson, Guðmundur Örn Benediktsson, Ruth Croger, William Dick, Katy Hooper, Guy Morrison, Peter Potts, Barbara Swinfen og Roger Swinfen unnu á mörkinni 2011. Böðvar Þórisson vann með okkur í nokkra daga á Vestfjörðum. Guðmundur A. Guðmundsson, Tómas Grétar Gunnarsson, Yann Kolbeinnsson, Þorkell Lindberg Þórarinnsson og Náttúrustofur Norðausturlands og Vestfjarða veittu okkur tæknilega aðstoð og aðstöðu. Ícelandair styrkti verkefnið með niðurfellingu gjalda fyrir yfirvigt á flugi til og frá Bretlandseyjum. Guðmundur A. Guðmundsson þýddi greinina úr ensku og Yann Kolbeinnsson las hana yfir í handriti og færði margt til betri vegar.

HEIMILDIR

- Alerstam, T., C. Hjort, G. Högstedt, P.-E. Jönsson, J. Karlsson & B. Larsson 1986. Spring migration of birds across the Greenland inland ice. – Meddr. om Grønland, Biosci. 21: 1-38.
- Alerstam, T., G.A. Gudmundsson, P.-E. Jönsson, J. Karlsson & A. Lindström 1990. Orientation, migration routes and flight behaviour of Knots, Turnstones and Brant Geese departing from Iceland in spring. – Arctic 43: 201-214.
- Davidson, N. & T. Piersma 1987. International wader migration studies along the East Atlantic Flyway: news from spring 1987. – Wader Study Group Bull. 50: 5-6.
- Davidson, N.C. & J.R. Wilson 1992. The migration system of European-wintering Knots *Calidris canutus islandica*. – Wader Study Group Bull. 64, Suppl.: 39-51.

- Delany, S., D. Scott, T. Dodman & D. Stroud (ritstj.) 2009. An Atlas of Wader Populations in Africa and Western Eurasia. – Wetlands International, Wageningen, The Netherlands.
- Gudmundsson, G.A. 1993. The spring migration pattern of Arctic birds in SW Iceland, as recorded by radar. – Ibis 135: 166-176.
- Gudmundsson, G.A. & A. Gardarsson 1993. Numbers, geographic distribution and habitat utilization of waders (Charadrii) in spring on the shores of Iceland. – Ecography 16: 82-93.
- Lyngs, P. 2003. Migration and winter ranges of birds in Greenland - an analysis of ringing recoveries. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 97: 1-167.
- Wilson, J., W. Dick, V. Frivoll, M. Harrison, K.M. Soot, D. Stanyard, K.-B. Strann, R. Strugnell, R. Swinfen, B. Swinfen & R. Wilson 2008. The migration of Red Knots through Þorsangerfjord in spring 2008: a progress report on the Norwegian Knot Project. – Wader Study Group Bull. 115: 171-176.
- Wilson, J., W. Dick, D. Jackson, L. Jackson, G. Lenton, K.M. Soot, D. Stanyard, R. Strugnell, B. Swinfen, R. Swinfen & R. Wilson. 2009. The migration of Red Knots through Þorsangerfjord in spring 2009: a progress report on the Norwegian Knot Project. – Wader Study Group Bull. 116: 160-166.
- Wilson, J., P. Potts, K.M. Soot, B. Swinfen & R. Swinfen 2010. The migration of Red Knots through Þorsangerfjord in spring 2010: a progress report on the Norwegian Knot Project. – Wader Study Group Bull. 117: 167-172.
- Wilson, J., G.Ö. Benediktsson, R. Croger, W. Dick, K. Hooper, G. Morrison, P. Potts, B. Swinfen & R. Swinfen 2011. Red Knots marked in North Norway switch spring staging areas to Iceland. – Wader Study Group Bull. 118: 40-45.

SUMMARY

Red Knots marked in N-Norway switch spring staging sites to Iceland

Red Knot *Calidris canutus islandica* winter in west Europe, mainly in the Netherlands, UK, Ireland and France. They use two late spring staging areas in May, Iceland and N-Norway. The two groups mix on the wintering areas and also on early spring fuelling areas in the German Wadden Sea. Because the late spring staging areas are so far apart it was thought that there could be two discrete populations within the *islandica* breeding areas in Greenland and NE-Canada and that there would be no mixing of birds between Iceland and N-Norway. This study, based on sightings of birds marked with colour rings and inscribed flags in Norway and the Netherlands showed that 48 marked birds had switched their route from Norway to Iceland, possibly reflecting as many as 7,000 individuals. Norwegian birds were sighted in most parts of Iceland, but especially in the NE and NW. The timing of all sightings was after 10 May. This reflects the normal arrival time in Norway, which is later than in Iceland. However there may be bias in the data due to greater observer effort after 10 May and in N- Iceland. There are no records of birds switching from Iceland to Norway, but there was no colour marking in Iceland before 2011 to produce such records. The switch involves only a small change in migration distance to the two staging areas, but does mean a change of bearing at departure from early spring fuelling sites of 54-64°. It is not known whether the switch is due to changing environmental conditions at the Norwegian staging sites, the increasing predation by birds of prey in N- Norway, or simply because of the strong social behaviour of knots causing birds to depart in the "wrong" flock from the early spring fuelling sites. Birds were seen departing from NE-Iceland in the direction of the E-Greenland breeding areas, where Norwegian birds are known to breed. Thus the mixing could be also occurring there.

Jim Wilson, Sandneset, N-8380 Ramberg, Noregur (jimwils@frisurf.no).

Tilvitnun:

Jim Wilson 2013. Rauðbrystingar merktir í N-Noregi skipta um farleið. – Bliki 32: 34-36.

Sjaldgæfir fuglar á Íslandi 2009

Í þessari skýrslu eru birtar allar tiltækar upplýsingar um 115 tegundir flækingsfugla, sjaldséðra vetrargesta og varpfugla sem sást hér á landi og innan íslenskrar efnahagslögsögu árið 2009. Ein ný tegund sást að þessu sinni, víxlnefur.

Inngangur

Þetta er 31. skýrslan um sjaldséðra fugla hér á landi, en þær hafa verið gefnar út síðan 1979. Flækingsfuglanefnd hefur yfirfarið allar athuganir sem hér birtast. Nefndin er sjálfstæður fulltrúi fuglaskoðara líkt og í öðrum löndum Evrópu og á fulltrúa í ritnefnd *Blika*.

Í þessari skýrslu er getið 112 tegunda sjaldséðra fugla sem sást á Íslandi og innan efnahagslögsögu landsins árið 2009. Auk þess eru upplýsingar um tvær undirtegundir margæsar (austræna og vestræna margæs), austræna blesgæs og hvítfálka. Samtals sást því 115 tegundir sjaldgæfra fugla hér á landi árið 2009. Einnig er getið svartsvans (E-flokkur) og barrspætu frá 2001.

Lýsingar og gög

Almennt gildir sú regla að ekki þarf að lýsa eftirfarandi tegundum, nema þær komi fyrir utan hefðbundins tíma eða á óvenjulegum stöðum: brandönd, ljóshöfðaönd, rákönd, taumönd, skeiðönd, æðarkóngur, kynblendingur æðarkóngrs og æðarfugls, hvinönd, gráskrofa, gráhegri, sefhæna, bleshæna, grálóa, vepja, rúkragi (aðeins karlfuglar í sumarþúningi), skógarsnípa, lappajaðrakan, fjöruspói, ískjói, fjallkjói, hringdúfa, snæugla, múrsvölungur, landsvala, bæjasvala, silkitoppa, glóbrystingur, söngþröstur, hettusöngvari, garðsöngvari, netlusöngvari, gransöngvari, laufsöngvari, glókollur, gráspör á Hofi í Örafum, bókfinka, fjallafinka, barrfinka og krossnefur. Undantekningar eru kvenfuglar ljóshöfðaanda, rákanda, taumanda og kynblendinga æðarkóngrs og æðarfugla. Einnig ískjóar og fjallkjóar sem ekki eru fullorðnir. Öðrum flækingsfuglum þarf að lýsa eitthvað og þeim mun meira því sjaldgæfari sem tegundin er eða torgreindari frá skyldum tegundum.

Árið 2009 voru ekki dæmdar athuganir á þeim tegundum sem getið er hér að framan. Dómnefndin fór yfir 234 athuganir (tegundagreiningar) og voru 207 þeirra samþykktar (88%). Einnig fór nefndin yfir 15 undirtegundagreiningar (87% samþ.), 48 kyngreiningar (94% samþ.) og 82 aldursgreiningar (74% samþ.).

Nefndin

Að þessu sinni sátu eftirfarandi sjö menn í dómnefndinni (þeir sömu og fyrir 2008): Brynjúlfur Brynjólfsson, Edward B. Rickson, Gaukur Hjartarson, Gunnlaugur Pétursson, Hlynur Óskarsson, Sigmundur Ásgeirsson

og Yann Kolbeinsson. Yann Kolbeinsson og Gunnlaugur Pétursson voru ritarar.

Yfirlit 2009

Sjaldgæfir varpfuglar. Eins og undanfarin ár eru aðal varpstöðvar brandanda í Borgarfirði, þar sem tugir para verpa. Mest sást 665 fuglar um haustið. Eitt par varp við Reykhóla (A-Barð), a.m.k. eitt par við Djúpavog og sjö á Melrakkaslétu. Þör sást mun víðar, en engar upplýsingar um varpárangur á þeim svæðum bárust nefndinni. Skeiðendur sást á allmörgum stöðum og varp var staðfest á þremur stöðum: við Djúpavog, í Staðarsveit á Snæfellsnesi og við Víkingavatn í Kelduhverfi. Bleshænupar varp við Baulutjörn á Mýrum og kom upp einum unga. Flóastelkur varp í Mývatnssveit (par og fjórir ungar sást). Fjallkjói varp í Bárðardal eins og árið áður, en varpárangur er ókunnur. Hringdúfupar kom upp fjórum ungum á Tumastöðum í Fljótshlíð og hreiður fannst við Svínafell í Örafum. Á Vestfjörðum fannst snæuglupar og hreiður, en varp misfórst líklega. Landsvölupar varp á Grænavatni í Mývatnssveit og kom upp fimm ungum. Glóbrystingsungi sást á Húsavík. Tvö gransöngvarapör urpu á Höfn og komu upp fimm ungum og er það fyrsta staðfesta varptilvik tegundarinnar hér á landi. Sumarið 2009 sást glókollar á mörgum stöðum og hafa án efa orpið víða, þótt hreiður eða ungar sæjust eingöngu í Þrastaskógi í Grímsnesi, Hrafnagjá í Þingvallasveit, Höfðaskógi í Hafnarfirði, Tumastöðum í Fljótshlíð, Fossvogi í Reykjavík. Gráspörvastofninn er enn við lýði við Hof í Örafum og nokkrir fuglar sást þar, m.a. kvenfugl með unga. Barrfinkupar varp líklega tvisvar í Hveragerði og á Kirkjubæjarklaustri urpu sennilega tvö pör. Krossnefir urpu á nokkrum stöðum, í Þrastaskógi í Grímsnesi (þrjú pör), við Skriðufell í Þjórsárdal, í Hrafnagjá í Þingvallasveit, við Stálpastaði í Skorradal, í Fellabæ, Hallormsstaðarskógi, við Svignaskarð í Borgarhreppi (tvö pör) og í Heiðmörk við Reykjavík (líklega nokkur pör). Sportittlingar urpu nú í annað sinn við Látrabjarg (urpu þar einnig 2007), þar sem nokkrir fuglar sást og tvö hreiður fundust (Daníel Bergmann 2009). Einnig sást skógarsnípur á söngflugi í Grímsnesi, Skorradal, Öxnadal, Brynjudal í Kjós, Fljótshlíð og Heiðmörk. Um voridd og sumarið sást syngjandi engirella í Örafum, glóbrystingur í Hallormsstaðaskógi, seljusöngvari og netlusöngvari á Mýrum (A-Skaft), þyrnisöngvari við Laugarvatn, garðsöngvari í Hallormsstaðaskógi og Suð-

ursveit, hettusöngvari í Kollafirði (Kjós), Öraefum, Nesjum og við Höfn, gransöngvari á Selfossi, Stöðvarfirði og í Fljótshlíð, laufsöngvari í Hallormsstaðarskógi, á Höfn, Mýrum (A-Skaft) og í Óxarfirði, bókfinka á Selfossi, undir Eyjafjöllum, í Fljótshlíð, Reykjavík og á Húsavík. Óvíst er þó að um varpfugla hafi verið að ræða í þessum tilvikum.

Vetrargestir, fargestir og algengir flækingar. Fjöldi æðarkóna var í meðallagi, en fjöldi hvinanda meiri en oft áður. Fjöldi ljóshöfða var í meira lagi en rákanda undir meðallagi. Fjöldi gráhegra var vel yfir meðallagi. Aðeins eitt keldusvín sást, en tólf bleshænur, sem er það næst mesta frá upphafi. Tólf vepjur sáust. Dvergsnípur voru fáar, en skógarsnípur óvenju margar (rúmlega þrjátíu). Lappajaðrakana voru níu. Fjöruspóafjöldinn var undir meðallagi. Fáir ískjóar og fjallkjóar sáust. Þernumáfur var aðeins einn, nýir hringmáfar fjórir og dvergmáfar átta. Hringdúfur voru fimmtíu, það mesta frá upphafi. Engin ný snægla sást, sem er óvenjulegt. Landsvölur voru 166, sem er met, en fjöldi bæjasvala var í meðallagi. Silkitoppur voru fremur fáar. Fjöldi glóbrystinga var í meðallagi, en söngprestir fremur fáir. Fjöldi hettusöngvara var vel yfir meðallagi, en garðsöngvarar fremur fáir. Gransöngvarar slógu hins vegar öll fyrri með með nærri 150 fugla. Fjöldi laufsöngvara var einnig með mesta móti. Sama er að segja um bókfinkur, en fjöldi fjallafinka var í meðallagi. Barrfinkur voru fremur fáar eftir tvö metár. Mikið sást af krossnefum, nærri 700 fuglar, það þriðja mesta frá upphafi. Nærri 40 sportittlingar sáust, sem er óvenju mikið (fleiri sáust þó 1989).

Undirtegundir. Nokkrar austrænar og vestrænar margæsir sást í margæsaþópum á Álftanesi og víðar. Ein austræn blesgæs sást og nokkrir hvítfálkar.

Nýjar tegundir. Einungis ein ný tegund fannst hér árið 2009, en það var **víxlnefur** *Loxia leucoptera*, en hann sást 6.-7. ágúst á Stöðvarfirði (Yann Kolbeinsson 2013).

Aðrir sjaldgæfir flækingsfuglar. Þó nokkrar sárasjaldgæfar tegundir sáust hér árið 2009. Dverggodi sást í annað sinn, hjálmönd sást í þriðja sinn, mærutíta, sléttumáfur og gulskríkja sáust í fjórða sinn, moldþröstur

og hrístittlingur í fimmta sinn, grásvarri sást í sjöunda sinn og hnúðsvanur í níunda sinn. Af öðrum sjaldgæfum flækingum má nefna herfugl, dulþröst, mýrerlu, tvo bláheiða, rákaskríkju, þyrnisvarra, krúnuskríkju, tvær vestrænar margæsir, alaskagæs, þrjár bláendur, hláturmáf, austræna blesgæs, græningja, tvo bjarthegra, tvær grastítur, fjórar mandarínendur og tvær hvítendur.

Skýringar við tegundaskrá

Þrjár tölur í sviga fyrir aftan tegundarnafn merkja: (1) Fjöldi fugla sem sást fyrir 1979. Ef fjöldinn er ekki þekktur er sett bandstrik (-). (2) Fjöldi fugla á árunum 1979 til 2008. (3) Fjöldi fugla sem sást 2009. – Þessar tölur eru *lágmarksfjöldi* einstaklinga að mati skýrsluhöfunda. Í sumum tilvikum getur reynst erfitt að ákvarða fjölda fugla, en lagt er nokkurt mat á það með skýringum, s.s. „e.t.v. sami fugl“ (þá talið sem tveir fuglar), „sennilega sami fugl“ eða „sami fugl“ (þá talið sem einn fugl). Við hverja tegund er getið útbreiðslusvæðis hennar og nokkur orð eru um tíðni hennar hér á landi og viðburði ársins. Röð tegunda og latnesk heiti í þessari skýrslu fylgja Crochet & Joynt 2012.

Sýslur eru í stafrófsröð, en athuganir innan þeirra eru yfirleitt í tímaröð. Til einföldunar er kaupstöðum skipað undir sýslur, Kjósarsýslu undir Gullbringusýslu og Hnappadalssýslu undir Snæfellsnessýslu. Mánuðir eru í tölustöfum.

Fyrir hverja athugun er getið um stað (sýsla er feitletruð, staður er skáletraður), fjölda fugla (ef fleiri en einn), kyn (♂ = karlfugl, ♀ = kvenfugl), aldur (ef hann er þekktur) og dagsetningu eða tímabil er fuglinn sást. Að lokum eru finnendur innan sviga eða þeir sem tilkynnt hafa fyrst um viðkomandi fugl eða fugla. Notaðir eru upphafsstafir þeirra sem koma fyrir oftast en fimm sinnum. Táknid □ merkir að fuglinn hafi verið ljósmyndaður (eða kvikmyndaður) og a.m.k. einn nefndarmaður hafi séð myndina. Táknid ☆ merkir að fugli hafi verið safnað, „fd“ merkir að fugl hafi fundist dauður, „fnd“ að hann hafi fundist nýdauður og „fld“ fundist löngu dauður.

Tegundaskrá 2009

Hnúðsvanur *Cygnus olor* (0,8,1)
S-Skandinavía, M-Evrópa, M-Asía allt til Kína. – Fjórir hnúðsvanir sáust 2008, en nú aðeins einn.

S-Ping: *Mývatn*, ársgamall við Höskuldshöfða 17.5.-13.6. □ (Árni Einarsson, YK ofl).

Blesgæs *Anser albifrons albifrons* (0,17,1)
Þessi undirtegund verpur í norðanverðu Rússlandi. – Sást síðast 2006.

S-Múl: *Torftjörn í Hjaltastaðapinghá*, 14.7. (HWS).

1993: N-Múl: *Járnfinnsstaðir í Jökulsárhlíð*, 20.5.1993 (HWS).

Snjógæs *Anser caerulescens* (20,154,1)
N-Kanada, NV-Grænland og NA-Síbería. – Mikil aukning varð á snjógæsaathugunum upp úr 1980, en nokkuð hefur dregið úr

þeim á síðari árum. Snjógæsir sjást bæði vor og haust.

Gull: *Hríbrú í Mosfellssveit*, 5.-8.4. □ (ÓR ofl), 1. mynd.

Kanadagæs *Branta canadensis* (25,167,14)
Norðurhluti N-Ameríku og Grænland. Verpur víða villt og hálfvillt í Evrópu. – Búið er að skipta kanadagæs í tvær tegundir, kanadagæs (*B. canadensis*) og alaskagæs (*B. hutchinsii*). Þær undirtegundir sem að nú tilheyrja kanadagæs eru *moffitti*, *maxima*, *occidentalis*, *fulva*, *canadensis*, *interior* og *parvipes*. Almennt er talið að það hafi verið undirtegundin *canadensis* sem var flutt til Evrópu og er þar nú víða algengur varpfugl. Fuglar úr evrópska stofninum berast oft hingað, og gætu í raun einnig borist hingað að vestan, en einnig er talið að fuglar úr *interior* stofninum berist hingað frá náttúrulegum heimkynnum. Því ættu

athugendur að gera eins góðar lýsingar og hægt er og reyna að greina kanadagæsir til undirtegundar. Í því sambandi skiptir stærð mestu máli og einnig ætti að koma fram með hvaða gæsum þær eru.

V-Barð: *Lambavatn á Rauðasandi*, tvær 30.5.-5.6. (Tryggvi Eyjólfsen ofl).

V-Isf: *Innri-Hjarðardalur í Öndarfirði*, 3.-4.5. (BP). – *Þórustaðir í Öndarfirði*, tvær 13.-17.5. □ (BP, Petrína F. Sigurðardóttir ofl).

Rang: *Seljalandsfell undir Eyjafjöllum*, 10.4. □ (EBR, GP, ÓR, SÁ).

A-Skaft: *Holtahólar á Mýrum*, 13.5. □ (BB).

Snæf: *Kolviðarnesvötn í Eyjahreppi*, þrjár 1.6. (BH, EÓP, JÓH). – *Rif*, tvær 15.6. □ (Ernesto Occhiato).

S-Ping: *Hallbjarnarstaðir á Tjörnesi*, 18.-19.5. □ (AÖS, MHÖ, Þorsteinn Jónsson ofl). – *Laxamýri í Reykjahverfi*, 21.5. (YK), líklega sama og við Hallbjarnarstaði. – *Mývatn*, tvær við Neslandavík 2.6. (Menno van Duijn).

Alaskagæs *Branta hutchinsii* (0,15,1)
Norðurhluti N-Ameríku og Grænland.
– Búið er að skipta kanadagæs í tvær tegundir, kanadagæs (*B. canadensis*) og alaskagæs (*B. hutchinsii*). Þær undirtegundir sem að nú tilheyra alaskagæs eru *leucopareia*, *hutchinsii*, *minima*, *asiatica* (útdauð) og *taverneri*. Ekki hafa byggst upp stofnar þessara undirtegunda í Evrópu og er því í flestum tilfellum um villta fugla, frá náttúrulegum heimkynnum, að ræða sem sjást hérlandis. Athugendur ættu að gera eins góðar lýsingar og hægt er og reyna að greina fugla til undirtegundar. Í því sambandi skiptir stærð mestu máli og einnig ætti að koma fram með hvaða gæsum þær eru.
Skag: *Langhús í Fljótum*, 2.-4.10. (Þorlákur Sigurbjörnsson).

Margæs *Branta bernicla bernicla* (0,43,5)
Túndrur Síberíu. Þessi undirtegund margæsar hefur vetursetu í Danmörku, Hollandi, SA-Englandi og Frakklandi. – Flestar austrænar margæsir sjást í margæsaþópum á Vesturlandi. Margæsir eru sjaldgæfar annars staðar á landinu, en þær fáu sem sjást reynast oft austrænar. Fuglaskoðarar ættu því að skoða allar stakar margæsir m.t.t. undirtegundar.
Gull: *Álftanes*, sáust á tímabilinu 21.4.-26.5. □, mest ein fullu og tvær árgamlar 26.4. og tvær fullu 30.4. (GAG ofl). – *Knarrarnes á Vatnsleysuströnd*, fullu 22.-23.5. (GAG ofl).
Mýr: *Álftárós á Mýrum*, fullu 19.-22.9. (GAG ofl).

Margæs *Branta bernicla nigricans* (0,13,2)
Túndrur A-Síberíu, Alaska og NV-Kanada. – Vestrænar margæsir hafa verið árvissar síðan 2002.
Borg: *Blautós á Akranesi*, tvær 27.4. (SNVA).
Gull: *Bakktjörn á Seltjarnarnesi*, 15.4. □ (SÁ). – *Skógtjörn á Álftanesi*, 15.-16.4. (GAG).
Mýr: *Álftárós á Mýrum*, fullu 19.-22.9. (GAG ofl).

Brandönd *Tadorna tadorna* (25,83+,-)
NV-Evrópa, slitrótt í S-Evrópu og Mið-Asíu. – Varp var að þessu sinni staðfest í Reykhólasveit, í Borgarfirði, á Melrakkaslétu og við Djúpavog. Engar upplýsingar bárust frá Höfn þar sem þær hafa væntanlega orpið. Líklegt er að varppör leynist víðar á Suðaustur- og Vesturlandi.
A-Barð: *Reykhólar í Reykhólasveit*, ♀ með sjö unga 8.7. (Björn Samúelsson).
Borg: *Grjótseyri í Andakíl og nágr*, 93 fuglar 14.4., 85 fuglar 29.5., tíu ♂ og ellefu ♀ með 49 unga, auk 294 fullu fugla 24.6., 665 fuglar 17.9. (ýmsir).
Eyf: *Akureyri*, par 19.4. (Georg Ó. Tryggvason). – *Syðri-Varðgjá í Kaupangssveit*, par 10.5. □ (STH).
Gull: *Hvalsnes á Miðnesi*, ♀ 10.1.-8.2. (GP, SÁ ofl), tvær 10.5. (Þórólfur Halldórsson). – *Skógtjörn á Álftanesi*, ♂ 22.3. (EBR, SÁ). – *Leiruvogur í Mosfellssveit*, par 5.4. (HIÓ). – *Fitjar á Miðnesi*, þrjár 16.4. (SÁ). – *Bessastaðatjörn á*

1. mynd. Snjógæs *Anser caeruleus*, með grágæs, Hrífsbrú í Mosfellsdal, 8. apríl 2009. – Sindri Skúlason.

Álftanesi, par 2.5. (SÁ). – *Fuglavík á Miðnesi*, 3.5. (SÁ), tveir ungf 13.9. (SÁ). – *Knarrarnes á Vatnsleysuströnd*, par 10.-23.5. (GAG ofl). – *Stóra-Sandvík á Reykjanesi*, fjórar 12.6. (DaM, MoM, SyH). – *Staður í Grindavík*, ungf 27.9. (SÁ, YK). – *Hlíðsnes á Álftanesi*, 2.12. (SÁ). – *Kalmanstjörn í Höfnum*, ♀ 27.12. (GP ofl).
N-Ísf: *Ísafjörður í Skutulsfirði*, ♂ 23.3.-20.4. □ (Guðjón T. Sigurðsson, Hildur Halldórsdóttir ofl).
V-Ísf: *Holtsoddi í Öndurarfirði*, par 20.4. (BP). – *Dynjandivogur í Arnarfirði*, 15.6. (DaM, MoM, SyH).
S-Múl: *Djúpvogur*, þrír ♂ og tveir ♀ 19.4., tveir ♂ og fimm ♀ 22.4., sjö ♂ og sex ♀ 23.4., þrír ♂ og ♀ 16.5., þrjár 29.5., par með þrettán unga 13.6., ♀ og níu ungf 7.8. (ýmsir). – *Starmýri í Álftafirði*, ♀ 19.4. (GP, SÁ), par 23.4., (GP, GP, ÓR). – *Breiðdalsvík*, tvö pör 22.4. (YK).
Mýr: *Álftárós á Mýrum*, fjórar 6.5. (Finnur L. Jóhannsson, KHS). – *Borgarvogur við Borgarnes*, ellefu 29.5. (GP, SÁ), par með níu unga og fjórir fullu 24.6. (GP), tvö pör með ótalda unga 12.7. (Ríkarður Ríkarðsson). – *Einarsnes í Borgarhreppi*, tvær 24.6. (GP). – *Grímólfsvík við Borgarnes*, par með tíu unga og fjórir fullu 24.6. (GP), par með tíu unga auk átta fullu 5.7. (KHS).
Rang: *Heimaland undir Eyjafjöllum*, tveir ♂ 22.4. (YK).
A-Skaft: *Höfn*, átta 11.4., sex 23.4. (EBR, GP, ÓR, SÁ ofl). – *Hestgerðislón í Suðursveit*, fjórar 17.4. (GP, SÁ).
N-Þing: *Lón í Kelduhverfi*, tvær 4.4. (GH, YK). – *Neslón á Melrakkaslétu*, ♂ 4.4., tveir ♂ og ♀ 30.5., ♂ 3.6., par 24.7., fimm ungf 3.8., ♂ og ♀ 8.11.-13.12. (ýmsir). – *Skálaneslón á Melrakkaslétu*, 4.4. (AÖS, GH, GÖB, YK), ♂ 30.5. (GH, GP, SÁ, YK), fimm fullu 20.6. (Erica C. Nystrom Santacruz), par með níu unga 24.7. (YK). – *Nýhöfn á Melrakkaslétu*, ♂ 16.4. (AÖS, Edda E. Magnúsdóttir, YK). – *Hringlón á Melrakkaslétu*, þrír ♂ og tvær ♀ 18.4., par 30.5.-3.6., ♂ 12.6. (YK ofl). –

Skinnalón á Melrakkaslétu, par 18.4. (YK). – *Ásmundarstaðaei á Melrakkaslétu*, ♂ 12.6. (IAS, YK). – *Blikalónsey á Melrakkaslétu*, ♂ 12.6. (IAS, YK). – *Oddsstaðir á Melrakkaslétu*, tvær 12.6. (IAS, YK). – *Eggversvatn á Melrakkaslétu*, par með fimm unga 24.7., par 30.8. (YK ofl). – *Grjótnes á Melrakkaslétu*, par með sjö unga 24.7. (YK). – *Hestvatn á Melrakkaslétu*, þrír ♂ og tveir ♀ með ellefu unga 24.7. (YK). – *Skeljalón á Melrakkaslétu*, ♀ með fimm unga 24.7. (YK). – *Torfastaðir á Melrakkaslétu*, par með fimm unga 24.7. (YK).
S-Þing: *Sólvangur í Fnjóskadal*, ♂ 9.4. (STH).

Mandarínönd *Aix galericulata* (0,17,4)
Austast í Asíu, Japan og innfluttur stofn á Bretlandseyjum (nokkur þúsund fuglar). – Fuglar sem sjást hér eru að öllum líkindum frá Bretlandseyjum. Sáust hér síðast 2007.
Gull: *Norðurkot á Miðnesi*, ♂ 20.5.-28.6. □ (Páll Þórðarson ofl).
S-Múl: *Breiðdalsvík*, ♂ 16.-18.4. □ (Anon ofl).
N-Þing: *Borgir í Pistilfirði*, tveir ♂ 16.-17.5. (Vigdís Sigurðardóttir). – *Stóra-Viðarvatn á Fremriháls og nágr*, tveir ♂ 8.6. □ (Jon Dunn), sömu og á Borgum.

Ljóshöfðaönd *Anas americana* (28,141,8)
Norðurhluti N-Ameríku. Árviss hér á landi og víðar í Evrópu. – Nokkrir fuglar hafa haldið til á Innnesjum undanfarin ár. Aðrir eru taldir nýir þó ekki sé útilokað að þeir hafi sést áður eða séu fuglar sem hafa vetursetu á suðvesturhorninu.
Arn: *Herdísarvík í Selvogi*, ♂ 14.2. (GP, SÁ). – *Eyrbakkki*, ♂ 29.3. (HIÓ), talinn vera sami og á Stokkseyri í nóvember 2008. – *Hraunsá við Eyrbakka*, ♂ 8.4. (HIÓ), sami og á Eyrbakka. – *Stokkseyri*, ♂ 9.-11.4. □ (IAS), sami og á Hraunsá. – *Skerflóð við Stokkseyri*, ♂ 4.11. □ (HHd, JÓH). – *Hlíðarvatn í Selvogi*, ♂ 7.11. (ÓR), talinn vera sami fugl og í Herdísarvík fyrr á árinu.

2. mynd. Ljóshöfðaönd *Anas americana*, fullorðinn steggur með rauðhöfðakollu, Njarðvík, 29. mars 2009. – Sindri Skúlason.

Gull: Njarðvík, 8 10.1. (GP, SÁ), tveir 8 25.1.-4.4. □, 2. mynd, 8 til 10.4. (ÓR ofl), 8 10.9. (GP), tveir 8 11.9.-10.11. □, 8 til 20.12. (SÁ ofl). – Seltjarnarnes, 8 20.2.-6.4. (HIÓ ofl), 8 10.10., 8 10.12. (HIÓ, SÁ, YK ofl). – Straumsvík í Hafnarfirði, 8 28.2. (YK). – Leiruvogur í Mosfellssveit, 8 5.4. (HIÓ). – Bessastaðatjörn á Áltanesi, 8 1.5. (HIÓ). – Hvaleyrarlón í Hafnarfirði, 8 26.12. (SÁ).

A-Hún: Móberg í Langadal, 8 8.5. (GH).

N-Múl: Urriðavatn í Fellum, 8 28.4.-4.6. □ (HWS ofl).

Snæf: Hoftún í Staðarsveit, 8 29.6. (YK ofl).

N-Ping: Skjálftavatn í Kelduhverfi, 8 1.11. (GH, GP, HG, SÁ, YK).

S-Ping: Mývatn, 8 í Neslandavík 18.-21.5. og 7.6. (Axel W. Einarsson ofl), tveir 8 við Ála

24.-25.5. (Jan Heip), 8 við Reykjahlíð 9.6. (Dave R. Bird), 8 á sunnanverðum Bolum 13.6. (IAS, YK), 8 18.6. □ (DaM, MoM, SyH), 8 í Neslandavík 11.8. (Árni Einarsson, YK). – Vogar í Mývatnssveit, 8 30.5. (GH, GP, SÁ, YK).

Rákönd *Anas carolinensis* (5,129,3)

Norðurhluti N-Ameríku. Rákönd er árviss í Evrópu og einnig hér á landi. Rákandarkollur eru afar torgreindar frá urtandarkollum. – Aðeins þrír nýir fuglar sáust að þessu sinni.

Gull: Valdastaðir í Kjós, 8 1.5. (BH). – Arfadalsvík í Grindavík, 8 8.-17.5. □ (Eyjólfur Vilbergsson). – Seltjarnarnes, 8 27.6. □ (DaM, MoM, SyH). – Kalmanstjörn í Höfnum, 8 27.12. (GP).

3. mynd. Taumönd *Anas querquedula*, steggur, Tjörninn í Reykjavík, 19. maí 2009. – Sindri Skúlason.

Rvík: Grafarvogur, 8 14.1.-14.4. □ (GP ofl), hafði sést frá því fyrir áramót, 8 7.11.-8.12. □ (BB ofl).

Brúnönd *Anas rubripes* (3,32,3)

Norðausturhluti N-Ameríku. – Þrír fuglar sáust, en steggurinn á Hlíðarvatni sást þar fyrst 2003.

Árn: Hlíðarvatn í Selvogi, 8 14.2.-7.3. □ (GP, SÁ ofl), 8 28.9. (YK). – Þorlákshöfn, 8 22.2. (CP, SÁ, YK).

Mýr: Hofstaðir á Mýrum, 8 19.5. □ (ÓR).

N-Ping: Neslón á Melrakkaslétu, 8 4.4. (AÖS, GH, GÖB, YK), 8 13.12. (YK).

Taumönd *Anas querquedula* (10,71,11)

Evrópa og Asía. – Allar taumendurnar nema ein hafa fundist að vor- eða sum- arlagi.

Árn: Stokkseyri, 8 30.5. (HIÓ).

Gull: Bakkatjörn á Seltjarnarnesi og nágr, 8 14.5.-2.6. □ (Alex M. Guðrðarson, CP, HIÓ ofl). – Njarðvík, 8 15.5. (GP). – Kasthúsatjörn á Áltanesi, 8 3.6. (SÁ).

S-Múl: Finnsstaðir í Eiðapínghá, 8 11.-12.5. (HWS ofl). – Djúpvogur, 8 30.-31.5. □ (BA).

Rvík: Elliðavatn, 8 7.5. (EBR). – Tjörninn, 8 18.-20.5. □ (Guðmundur S. Gunnarsson ofl), 3. mynd.

A-Skaft: Krútjörn í Nesjum, tveir 8 8.-9.6. (BB).

S-Ping: Skútustaðir í Mývatnssveit, 8 22.5. □ (Björn Guðmundsson). – Mývatn, 8 í Helgavogi 30.5.-1.6. (GH, GP, SÁ, YK).

Bláönd *Anas discors* (6,7,3)

N-Ameríka. Í Evrópu er hún sjaldséð en þó árviss. – Sjaldgæfur flækingur sem sást síðast 2007.

A-Skaft: Bjarnanes í Nesjum, 8 9.-23.4. □ (BB ofl).

V-Skaft: Hjörleifshöfði á Mýrdalssandi, 8 22.9.

☆ [RM11555] (Þorsteinn Sch. Thorsteinsson).

Snæf: Lýsuvatn í Staðarsveit, 8 26.4. □ (Björn Lundquist, Hrafn Svavarsson).

Skeiðönd *Anas clypeata*

Evrópa, N-Asía og norðanverð Ameríka. – Fuglar sáust á hefðbundnum stöðum og var varp staðfest við Djúpavog, á Snæfellsnesi og í Kelduhverfi.

Árn: Eyraðakki, 8 21.3.-25.4. (HIÓ ofl), 8 27.12. (Helgi Guðmundsson, KHS).

Gull: Hlíðsnes á Áltanesi, 8 2.-17.1. □, 8 14.2. (SÁ ofl). – Hafnarfjörður, 8 18.1. □, 15.2.-20.3. □ (SÁ ofl). – Bessastaðatjörn á Áltanesi, tveir 8 16.4. (GP). – Kasthúsatjörn á Áltanesi, tvö pör 3.6., par 4.6., 8 til 6.6. (SÁ), tvær 12.9., þrjár 13.9., tvær 18.10. (SÁ). – Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, sex 6.9., tvær 7.9., fimm 8.-13.9., sex 16.-28.9., þrjár 29.9.-3.10., fjórar 6.-7.10., þrjár 10.10., tvær til 21.11., 8 2.12. (SÁ ofl). – Arfadalsvík í Grindavík og nágr, 8 27.12. (GP ofl).

S-Múl: Djúpvogur, par 22.-23.4. (YK ofl), tveir 8 31.5. □ (BB), sex 8/ungf 7.8. (SÁ, Stefán Á. Ragnarsson).

A-Skaft: Bjarnanes í Nesjum, 8 2.5., þrír 8 og 8 28.5., par 29.5. (BB). – Krútjörn í Nesjum, 8 30.5. (BB).

V-Skaft: Fagradalur í Mýrdal, 8 4.2. (JÓH ofl).

Skag: Holtstjörn í Langholti, ♂ 27.5. (Þórdís V. Bragadóttir).

Snæf: Hofgarðstjörn í Staðarsveit, par 11.4. (JÓH), ♀ með sex unga 29.6., ♀ 21.7., þrjár 27.8. (YK ofl). – Kirkjuhóll í Staðarsveit, par 15.5. (SNVA ofl). – Barðastaðir í Staðarsveit, ♂ 27.5. (SNVA). – Lýsuvatn í Staðarsveit, ♂ 27.5. (SNVA), tveir ♂ 13.6. (JÓH, Tisho Stefanov), ♀ með fimm unga 19.7. (JÓH). – Hoftún í Staðarsveit, sjö 27.8. (SNVA).

N-Ping: Víkingavatn í Kelduhverfi, ♀ 4.-16.5. og 5.6., tveir ♂ 6.-14.5., ♂ 15.-28.5., tveir ♂ 4.-7.6., þrír ♀/ungf 23.8., ♀ 24.8., ♀/ungf 30.8. (AÖS ofl), hreiður með ellefu eggjum fannst 16.5.

S-Ping: Mývatn, par 19.5. (YK), tveir ♂ og ♀ 30.5.-4.6. og ♂ 8.-13.6. á Helgavogi (GH, GP, SÁ, YK ofl), ♂ við Grímsstaði 8.8. (YK). – Laugar í Reykjadal, par 17.5., ♂ 25.-26.5. (YK ofl). – Sandur í Aðaldal, ♂ 25.5. (AÖS, YK). – Helgastaðir í Reykjadal, tveir ♂ 26.5. (YK), par 27.5. (AÖS, YK ofl).

Skutulönd *Aythya ferina* (64,175,6)
Miðbik Evrópu og Asíu. – Árlegur vor- og sumargestur sem finnst einnig stöku sinnum seint á haustin og veturna. Varp var síðast staðfest 1989.

S-Múl: Djúpvogur, ♂ 7.3. (BA, BB).

S-Ping: Mývatn, ♀ á Vogaflóa 8.1. (GH), ♂ á Garðsvogi 3.5. □ (YK), þrír ♂ við Fellshól 13.6. (IAS, YK), ♂ í Álfavogi 19.-27.6. (DaM, MoM, SyH ofl), ♂ að auki í Álfavogi 27.6. (YK), ♂ á Syðriflóa 10.8. (YK). – Skútustaðir í Mývatnssveit, ♂ 18.-22.5. □ (Árni Einarsson, DB, YK ofl). – Hólkot í Reykjadal, ♂ 26.5. (AÖS, YK).

Hringönd *Aythya collaris* (3,66,2)
N-Ameríka. – Hringendur sjást á öllum tímum árs, en eru þó algengastar á vorin. **Árn:** Úllfjótuvatn, ♂ 1.-6.12. (GP, SÁ ofl).

S-Múl: Djúpvogur, ♂ 12.-13.4. □ (Sigurjón Stefánsson ofl).

Rvík: Hraunúnstjörn og nágr, ♂ 16.1.-10.3. □ (BB, SÁ ofl). – Úllfarsá, ♂ 15.5.-15.6. □ (CP ofl).

N-Ping: Víkingavatn í Kelduhverfi, ♂ 27.5. (AÖS, SnA), talinn vera sami og vorið 2008. – Leirhafnarvatn á Melrakkaslétu, ♂ 30.5., ♂ 3.8. (GH, GP, SÁ, YK ofl), talinn vera sami og sást á sömu slóðum árin 2001-2004 og 2006.

S-Ping: Mývatn, ♂ á Neslandavík 11.8. (Árni Einarsson, YK).

Kynblendingur hringandar og skúfandar *Aythya collaris* × *fuligula* (0,4,1)
Talið er að um sömu fugla sé að ræða og sést hafa áður, nema fuglinn á Úllfjótuvatni er talinn nýr.

Árn: Úllfjótuvatn, ♂ 1.-6.12. (GP, SÁ ofl).

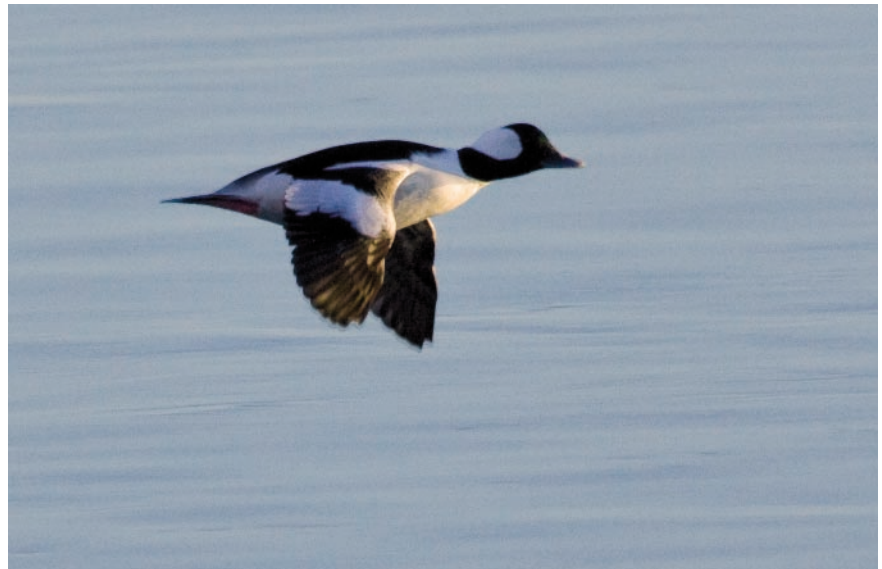
Gull: Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, ♂ 3.4. (GP).

Rvík: Tjörnin, ♂ 25.1.-14.2. □, ♂ 28.4. (Ríkarður Ríkarðsson ofl). – Úllfarsá, ♂ 18.5.-15.6. (CP ofl).

S-Ping: Mývatn, ♂ á Neslandavík 20.5. (YK).

Æðarkóngur *Somateria spectabilis* (174,961,39)

Nyrstu héruð N-Ameríku og Síberíu, Grænland og Svalbarði. – Að þessu sinni

4. mynd. Hjálmmönd *Bucephala albeola*, fullorðinn steggur, Pinganes í Nesjum, 11. febrúar 2009. – Daníel Bergmann.

fundust a.m.k. 39 nýir. Auk þess sáust þrettán fuglar frá fyrra ári.

Árn: Þorlákshöfn, ♂ á öðrum vetri 7.2.-13.4. □ (HIÓ ofl), ♀ 8.2. □ (JÓH), sex fullu ♀ 14.2., fimm ♀ 22.2., fjórir ♀ 28.2. (GP, SÁ ofl), fullu ♂ 5.-26.12. □ (IAS ofl). – Óseyrartangi í Ölfusi, ♂ og ♀ 26.6. □ (DaM, MoM, SyH).

A-Barð: Kollafjörður í Gufudalssveit, ♂ 28.7. (Jón E. Jónsson).

V-Barð: Patreksfjörður, ♂ 3.5. (Magnús Ó. Hansson). – Bíldudalur, ♂ 13.5. (Finnbjörn Bjarnason). – Foss í Suðurfjörðum, fullu ♂ 15.6. (DaM, MoM, SyH). – Skápadalur í Patreksfirði, fullu ♂ og árgamall ♀ 15.6. □ (DaM, MoM, SyH). – Reykjarfjörður í Suðurfjörðum, þrír ♂ 14.7. □ (SÁ).

Borg: Kalastaðir á Hvalfjarðarströnd, fullu ♂ 1.6. □ (Kristján S. Kristjánsson ofl).

Eyf: Siglufjörður, fullu ♂ 21.2. □ (S/Æ), fullu ♂ 8.10. □, fullu ♂ 14.12. (S/Æ). – Akureyri, fullu ♂ 29.4. □, fullu ♂ 9.-23.6. (Þorgils Sigurðsson ofl).

Gull: Hafnarfjörður, fullu ♀ 18.1.-23.2. □ (SÁ ofl). – Hvítanes í Kjós, fullu ♂ 8.2. (GP, SÁ). – Njarðvík, ♂ á öðrum vetri 7.3.-3.4. □, ♀ 7.3.-3.4. □, ♀ að auki 3.4. (SÁ ofl).

A-Hún: Blönduós, ♀ 26.4. □ (YK).

N-Ísf: Skutulsfjörður, ♂ 1.1. (BP, Petrína F. Sigurðardóttir). – Bolungarvík, ♂ 19.4., tveir ♂ 20.4., ♂ 14.7. (BP ofl). – Hesteyri í Hestfirði, þrír ♂ 17.5. (Þorleifur Pálsson). – Strandel við Ísafjarðardjúp, ♂ 17.5. (Þorleifur Pálsson). – Kaldalón við Ísafjarðardjúp, ♂ 17.7. (ÓR).

V-Ísf: Þingeyri, ♂ 2.3., tveir ♂ 15.4. (BP). – Kjaransstaðir í Dýrafirði, ♂ 16.3., ♂ 15.4. (BP). – Höfði í Dýrafirði, ♂ 11.-13.4. (BP). – Vöð í Önunðarfirði, ♂ 30.12. (BP).

S-Múl: Þvottárskriður í Álfafirði, fullu ♂ 9.4. (BB), þrír fullu ♂ og tveir fullu ♀ 19.4. (GP, SÁ).

A-Skaft: Jökulsárlón á Breiðamerkursandi, ♂ 8.3. (BA). – Austurfjörur í Skarðsfirði, ♂ 26.5. (BB).

Skag: Hofsó, ♂ 25.6. □ (Jelle van Dijk).

Snæf: Eiðistapar í Eyrarsveit, fullu ♂ 6.1. (DB, Róbert A. Stefánsson).

Strand: Sandhólar í Bitrufirði, ♂ 18.4. (BP, Hafdís Sturlaugsdóttir). ♂ – Kollafjörður, ♂ 16.6. (DaM, MoM, SyH).

Vestm: Vestmannaeyjabær, ♂ á öðrum vetri 11.1.-2.3. □, ♂ á öðrum vetri að auki 20.2.-2.3., einn sást til 3.4., fullu ♂ 16.3. (IAS ofl). – Ræningjatangi á Heimaey, fullu ♂ 22.2. (IAS). – Vík á Heimaey og nágr, fullu ♂ 11.-14.3. □, fullu ♂ 15.5. (IAS ofl).

N-Ping: Lón í Kelduhverfi, ♂ á fyrsta vetri 4.4.-30.5. □ (GH, YK ofl).

S-Ping: Húsavík, fullu ♀ 15.11. □ (YK ofl), ungr ♀ 16.11.-30.12. □ (AÖS, YK ofl).

Kynblendingur æðarfugls og æðarkóns *Somateria mollissima* × *spectabilis* (6,34,3)
Þrír fuglar sáust að þessu sinni.

A-Skaft: Stokksnes í Nesjum, ♂ 11.5. □ (BB).

Strand: Sandhólar í Bitrufirði, ♂ 18.4. (BP, Hafdís Sturlaugsdóttir).

Vestm: Vestmannaeyjabær, ♂ 2.2.-24.3. □ (IAS ofl).

Blikönd *Polysticta stelleri* (0,14,0)

NA-Síbería og Alaska. – Fuglinn í Borgarfirði eystra hefur sést þar reglulega síðan 1998. Kollan á Melrakkaslétu hefur sést þar síðan 2002.

N-Múl: Ós í Borgarfirði, fullu ♂ 12.4.-15.5. □, fullu ♂ 21.6.-8.7. □ (DB, YK ofl).

N-Ping: Sigurðarstaðavík á Melrakkaslétu, fullu ♀ 4.4.-30.5., 20.6.-24.7. og 13.12. □ (AÖS, GH, GÖB, YK ofl). – Blikalón á Melrakkaslétu, fullu ♀ 12.6. (IAS, YK), sama og á Sigurðarstaðavík.

Krákönd *Melanitta perspicillata* (5,35,2)
Norðurhluti N-Ameríku. – Fremur sjaldgæfur flækingur hér á landi sem sést hefur nær árlega í Þvottárskriðunum hin síðari ár.

5. mynd. Bjarthegri *Egretta garzetta*, Árnanes í Nesjum, 14. maí 2009.
– Björn G. Arnarson.

Gull: *Hafnir*, ♀ 8.2. ☐ (YK).

S-Múl: *Pvottáskriður í Álfafirði*, fullu ♂ 22.6. ☐ (DaM, MoM, SyH).

S-Ping: *Kritartjörn við Mývatn*, fullu ♂ 30.5. ☐ (GH, GP, SÁ, YK).

Hjálmond *Bucephala albeola* (1,1,1)
Norðanverð N-Ameríka. – Mjög sjaldséð í Evrópu, sem og hér á landi. Hjálmond sást hér síðast 1993.

A-Skaft: *Dynjandi í Nesjum og nágr*, fullu ♂ 1.2.-10.3. ☐ (BA ofl), 4. mynd. – *Höfn*, fullu ♂ 7.2. ☐ (BB). – *Pveit í Nesjum*, fullu ♂ 20.3.-17.4. ☐ (BB ofl).

Hvinönd *Bucephala clangula* (552,-,-)
N-Evrópa, N-Asía og N-Ameríka. – Algengur vetrargestur sem sést víða um land. Sést hér einnig á sumrin.

Árn: *Hlíðarvatn í Selvogi*, 18.1.-27.3. (ÓR ofl), þrjár 7.11. (ÓR). – *Sog og Úlljótuvatn*, 18.1. (ÓR), sex 6.2. (SÁ), fjórtán 14.2., fjórar 6.3. ☐ (GP, SÁ ofl), þrjár 1.12. (GP, SÁ), fimm 4.12. ☐ (IAS), níu 6.12., þrjár 22.12. (YK ofl), fjórtán 27.12. (Arnþór Garðarsson, Árni Einarsson), átján 30.12. (Hrafn Svavarsson, IAS, SÁ).

Eyf: *Syðri-Varðgjá í Kaupangssveit og nágr*, 7.4-23.5. ☐, önnur að auki 10.4. (STH ofl). – *Akureyri*, 11.11. (MHö).

Gull: *Kleifarvatn á Reykjanesskaga*, 6.12. (YK). – *Járngerðarstaðir í Grindavík*, 27.12. (GP ofl). – *Hafnarfjörður*, 29.12. ☐ (HHd, JÓH).

A-Hún: *Tjörn á Skaga*, tvær 12.5. (Ólafur K. Nielsen, Þorvaldur Björnsson).

S-Múl: *Egilstaðir*, 19.3. (Dagbjartur Jónsson). – *Djúpivogur*, tvær 13.6. (IAS, YK).

Rvík: *Hrauntúnstjörn*, 12.3. (Hafsteinn Björgvinsson ofl).

A-Skaft: *Skarðsfjörður*, fimm 6.1., sex 9.1., fimm 10.1., sautján 1.2. (BA, BB), 24 fuglar 2.2., sjö 3.2., ellefu 4.2., níu 5.2., fimm 6.2., fjórtán 7.2., fimm 9.2., 10.2., tólf 12.2., fimm 16.2., 17.2., ellefu 18.2., átján 19.2., fimm

22.2., sex 23.2., tuttugu 24.2., sautján 25.2., þrettán 28.2., 21 fugl 1.3., sex 3.3., níu 6.3., fjórar 9.3., 10.-11.3., fimm 13.3., sjö 29.3. (EMD, GPH, SÁ, YK ofl), sjö 1.12., níu 27.12. (BA, BB). – *Pveit í Nesjum*, þrettán 20.3., ellefu 23.3., fjórar 2.4., fimm 3.4., sautján 5.4. ☐, átta 8.4., níu 9.4., þrjár 11.-15.4., 16.4., þrjár 17.4., tvær 11.5., 11.6. (BB ofl), tvær 7.7.-31.8. (BB), fjórar 10.10., þrjár 24.10. (BA, BB). – *Höfn*, 22.6. (DaM, MoM, SyH).

V-Skaft: *Botnar í Meðallandi*, 25.1. (IAS, SÁ, YK). – *Grenlækur í Landbroti*, fimmtán 25.1. (IAS, SÁ, YK).

Skag: *Torfavatn á Skaga*, 18.8. (Anthony Bicknell, YK).

Snæf: *Torfavatn í Staðarsveit og nágr*, 27.5.-13.6. ☐ (SNVA ofl).

N-Ping: *Lón í Kelduhverfi*, fjórar 11.1., tvær 4.4. (AÖS, SnA ofl), fjórar 16.10., þrjár 18.10. (GH ofl), fimm 25.10. (YK), fimm 1.11., fjórar 4.12., fimm 6.12. (GH, GP, HG, SÁ, YK ofl), níu 9.12., fimm 28.12. (AÖS, YK ofl). – *Vikingavatn í Kelduhverfi*, 3.-6.9. (AÖS, YK ofl). – *Skjálftavatn í Kelduhverfi*, 1.11. (GH, GP, HG).

S-Ping: *Mývatn*, tvær á Álum og þrjár á Garðsvogi 22.3., fjórar á Álum 5.4. (YK), við Kálfaströnd 17.4. (GH), tvær á Garðsvogi 3.5., á Garðsvogi 17.-18.5. og við Kálfaströnd 18.5., þrjár á Álum og ein á Bolum 20.5. (YK), tvær við Kálfaströnd 7.6. (Hanne Eriksen, Jens Eriksen, JÓH), þrjár 3.6. (Vilhelm Fagerström), á Álfavogi 30.6. (GH), á Neslandavík 18.7., tvær á Neslandavík 11.8. (YK), tvær á Garðsvogi 17.12. (YK). – *Helluvað í Mývatnssveit*, tvær 24.-26.4., ein til 4.5. (JÓH ofl). – *Hólkot í Reykjadal*, 29.-30.5. (GH, YK ofl). – *Grænavatn í Mývatnssveit*, 17.12. (YK).

Hvítönd *Mergellus albellus* (2,17,2)
Nyrst í Evrópu og N-Asía. – Þrjár hvítöndur sáust að þessu sinni.

Gull: *Urriðakotsvatn í Garðabæ*, ♀ 28.7.-31.8. ☐ (Hrafn Svavarsson ofl). – *Bakkatjörn á*

Seltjarnarnesi, ♀ 31.8.-4.9. ☐ (GP ofl).

Rvík: *Ellidavatn*, ♀ 22.10. (GP).

S-Ping: *Hrappsstaðey í Laxárdal*, ♂ 24.5. ☐ (YK).

2002: Árn: *Garðakot í Ölfusi*, ♀ 2.3. ☆ [RM11582] (skv Arnóri Þ. Sigfússyni).

Hrókönd *Oxyura jamaicensis* (2,83,1)
Vestanverð N- og S-Ameríka. Flutt til Evrópu og verpur nú á Englandi og víðar í Evrópu og er talið að allir fuglar sem hér hafa sést séu komnir þaðan (*Blíki* 15: 1-15). – Hrókönd sást hér síðast 2004.

N-Ping: *Vikingavatn í Kelduhverfi*, ♀ 3.9. (AÖS, YK).

2004: A-Skaft: *Höfn*, ♂ 20.5.2004 ☆ [RM12763] (skv Þorvaldi Björnssyni).

Dverggoði *Tachybaptus ruficollis* (0,1,1)
Miðhluti Evrópu til Miðjarðarhafs, Afríka og Asía. – Þetta er aðeins í annað sinn sem dverggoði sést hér. Sá fyrsti sást 2004.

N-Ping: *Lón í Kelduhverfi*, 4.12. til 3.1.2010 ☐ (AÖS ofl).

Gráskrofa *Puffinus griseus* (56,786,12)
Suðurhvel. – Gráskrofur sjást bæði af annesjum og frá bátum á hafi úti. Fjöldinn nú er vel undir meðallagi árána 1979-2008 sem er um 27 fuglar.

A-Skaft: *Stokksnes í Nesjum*, tvær 12.8. (BB). – *Við Jökulsárlón á Breiðamerkursandi*, tvær 9.9. (BB).

Á sjó: *Milli Heimaeyjar og Þorlákshafnar*, 26.6. (DaM, MoM, SyH). – *Um 3 sjóm SA af Ingólfrshöfða* (63°46'N, 16°28'V), 10.7. (Kristján Lilliendahl). – *Um 8 sjóm SA af Dyrhólaey* (63°20'N, 18°58'V), 11.7. (Kristján Lilliendahl) – *Um 5 sjóm VSV af Dyrhólaey* (63°24'N, 19°20'V), 12.7. (Kristján Lilliendahl). – *Faxaflói*, 18.7. (KeR, LeC). – *Síðugrunn*, þrjár 18.10. ☆ (Helgi Ö. Kristinsson), komu í net.

Bjarthegri *Egretta garzetta* (0,18,2)
Slitrótt í sunnanverðri Evrópu, Afríku og Asíu. – Bjarthegrar voru áður mjög sjaldgæfir hér en nú hafa fundist ellefu fuglar á sex árum. Fuglaskoðarar ættu að hafa ljómahegra *Egretta thula* í huga, þegar hvítur hegri dúkkar upp.

A-Skaft: *Höfn*, 13.5. (Sverrir Aðalsteinsson ofl). – *Árnanes í Nesjum*, 14.-15.5. ☐, 5. mynd, 11.6.-4.8. ☐, 17.9. ☐ (BB ofl), sami og á Höfn. – *Hjarðarnes í Nesjum*, 25.-27.5. (BB), sami og við Árnanes.

V-Skaft: *Skeiðflötur í Mýrdal*, 17.9. (Helgi Guðmundsson). – *Suður-Hvoll í Mýrdal*, 19.9. ☐ (Sindri Skúlason, Skúli Gunnarsson, Sveinn Jónsson), sami og við Skeiðflöt.

Gráhegri *Ardea cinerea* (620,1810,100)
Evrópa, Asía og sunnanverð Afríka. – Gráhegrakomur hafa heldur aukist síðastliðinn áratug og sjást fuglar nú stöku sinnum á sumrin.

Árn: *Forir í Ölfusi*, sex 5.1., 1.2. (JÓH ofl). – *Núpar í Ölfusi*, 3.2. (JÓH), átta 6.3. (HIÓ), 11.10., 15.11. (ÖÖ ofl), tveir 16.11. til 2.1.2010 ☐ (HHd, JÓH ofl). – *Eyrarbakki*, 16.4. ☐ (JÓH). – *Efra-Sel við Stokkseyri*, 31.5.

(ÓR). – *Hjalli í Ölfusi*, 21.11.-6.12. (IAS, SÁ, YK). – *Porlákshöfn*, 7.12. (GP, SÁ, YK).

Gull: *Sandgerði*, tveir 10.1.-9.4., 10.4. (SÁ ofl), tveir 10.-11.10. □, 15.-20.12. (IAS, SÁ, YK ofl). – *Vífilsstaðir í Garðabæ*, 9.1. (Helgi Hansson ofl), tveir 29.3. (Arndís Ö. Guðmundsdóttir, GP). – *Kópavogur*, 22.1. □ (SÁ), 25.10. (EBR), 29.12. (IAS). – *Hafnir*, 25.1. (ÓR). – *Mosfellsbær*, 4.2. (ÓR). – *Hafnarfjörður*, 25.3. (Ríkarður Ríkarðsson). – *Nesjar á Miðnesi*, 30.9. (HHd, JÓH), líklega annar Sandgerðisfuglanna. – *Staður í Grindavík*, 10.11. (GP, YK). – *Kalmansstörm í Höfn*, 27.12. (GP ofl).

N-Ísf: *Súðavík*, tveir 18.1.-8.2., 2.3. (Barði Ingibjartsson, BP), tveir 12.12., 27.12. (Barði Ingibjartsson ofl). – *Ísafjörður í Skutulsfirði*, 31.1. (BP). – *Skötufljörður*, 1.2. (Hilmar Pálsson). – *Syðridalsvatn í Bolungarvík*, 29.10. (Elvar Stefánsson). – *Bolungarvík*, 27.12. (BP, Petrína F. Sigurðardóttir).

V-Ísf: *Dýrafjörður*, 14.10. (skv BP).

N-Múl: *Seyðisfjörður*, 25.1. □ (Rúnar Eiríksson, Sólveig Sigurðardóttir), 12.-15.10. □, 16.12. (Rúnar Eiríksson, Sólveig Sigurðardóttir). – *Bakkagerði*, 21.9., sex 6.10. (Skúli Sveinsson).

S-Múl: *Reyðarfjörður*, 22.1., 10.4. (Erlín E. Jóhannsdóttir ofl). – *Þvottá í Álftafirði*, 22.10. (Pétur M. Frederiksson). – *Starmyr í Álftafirði*, 23.10. (GH, YK). – *Egilsstaðir*, 12.11.-8.12., tveir að auki 27.11. (HWS). – *Fáskrúðsfjörður*, tveir 31.12. (Jónína Óskarsdóttir).

Mýr: *Akrar á Mýrum*, 11.9. (Gunnar Halldórsson).

Rang: *Grjóta í Fljótshlíð*, 21.10.-11.11. (HÓ).

Rvík: *Grafarvogur og Keldur*, þrír 2.1., tveir 24.1., einn til 19.2. (Jóhann Helgason ofl), allt að fjórir sást frá októ úr árið □ (ÓR ofl). – *Ellidavagn og nágr*, 6.-27.1., 21.2., 24.-27.3. □ (HIÓ ofl), þrír 4.4. (ÓR). – *Grafarlækur*, tveir 23.1. (Sveinn O. Snæland), 15.11. (IAS). – *Lambhagi við Úlfarsá*, þrír 20.2., 30.4. (ÓR), tveir 13.-15.10. □, 29.12. (ÓR ofl). – *Mógilsá í Kollafirði*, 1.-8.3., þrír 21.3., tveir 4.4., 22.5. (ÓR), 15.10. (ÓR). – *Hofsvík á Kjalarnesi*, 14.6. (KHS). – *Árskógar*, 1.12. (GP, SÁ). – *Bitruháls*, 24.12. (GP).

A-Skaft: *Höfn*, 5.1. (BB). – *Þveit í Nesjum*, 3.4. (BB). – *Krossbær í Nesjum*, 5.4., tveir 6.-17.4. □ (BB ofl). – *Fífutjörn í Suðursveit*, 22.5. (Jan Heip). – *Bjarnanes í Nesjum*, 29.5. (BB), átta 18.11. (BB). – *Baulutjörn á Mýrum*, tveir 10.-12.10. □, 13.10. (BA, BB ofl). – *Gerði í Suðursveit*, 10.10. (BA, BB). – *Hestgerði í Suðursveit*, 10.10. (BA). – *Hvalnes í Lóni*, nokkrir 12.10. (Barry Scampion), fjórir 13.10., tveir 15.10., 20.10. (BB). – *Hagi í Nesjum*, 16.10. □ (BA, GP, GP, SÁ). – *Kvísker í Örnefnum*, 24.-28.10. (HB).

V-Skaft: *Nýibær í Landbroti*, 8.-10.1. (BA), fimm 14.1.-2.2. (BB ofl), sjö 9.2. (BA). – *Tunguvötn í Landbroti*, þrír 25.1. (IAS, SÁ, YK). – *Kirkjubæjarklaustur*, tveir 13.2. (BA).

Snæf: *Langavatn í Staðarsveit*, 21.7. (SNVA ofl).

Vestm: *Vestmannaeyjabær*, 19.1. □, 7.2., tveir 15.2.-15.3. (IAS ofl), 18.5. (HBS), þrír 21.8., 14.10. (HBS).

N-Þing: *Lón í Kelduhverfi*, tveir 11.1., einn til 18.4. (AÖS, SnA ofl), 10.9. (AÖS), 18.10.-1.11., annar að auki 25.10.-1.11. (YK ofl), fjórir 6.-13.12. (AÖS, SnA ofl). – *Víkingavatn*

6. mynd. Grátrönnur *Grus grus*, Hraungerði í Álftaveri, 4. febrúar 2009. – Jóhann Óli Hilmarsson.

í *Kelduhverfi*, 16.5. (AÖS, SnA), 24.-25.10. (AÖS, SnA ofl). – *Leirhöfn á Melrakkasléttu*, 26.-30.8. (GÖB ofl), tveir 11.9. (GH). – *Eiðisvík á Langanesi*, 25.10. (Hjörleifur Finnsson). – *Keldunes í Kelduhverfi*, 25.10. (YK). – *Sigurdarstaðir á Melrakkasléttu*, tveir 25.10. (Hjörleifur Finnsson).

S-Þing: *Kaldbakur við Húsavík*, tveir 17.10. (YK). **1999: Snæf:** *Stykkishólmur*, tveir fld 5.7.1999 ☆ [RM12775, RM12776] (Trausti Tryggvason).

Bláheiðir *Circus cyaneus* (3,7,2)

Evrópa, Asía og N-Ameríka. – Allir búngingar bláheiða, gráheiða og fólheiða eru mjög líkir og því er nauðsynlegt að skoða alla heiða mjög vel og lýsa þeim nákvæmlega eða ná góðri ljósmynd til þess að hægt sé að greina þá til tegundar. **Rang:** *Holt undir Eyjafjöllum*, 24.6. (Hannu Kormanó, Tom Lindroos). – *Heimaland undir Eyjafjöllum*, 2.7. (Guðmundur Árnason).

V-Skaft: *Hríflunes í Skaftártungu*, 8 frá byrjun maí til 21.5. □ (Sigurjón Sváfnisson ofl).

Ógreindur heiðir *Circus* sp. (3,6,1)

Yfirleitt er um að ræða kvenfugla bláheiða, gráheiða eða fólheiða, en þeir eru afar torgreindir.

Rang: *Holt undir Eyjafjöllum*, 24.6. □ (Tómas G. Gunnarsson), e.t.v. bláheiðirinn sem sást undir Eyjafjöllum.

Turnfálki *Falco tinnunculus* (28,59,2)

Evrópa, Asía og Afríka. – Turnfálkar eru nær árvissir og allt upp í sex hafa sést á einu ári. Flestir hafa sést á SA-landi.

A-Skaft: *Skálafell í Suðursveit*, 24.10. (BA, BB).

N-Þing: *Sauðanes á Langanesi*, ungf 30.8. □ (Olli Loisa, YK).

Fálki *Falco rusticolus „candicans“* (-,69,5) Grænland, Kanada og Alaska. – Hvítfálkar

eru nær árvissir hér á landi. Óvenjumargir sástu þetta árið.

Gull: *Hafnarfjörður*, 14.2. (GPH, YK).

Rang: *Holtsós undir Eyjafjöllum*, 2.2. □ (EMd, GPH, SÁ, YK).

Rvík: *Miklabraut*, 12.1. (GPH), talinn vera sami og sást í Reykjavík í nóv 2007.

A-Skaft: *Höfn*, á fyrsta vetri 23.2. (BB).

Vestm: *Herjólsdalur á Heimaey*, ungf 9.3. □ (IAS).

N-Þing: *Ytra-Lón á Langanesi*, 24.10. (Hjörleifur Finnsson).

Förufálki *Falco peregrinus* (1,20,2)

Evrópa, N-Asía, norðanverð N-Ameríka og víðar. – Fremur sjaldsæður flækingur, sem sást hér síðast 2007.

Snæf: *Rif*, 21.6. □ (Jens Ehlert, Katharina Mueller), litmerktur, en ekki hefur tekist að rekja uppruna hans.

A-Skaft: *Horn í Nesjum*, ungf 12.8. (BB).

Keldusvín *Rallus aquaticus* (-,131,1)

Evrópa og Asía. – Keldusvín sjást nær eingöngu að vetrarlagi, frá októberbyrjun til febrúarloka. Að þessu sinni sást einungis eitt keldusvín.

S-Þing: *Kaldbakur við Húsavík*, frá 2008 til 12.4. (GH), 17.11. til 10.1.2010 □ (GH ofl).

2001: Rvík: *Tryggvagata*, 13.11.2001 ☆ [RM12742] (skv Þorvaldi Björnssyni), fannst illa haldið og drapst.

2002: N-Múl: *Fellabær*, fd 17.3.2002 ☆ [RM12578] (Vigfús H. Jónsson), hafði sést í nokkra daga.

2002: Rang: *Hólmahjáleiga í A-Landeyjum*, um 24.2.2002 ☆ [RM12740] (Bergur Pálsson), náðist lifandi en drapst 24.2.2002.

Engirella *Crex crex* (19,13,1)

Evrópa til Mið-Asíu en hefur farið mjög fækkandi. – Sást hér síðast 2005.

A-Skaft: *Svínafell í Örnefnum*, syngjandi 7.-9.6. (Anon ofl).

7. mynd. Gulllóa *Pluvialis dominica*, fullorðin að fella í vetrarbúning, Gerðar í Garði, 27. september 2009. – Sigmundur Ásgeirsson.

Sefhæna *Gallinula chloropus* (42,54,2)
Evrópa, Asía og Ameríka. – Nær árlegur flækingur sem virðist koma bæði síðla hausts og á farti á vorin.

Árn: Núpar í Ölfusi, ungf 15.-16.11. (HHd, JÓH ofl).

S-Múl: Egilsstaðir, 11.4. (Edda Björnsdóttir).

2002: Rang: Svínahagalækur á Rangárvöllum, fd 16.11.2002 ☆ [RM12746] (Grettir Rúnars-son).

Bleshæna *Fulica atra* (138,138,12)
Evrópa, Asía og Ástralía. – Óvenju margar bleshænur sáust að þessu sinni. Varp var staðfest á Mýrum (A-Skaft).

Árn: Baugsstaðir í Flóa, 27.12. (Jón B. Hlíðberg).

Eyf: Akureyri, 14.5.-2.7. (STh ofl).

Gull: Síki í Garði, 15.5. (GP).

N-Múl: Seyðisfjörður, 15.4. □ (Heiðar Þorsteinsson, Rúnar Eiríksson ofl), sást í rúma viku.

Rvík: Tjörnin, 22.-29.4. □ (Arnþór Garðarsson ofl). – Helluvatn, 8.10. (SÁ). – Vatnsmýri, 7.-22.11. □ (GP, Hálfán H. Helgason ofl), hugsanlega sami fugl og á Helluvatni.

A-Skaft: Baulutjörn á Mýrum, 17.4. □ (BB ofl), tvær 22.4. □, 23.4. (BA, YK ofl), þrjár 11.5. (BB), fullu og stálpaður ungi 8.8. □ (SÁ), tvær fullu og stálpaður ungi 9.9. □, 18.9., tvær 10.10., 11.10. □ (BB ofl).

N-Þing: Víkingavatn í Kelduhverfi, 14.-18.5., 17.6. (AÖS, SnA, YK). – Skjálftavatn í Kelduhverfi, 1.11. (GH, GP, SÁ, YK).

S-Þing: Kaldbakur við Húsavík, 11.12. til 11.3.2010 □ (YK ofl).

8. mynd. Mærutíta *Calidris minutilla*, ungfugl að fella í fyrsta vetrarbúning, Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, 7. nóvember 2009. – Sigmundur Ásgeirsson.

Grátrana *Grus grus* (5,37,4)

N-Evrópa og norðanverð Asía. – Grátrönur sjást aðallega á vorin. Þetta er í þriðja sinn sem tegundin sést á Vestfjörðum.

V-Skaft: Hraungerði í Áltaveri, þrjár 21.1.-8.2.

□ (Þórarinn Eggertsson ofl), 6. mynd.

Strand: Geirmundarstaðir í Steingrímsfirði, 20.-26.4. □ (Guðbrandur Sverrisson ofl).

Gulllóa *Pluvialis dominica* (0,27,3)

N-Ameríka. – Fremur sjaldgæfur flækingur.

Gull: Arfadalsvík við Grindavík, fullu 21.9.-3.10. □ (GP, SÁ, YK). – Arnarhóll á Miðnesi,

fullu 25.9. □ (GP, SÁ). – Síki í Garði, tvær fullu 27.9.-18.10. □ (SÁ, YK ofl), 7. mynd, önnur sú sama og við Arnarhól.

Grálóa *Pluvialis squatarola* (16,105,2)

Nyrstu héruð Síberíu og N-Ameríku. – Grálóur sjást árlega og þá oftast á SV- og SA-landi.

Gull: Sandgerði, 29.1., 7.-12.3. □ (GP, SÁ ofl), talin vera sama og við Fitjar 28.12.2007.

Rang: Hallgeirsey í A-Landeyjum, 15.9. □ (EBR, GP, GP, ÖR, SÁ).

A-Skaft: Höfn, 8 15.-18.8. □ (BB, GH ofl).

Vepja *Vanellus vanellus* (1220,1029,12)

Evrópa og N-Asía. – Fremur fáar vepjur sáust að þessu sinni.

Árn: Árbær í Ölfusi, 4.2. (ÖÖ).

N-Ísf: Tunga í Skutulsfirði, 1.2., 8.-9.4. (Skarphéðinn Ólafsson, Sigríður Skarphéðinsdóttir ofl).

S-Múl: Reyðarfjörður, 18.3. (HWS).

Rang: Lambey í Fljótshlíð, 31.12.2008 til 8.1. □ (Kristinn Jónsson ofl).

A-Skaft: Staðafell í Lóni, fjórar 20.1. (BA). – Höfn, 20.1., tvær 27.1. □, 29.1. (BA, BB).

Vestm: Vestmannaeyjabær, 26.1. □ (IAS), sást í fáeina daga á undan og á eftir. – Klauf og nágr á Heimaey, 10.-15.4. □ (HBS ofl), 25.12. (HBS).

Mærutíta *Calidris minutilla* (2,1,1)

Kanada og Alaska. – Sjaldséð í Evrópu og mjög sjaldgæf hér á landi. Sú síðasta sást 1990.

Gull: Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, ungf 10.10.-12.11. □ (SÁ, YK ofl), 8. mynd.

Vaðlatíta *Calidris fuscicollis* (12,86,5)

Kanada. – Algengasti ameríski vaðfuglinn hérlandis sem sést síðsumars og á haustin.

Gull: Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, ungf 9.-11.10.

□ (Gerhard Ó. Guðnason ofl). – Síki í Garði, tvær 12.10. □, ungf 17.-18.10. □ (BA ofl).

A-Skaft: Höfn, 28.9. (BA, BB).

Vestm: Klauf á Heimaey, fullu 24.7. □ (IAS).

Rákatíta *Calidris melanotos* (2,51,1)

Kanada, Alaska og NA-Síbería. – Algengasti ameríski vaðfuglinn í Evrópu, en þangað berast einnig fuglar frá Síberíu. Aðeins ein fannst nú og ekki á hefðbundnum tíma að hausti.

A-Skaft: Höfn, fullu 18.5. (BB).

Grastíta *Tryngites subruficollis* (2,16,2)

Nyrstu héruð Kanada og Alaska. – Sést árlega í Evrópu, en er sjaldgæf hér á landi.

Langflestar hafa fundist í september.

Gull: *Síki í Garði*, 25.9. (GP).

N-Ping: *Ásmundarstaðir á Melrakkaslétu*, 3.6.

□ (YK, Þorkell L. Þórarinnsson).

Rúkragi *Philomachus pugnax* (26,90,3)

N-Evrópa og Asía. – Rúkragar finnast nánast jafnoft á vorin og á haustin.

Gull: *Bakkaþjörn á Seltjarnarnesi*, 6.-7.9. □ (SÁ ofl).

N-Ping: *Víkingavatn í Kelduhverfi*, 8.6. (AÖS).

S-Ping: *Grænavatn í Mývatnssveit*, 8.6. (DB, YK).

Dvergsnípa *Limnocyptes minimus* (32,160,4)

N-Evrópa og Asía. – Dvergsnípur sjást aðallega í skurðum og við læki að haust- og vetrarlaga. Óvenju fáar sáust að þessu sinni.

Gull: *Lundur í Kópavogi*, 31.12. (GP, Hrafn Svavarsson, IAS, SÁ ofl).

Rvík: *Grafarlækur*, 31.12. (GP).

A-Skaft: *Reynivellir í Suðursveit*, 13.1. (BA).

Vestm: *Vestmannaeyjabær*, 13.-15.10. (GP ofl).

Skógarsnípa *Scolopax rusticola* (108,486,22)

Evrópa og Asía. – Skógarsnípur hafa orpið hér á landi.

Árn: *Kolgrafarhöll í Grímsnesi*, söngflug 19.5., 3.6. (JÓH ofl).

Borg: *Hvammur í Skorradal*, tvær á söngflugi 30.4. (EBR, ÓR, SÁ), fjórar á söngflugi 1.5., tvær 27.6. (GP, IAS ofl).

Eyf: *Miðhálsstaðir í Öxnadal*, söngflug 27.6. (LCu).

Gull: *Vífilsstaðir í Garðabæ*, 11.2. □ (Jóhannes G. Skúlason). – *Brynjudalur í Kjós*, söngflug 26.5. (BH, EÓP). – *Lágafell í Mostellsbæ*, 30.11. (ÓR).

Rang: *Tumastaðir í Fljótshlíð*, söngflug 30.4.-27.6., önnur að auki 10.5. (HÓ), 3.10. (SBj). – *Varmahlíð undir Eyjafjöllum*, 14.11. (GP, GP, ÓR, SÁ).

Rvík: *Skógræktin í Fossvogi*, 4.2. (HIÓ). – *Keldur*, 11.2. □ (ÓR), drepinn af fálka. – *Heiðmörk*, tvær á söngflugi 18.5., söngflug 12.6. (JÓH), 7.9. (Andrzej Boguniecki). – *Fossvogur*, fd 22.12. ☆ □ (Guðmundur Bergkvist). – *Grafarlækur*, 31.12. (GP).

A-Skaft: *Reynivellir í Suðursveit*, 10.10., 4.12. (BA). – *Grænahlíð í Lóni*, 16.10. (SÁ). – *Höfn*, 19.10.-13.12. (BB). – *Hali í Suðursveit*, 31.10. (BB).

Vestm: *Nýja hraun á Heimaey*, 24.-31.10. (Sigurbjörnsson ofl).

S-Ping: *Laugaból í Reykjadal*, tvær 4.8. (GH).

Lappjadrakan *Limosa lapponica* (71,283,9)

Skandinavía, Síbería og Alaska. – Árlegur far- og vetrargestur sem sést yfirleitt í Sandgerði og við Höfn í Hornafirði.

Gull: *Sandgerði*, 7.3. □ (SÁ), árgsamall ♀ 14.5. (GPH), ungf 10.-13.9. □, 25.10. (GP ofl), tveir ungf 10.11., ungf 8.-15.12. □ (GP, SÁ, YK ofl).

A-Skaft: *Skarðsfjörður*, tveir 3.-11.8., einn 8 til 12.8., tveir ♀ 3.-13.8., einn ♀ til 21.8. □, ungf 19.8.-16.9., annar fugl að auki 22.-27.8., þrír 17.9., 18.9., tveir 14.10., 31.12. (BB ofl).

9. mynd. Flóastelkur *Tringa glareola*, fullorðinn, Mývatnssveit, 25. júní 2009. – Yann Kolbeinnsson.

Fjöruspói *Numenius arquata* (900,1642,32)

Evrópa og Asía. – Megin vetrarstöðvar fjöruspóa eru á Miðnesi á Reykjaneskaga og við Höfn í Hornafirði. Fjöldinn nú er nokkuð undir meðallagi.

Árn: *Gamlahraun við Eyrarbakka*, tveir 7.4., einn til 9.4. (Coletta Bürling, Kjartan R. Gíslason ofl), fjórir 28.9., þrír 3.10., þrír 27.12. (YK ofl). – *Stokkseyri*, 25.4. (HIÓ).

V-Barð: *Fossá á Hjarðarnesi*, 26.6. (GAG).

Gull: *Miðnes*, 10.1., 25.1., tveir 29.1., sex 12.3. □, fjórir 3.4., tveir 16.4. (ýmsir), tveir 3.9., fjórir 10.-13.9., þrír 10.10., tveir 10.11. (ýmsir). – *Hafnir og nágr*, tveir 5.-11.2. (GP ofl), 15.12. (GP), tveir 20.12. (GP). – *Njarðvík*, 25.4. (YK). – *Hlíðsnes á Áltanesi*, 25.11. (Jón G. Jóhannsson), tveir 26.11. (GAG).

S-Múl: *Norðfjarðarflugvöllur í Norðfirði*, 12.4. (DB, YK).

A-Skaft: *Skarðsfjörður*, ellefu 29.1.-11.2., tíu 22.-24.2., átta 13.3., sjö 24.3., fimm 14.4. (BA, BB ofl), 27.7., fjórir 29.8., sextán 8.9., fimmtán 15.9., tíu 6.10., sjö 27.-31.12. (BB ofl).

N-Ping: *Heiðarhöfn á Langanesi*, 30.8. (Olli Loisa, YK). – *Neslón á Melrakkaslétu*, 30.8. (Olli Loisa, YK).

Flóastelkur *Tringa glareola* (9,23,2)

N-Evrópa og N-Asía. – Fremur sjaldgæfur flækjngur. Nú var varp staðfest í Mývatnssveit, en þar urpu þeir síðast 1982.

S-Ping: *Mývatnssveit*, 22.6. (Egill Freysteinnsson), tveir fullu og fjórir ungar 25.6. □ (YK, Þorkell L. Þórarinnsson), 9. mynd.

Ískjóí *Stercorarius pomarinus* (146,3716,7) Íshafslönd N-Ameríku og Síberíu. – Hluti stofnsins fer hér um vor og haust. Sést á eda við sjó og er fjöldinn breytilegur milli ára.

Árn: *Þorlákshöfn*, fullu 25.5. □ (GP, ÓR, SÁ).

V-Skaft: *Reynisfjall í Mýrdal*, 22.4. (BA). – *Út*

af Reynisfjalli í Reynishverfi, fullu 22.4. (YK).

Snæf: *Mallaríf undir Jökli*, fjórir 1.6. (Vilhelm Fagerström).

Fjallkjói *Stercorarius longicaudus* (100,382,6)

Nyrsti hluti N-Ameríku, N-Evrópu og Síberíu, einnig Grænland. – Sjaldséðari fargestur en ískjóí hér við land og sést gjarnan inn til landsins. Varp í Bárðardal eins og undanfarin ár.

Á sjó: *Breiðafjörður*, fullu 11.6. (Dave R. Bird). – *Skjálíandi*, 1.9. (Olli Loisa).

Borg: *Akranes*, fullu 14.8. (GPH).

N-Ísf: *Steingrímsfjarðarheiði*, 22.7. □ (Ríkarður Ríkarðsson ofl).

A-Skaft: *Horn í Nesjum*, fullu 14.7. (BB).

V-Skaft: *Skjaldbreið á Brunasandi*, á öðru sumri 15.6. (IAS, YK).

S-Ping: *Bárðardalur*, einn fullu 25.5., þrír fullu 31.5. □, par 21.6.-2.7., hreiður fundið 26.6, tvö egg í hreiðri en varpárangur ókunnur □ (GP, SÁ, YK ofl).

Hláturmáfur *Larus atricilla* (4,12,1)

Suðurhluti N-Ameríku. – Árviss íV-Evrópu en sjaldséður hér.

A-Skaft: *Höfn*, á öðrum vetri 23.12. □ (BB ofl).

Sléttumáfur *Larus pipixcan* (0,3,1)

Verpur inn til lands í norðanverðri N-Ameríku. – Mjög sjaldséður í Evrópu og hér á landi. Sást hér síðast 1997.

Vestm: *Heimaey*, á fyrsta vetri 6.-7.12. □ (IAS ofl), 10. mynd.

Trjámafur *Larus philadelphia* (2,23,2)

Kanada og Alaska. – Fremur sjaldgæfur flækjngur sem er orðinn tíðari á seinni árum.

Gull: *Hvaleyjarlón í Hafnarfirði*, fullu 1.-2.5. □ (HIÓ ofl).

A-Skaft: *Höfn*, fullu 7.4. □ (BB).

10. mynd. Sléttumáfur *Larus pipixcan*, á fyrsta vetri, Heimaey, 7. desember 2009. – Yann Kolbeinsson.

Hringmáfur *Larus delawarensis* (1,107,4) N-Ameríka. – Árlegur gestur og algengasti ameríski máfurinn hér við land sem og annars staðar í Evrópu. Hefur sést á öllum tímum árs, en er algengastur á vorin.

Gull: Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, á öðrum vetri („fugl A“) 2.1. □ og 2.4.-6.6. □ (SÁ ofl), annar fugl á öðrum vetri („fugl B“) 11.3.-2.6. (Alex M. Guðrðarson, HIÓ ofl), á fyrsta vetri („fugl C“) 16.4.-2.6. □ (GP ofl), þriðji á öðrum vetri („fugl D“) 17.-18.5. □ (Alex M. Guðrðarson, HIÓ ofl), fullu („fugl B“) 31.8.-14.12. □ (GP ofl), á öðrum vetri („fugl C“) 1.9.-6.10. □ (SÁ ofl), fullu („fugl A eða D“) 6.9.-14.12. (GP ofl), fullu 27.12. (Ólafur K. Nielsen). – Hafnarfjörður, á fyrsta vetri 15.-21.2. (SÁ, YK), á öðrum vetri („fugl B“) 14.3. □ (Sveinn Jónsson), einn af

fuglunum á Seltjarnarnesi. – Grindavík, á fyrsta vetri 27.12. (GP, Jón S. Ólafsson).

Rvík: Tjörninn, fullu („fugl A eða D“) 22.11. (YK).

1998: Á sjó: Við Garðskaga, fullu ♀ 9.10.1998 ☆ [RM11333] (Gunnar Róbertsson), flaug í snurvoð og vængbrotnaði.

Ísmáfur *Pagophila eburnea* (65,212,1) Íshafseyjar N-Ameríku og Asíu, Svalbarði og Grænland. – Íshafsfugl, en fuglar frá NA-Grænlandi og Svalbarða hafa vetursetu við SA- og SV-Grænland. Einnungis einn sást að þessu sinni.

Vestm: Eiði á Heimaey, fullu 19.-21.1. □ (IAS).

Pernumáfur *Xema sabini* (16,64,1) Grænland og íshafslönd N-Ameríku og

11. mynd. Dvergmáfur *Hydrocoloeus minutus*, fullorðinn í vetrarbúningi, Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, 3. apríl 2009. – Gunnar Þór Hallgrímsson.

Asíu. – Fer um íslensk hafsvæði á fartíma, en er þó fremur sjaldséður hér.

Eyf: Hrísey, fullu 26.8. □ (HHD, JÓH).

Dvergmáfur *Hydrocoloeus minutus* (30,221,8)

Austanverð Evrópa og Mið-Asía. – Dvergmáfar sjást á öllum tímum árs, en eru þó algengastir á vorin og haustin.

Gull: Bakkatjörn á Seltjarnarnesi, fullu 3.-29.4.

□ (GPH, SÁ ofl), 11. mynd. – Sandgerði, á fyrsta sumri 7.5. (GH ofl), á öðrum vetri 10.9. (GP).

Rvík: Grafarvogur, fullu 21.4. (GP).

N-Múl: Urriðavatn í Fellum, fullu og á fyrsta sumri 24.5. □ (Skarphéðinn G. Þórisson).

S-Múl: Djúpvogur, tveir á fyrsta sumri 31.5. (BB).

S-Ping: Sandvatn í Mývatnssveit, fullu 23.-25.6., fullu að auki 25.6. □ (YK, Þorkell L. Þórarinnsson).

Hringdúfa *Columba palumbus* (154,374,50)

Evrópa, NV-Afríka og V-Asía. – Langflestar hringdúfur sjást á vorin og snemma sumars. Aldrei hafa sést jafnmargar á einu ári. Þor urpu í Fljótshlíð og í Örafum.

Gull: Auðnar á Vatnsleysuströnd, 13.5. (Ólafur Á. Torfason). – Keflavíkurflugvöllur í Reykjanesbæ, 17.5. (Bragi Guðjónsson), sást í nokkra daga.

S-Múl: Hallormsstaðarskógur, tvær 14.5., 20.5., tvær 28.6. (HWS ofl). – Askur við Djúpavog, tvær 30.-31.5., 7.8., tvær 8.8. (BA, BB ofl). – Innri-Kleif í Breiðdal, 31.5., allt að tvær sáust reglulega til 28.6. (BB). – Buðlungavellir í Hallormsstaðarskógi, 6.7. (HWS).

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, 3.5., önnur að auki 15.5., þriðja að auki 2.6., allar þrjár sáust reglulega um sumarið og höguðu tvær þeirra sér sem par, sjö 8.9., fimm frá 20.10. út árið □ (HÓ ofl), líklegt má telja að par hafi orpið um sumarið og komið upp fjórum ungum. – Seljaland undir Eyjafjöllum, 14.11. (SÁ).

A-Skaft: Breiðabólstaður í Suðursveit, 10.4. □ (BA, BB). – Framnes í Nesjum, 17.4. (BB). – Borgir í Nesjum, 2.5. (BB). – Höfn, 3.5., 19.5., þrjár 13.7., tvær 14.7. □ (BA, BB). – Skálafell í Suðursveit, þrjár 15.5. (BA, SÁ). – Smyrlabjörg í Suðursveit, 20.5. (BB). – Svínafell í Örafum, fjórar 20.5. (Jóhann Þorsteinsson), sex 8.6., fimm til 26.6. þegar hreiður með tveimur eggjum fannst □, tvær 25.7. (BA, GPH ofl). – Hof í Örafum, 5.6.-6.7. □ (GPH ofl). – Hellisholt á Mýrum, 15.-29.6., önnur að auki 20.6., tvær 28.8., tvær 10.10. (BA, BB ofl). – Reynivellir í Suðursveit, 20.6. (BB), 10.-31.10. (BA, BB), tvær að auki 31.10. (BB). – Brunnhóll á Mýrum, tvær 9.7. (BB), líklega sömu og við Hellisholt. – Horn í Nesjum, tvær 16.7. (BB), sáust fyrst um vorið. Steinasandur í Suðursveit, átta (þ.a. einn ungf) 26.9., 24.10. (BA ofl).

Strand: Hólmavík, 9.5. (Rúna S. Ásgrímsdóttir).

S-Ping: Hringver á Tjörnesi, 11.4. (Þorkell L. Þórarinnsson). – Húsavík, 12.-15.4. (Auður Helgadóttir, GH, Hjörtur Tryggvason ofl), líklega sama og við Hringver. – Víkurnes í Mývatnssveit, 16.-19.5. □ (SÆ ofl). – Höfði í Mývatnssveit, 18.-20.5. (DB ofl). – Reykjahlíð í Mývatnssveit, 1.6. (Menno van Duijn).

2004: S-Múl: *Sellátur í Reyðarfirði*, ungf fd 21.10.2004 ☆ [RM12767] (Páll Leifsson).

Tyrkjadúfa *Streptopelia decaocto* (7,38,2) Evrópa og N-Afríka til SA-Asíu. – Tyrkjadúfur sem hingað koma eiga það til að dvelja lengi.

A-Skaft: *Höfn*, 19.-26.5. □ (BA, BB). – *Brunnhóll á Mýrum*, 17.6.-14.7. □ (BB), hugsanlega sami fugl og á Höfn.

Turtildúfa *Streptopelia turtur* (89,119,1) N-Afríka og Evrópa (nema Skandinavía) austur í Mið-Asíu. – Turtildúfur voru tíðari flækingar á 8. og 9. áratugnum en eru nú sjaldsæðari þó þær séu nær árvissar.

V-Hún: *Hrútafjarðará*, 31.8. (Jón G. Ottósson).

Gaukur *Cuculus canorus* (22,25,2) Evrópa, Asía og Afríka. – Gaukar eru tíðastir á vorin, frá byrjun maí til miðs júní, en sjást einnig á haustin.

Gull: *Mosfellsbær*, fd 30.5. ☆ □ (Stella Hlynisdóttir).

A-Skaft: *Hraunkot í Lóni*, 9.4. (BB).

Snægula *Bubo scandiacus* (173,315,0) Nyrstu héruð Evrópu, Asíu, meginland N-Ameríku og N-Grænland. – Nú sást engin ný snægula. Talið er að fuglar á Vestfjarðahálendinu séu sömu og árið á undan og annað árið í röð fannst þar með hreiður.

Strand: *Steingrímsfjörður*, 5.4. (Björn Sverrisson). – *Vestfjarðahálendi*, þar með hreiður 16.5., ♀ sást til 14.7. □, ♂ sást til 16.7. (Finnur L. Jóhannsson, KHS ofl), svo virðist sem varp hafi misfarist.

Eyrugla *Asio otus* (80,87,2)

Miðbik N-Ameríku, Evrópa og N-Afríka til Asíu. – Undanfarin ár hafa eyruglur verið fremur fáar og aðeins tvær sáust að þessu sinni.

A-Skaft: *Kvísker í Örafum*, 5.11. (HB).

S-Ping: *Höfði í Mývatnssveit*, 20.5. (YK ofl).

Múrsvölungur *Apus apus* (108,234,12) Evrópa og NV-Afríka til Mið-Asíu. – Árlegur flækingur sem sést aðallega á vorin og sumrin. Sást nú í byrjun ágúst, en óvenjulegt er að fá stórar göngur á þeim tíma.

Gull: *Garðskagi í Garði*, tveir 7.8. (Jim Sweeney, Leó Kolbeinsson).

Rvík: *Tjörn*, 4.8. □ (Dick Forsman).

A-Skaft: *Höfn*, tveir 13.8. (BA ofl).

S-Ping: *Húsavík*, þrír 2.8. (YK). – *Svartárvatn í Bárðardal*, fjórir 4.8. (Ólafur Einarsson, Stuart Bearhop ofl).

Herfugl *Upupa epops* (7,3,1) Evrópa, Asía og Afríka. – Sjaldgæfur flækingur sem sást síðast 2006.

S-Múl: *Stöðvarfjörður*, 20.-23.4. □ (Ingþór E. Guðjónsson ofl).

Barrspæta *Dendrocopos major* (5,4,0) Evrópa og Asía. Staðfugl á öllu útbreiðslusvæðinu en í Skandinavíu og Síberíu

kemur fyrir að hópar leggjast á flakk. – Hér er getið barrspætu frá 2001.

2001: N-Múl: *Borgarfjörður*, 2.10.2001 ☆ [RM12750] (Árni B. Sveinsson, Baldur Aðalsteinsson), náð lifandi en drapst 3.10.2001.

Sönglævirki *Alauda arvensis* (46,65,1) Evrópa, NV-Afríka og Asía. – Sönglævirki er nær árlegur flækingur á hefðbundnum fartímum tegundarinnar í V-Evrópu, frá miðjum október til desember, og stundum síðla vetrar og fram í mars.

A-Skaft: *Höfn*, 29.1. (BB ofl).

Bakkasvala *Riparia riparia* (6,28,3) Norðanverð Ameríka, Evrópa, Asía og norðanverð Afríka. – Bakkasvölur sjást u.þ.b. annað hvert ár. Nú kom ein í mars til Vestmannaeyja ásamt land- og bæjasvölu, en það er óvenjulegt.

Gull: *Hvaleyrarlón í Hafnarfirði*, 23.-24.5. □ (SÁ ofl).

Vestm: *Vestmannaeyjabær*, 21.3. □ (IAS ofl).

S-Ping: *Laugar í Reykjadal*, 6.5. (AÖS, MHö, YK ofl).

2000: Á sjó: *Um 15 sjóm NA af Skaga*, 16.6.2000 ☆ [RM12736] (Ólafur Benóðsson), náðist og drapst síðar samdægurs.

Landssvala *Hirundo rustica* (543,1590,166) Evrópa, N-Afríka, Asía og N-Ameríka. – Fjöldi landssvala að þessu sinni slær öll met. Urpu nú í Mývatnssveit.

Árn: *Selfoss*, 29.4.-1.5. (Ólafur Einarsson ofl), 12.5., þrjár 13.5., átta 14.5., 22.5., 9.-11.6. (ÓÓ ofl). – *Laugarás í Biskupstungum*, þrjár 15.5. (Ólafur Einarsson ofl).

Á sjó: *Út af Bjargtöngum*, maí □ (Bergþór Gunnlaugsson). – *Skjálíandi*, 3.8. (Iván S. Martinez).

V-Barð: *Ytri-Miðhlíð á Barðaströnd*, 7.-12.5. □ (Silja B. Jóhannsdóttir). – *Lambavatn á Rauðasandi*, 8.-17.5., önnur að auki 13.-17.5. (Tryggvi Eyjólfsson ofl).

Borg: *Akranes*, 24.5. (Björn I. Finsen, Guðrún Engilbertsdóttir). – *Reykholt í Reykholtssdal*, 23.6. (Peter Sjö).

Gull: *Lambastaðir í Garði*, þrjár 25.4. (GP). – *Garðskagi í Garði*, þrjár 30.4. (Helgi Guðmundsson), fjórar 3.5. □, tvær 7.-8.5. □, 10.5., tvær 13.5. (SÁ, Skarphéðinn Njálsson ofl), átján 15.5., þrettán 16.5. □, þrjár 17.5. (GP ofl). – *Arfadalsvík í Grindavík*, 1.5. (GP). – *Hvaleyrarvatn í Hafnarfirði*, 1.5. (Helgi Guðmundsson). – *Garðar á Álfanesi*, 13.5. (GAG). – *Kársnes í Kópavogi*, tvær 13.5. (EBR). – *Hafnir*, 17.5. (Skarphéðinn Njálsson). – *Sandgerði*, sex 17.5., fimm 29.-30.5. □, þrjár 31.5. (ÓR ofl), þrjár 10.-13.9. □ (GP ofl). – *Kiðafell í Kjós*, 30.5. (BH), þrjár 15.-20.8., 5.-7.9. er hún fannst dauð (BH ofl).

N-Ísf: *Vigur í Ísafjardardjúpi*, tvær 23.5. (Björn Baldursson).

V-Ísf: *Mýrar í Dýrafirði*, 5.5. (Hildur Halldórsdóttir).

N-Múl: *Fellabær*, 22.3. (Skarphéðinn G. Þórisson). – *Hákonarstaðir á Jökuldal*, 14.-15.5. (Gréta D. Þórðardóttir, PHB).

S-Múl: *Stöðvarfjörður*, tvær 16.5. (SÁ), 3.6. (Menno van Duijn). – *Egilsstaðir*, þrjár 23.5.

(Jan Heip). – *Hjartarstaðir í Eiðabíngahá*, tvær 29.5. (Tíbrá Halldórsdóttir).

Mýr: *Ferjukot í Borgarhreppi*, 9.5. □ (Sigurjón Einarsson).

Rang: *Hvolsvöllur*, tvær 24.4. (Coletta Bürling). – *Seljaland undir Eyjafjöllum*, tvær 15.5. (SÁ). – *Skógar undir Eyjafjöllum*, fimm 15.5., fjórar 16.5. (SÁ ofl).

A-Skaft: *Höfn*, þrjár 27.4. (BB), þrjár 16.-19.5., 20.-23.5. (SÁ ofl), fjórar 25.5. (BA), fimm 26.5. (BA, BB), 3.9. (BB), ungf 19.-24.9. □ (BA, BB). – *Kvísker í Örafum*, tvær 30.4. (HB). – *Svínafell í Örafum*, tvær 1.5. (Jóhann Þorsteinsson, Svanhvít H. Jóhannsdóttir). – *Klettabrekka í Nesjum*, fimm 13.-14.5. (BB ofl). – *Tjörn á Mýrum*, tvær 13.5. (BB). – *Baulutjörn á Mýrum*, sjö 15.5. □, 16.5. (BA, SÁ). – *Dilksnes í Nesjum*, fimm 15.5. (BB). – *Hafnarnes í Nesjum*, 25.5. (BA, BB). – *Hjarðarnes í Nesjum*, fjórtán 25.5. □, tvær 27.5. (BB). – *Holt í Nesjum*, tíu 26.5., fimm 27.5., fjórar 30.5. (BB), sömu og við Hjarðarnes. – *Reynivellir í Suðursveit*, 26.5. (Menno van Duijn). – *Hof í Örafum*, 5.6. (GPB).

V-Skaft: *Vík*, 23.5. (Menno van Duijn). – *Flaga í Skaftártungu*, 31.5. (GAG, KHS, SNVA).

Skag: *Langhús í Fljótum*, 16.5. (Þorlákur Sigurbjörnsson).

Strand: *Húsavík í Steingrímsfirði*, 4.5. (Hafdis Sturlaugsdóttir, Matthías Lýðsson).

Vestm: *Vestmannaeyjabær og nágr*, 21.-24.3. □ (IAS ofl), 15.-16.4. □ (HBS, IAS ofl), 25.4., tvær 26.4. □ (IAS), tíu 12.5., amk átta 13.5., fimm 14.5. □, níu 15.5., þrettán 16.5. □, sjö 17.5., fimm 18.5., þrjár 27.5. (IAS ofl). – *Herjólfssalur á Heimaey*, tvær 29.5. □ (IAS).

N-Ping: *Víkingavatn í Kelduhverfi*, 2.5. (SnA). – *Skinnaþón á Melrakkaslétu*, þrjár 30.5. (GH, GP, SÁ, YK). – *Skinnaþaður í Öxarfirði*, 1.6. (AÖS).

S-Ping: *Voladalstorfa á Tjörnesi*, 30.5. (CP). – *Grænavatn í Mývatnssveit*, þrjár fullu 8.6. □, þar varp um sumarið og kom upp fimm ungum, þrjár fullu og fimm ungf 22.07. □, ein fullu og þrír ungf 10.08. (Hjörleifur Sigurðsson ofl).

Bæjasvala *Delichon urbicum* (193,724,25) Evrópa, NV-Afríka og Asía. – Fjöldinn nú er nærri meðaltali síðustu 30 ára.

Árn: *Hveragerði*, 13.5. (Úlfur Óskarsson). – *Selfoss*, 14.5. (ÓÓ).

Gull: *Kópavogur*, 13.-14.5. (EBR). – *Sandgerði*, 14.5. (GPB), þrjár 17.5. □, tvær 25.5. □, 26.5. □ (ÓR ofl).

S-Múl: *Egilsstaðir*, tvær 23.5. (Jan Heip).

A-Skaft: *Kvísker í Örafum*, 2.5. (HB). – *Höfn*, tvær 13.5., fjórar 14.5., tvær 25.5. (BA, BB). – *Hali í Suðursveit*, þrjár 15.5. (BA, SÁ). – *Holt í Nesjum*, 26.5. (BB).

V-Skaft: *Vík*, 15.5. (SÁ). – *Hvoll í Fljótshverfi*, 26.6. (Ólafur Einarsson ofl).

Vestm: *Vestmannaeyjabær og nágr*, 22.3. □ (IAS), 22.4. (HBS), þrjár 12.-13.5. □, 14.5., tvær 15.5., fjórar 16.5., þrjár 17.5., 18.5., 27.5. (IAS ofl).

Trjátittlingur *Anthus trivialis* (2,19,2) Evrópa, V- og Mið-Asía. – Fremur sjaldgæfur flækingur sem sást síðast 2006.

S-Múl: *Stöðvarfjörður*, 18.4. (GP, SÁ).

A-Skaft: *Hali í Suðursveit*, 31.10. (BB).

12. mynd. Moldpröstur *Catharus ustulatus*, Þorbjörn við Grindavík, 3. október 2009. – Sindri Skúlason.

Heiðatittlingur *Anthus rubescens* (2,15,7)
N-Ameríka og V-Grænland. – Sjaldgæfur flækingur hér á landi og annarsstaðar í Evrópu. Sjö fuglar á einu ári er met. Svo virðist sem heiðatittlingar séu að verða tíðari hér á landi en áður.

Gull: Ásgarður á Miðnesi, tveir 21.9. □ (BB, GP, SÁ, YK). – Garðskagi í Garði, 21.9. □ (BB, GP, SÁ, YK). – Arfadalsvík í Grindavík, 27.9. □ (SÁ, YK).

A-Skaft: Skálafell í Suðursveit, 11.10. □ (SÁ, YK).

Vestm: Breiðibakki á Heimaey, tveir 24.-28.9. □, 29.9. (IAS ofl).

Mýrerla *Motacilla citreola* (1,10,1)
A-Rússland og Síbería. – Sjaldgæfur flækingur sem sést annað árið í röð.

A-Skaft: Brunnhóll á Mýrum, ungf 24.10. □ (BA, BB).

Straumerla *Motacilla cinerea* (3,33,6)
Evrópa, NV-Afríka og Asía. – Einungis 2003 sást fleiri straumerlur (átta).

Eyf: Akureyri, 3.5. □ (Sigurður I. Friðriksson).

Gull: Hafnarfjörður, 10.-12.10. □ (Valdimar Harðarson). – Lundur í Kópavogi, 30.12. til 1.1.2010 □ (GP ofl).

Rang: Ásólfsskáli undir Eyjafjöllum, 11.10. □ (GPH, HG).

A-Skaft: Brekka í Lóni, 23.10. (GH, YK). – Höfn, 25.10. (BB).

Silkittoppa *Bombicilla garrulus*
(1100,1927,30)

NA-Evrópa, N-Asía og N-Ameríka. Stórir hópar flakka annað slagið út fyrir hefðbundin vetrarheimkynni, þar á meðal til Íslands. – Fremur fáar nýjar sást nú, en sumir fuglarnir eru frá fyrra ári.

Árn: Selfoss, 14.-15.4. (Coletta Bürling, Kjartan R. Gíslason).

Eyf: Akureyri, tíu 6.2.-23.3., sjö 8.4. (Snævarr

Ö. Georgsson ofl). – Siglufjörður, 16.11.-31.12. □ (SÁ).

Gull: Garðabær, sjö 10.1. (EBR), átta 17.-28.1. □, tvær 5.3. (GP ofl), tíu 13.-20.3., sjö 22.3. □ (SÁ ofl), ellefu 1.4., tíu 8.4. (HIÓ ofl). – Mosfellsbær, tvær 15.1., þrjár 17.1. □ (ÓR).

S-Múl: Egilsstaðir, fuglar sást frá byrjun feb til apríl, mest 26 fuglar 21.2., þrjár 29.3. (LGu, Þórhallur Borgarsson ofl), 27.11. (HWS), 28.12. □ (LGu). – Miðhús við Egilsstaði, tuttugu 10.4., tvær 18.4. (Edda Björnsdóttir ofl). – Neskaupstaður, þrjár 11.4., ein til 14.4. (Jón Guðmundsson ofl).

Rvík: Neshamrar, fjórar frá 2008 til 29.1., þrjár 3.2., 4.-6.2., 7.-9.3. □ (Sigrún B. Ásmundsdóttir). – Sólheimar, 19.1. (YK).

A-Skaft: Höfn, 10.1. □, þrjár 12.1., 17.1.-12.2. □, tvær 28.2., þrjár 1.3., tvær til 23.3., ein til 8.4. (BB ofl). – Stafafellsfjöll í Lóni, 31.1. (Sveinn H. Sveinsson). – Kvísker í Örfæum, 1.8. (HB).

Vestm: Vestmannaeyjabær, tvær 14.1., þrjár 15.1.-23.1. □, ein til 31.1. (IAS), 24.10. □ (IAS).

S-Þing: Húsavík, fimm frá 20.11.2008, átta 8.2.-13.4., fimm til 16.4., 17.4. (GH ofl), þrjár 28.-30.10., fimm 31.10.-27.11., fjórar til 3.12., þrjár til 12.4.2010 □ (GH, MHö, YK ofl).

Glóbrystingur *Erithacus rubecula*
(151,774,28)

Evrópa, NV-Afríka og V-Asía. – Fjöldinn er nærri meðallagi að þessu sinni. Varp var staðfest á Húsavík.

Gull: Þorbjörn við Grindavík, 11.-13.10. (ÓR ofl). – Grindavík, 27.10.-1.11. □ (Eyjólfr Vilbergsson ofl). – Vífilsstaðahlíð í Garðabæ, 1.11. (ÓR). – Höfðaskógur í Hafnarfirði, 2.-31.12. □ (SBj ofl). – Hafnarfjörður, við Nönnustíg 25.12. (Pétur Sigurðsson), við Breiðvang 25.12. □ (IAS).

N-Múl: Seyðisfjörður, 19.11. □ (Sólveig Sigurðardóttir), var búinn að sjást í nokkra daga (Anna Þorvarðardóttir).

S-Múl: Miðhús við Egilsstaði, tveir 10.4., einn til 12.4. (Edda Björnsdóttir ofl). – Neskaupstaður, 12.4. (DB, YK). – Tókastaðir í Eiðþinghá, 12.4. (Hjalti Stefánsson ofl). – Hallormsstaðarskógur, syngjandi 18.4. □ (GP, SÁ), syngjandi 13.6. (IAS, YK). – Melrakknes í Álfafirði, 31.10. (SÁ, YK). – Stöðvarfjörður, tveir 31.10. (SÁ, YK).

Rang: Hlíðarendakot í Fljótshlíð, 25.1. (Guðrún Stefánsdóttir ofl), búinn að sjást í einhvern tíma. – Ásólfsskáli undir Eyjafjöllum, 14.11. (GP, GP, ÓR, SÁ). – Núpur undir Eyjafjöllum, 14.11. □ (GP, GP, ÓR, SÁ).

Rvík: Dverghamrar, lok des 2008 til 27.3. □ (Karl Bridde ofl), þetta er þriðji veturinn í röð sem fuglinn hefur vetursetu hér, tveir 18.-20.10. □, einn til 8.11. (CP).

A-Skaft: Hof í Örfæum, 17.4. (GP). – Smyrlabjörg í Suðursveit, 17.4. (GP, SÁ). – Svínafell í Örfæum, 26.6. (GPH). – Höfn, 11.10., 13.-18.10. (BB ofl), 4.-20.11. (BA ofl). – Hlíð í Lóni, 16.10. (BA, GP, SÁ). – Karl í Lóni, 23.10. (GH, YK). – Kvísker í Örfæum, 1.11. (HB).

Vestm: Nýja hraun á Heimaey, 9.11. □ (IAS), sást fyrst nokkrum dögum fyrr (Ruth Zolen).

S-Þing: Húsavík, þrír frá 28.11.2008 til 9.4., þar 7.5., einn til 30.5., syngjandi 8 um sumarið (GH, YK ofl), ungf 10.8. □, 1.10.-31.12. □ (MHö ofl).

Húsaskotta *Phoenicurus ochruros*
(10,18,1)

Evrópa, NV-Afríka og Asía. – Húsaskotta sást hér síðast 2006.

Vestm: Ofanleitisamar á Heimaey, 12.-19.12. □ (IAS ofl).

Garðaskotta *Phoenicurus phoenicurus*
(52,53,1)

Evrópa og Asía. – Garðaskottur sjást frá byrjun september og fram í byrjun nóvember, en auk þess hafa sést örfáir fuglar að vor- og sumarlagi.

A-Skaft: Horn í Nesjum, 11.10. □ (BB ofl).

Vallskvettur *Saxicola rubetra* (21,109,1)

Evrópa og V-Asía. – Vallskvettur sjást frá fyrri hluta september og fram í nóvember.

Gull: Grindavík, 29.-31.10. □ (Eyjólfr Vilbergsson).

Dulpröstur *Catharus guttatus* (3,7,1)

N-Ameríka. – Sjaldgæfur flækingur hér á landi sem og annars staðar í Evrópu. Sást hér síðast 2005.

Vestm: Stórhöfði á Heimaey, 14.10. □ (IAS).

Moldpröstur *Catharus ustulatus* (1,3,1)

N-Ameríka. – Mjög sjaldgæfur flækingur hér á landi, en er algengari en dulpröstur í Evrópu. Sást hér síðast 2005.

Gull: Þorbjörn við Grindavík, 27.9.-7.10. □ (SÁ, YK ofl), 12. mynd.

2005: Vestm: Vestmannaeyjabær, 30.9.-7.10. □ (YK ofl), fuglinn sást til 7.10. en ekki 6.10. eins og áður hafði komið fram, það leiðréttist hér með.

Söngpröstur *Turdus philomelos*
(106,416,9)

Evrópa, V- og Mið-Asía. – Söngprestir sjást

bæði á vorin og á haustin. Sum ár sjást tugir fugla, en önnur aðeins örfáir.

Gull: Þorbjörn við Grindavík, 11.10. □ (ÓR).

Rang: Núpur undir Eyjafjöllum, 14.11. (GP, GP, ÓR).

A-Skaft: Höfn, tveir 6.-10.10. □, annartil 15.10. (BA, BB), fimm 16.10., 18.10., 26.10., 30.10., 11.11. (BA, BB, GP, GP, SÁ). – Grænahraun í Nesjum, 16.10. (GP).

Mistilpröstur *Turdus viscivorus* (10,37,1) Evrópa og NV-Afríka til Mið-Asíu. – Fremur sjaldgæfur flækingur hin síðari ár. Mistilprestrir sjást aðallega síðla hausts og hafa haft vetursetu. Þetta er í fyrsta sinn sem tegundin sést á Austfjörðum.

S-Múl: Neskaupstaður, 12.4. □ (DB, YK).

Hauksöngvari *Sylvia nisoria* (30,89,1) Mið-Evrópa austur í Mið-Asíu. – Hauksöngvari er tíður flækingur sem finnst frá ágústlokum og fram í byrjun nóvember.

A-Skaft: Höfn, ungf 13.10. □ (BB), náðist í mistnet og var merktur „995851“.

Netlusöngvari *Sylvia curruca* (44,151,11) Evrópa til Mið-Asíu. – Árlegur flækingur sem sést oftast í september og október.

A-Skaft: Horn í Nesjum, 26.5. (BA, BB). – Hellisholt á Mýrum, syngjandi ♂ 20.6.-9.7. (BB), 11.-13.10. □ (SÁ, YK ofl). – Höfn, 11.10. (BB), 14.10. (BB), náðist í mistnet og var merktur „9A39101“, 16.10. (BB). – Stafafell í Lóni, 16.10. (BA, GP, GP, SÁ).

Vestm: Breiðibakki á Heimaey, 14.-15.10. □ (IAS). – Vestmannaeyjabær, tveir 24.10. □, 25.-26.10. (IAS ofl). – Nýja hraun á Heimaey, 31.10.-12.11. □ (IAS ofl).

Þyrnisöngvari *Sylvia communis* (7,31,3) N-Afríka, sunnanverð Skandinavía og Evrópa austur í Mið-Asíu. – Sést aðallega frá miðjum september og fram í byrjun nóvember.

Árn: Laugarvatn, syngjandi ♂ 24.-28.6. □, 13. mynd, annar að auki 24.6. (Tom Lindroos ofl).

A-Skaft: Hellisholt á Mýrum, 16.-19.6. (BB).

Garðsöngvari *Sylvia borin* (124,425,8) Evrópa og Mið-Asía. – Fjöldi garðsöngvara er nokkuð undir meðallagi.

Gull: Garðskagi í Garði, 22.4. (GAG). – Grindavík, 1.11. (ÓR). – Þorbjörn við Grindavík, 1.-7.11. (ÓR).

S-Múl: Hallormsstaðarskógur, syngjandi ♂ 28.6. (BB).

A-Skaft: Jaðar í Suðursveit, syngjandi ♂ 20.6. (BB). – Höfn, 29.10. (BA, BB). – Kvísker í Örnefnum, 1.11. (HB).

Vestm: Vestmannaeyjabær, 13.10. □ (GP, GP, IAS, SÁ, YK ofl).

Hettusöngvari *Sylvia atricapilla* (546,2260,138)

Evrópa, NV-Afríka og V-Asía. – Óvenju margir hettusöngvarar fundust nú.

Árn: Stokkseyri, ♂ 11.-13.10. (Arndís Ö. Guðmundsdóttir, GP ofl), ♀ 18.10. □ (IAS). – Seljatunga í Flóa, ♂ 13.10. (ÖÖ). – Selfoss, ♂ 15.10.-2.12., tveir ♀ 2.-28.11., ♀ til 1.12., ♂

13. mynd. Þyrnisöngvari *Sylvia communis*, syngjandi karlfugl, Laugarvatn, 27. júní 2009. – Sigmundur Ásgeirsson.

að auki 3.-19.11., þriðji ♂ að auki 5.-20.11., fjórði ♂ að auki 7.11. (ÖÖ). – Þorlákshöfn, ♂ 7.11. (ÓR).

Eyf: Siglufjörður, ♀ 10.11., fjórir ♀ 11.-16.11., ♀ 27.11. □ (SÆ).

Gull: Þorbjörn við Grindavík, tveir ♂ 11.10., ♂ 13.-18.10. (ÓR ofl), ♂ og tveir ♀ 1.11. □ (Sindri Skúlason, Sveinn Jónsson), 14. mynd, ♂ og ♀ 7.11. (ÓR), ♂ og tveir ♀ 10.11. (YK ofl). – Grindavík, ♀ 31.10. □, tveir ♂ og ♀ 1.11. (Eyjólfur Vilbergsson, ÓR ofl).

N-Múl: Seyðisfjörður, 3.11. (Þorgerður Jónsdóttir, um miðjan nóv (Anna Þorvarðardóttir).

S-Múl: Egilsstaðir, ♂ 12.-13.4. □ (LGU), ♀ í byrjun maí (skv Láru Guðmundsdóttur). – Miðhús við Egilsstaði, ♂ 12.-13.4. (Edda Björnsdóttir ofl). – Djúpvogur, tveir ♂ 23.10.

(GH, YK), tveir ♂ og tveir ♀ 31.10. (SÁ, YK). – Flugustaðir í Álftafirði, ♀ 23.10. □ (GH, YK). – Askur við Djúpavog, tveir ♂ og ♀ 31.10. (SÁ, YK). – Breiðdalsvík, ♂ og ♀ 31.10. (SÁ, YK). – Melrakkane í Álftafirði, ♀ 31.10. (SÁ, YK).

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, ♀ frá 2008 til 10.4., ♂ frá 2008 til 12.4. □ (HÓ ofl), ♂ 24.10.-4.11., ♀ 28.10.-4.11. □, ♀ að auki 31.10.-4.11. (HÓ). – Seljaland undir Eyjafjöllum, þrír ♂ og tveir ♀ 10.10. □ (HÓ), þrír ♂ og ♀ 11.10. □, ♂ 24.10. (GPH, HG ofl). – Ásólfsskáli undir Eyjafjöllum, þrír ♂ 11.10. (GPH, HG), tveir ♂ og þrír ♀ 14.11. □ (GP, GP, ÓR, SÁ). – Núpur undir Eyjafjöllum, tveir ♂ 11.10. (GPH, HG), ♂ og ♀ 4.11. (ÓR). – Sauðhúsvöllur undir Eyjafjöllum, ♂ 11.10. (GPH, HG). – Seljavellir undir Eyjafjöllum, tveir ♂ 11.10. □ (GPH, HG).

14. mynd. Hettusöngvarar *Sylvia atricapilla*, kvenfugl (til vinstri) og karlfugl, Þorbjörn við Grindavík, 1. nóvember 2009. – Sveinn Jónsson.

– Hvolsvöllur, ♀ 24.10. (HÓ).

Rvík: Mógilsá í Kollafirði, syngjandi ♂ 20.6. (SÁ).

A-Skaft: Höfn, ♀ frá 2008 til 8.1. (BA ofl), ♂ 23.4. (Þórir Snorrason ofl), syngjandi ♂ 11.6.-18.7., syngjandi ♂ að auki 15.6., ♀ 29.6.-13.7. (BA, BB), ♀ 6.10., amk sautján sáust á tímabilinu 11.10.-17.11. □, ♀ til 27.12. (BA, BB). – Hof í Örafum, ♀ 7.6. (GPH), ♂ 11.10. (YK). – Svínafell í Örafum, syngjandi ♂ 8.-13.6. (BA ofl). – Nesjahverfi í Nesjum, syngjandi ♂ 18.-20.6. (BB). – Reynivellir í Suðursveit, ♂ og ♀ 10.10. (BA, BB). – Smyrlabjörg í Suðursveit, ♀ 10.10. (BA, BB). – Hali í Suðursveit, ♂ 11.10. (SÁ, YK), ♂ og ♀ 31.10., ♂ 9.-10.11. (BB). – Kvísker í Örafum, níttján fuglar náðust í mistnet og voru merktir milli 11.10. og 15.11., flestir fimm 10.11. (HB). – Skálafell í Suðursveit, ♂ og ♀ 11.10., ♂ 16.10. (SÁ, YK), ♀ 24.10. (BA, BB). – Holt í Nesjum, ♂ 23.10. (BB, YK). – Horn í Nesjum, ♀ 23.10. (BB, GH, YK). – Hraunkot í Lóni, ♀ 23.10. (GH). – Hellisholt á Mýrum, tveir ♂ 31.10. (BB).

Vestm: Vestmannaeyjabær, ♀ frá byrjun nóv 2008 til 7.4. □ (IAS), ♂ og fjórir ♀ 13.10., ♂ og ♀ 17.10. (GP, GP, YK ofl), fjórir 24.-25.10., ♂ 26.10.-2.11., ♂ að auki 27.-30.10., ♀ 31.10.-10.11. (IAS ofl). – Breiðibakki á Heimaey, ♂ og ♀ 14.10. □, 24.-25.10., ♂ 27.10.-3.11., ♀ 28.10.-10.11. (IAS).

S-Ping: Húsavík, ♀ 28.10, tveir ♀ 29.10-10.12, einn ♀ 11.-31.12., ♂ 1.11.-21.12. (MHö, GH, SÁ, YK ofl).

Hnoðrasöngvari *Phylloscopus inornatus* (18,86,8)

N- og Mið-Asía. – Í Asíu lifa tvær tegundir sem eru náskyldar hnoðrasöngvara og flækjast einnig til V-Evrópu. Þetta eru hlíðasöngvari *Ph. humei* og kollsöngvari *Ph. proregulus*. Nokkra furðu vekur að þeir skuli enn ekki hafa fundist hér, en þessar tegundir þarf að hafa í huga við greiningu hnoðrasöngvara.

S-Múl: Flugustaðir í Álftafirði, 23.10. □ (GH, YK).

Rang: Núpur undir Eyjafjöllum, 11.10. (GPH, HG). – Þorvaldseyri undir Eyjafjöllum, 11.10. □ (GPH, HG).

A-Skaft: Kálfaellsstaður í Suðursveit, 10.10. (BA, BB). – Hellisholt á Mýrum, 11.10. (SÁ, YK). – Hnappavellir í Örafum, 11.10. □ (SÁ, YK). – Höfn, 19.10. □ (BA, BB), 23.10. □ (BA, BB, GH, YK).

Grænsöngvari *Phylloscopus sibilatrix* (15,46,1)

Evrópa til Úralfjalla. – Grænsöngvarar sjást alls ekki árlega.

Rang: Múlakot í Fljótshlíð, 13.10. □ (HÓ).

Gransöngvari *Phylloscopus collybita* (266,1048,147)

Evrópa og Asía. – Algengur haustflækingur sem sést í auknum mæli vor og sumar. Fjöldinn nú slær út fyrra ársmet (84 frá 1980). Urpu á Höfn í Hornafirði (líklega tvö pör), en það er fyrsta staðfesta varptilvik hér á landi.

Árn: Selfoss, syngjandi ♂ 23.-29.5. (ÖÖ),

18.10. □, 10.-20.11. (ÖÖ). – Seljatunga í Flóa, 13.10. □ (ÖÖ). – Stokkseyri, 18.10. (IAS). – Þorlákshöfn, 7.11. □ (ÖR).

Eyf: Akureyri, 9.12. □ (Eyþór I. Jónsson).

Gull: Seltjörn í Reykjanesbæ, 7.-11.10. □ (AÖS, BP, YK ofl). – Þorbjörn við Grindavík, fjórir 11.10. □, 13.10., 18.10., 25.10. (ÖR ofl), 10.11. (GP, SÁ, YK). – Staður í Grindavík, 19.10. □ (IAS).

N-Múl: Hákonarstaðir í Jökuldal, 6.5.-1.6. □ (Gréta D. Þórðardóttir, PHB).

S-Múl: Stöðvarfjörður, syngjandi ♂ 18.-22.4., 16.5. (GP, SÁ ofl), syngjandi ♂ að auki 22.4. □ (YK), þrír 31.10. (SÁ, YK). – Askur við Djúpvog, 30.5. (BA, BB), átta 23.10. (GH, YK), níu 31.10. (SÁ, YK). – Djúpvogur, 23.10. (GH, YK). – Flugustaðir í Álftafirði, 23.10. □ (GH, YK). – Þvottá í Álftafirði, 23.10. (GH, YK). – Breiðdalsvík, tveir 31.10. (SÁ, YK).

Rang: Seljaland undir Eyjafjöllum, tveir 15.5. □ (SÁ), 11.10. (GPH, HG), 23.10. (GAG). – Tumastaðir í Fljótshlíð, 5.7., syngjandi ♂ 16.7., 11.10. (HÓ). – Ásóllsskáli undir Eyjafjöllum, þrír 11.10. (GPH, HG), 14.11. (GP, ÖR). – Butra í Fljótshlíð, 11.10. (HÓ). – Hlíðarendi í Fljótshlíð, 11.10. □ (HÓ). – Núpur undir Eyjafjöllum, tveir 11.10. (GPH, HG). – Sauðhúsvöllur undir Eyjafjöllum, 11.10. (GPH, HG). – Skarðshlíð undir Eyjafjöllum, þrír 11.10. (GPH, HG). – Varmahlíð undir Eyjafjöllum, 11.10. (GPH, HG).

A-Skaft: Höfn, tveir 15.4., einn 16.-18.4., einn 27.4.-5.5., tveir 6.5.-5.6., einn 6.-28.6., tveir 29.6.-6.7., þrír 7.-22.7., fimm 23.-27.7., sex 28.7.-2.8., sjö 3.8., fimm 4.-10.8., fjórir 11.-12.8., þrír 13.8.-8.9., fimm 9.9., þrír 10.-28.9., fjórir 29.9., þrír 30.9., tveir 1.10., tvö þör urpu um sumarið og sáust ásamt ungum til byrjun okt □, fyrstu tveir ungar mataðir 9.7., þrír ungar sáust 19.7.-10.8., fjórir ungar 3.8., fimm ungar 11.-16.8. (BA, BB ofl), einn 8.-9.10., tveir 10.10., margir 11.-13.10., sjö 14.10., fimm 15.10., einn 16.-18.10., sex 23.10., tveir 24.10.-3.11., þrír 4.11., einn 5.11., tveir 11.11., tólf fuglar merktir um haustið (BA, BB ofl). – Horn í Nesjum, 16.4. □ (BB), 11.10. □ (BB ofl), tveir 23.10. (BB, GH, YK). – Smyrlabjörg í Suðursveit, 17.4. □ (GP, SÁ), 15.5. (BA, SÁ), 10.-11.10. □, 24.10. (BA, BB ofl). – Vík í Lóni, tveir 23.4. □ (GPH), 16.10. □ (BA, GP, GP, SÁ), tveir 23.10. (GH, YK). – Kvísker í Örafum, 30.4. ☆, 2.-10.5. (HB), níu náðust í mistnet á tímabilinu 10.10.-15.11. (HB). – Breiðabólstaður í Suðursveit, 10.10. (BA, BB), tveir 11.10. □ (SÁ, YK). – Jaðar í Suðursveit, tveir 10.10., 11.10., tveir 24.10. (BA, BB ofl). – Kálfaellsstaður í Suðursveit, 10.10. (BA, BB). – Reynivellir í Suðursveit, tveir 10.10., þrír 24.10., 31.10. (BA, BB), þrír 14.11. (BA). – Fagranes í Nesjum, tveir 11.10. (SÁ, YK). – Grænahraun í Nesjum, þrír 11.10., 14.-16.10. (BB ofl). – Hali í Suðursveit, 11.10. (SÁ, YK), tveir 31.10., tveir 9.11., þrír 10.11. (BB). – Hnappavellir í Örafum, tveir 11.10. □ (SÁ, YK). – Hof í Örafum, þrír 11.10. □ (SÁ, YK). – Hellisholt á Mýrum, 13.10., 31.10. (BB). – Reyðará í Lóni, fjórir 13.10., 16.10. (BB ofl). – Hvalnes í Lóni, 14.-16.10. (Barry Scampion ofl), 23.10. (GH, YK). – Efri-Fjörður í Lóni, 16.10. (GP), fimm 23.10. (GH ofl). – Gerði í Suðursveit, 16.10. (GP). – Skálafell í Suðursveit, 16.10. (BA, SÁ). – Holt í Nesjum, 23.10. (BB). – Hraunkot

í Lóni, fjórir 23.10. (GH, YK).

V-Skaft: Fagradalur í Mýrdal, þrír 14.11. (GP, GP, ÖR, SÁ).

Skag: Langhús í Fljótum, 5.-11.11. □ (Þorlákur Sigurbjörnsson). – Sauðárkrókur, 29.11. □ (Jenný I. Eiðsdóttir ofl), flaug inn í hús og dó 30.11.

Vestm: Vestmannaeyjabær, 19.-21.4. (IAS), sex 13.10., fimm 17.10. (GP, GP, SÁ, YK ofl), 25.10., tveir 31.10., 1.-2.11. (IAS). – Vík á Heimaey, 14.10. □ (IAS). – Breiðibakki á Heimaey, 24.10. □, 31.10.-2.11. (IAS). – Nýja hraun á Heimaey, 25.-26.10. (HG, IAS), 31.10.-2.11. □, 10.11. (IAS).

N-Ping: Kópasker, 1.11. (GH). – Leirhöfn á Melrakkaslétu, 1.11. (SÁ, YK). – Kópasker, tveir 8.11. (GH, MHö, YK ofl).

S-Ping: Húsavík, 7.11. (YK).

Laufsöngvari *Phylloscopus trochilus* (88,581,36)

Evrópa og norðanverð Asía. – Algengur haustflækingur.

Árn: Lækjarbakki í Flóa, 17.10. □ (Alex M. Guðriðarson, Gerhard Ó. Guðnason, HIÓ).

V-Barð: Patreksfjörður, 19.7. □ (Elfa D. Einarsdóttir, Ríkarður Ríkarðsson).

Gull: Þorbjörn við Grindavík, 21.-25.9. (GP, SÁ, YK ofl), 11.10. (ÖR), 18.10. □ (EBR, IAS, SÁ).

S-Múl: Hallormsstaðarskógur, syngjandi ♂ 13.6. (IAS, YK). – Stöðvarfjörður, 6.7. (BB), ungf 6.-8.8. □ (YK ofl).

Rang: Núpur undir Eyjafjöllum, 11.10. (GPH, HG).

A-Skaft: Höfn, syngjandi ♂ 27.4., 2.5., 21.-25.5., syngjandi ♂ 29.-30.6. (BA, BB), 12.8., 19.8., 25.-27.8. (BB), tveir 28.8. (GH), tveir 29.8., 30.8.-3.9. (BB ofl). – Skálafell í Suðursveit, 15.5. (BA, SÁ). – Hellisholt á Mýrum, syngjandi ♂ 16.-20.6. □ (BB). – Kvísker í Örafum, tveir 27.8., 11.10. (HB). – Jaðar í Suðursveit, tveir 10.10., 11.10. (BA, BB ofl). – Breiðabólstaður í Suðursveit, 11.10. (SÁ, YK). – Grænahraun í Nesjum, 16.10. (SÁ). – Vík í Lóni, 16.10. □ (BA, GP, GP, SÁ).

Vestm: Vík á Heimaey, 25.-26.4. □ (IAS), 14.10. □ (IAS). – Vestmannaeyjabær, 13.10. (GP, GP, SÁ, YK), 17.10. (IAS). – Nýja hraun á Heimaey, 14.10., 24.-25.10. (IAS).

N-Ping: Akur í Öxarfirði, syngjandi ♂ 30.5.-20.6. (AÖS, SnA ofl).

Glókollur *Regulus regulus* (114,410+,-) Evrópa og slitrótt í Asíu. – Eftir stóru glókkagönguna haustið 1995 hafa glókkar sést á öllum árstímum. Glókkar hafa sennilega byrjað að verpa hér 1996, en varp var fyrst staðfest 1999. Stofninn hrundi veturinn 2004-2005, en hefur náð sér aftur á strik. Nefndin hvetur fuglaskodara til að senda inn upplýsingar um glókolla svo hægt sé að fylgjast nákvæmar með landnámi tegundarinnar hér á landi og sveiflum í stofninum.

Árn: Skriðufell í Þjórsárdal, fjórir 9.2. (HÓ), þar af amk tveir syngjandi. – Prastaskógur í Grímsnesi, tveir 16.3. (skv ÖÖ), fugl með hreiður 10.4. □ (Alex M. Guðriðarson, HIÓ), nokkrir 11.4. (ÖÖ). – Laugarás í Biskupstungum, 2.4. (Elsa

Marisdóttir, Gunnar Tómasson), hafði sést mest allan veturinn. – *Snæfoksstaðir í Grímsnesi*, nokkrir 11.4., átta 24.9. (ÖÖ). – *Pingvellir*, 6.6. □ (ÓR), 8. 10.8. □ (GPH). – *Laugarvatn*, syngjandi 28.6. (YK). – *Hveragerði*, fimm 10.-15.7. (skv ÖÖ). – *Hrafnagjá í Pingvallasveit*, amk tíu 2.8. □, amk tíu (fullu og fleygir ungar) 21.8. □ (IAS). – *Vatnsvík í Pingvallasveit*, tveir 29.12. (IAS). – *Hlíðarendi í Ölfusi*, 28.9. (YK).

Borg: *Botnsdalur á Hvalfjarðarströnd*, heyrðist í fuglum 5.4., tveir 13.4. (BH). – *Stálpastaðir í Skorradal*, margir 17.10. (BH).

Eyf: *Kristnes í Eyjafirði*, amk þrír 15.2. (STH, Þórey Ketilsdóttir), sex 7.11. (STH, Þórey Ketilsdóttir). – *Kjarnaskógur á Akureyri*, tveir 25.3., margir 25.4., tveir 1.5., 8. 2.7., amk fjórtán 12.10. (ýmsir). – *Dalvík*, syngjandi 5.6. (Vilhelm Fagerström). – *Grundarreitir í Eyjafirði*, þrír 21.10.-1.11. (STH). – *Syðri-Varðgjá í Kaupangssveit*, tveir 5.11. (STH, Þórey Ketilsdóttir). – *Hrísey*, tveir 7.-8.11. (Unnur Sæmundsdóttir).

Gull: *Hamrahlíð í Mosfellssveit*, þrír 4.3. (HIÓ). – *Neðriháls í Kjós*, tveir 5.4. (skv Ólafi Oddssyni), sáust í einhvern tíma á undan. – *Brynjudalur í Kjós*, 27.5. (EÖP), tveir 25.11. (EÖP). – *Höfðaskógur í Hafnarfirði*, þrír 6.6. (EÖP, GP, SBj ofl), þar af einn sem mataði unga í hreiðri, fjórir 23.12. (Snorri Hafsteinsson), voru búnir að sjást í einhvern tíma. – *Fossá í Kjós*, heyrðist í fuglum 20.6. og 3.9., 11.10. (BH). – *Porbjörn við Grindavík*, ellefu (þ.a. einn ungf) 28.6., syngjandi 10.7., þrír 19.7., fimm 4.9., amk tuttugu 17.9. og fram eftir hausti □, 24 fuglar 10.11., fjórir 15.12. (ýmsir). – *Reynivellir í Kjós*, 19.9. (BH). – *Kiðafell í Kjós*, 8.10., 14.11. (BH).

V-Ísf: *Pingeyri*, 6.11. (Davíð Davíðsson).

S-Múl: *Hallormsstaðarskógur*, víða í Mörkinni 29.3., tveir í trjásafninu 11.-13.4., syngjandi í trjásafninu 13.-19.6., margir í og við trjásafnið 28.6., mjög margir um haustið (ýmsir). – *Egilssstaðir*, 22.9. (Skarphéðinn G. Þórisson), fjórir 26.10. (HWS). – *Höfði á Völlum*, nokkrir sáust um haustið (Próstur Eysteinnsson). – *Askur við Djúpvog*, amk sex 23.10. (GH, YK), amk sjö 31.10. (SÁ, YK). – *Melrakknes í Álfafirði*, fimm 23.10. (GH, YK). – *Stöðvarfjörður*, þrír 31.10. (SÁ, YK).

Rang: *Tumastaðir í Fljótshlíð*, tveir sáust framan af árinu og urpu um sumarið (vel stálpaður ungf sást 11.7.), margir sáust um haustið, átta 27.12. □ (HÓ ofl). – *Núpur undir Eyjafjöllum*, 11.10. (GPH, HG). – *Múlakot í Fljótshlíð*, 10.-16.11. (Anon ofl).

Rvík: *Heiðmörk*, 27.3., syngjandi 20.5., fullu og ungfugl 18.7., fáeinir tugir sáust um haustið fram í desember (ýmsir). – *Kirkjugarðurinn í Fossvogi*, 24.4. (Guðmundur G. Ludwigsson), tveir 19.6., 8. og tveir ungf 6.7., tveir 14.8., tveir fullu og ungf 28.8. □, tveir 6.10., tveir 5.11., tveir 7.12. (YK ofl). – *Ellidaárdalur*, tveir 22.7., tveir 26.11. (GP). – *Skógræktin í Fossvogi*, 19.9. (SÁ). – *Vogaland*, tveir 28.-29.10. (EÖP).

A-Skaft: *Svínafell í Örfæum*, tveir 26.6. □, tveir 16.7. (GPH ofl). – *Horn í Nesjum*, tveir 16.7. (BB), sex 11.10. □ (SÁ, YK). – *Kvísker í Örfæum*, sjö fuglar náðust í mistnet 4.-18.10. (HB). – *Gerði í Suðursveit*, þrír 10.-11.10. (BB ofl). – *Reynivellir í Suðursveit*, tveir 10.-11.10.,

15. mynd. Grásværri *Lanius excubitor*, Hvalnes í Lóni, 15. október 2009. – Björn G. Arnarson.

24.10., 28.12. (BB ofl). – *Skálafell í Suðursveit*, þrír 10.10. (BB), sex 11.10. □, 24.10. (SÁ, YK ofl). – *Smyrlabjörg í Suðursveit*, tveir 10.10., 11.10. (BB ofl). – *Fagranes í Nesjum*, tveir 11.10. (SÁ, YK). – *Hnappavellir í Örfæum*, 11.10. (SÁ, YK). – *Höfn*, fimm 11.10. □, 12.10., margir 13.10., þrír 14.10., tveir 15.10., þrír 16.-18.10., tveir 19.-20.10., fjórir 23.10., tveir 25.-26.10., þrír 29.10., tveir 30.10.-4.11., 10.-17.11., tveir 18.11., 24.11., 13.12., tveir 14.12. (BB ofl). – *Jaðar í Suðursveit*, 11.-31.10. (YK ofl). – *Hvalnes í Lóni*, tveir 13.10. (Barry Scampion), fjórir 23.10. (GH, YK). – *Reyðará í Lóni*, fjórir 13.10., tveir 23.10. (BA, BB ofl). – *Brekka í Lóni*, þrír 16.10. (Anon ofl). – *Karl í Lóni*, 16.-23.10. (BA, GP, GP, SÁ ofl). – *Grænahlíð í Lóni*, 20.10. (Anon). – *Vík í Lóni*, 23.10. (GH, YK).

V-Skaft: *Reynir í Reynishverfi*, tveir 11.10. (HG ofl).

Snæf: *Stykkishólmur*, 12.9. (Emilía Ó. Guðmundsdóttir, Jón E. Jónsson).

Vestm: *Vestmannaeyjabær*, 13.10. (GP, YK).

N-Ping: *Akur í Öxarfirði*, amk einn 12.6. (GAG, KHS).

S-Ping: *Húsavík*, tveir 26.-28.1., 29.1.-20.2., tveir 21.2., 24.2.-20.3., tveir 21.3., 22.3.-3.4., 6.10., 7.11. □, 13.12., tveir 27.12. (ýmsir). – *Laugaból í Reykjadal*, 11.5. (YK), syngjandi 30.5. (GH, GP, SÁ, YK). – *Vaglaskógur í Fnjóskadal*, amk einn 27.6. (STH).

Grágripur *Muscicapa striata* (19,99,4) N-Afríka og Evrópa austur í Mið-Asíu. – Nær árlegur flækingur sem sést bæði vor og haust, en þó mun meira á haustin.

Árn: *Eyrarbakki*, 21.9. □ (ÖÖ).
A-Skaft: *Skálafell í Suðursveit*, 15.5. (BA, SÁ). – *Smyrlabjörg í Suðursveit*, 15.5. □ (BA, SÁ). – *Höfn*, 21.-25.5. □ (BA, BB).

Peðgripur *Ficedula parva* (9,17,1) Mið- og A-Evrópa, SV-Asía til Kyrrahafs. – Peðgripur er fremur sjaldgæfur flækingur.

Gull: *Porbjörn við Grindavík*, ♀/ungf 21.9. (GP, SÁ, YK).

Flekkugrípur *Ficedula hypoleuca* (17,75,1) Evrópa austur í Mið-Asíu og N-Afríka. – Flekkugrípar sjást fyrst og fremst á haustin í september og október.

A-Skaft: *Höfn*, 11.10. (BB ofl).

Pyrrnisvarri *Lanius collurio* (2,12,1) Evrópa og Asía. – Sjaldgæfur flækingur sem hefur nú sést tvö ár í röð.

A-Skaft: *Höfn*, ungf 23.-24.9. □ (BA, BB).

Grásværri *Lanius excubitor* (4,2,1) Mið- og SV-Evrópa, N-Skandinavía, N-Afríka, Asía og N-Ameríka. – Mjög sjaldgæfur flækingur.

A-Skaft: *Hvalnes í Lóni*, 12.-15.10. □ (Barry Scampion ofl), 15. mynd.

Bláhráfn *Corvus frugilegus* (200,436,2) Evrópa og Asía. – Bláhráfnar hafa verið sjaldgæfir á undanförunum árum rétt eins og dvergkrákur.

N-Múl: *Bakkagerði*, 17.-18.4. □ (Karl Sveinsson ofl).

A-Skaft: *Leiti í Suðursveit*, 10.4. □ (BA, BB).

Gráspör *Passer domesticus* (16,12,0) Upphafleg heimkynni í Evrópu og N-Afríku, en verpur nú víða um heim vegna flutninga af mannavöldum. – Gráspörvar hafa orpið á Hofi á hverju ári síðan 1985.

A-Skaft: *Hof í Örfæum*, tveir 8.4., tíu (þ.a. fimm 8.) 11.4., fjórir 8. og þrír 9. 17.4., amk fjórir 9. sáust með unga í júní, fimmtán 11.10. □ (ýmsir).

Græningi *Vireo olivaceus* (3,16,1) N-Ameríka og norðanverð S-Ameríka. – Græningi er sjaldgæfur flækingur, en er

16. mynd. Barrfinka *Carduelis spinus*, kvenfugl, Tumastaðir í Fljótshlíð, 17. apríl 2009. – Hrafn Óskarsson.

þó algengasti ameríski spörfuglinn hér eins og á Bretlandseyjum.

Gull: Þorbjörn við Grindavík, 25.-28.9. (SÁ ofl).

Bókfinka *Fringilla coelebs* (198,615,52) Evrópa, N-Afríka og V-Asía. – Algengur flækjngur og hefur orpið hér á landi. Övenju margar saúst að þessu sinni.

Árn: Þrastaskógur í Grímsnesi, 10.4. (ÖÓ). – Selfoss, syngjandi 8 9.-10.6. □ (ÖÓ).

N-Múl: Unaós í Hjalastaðapinghá, tvær um 10.4. (Soffía Ingvarsdóttir). – Vopnafjörður, 20.4. (Valgerður Sigurðardóttir). – Seyðisfjörður, 8 21.4. □ (Anna Þorvarðardóttir, Hjalmar Níelsson), 8 22.6. □ (Kristín G. Sigurðardóttir), tvær 1.7. (Anna Þorvarðardóttir, Dagur Bjarnason, Heiðar Þorsteinsson, Hjalmar Níelsson),

voru búnar að sjást í nokkrar vikur.

S-Múl: Breiðdalsvík, 8 12.4. (BB). – Reyðarfjörður, tvær 8 12.4. (DB, YK). – Stöðvarfjörður, 8 13.4. (DB, YK). – Djúpvogur, 23.10. (GH, YK).

Rang: Seljaland undir Eyjafjöllum, 8 10.-17.4. □, syngjandi 8 15.5. (GP, ÓR, SÁ), 8 að auki 15.5. (SÁ), 8 14.11. (GP, GP, ÓR, SÁ). – Skógar undir Eyjafjöllum, 8 og 8 10.4. (ÓR ofl). – Múlakot í Fljótshlíð, syngjandi 8 1.5.-27.6. □ (HÓ), 8 13.10. (HÓ). – Tumastaðir í Fljótshlíð, syngjandi 8 4.-12.5. (HÓ), 8 31.10. (HÓ).

Rvík: Kirkjugarðurinn í Fossvogi, syngjandi 8 26.4.-30.6. □ (EBR ofl), 8 6.5.-30.6. □ (SÁ ofl), ein sást til 6.7. – Skógræktin í Fossvogi, 8 og fjórir ungf 6.9. □ (EMD, GPH).

A-Skaft: Jaðar í Suðursveit, 8 10.4. (BA, BB).

– Reynivellir í Suðursveit, fimm 8 og tvær 8 10.4. (BA, BB), fjórir 8 og þrír 8 11.4. □ (EBR, GP, ÓR, SÁ). – Brunnhóll á Mýrum, 8 11.4. (EBR, GP, ÓR, SÁ). – Grænahlíð í Lóni, fjórir 8 13.4. (DB, YK). – Staðafell í Lóni, 8 13.4. (DB, YK). – Kvísker í Örfum, tvær 8 og 8 15.-17.4. (HB ofl). – Hof í Örfum, 8 17.4. (GP), tvær 8 23.4. □ (GPH, HG).

V-Skaft: Sólheimahjáleiga í Mýrdal, 8 14.11. (GP, GP, ÓR, SÁ).

Vestm: Vestmannaeyjabær, tvær 8 13.-26.4. □, 8 13.-16.4. □, þrír 8 að auki 16.-17.4. (IAS ofl).

S-Þing: Húsavík, syngjandi 8 3.5.-27.6. (YK ofl).

Fjallafinka *Fringilla montifringilla* (920,1786,34)

N- og NA-Evrópa og norðanverð Asía til Kyrrahafs. – Algengur flækjngur og hefur orpið nokkrum sinnum hér á landi. Fjöldinn var undir meðallagi.

Árn: Selfoss, 8 24.10. (ÖÓ).

Eyf: Siglufjörður, 3.11. □ (SÁ).

N-Múl: Seyðisfjörður, 8 2.-3.5. □ (Anna Þorvarðardóttir, Hjalmar Níelsson). – Hákonarstaðir á Jökuldal, tvær 8 24.-25.10., 8 26.10. (Gréta D. Þórðardóttir, PHB).

S-Múl: Egilsstaðir, 8 12.4. □ (LGu), sást í um viku. – Reyðarfjörður, 8 12.4. (DB, YK). – Djúpvogur, 23.10. (GH, YK). – Rannveigarstaðir í Álfafirði, 31.10. (SÁ, YK).

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, 8 5.4. (HÓ). – Þorvaldseyri undir Eyjafjöllum, 11.10. □ (GPH, HG). – Ásólfsskáli undir Eyjafjöllum, 14.11. (GP, SÁ).

A-Skaft: Höfn, 16.4. (BA), 5.-11.11. (BA ofl). – Hof í Örfum, 11.10. (SÁ, YK). – Hvalnes í Lóni, 12.10. (Barry Scampion). – Staðafell í Lóni, tvær 16.10. □ (BA, GP, GP, SÁ). – Efri-Fjörður í Lóni, tvær 23.10. (GH, YK). – Holt í Nesjum, 23.10. (BB). – Vík í Lóni, 23.10. (GH, YK). – Brunnhóll á Mýrum, þrjár 24.10. (BA, BB). – Reynivellir í Suðursveit, 24.10. (BA, BB). – Smyrlabjörg í Suðursveit, 24.10. (BA, BB). – Brekka í Lóni, 31.10. □ (SÁ, YK).

Vestm: Vestmannaeyjabær, 8 19.-24.4. □ (IAS).

N-Þing: Hóll á Melrakkaslétu, 31.10. (GH, GÖB). – Leirhöfn á Melrakkaslétu, 31.10. (GH, GÖB).

S-Þing: Húsavík, 8 27.10. til 7.4.2010, 8 1.-11.11., 8 að auki 2.-6.11. (GH ofl).

Barrfinka *Carduelis spinus* (43,1431,25) Slitrótt í Evrópu og Asía. – Nær árlegur flækjngur, sem sást í miklum mæli 2007-2008. Varp nú á Kirkjubæjarklaustri og í Hveragerði.

Árn: Hveragerði, par frá lok apríl til ágúst, verpti að öllum líkindum tvisvar um sumarið og kom upp ungum □ (Úlfur Óskarsson ofl). – Laugarvatn, 8 og 8 27.-28.6. □, 5.7. (ÓR, SÁ ofl). – Selfoss, 8 29.9., tvær 8/ungf 6.10. (ÖÓ).

Gull: Mosfellsbær, 8 um 5.5. (Steinnun Reynisdóttir). – Þorbjörn við Grindavík, tvær 28.9. □ (GP, SÁ, YK).

S-Múl: Egilsstaðir, tvær 31.1., átta 21.2. (HWS), líklega frá haustinu 2008.

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, 8 17.4.-31.5. □

17. mynd. Víxlnefur *Loxia leucoptera*, karlfugl af undirtegundinni *bifasciata*, Stöðvarfjörður, 7. ágúst 2009. – Ómar Runólfsson.

(HÓ), 16. mynd, ♀ 24.10.-11.11. (HÓ).

Rvík: Kirkjugarðurinn í Fossvogi, þrír ♀ 2.5. (HÍÓ), fimm 3.5. □, ♀ 4.5. (EMD, GPH ofl). – Skógræktin í Fossvogi, tvær 3.5. (GP). – Heiðmörk, þrjár 18.7. (KeR, LeC).

A-Skaft: Kvísker í Örfæum, ♀ 1.11. (HB).

V-Skaft: Kirkjubæjarklaustur, ♀ og sjö ungar 31.7. (BB), talið er að um tvo unghópa hafi verið að ræða (♀ með öðrum þeirra).

Vestm: Vestmannaeyjabær, ♀ 20.-28.4. □ (IAS).

Hrímtittlingur *Carduelis hornemanni* (3,18+,7)

Nyrstu héruð Evrópu og N-Ameríku og NV-Grænland. Grænlandsku fuglarnir eru taldir vera sérstök undirtegund. – Hrímtittlingar hafa verið fremur sjaldséðir hér á landi, en mjög líklegt er að þeir komi hingað reglulega en þeir eru mjög líkir auðnutittlingum og er öruggr greining torveld. Allmargar athuganir fyrri ára biða umfjöllunar Flækingsfuglanefndar.

Eyf: Vaðlareitur í Eyjafirði, 25.9. □ (Þorgils Sigurðsson).

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, 2.5. □ (Sveinn Jónsson).

Rvík: Kirkjugarðurinn í Fossvogi, 26.4. □ (SÁ).

A-Skaft: Höfn, 28.9. (BA, BB).

Vestm: Vestmannaeyjabær, 13.10. □ (GP, GP, SÁ, YK), undirtegundin *hornemanni*.

S-Ping: Húsavík, tveir 5.11. □, 6.11. (YK), undirtegundin *hornemanni*.

Víxlnefur *Loxia leucoptera* (0,0,1)

Norðurhlutar Asíu og N-Ameríku. – Hefur ekki sést áður hér á landi (Yann Kolbeinsson 2013).

S-Múl: Stöðvarfjörður, ♂ 6.-7.8. □ (YK ofl), 17. mynd, undirtegundin *bifasciata*.

Krossnefur *Loxia curvirostra* (945,2477,688)

Evrópa, Asía og N-Ameríka. – Annað slagið koma krossnefir í stórum hópum, en þess á milli sjást stundum stakir fuglar hér og þar. Þeir voru mjög margir þetta árið, en fleiri fuglar sáust þó 1990 og 2001. Varp var staðfest á nokkrum stöðum.

Árn: Selhöfði í Þjórsárdal, sautján 2.1. □, ellefu 7.3., fjórir 13.6. (ÖÓ ofl). – Snæfellsstaðir í Grímsnesi, fuglar sáust reglulega frá jan fram yfir miðjan júní □, flestir sautján 25.1., fimmtán 27.2., tuttugu 11.4., fimmtán 6.6. og átján 11.6., par með tvo unga sást reglulega í júní og ellefu (þ.a. fimm ungf) sáust 21.6. □ (ÖÓ), sjö 24.-29.6., þrettán 30.6., 32 fuglar 3.7., 30 fuglar 4.7., 23 fuglar 12.7., fjórir 16.7., tuttugu 19.-24.7., 25 fuglar 25.7., fimmtán 10.8., fimm 27.8., átta 24.9., tólf 11.10., 7.11. (ÖÓ ofl). – Prastaskógur í Grímsnesi, fuglar sáust reglulega frá jan út maí □, flestir 25 fuglar 25.1., ellefu 31.1., fjórtán 9.2., ellefu 23.3. og tuttugu 18.5., par með hreiður 5.-19.3. og loks tvo unga 23.3., tvö önnur pör sáust með einn unga hvort 24.3. (ÖÓ ofl), tveir 10.8. (ÖÓ). – Selfoss, ♂ af og til 30.1.-9.5., ungf að auki 28.4.-9.5. (ÖÓ ofl), fimm 29.6., átta 6.7., tíu 7.-8.7., átján 10.7., tuttugu 12.7., 25 fuglar 13.-14.7., 35 fuglar 18.-19.7., sex 22.7., fimm 23.7., 9.8., tveir

18. mynd. Kjarnbítur *Coccothraustes coccothraustes*, Tumastaðir í Fljótshlíð, 3. maí 2009. – Hrafn Óskarsson.

16.8., tveir 16.9., fjórir 19.-20.9., átta 23.-24.9., 28.9., 7.10., ♂ 24.12. (ÖÓ). – Skriðufell í Þjórsárdal, amk tuttugu 9.2. □ (HÓ), af þeim voru amk tveir ungf mataðir af fullorðnum fuglum. – Vatnsvík í Þingvallasveit, tveir ♂, ♀ og ungf 10.2. □, par með tvo stálpaða unga 8.4. □ (IAS). – Ásgarður í Grímsnesi, tveir 22.3. □ (Eiríkur Arnarson). – Hrafnagjá í Þingvallasveit, par með stálpaðan unga 9.4. □ (IAS). – Kerid í Grímsnesi, sex 20.5. (Richard W. Ashford). – Laugarvatn, fjórir 24.6. (Tom Lindroos), ellefu 27.6. (ÖR ofl). – Hveragerði, sjö 4.7. (ÖÓ), amk tíu 11.7. (KeR, LeC), fimmtán 10.7. (ÖÓ), 30 fuglar 15.7. (JÓH, ÖÓ).

A-Barð: Skógar í Reykhólasveit, 8.7. (SBj).

V-Barð: Tálknafjörður, tuttugu 4.-7.7. (Leó Kolbeinsson). – Hvamneyri í Tálknafirði, átta 7.7. (SBj). – Mórudalur á Barðaströnd, tíu 8.7. (SBj). – Bíldudalur, níu 11.7. (Finnur L. Jóhannsson, KHS).

Borg: Stálpaðir í Skorradal, tuttugu 13.4. (EMD, GPH), þar af amk einn ungi, þrír 15.8. (EMD, GPH).

Eyf: Laugaland á Pelamörk, tveir 22.12. □ (Eyþór I. Jónsson, Pétur Halldórsson).

Gull: Höfðaskógur í Hafnarfirði, þrír 1.7., fimm 5.9., tveir ♂ og ♀ 30.9. (SBj ofl). – Þorbjörn við Grindavík, ♂ og tveir ♀ 20.7. (ÖR). – Seltjarnarnes, tveir 14.8. (KHS). – Kópavogur, þrír 19.8. (EBR). – Fossá í Kjós, fjórir 11.10. (BH). – Brynjudalur í Kjós, átta 25.11. (EÓP). – Vífilsstaðahlíð í Garðabæ, fimm 29.11. □ (Snorri Hafsteinsson).

N-Ísf: Laugabólsdalur í Ísafirði, sjö 9.7. (SBj).

V-Ísf: Flateyri, fimmtán 6.7. (SBj). – Lyngholt í Dýrafirði, tólf 6.7. (SBj). – Skrúður í Dýrafirði, þrír 6.7. (SBj). – Núpur í Dýrafirði, tveir 14.7. □ (SÁ).

N-Múl: Fellabær, ♀ að mata tvo fleyga unga 28.5. (Jóhann G. Gunnarsson ofl). – Hákonarstaðir á Jökuldal, fjórir 16.7. (Gréta D. Þórðardóttir, PHB).

S-Múl: Hallormsstaðarskógur, tveir ♂ og þrír

♀ 11.4., ♂ og ♀ 13.4. □ (LGu), átta 18.4., ♂ 5.5. (GP, SÁ ofl), par með þrjá unga 8.6. (Hanne Eriksen, Jens Eriksen, JÓH). – Askur við Djúpavog, 8.7. (BA). – Breiðdalsvík, níu um 8.7. (Jelle van Dijk). – Egilsstaðir, um fimmtán 14.7. (KeR, LeC), átján 26.10. (HWS), 40 fuglar 11.11. (Þórhallur Borgarsson). – Stöðvarfjörður, tuttugu 6.-7.8. □ (BA, BB ofl).

Mýr: Svignaskarð í Borgarhreppi, tvö pör með einn og tvo unga 8.5. (GH), amk tuttugu 5.7. (YK ofl). – Borgarnes, fimm 5.8. (ÖÓ).

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, átta frá 20.12.2008, sjö 28.1., tíu 24.2.-16.3., sjö 29.3., fimm 30.4., 8.6. (HÓ), níu 27.6., 40 fuglar 3.7., tuttugu 14.7., 30 fuglar 19.9., sex 11.10., átta 19.10., átján 21.10., 25 fuglar 24.10., átján 25.10., tuttugu 3.11., nítján 8.11., 29 fuglar 11.11., nítján 16.11., tuttugu 23.11., tíu 30.12. □ (HÓ ofl). – Skógar undir Eyjafjöllum, fimm 14.7. (Hans O. Matthiesen). – Hvolsvöllur, þrír 2.8. (BB).

Rvík: Heiðmörk, um 50 fuglar 11.1., sautján 16.1., um 30 fuglar 17.-18.1. □, þrír 24.1., um tuttugu 30.1. □, sex 22.2. □, tveir 27.2., tveir 4.3. □, þrír 5.3., sex 6.3. □, tíu 27.3. (GP, SÁ ofl), tveir eða fleiri ungar sáust í apríl (Hafsteinn Björgvinsson), ♂ 20.5. (JÓH), sjö 5.6. (SÁ), 18.7. (KeR, LeC, Mats Hjelte), fjórir 24.10. □ (HHd, JÓH, Magnús Magnússon). – Öskjuhlíð, fimm 15.5. (Jón Á. Jónsson), 18.7. (BA). – Rauðalækur, 19.7. (BA). – Hagamelur, 7.8. (EÓP). – Grafarvogur, 18.10. □ (CP).

A-Skaft: Nesjahverfi í Nesjum, fjórir 18.-20.6., fimmtán 8.7. (BB). – Hellisholt á Mýrum, átta 29.6. (BB), ellefu 24.10. (BA, BB). – Höfn, tveir 29.6., 30.6., fimm 1.7., níu 4.7., sautján 5.7. (BA, BB), 39 fuglar 7.7. (BB, Jelle van Dijk), 24 fuglar 8.7., 45 fuglar 9.7. □, fjórir 10.7., þrír 17.7., 18.7., þrír 19.7., nokkrir 21.7., 29.7., þrír 9.8., tveir 16.8., þrír 17.8., fjórir 28.8., tveir 29.8., 30.-31.8., 7.-9.9., tveir 16.9. □ (BA, BB ofl). – Kvísker í Örfæum, ♂ 21.7. (HB).

V-Skaft: Núpsstaður í Fljótshverfi, fimm 12.7.

19. mynd. Krúnuskríkja *Dendroica coronata*, Nýja hraun á Heimaey, 24. október 2009. – Sigurður A. Sigurbjörnsson.

(KeR, LeC). – Kirkjubæjarklaustur, fimm 30.7., tveir 31.7. (BB).

Snæf: Ólafsvík, fd 12.7. □ (Stefán I. Guðmundsson). – Grundarfjörður, fimm 15.7. (John Murphy). – Stykkishólmur, sjö 17.7. (Róbert A. Stefánsson).

Strand: Svanshóll í Bjarnarfirði syðri, tuttugu 7.7. (Hallfríður F. Sigurðardóttir). – Tröllatunga í Steingrímsfirði, ellefu 8.7. (SBj). – Bakki í Bjarnarfirði syðri, fimmtán 9.7. (SBj).

Vestm: Vestmannaeyjabær, 11.7. (PHB). – Há á Heimaey, tveir 12.7. (PHB). – Surtsey, tólf 13.-14.7., sex 15.-16.7. □ (IAS ofl).

N-Ping: Ærlækur í Öxarfirði, fimm 9.7. (GH). – Ásbyrgi í Kelduhverfi, sjö 29.7. (skv AÖS).

S-Ping: Vaglaskógur í Fnjóskadal, tveir 27.6.

(Sth), ♂ 1.9. (GH). – Húsavík, 25 fuglar 6.7., tveir 7.7., 29 fuglar 9.7., tuttugu 10.-13.7., 25 fuglar 16.7., tíu 17.7., fimm 7.8., 3.9., sex 5.10., þrettán 8.10, fjórir 14.10, tveir 21.10, sex 26.10. (GH, MHö, YK). – Laugar í Reykjadal, þrír 22.8. (GH).

Rósafinka *Carpodacus erythrurus* (13,77,2)

NA-Evrópa og miðbik Asíu til Kyrrahafs. – Rósafinkur finnst aðallega á haustin en stöku sinnum í maí og júní.

A-Skaft: Höfn, ungf 6.9. □ (BA, BB), náðist í mistnet og var merktur „9A37622“, ungf 19.-20.10. (BB ofl), náðist í mistnet og var merktur „9A39156“.

20. mynd. Rákaskríkja *Dendroica striata*, Vestmannaeyjabær, 13. október 2009. – Sigmundur Ásgeirsson.

Kjarnbítur *Coccothraustes coccothraustes* (1,24,6)

N-Evrópa, norðanverð Asía og N-Afríka. – Fremur sjaldgæfur flækjngur. Sex á einu ári er með því mesta sem gerist.

N-Múl: Bakkagerði, ♀ 14.-18.4. □ (Karl Sveinsson ofl).

S-Múl: Neskaupstaður, 8.-14.4. □ (Jón Guðmundsson). – Askur við Djúpavog, 21.10. □ (Skúli Benediktsson).

Rang: Tumastaðir í Fljótshlíð, 3.-4.5. □ (HÓ), 18. mynd.

A-Skaft: Kvísker í Örefum, 8.4. (HB). – Höfn, 14.5. (BB).

Gulskríkja *Dendroica petechia* (0,3,1)
N-Ameríka. – Gulskríkja sást hér síðast 2003.

Árn: Stokkseyri, ♀ 11.-13.10. □ (GP ofl).

Krúnuskríkja *Dendroica coronata* (4,10,1)
Austanverð N-Ameríka. – Krúnuskríkja sást hér síðast 2005.

Vestm: Nýja hraun á Heimaey, 24.10. □ (Sigurður A. Sigurbjörnsson ofl), 19. mynd.

Rákaskríkja *Dendroica striata* (5,8,1)
N-Ameríka. – Rákaskríkja sást hér síðast 2005.

Vestm: Vestmannaeyjabær, 13.10. □ (GP, GP, IAS, SÁ, YK), 20. mynd.

Sportittlingur *Calcarius lapponicus* (109,220,37)

Skandinavía, Íshafslönd Asíu og Ameríku, V- og SA-Grænland. Reglulegur fargestur hér á landi á leið sinni milli Grænlands og Evrópu. – Fyrsta varptilvik tegundarinnar var staðfest í nágreinni Látrabjargs árið 2007 (Douglas B. McNair ofl 2008) þótt vísbendingar hafi verið um varp á Snæfellsnesi árið 1999. Nú fundust sportittlingar aftur verpandi við Látrabjarg þar sem nokkrir fuglar sáust og tvö hreiður fundust (Daníel Bergmann 2009).

Árn: Eyrbakkki, tveir 28.9. (YK).

V-Barð: Bjargtangar í Látrabjargi og nágr, þrír ♂ og tveir ♀ 5.6. (EBR, Jon Dunn), fjórir ♂ 6.6. □ (Dave R. Bird), þrír ♂, einn ♀ og hreiður með fimm eggjum 25.6. (DB), nokkrir 26.6. (GAG ofl), tveir ♂ og tveir ♀ 30.6. □, amk fimm ♂ og tveir ♀ 1.7. □ (YK), annar ♀ mataði fimm unga í hreiðri (í öðru hreiðri en fannst 25.6.), níu fullu 6.7. □, par 14.7. □ (ÓR ofl).

Gull: Sandgerði, tveir ♂ og ♀ 29.-30.5. (Vilhelm Fagerström). – Garður, þrír 12.9. □ (ÓR), 12.10. (BA). – Gerðar í Garði, fjórir 13.9. □ (SÁ) – Útskálur í Garði, þrír 17.9. □, 19.9. □ (SÁ ofl), líklega sömu fuglar og víðar í Garði. – Þóroddstaðir á Miðnesi, 21.9. (GP). – Síki í Garði, 27.9. (YK).

Vestm: Nýja hraun á Heimaey, 13.9. □, átta 15.9. □, amk fimmtán 16.-17.9., tólf 18.9., níu 19.9., fimm 20.-22.9., 23.-28.9. □ (IAS ofl). – Herjólfssdalur á Heimaey, 13.10. □ (GP, GP, IAS, SÁ, YK).

Hristittlingur *Emberiza rustica* (2,2,1)
A-Skandinavía og N-Asía. – Mjög sjaldséður hér á landi. Allir fyrri fuglarnir fjórir

sáust á Kvískerjum.

N-Ping: Leirhöfn á Melrakkaslétu, 31.10.-1.11.

□ (GH, GÖB ofl).

Seftittlingur *Emberiza schoeniclus* (11,11,1)

Evrópa og Asía. – Seftittlingur sást hér síðast 2005.

A-Skaft: Höfn, 30.10. (BB).

E-tegundir – E-category species

Svartsvanur *Cygnus atratus* (0,22,2)

Ástralía og Nýja-Sjáland. Fuglar hafa verið fluttir til Evrópu og Kanada, þar sem þeir verpa í skrudgöðum. – Fullvíst er talið að svartsvanir sem hér sjást hafi sloppið úr haldi í Evrópu og eru þeir því settir í E-flokk. Svartsvanir hafa sést árlega síðan 1999.

S-Múl: Álfafjörður, 13.7.-26.8. □ (KeR, LeC ofl).

A-Skaft: Hvalnes í Lóni, 7.7. (GAG, Ólafur Á. Torfason), 20.10. □ (BB).

Athuganir sem ekki eru samþykktar – List of rejected reports

Eftirfarandi athuganir voru ekki samþykktar af Flækingfuglanefnd. Ef ekki er annað tekið fram er það vegna þess að lýsing og eða ljósmyndir hafa ekki verið fullnægjandi. – *The following reports were not accepted by the Icelandic Rarities Committee. Most were rejected because the identification was not fully established.*

2009:

Taumgæs *Anser indicus*: Stapi í Nesjum, A-Skaft, 27.4. □. **Snjógæs** *Anser caerulescens*: Ytri-Ásar í Skaftártungu, V-Skaft, „blágæs“ 1.7.

Kynblendur heidagæsar og mjallgæsar *Anser brachyrhynchus* × *A. rossii*: Þurðarstaðadalur á Vesturöræfum, N-Múl, 20.5. □. – Eyjabakkar við Snæfell, N-Múl, 7.7. □. **Kanadagæs** *Branta canadensis*: Geirbjarnarstaðir í Köldukinn, S-Ping, 18.9. **Blikönd** *Polysticta stelleri*: Kollafjörður í Gufudalssveit, A-Barð, 28.7. **Korpönd** *Melanitta fusca*: Þvottáskriður í Álfafirði, S-Múl, ♀/ungf 25.2. **Fálki** *Falco rusticolus* „candicans“: Tjörnin, Rvík, 31.1. □. **Vaðlatíta** *Calidris fuscicollis*: Klauf á Heimaey, Vestm, tvær 18.-19.8., 20.-26.8., tvær 2.9., 5.9. **Rúkragi** *Philomachus pugnax*: Holt í Öfundarfirði, V-Ísf, ♀ 18.5. – Höfn, A-Skaft, 27.8. **Ískjóli** *Stercorarius pomarinus*: Þorlákshöfn, Árn,

22.5. **Strandmáfur** *Larus smithsonianus*: Höfn, A-Skaft, 9.1. □. **Þernumáfur** *Xema sabini*: Garðskagi í Garði, Gull, 30.5. **Dvergmáfur** *Hydrocoloeus minutus*: Villingavatn í Grafningi, Árn, 27.6. – Sandgerði, Gull, 6.6., 12.10. **Herfugl** *Upupa epops*: Seyðisfjörður, N-Múl, 3.5 – Unaós í Hjalastaðapinghá, N-Múl, 2.9. **Sönglævirkir** *Alauda arvensis*: Stöðvarfjörður, S-Múl, 3.6. **Seljusöngvari** *Acrocephalus palustris*: Hellisholt á Mýrum, A-Skaft, syngjandi 8 15.-16.6. **Barrfinka** *Carduelis spinus*: Mývatnssveit, S-Ping, tíu 14.7., fimm 15.7. **Hrimtittlingur** *Carduelis hornemanni*: Mosfellssveit, Gull, 28.4. □. **Sportittlingur** *Calcarius lapponicus*: Garðskagi, Gull, 3.5.

Fjöldi fuglategunda í árslok 2009 The Icelandic list at end of 2009

Flokkur A – Category A :	364
Flokkur B – Category B :	8
Flokkur C – Category C :	3
Samtals – Total :	375
Flokkur D – Category D :	2
Flokkur E – Category E :	2

ATHUGENDUR – OBSERVERS

Aðalsteinn Ö. Snæþórrson (AÖS), Alex M. Guðrðarson, Andrzej Boguniewicz, Anna Þorvarðardóttir, Anthony Bicknell, Arndís Ö. Guðmundsdóttir, Arnór Þ. Sigfússon, Arnþór Garðarsson, Auður Helgadóttir, Axel W. Einarsson, Árni B. Sveinsson, Árni Einarsson. Baldur Aðalsteinsson, Barði Ingibjartsson, Barry Scampion, Bergur Pálsson, Bergþór Gunnlaugsson, Björn Arnarson (BA), Björn Baldursson, Björn Guðmundsson, Björn Hjalton (BH), Björn I. Finsen, Björn Lundquist, Björn Samúelsson, Björn Sverrisson, Bragi Guðjónsson, Brynjólfur Brynjólfsson (BB), Böðvar Þórisson (BP). Christophe Pampoulie (CP), Coletta Bürling. Dagbjartur Jónsson, Dagur Bjarnason, Daniel Mauras (DaM), Daníel Bergmann (DB), Dave R. Bird, Davíð Davíðsson, Dick Forsman. Edda Björnsdóttir, Edda E. Magnúsdóttir, Edward B. Rickson (EBR), Egill Freysteinnsson, Einar Ö. Þorleifsson (EÖP), Eiríkur Arnarson, Eiríkur Skjaldarson, Elfa D. Einarssdóttir, Ellen Magnúsdóttir (EMd), Elsa Marísdóttir, Elvar Stefánsson, Emílija Ö. Guðmundsdóttir, Erica C. Nystrom Santacruz, Erlín E. Jóhannsdóttir, Ernesto Occhiato, Eyjólfur Vilbergsson, Eyþór I. Jónsson. Finnþjörn Bjarnason, Finnur L. Jóhannsson. Gaukur Hjartarson (GH), Georg Ó. Tryggvason, Gerhard Ó. Guðnason, Grettir Rúnarsson, Gréta D. Þórðardóttir, Guðbrandur Sverrisson, Guðjón T. Sigurðsson, Guðmundur A. Guðmundsson (GAG), Guðmundur Árnason, Guðmundur Bergkvist, Guðmundur G. Ludwigsson, Guðmundur S. Gunnarsson, Guðmundur Ö. Benediktsson (GÖB), Guðrún Engilbertsdóttir, Guðrún Stefánsdóttir, Gunnar Halldórsson, Gunnar Róbertsson, Gunnar Tómasson, Gunnar Þór Halldórsson (GPH), Gunnlaugur Pétursson (GP), Gunnlaugur Þráinsson (GP). Hafdís Sturlaugsdóttir, Hafsteinn Björgvinsson, Halla Hreggviðsdóttir (HHd), Halldór W. Stefánsson (HWS), Hallfríður F. Sigurðardóttir, Hallgrímur Gunnarsson (HG), Hanne Eriksen, Hannu Kormanen, Hans O. Matthiesen, Hálfán Björnsson (HB), Hálfán H. Helgason, Hávarður B. Sigurðsson (HBS), Heiðar Þorsteinsson, Helgi Guðmundsson, Helgi Hansson, Helgi Ö. Kristinsson, Hildur Halldórsdóttir, Hilmar Pálsson, Hjalti Stefánsson, Hjálmar Níelsson, Hjörleifur Finnsson, Hjörleifur Sigurðsson, Hjörtur Tryggvason, Hlynur Óskarsson (HIÓ), Hrafn Óskarsson (HÓ), Hrafn Svavarsson. Ingvar A. Sigurðsson (IAS), Ingþór E. Guðjónsson, Iván S. Martinez, Jan Heip, Jelle van Dijk, Jenný I. Eidsdóttir, Jens Ehlert, Jens Eriksen, Jim Sweeney, John

Murphy, Jon Dunn, Jóhann G. Gunnarsson, Jóhann Helgason, Jóhann Óli Hilmarsson (JÖH), Jóhann Þorsteinsson, Jóhannes G. Skúlason, Jón Á. Jónsson, Jón B. Hlíðberg, Jón E. Jónsson, Jón G. Jóhannsson, Jón G. Ottósson, Jón Guðmundsson, Jón S. Ólafsson, Jónína Óskarsdóttir. Karl Sveinsson, Katharina Mueller, Kenneth Rosén (KeR), Kjartan R. Gíslason, Kristinn H. Skarphéðinsson (KHS), Kristinn Jónsson, Kristín G. Sigurðardóttir, Kristján Lilliendahl, Kristján S. Kristjánsson. Lára Guðmundsdóttir (LGu), Lena Carlsson (LeC), Leó Kolbeinnsson. Magnús Magnússon, Magnús Ó. Hansson, Mats Hjelle, Matthías Lýðsson, Már Höskuldsson (MHö), Menno van Duijn, Monique Mauras (MoM). Olli Loisa, Ólafur Á. Torfason, Ólafur Benóðusson, Ólafur Einarsson, Ólafur K. Nielsen, Ólafur Oddsson, Ómar Runólfsson (ÓR). Páll H. Benediktsson (PHB), Páll Leifsson, Páll Þórðarson, Peter Sjö, Péttrína F. Sigurðardóttir, Pétur Halldórsson, Pétur M. Frederiksson, Pétur Sigurðsson. Richard W. Ashford, Ríkarður Ríkarðsson, Róbert A. Stefánsson, Ruth Zolen, Rúna S. Ásgrímsdóttir, Rúnar Eiríksson. Sigmundur Ásgeirsson (SÁ), Sigríður Skarphéðinsdóttir, Sigrún B. Ásmundsdóttir, Sigurður A. Sigurbjörnsson, Sigurður I. Friðriksson, Sigurður Ægisson (SÆ), Sigurjón Einarsson, Sigurjón Stefánsson, Sigurjón Sváfnisson, Silja B. Jóhannsdóttir, Sindri Skúlason, Skarphéðinn G. Þórisson, Skarphéðinn Njálsson, Skarphéðinn Ólafsson, Skúli Benediktsson, Skúli Gunnarsson, Skúli Sveinsson, Snorri Hafsteinsson, Snævarr Ö. Georgsson, Snæþór Aðalsteinsson (SnA), Soffía Ingvarsdóttir, Sólveig Sigurðardóttir, Stefán Á. Ragnarsson, Stefán I. Guðmundsson, Steinar Björgvinsson (SBj), Steinunn Reynisdóttir, Stella Hlynsdóttir, Stuart Bearhop, Svanhvít H. Jóhannsdóttir, Sveinn H. Sveinsson, Sveinn Jónsson, Sveinn O. Snæland, Svenja N.V. Auhage (SNVA), Sverrir Aðalsteinsson, Sverrir Thorstensen (STH), Sylvain Houpert (SyH). Tisho Stefanov, Tíbrá Halldórsdóttir, Tom Lindroos, Tómas G. Gunnarsson, Trausti Tryggvason, Tryggvi Eyjólfsson. Unnur Sæmundsdóttir, Úlfur Óskarsson. Valdimar Harðarson, Valgerður Sigurðardóttir, Vigdís Sigurðardóttir, Vigfús H. Jónsson, Vilhelm Fagerström. Yann Kolbeinnsson (YK). Þorgerður Jónsdóttir, Þorgils Sigurðsson, Þorkell L. Þórarinnsson, Þorlákur Sigurbjörnsson, Þorleifur Pálsson, Þorsteinn Jónsson, Þorsteinn Sch. Þorsteinsson, Þorvaldur Björnsson, Þórarinn Eggertsson, Þórdís V. Bragadóttir, Þórey Ketilsdóttir, Þórhallur Borgarsson, Þórir Snorrason, Þórólfur Halldórsson, Þröstur Eysteinnsson. Örn Óskarsson (ÖÖ).

ÞAKKIR

Við viljum þakka Edward B. Rickson og Guðmundi A. Guðmunds-
syni fyrir yfirlestur og góðar ábendingar. Auk þess viljum við þakka
öllum, sem lögðu til myndir í skýrsluna.

HEIMILDIR

Crochet P.-A. & G. Joynt 2012. AERC list of Western Palearctic birds.
December 2012 version. Online version: www.aerc.eu/tac.html.
Daniel Bergmann 2009. Sjaldgæfir varpfuglar á Íslandi. Sporttittlingur.
– Fuglar 6: 20-23.
Douglas B. McNair, Ómar Runólfsson & Gaukur Hjartarson 2008. Fyrsta
staðfesta varp sporttittlings á Íslandi. – Bliki 29: 49-52.
Gunnlaugur Pétursson & Gunnlaugur Práinsson 1999. Sjaldgæfir fuglar
á Íslandi fyrir 1981. – Fjölrít Náttúrufræðistofnunar 37.
Gunnlaugur Práinsson, Gunnlaugur Pétursson & Yann Kolbeinsson
2013. Sjaldgæfir fuglar á Íslandi 2008. – Bliki 32: 11-30.
Yann Kolbeinsson 2013. Víxlnefur sést í fyrsta sinn. – Bliki 32: 57-58.

SUMMARY

Rare birds in Iceland in 2009

This is the 31st report of rare birds in Iceland. Altogether 115 rare
or vagrant bird species (or subspecies) were recorded in 2009 plus one
E-category species. Furthermore, a few unreported observations from
previous years are also included.

Rare breeding birds: Common Shelduck *Tadorna tadorna* has bred
regularly in Iceland for some years now and is increasing in number.
Many pairs bred in Borgarfjörður (W-Iceland), one at Reykhólar
(NW-Iceland), at least one at Djúpvogur (E-Iceland) and seven on
Melrakkaslétta (NE-Iceland). Northern Shoveler *Anas clypeata* is a
rare breeding bird and breeding was now confirmed on Snæfellsnes
(W-Iceland) and in Kelduhverfi (NE-Iceland). A pair of Common Coot
Fulica atra bred at Mýrar (SE-Iceland) and raised one young. A pair of
Wood Sandpiper *Tringa glareola* with four young was found in Mý-
vatnssveit (N-Iceland). Long-tailed Skua *Stercorarius longicaudus* bred
in Bárðardalur (NE-Iceland) like in 2008. A pair of Common Wood
Pigeon *Columba palumbus* raised four young in Fljótshlíð (S-Iceland)
and a nest was found in Örafi (SE-Iceland). A pair of Snowy Owl *Bubo*
scandiacus and a nest was found in NW-Iceland in June, but breeding
was probably unsuccessful. One pair of Barn Swallow *Hirundo rustica*
bred in Mývatnssveit (N-Iceland) and raised five young. For the first
time in Iceland, two pairs of Common Chiffchaff *Phylloscopus collybita*
bred at Höfn (SE-Iceland) and raised five young. Goldcrests *Regulus*
regulus were seen at many localities in summer 2009 and bred at least
at five localities in southern Iceland. A few pairs of House Sparrow
Passer domesticus still breed at a single farm in Örafi (SE-Iceland).
Eurasian Siskins *Carduelis spinus* bred in Hveragerði (S-Iceland) and
also at Kirkjubæjarklaustur (S-Iceland). Red Crossbills *Loxia curvirostra*
bred at eight localities, probably around 15 pairs in total. Breeding
of Lapland Longspur *Calcarius lapponicus* was confirmed for the first
time in 2007, when two pairs and three young were seen at Látrabjarg
(NW-Iceland). Now, a few birds were seen again and two nests found
(Daniel Bergmann 2009). Eurasian Woodcocks *Scolopax rusticola* were
heard singing at six localities, a Corn Crake *Crex crex* at one locality,
European Robin *Erithacus rubecula* at one locality, single European
warblers of seven different species were reported singing at about
fourteen localities, and Common Chaffinches *Fringilla coelebs* at five
localities. Breeding was not confirmed in any of these cases.

Rare winter visitors and common vagrants: As usual all records of
Grey Heron *Ardea cinerea*, King Eider *Somateria spectabilis*, Common
Goldeneye *Bucephala clangula*, Bar-tailed Godwit *Limosa lapponica*
and Eurasian Curlew *Numenius arquata* are included in this report.
These species are regular but rare winter visitors. Most of them were
seen in rather typical numbers. This was a record year for Common Coot
Fulica atra, Common Wood Pigeon *Columba palumbus*, Barn Swal-

low *Hirundo rustica* and Common Chiffchaff *Phylloscopus collybita*.
Eurasian Woodcocks *Scolopax rusticola*, Blackcaps *Sylvia atricapilla*,
Willow Warblers *Phylloscopus trochilus*, Common Chaffinches *Fringilla*
coelebs, Red Crossbills *Loxia curvirostra* and Lapland Longspurs *Cal-*
carius lapponicus also showed up in unusually high numbers.

New species: One new species was recorded in 2009: Two-barred
Crossbill *Loxia leucoptera* which was seen on 6-7 August in Stöðvar-
fjörður, E-Iceland (Yann Kolbeinsson 2013).

Rare vagrants: Extreme rarities in 2009 include the 2nd record of Lit-
tle Grebe *Tachybaptus ruficollis*, the 3rd record of Bufflehead *Bucephala*
albeola, the 4th records of Least Sandpiper *Calidris minutilla*, Franklin's
Gull *Larus pipixcan* and Yellow Warbler *Dendroica petechia* and the
5th records of Swainson's Thrush *Catharus ustulatus* and Rustic Bunting
Emberiza rustica. Very rare species include Great Grey Shrike *Lanius ex-*
cubitor (7th record) and Mute Swan *Cygnus olor* (9th record). Other rare
species with 11-20 records are Hoopoe *Upupa epops*, Hermit Thrush
Catharus guttatus, Citrine Wagtail *Motacilla citreola*, Hen Harrier *Circus*
cyaneus (two birds), Steller's Eider *Polysticta stelleri*, Blackpoll Warbler
Dendroica striata, Red-backed Shrike *Lanius collurio*, Yellow-rumped
Warbler *Dendroica coronata*, "Black" Brant *Branta bernicla nigricans*
(two birds), Cackling Goose *Branta hutchinsii*, Blue-winged Teal *Anas*
discors (three birds), Laughing Gull *Larus atricilla*, Eastern White-fronted
Goose *Anser albifrons albifrons*, Red-eyed Vireo *Vireo olivaceus*, Little
Egret *Egretta garzetta* (two birds), Buff-breasted Sandpiper *Tryngites*
subruficollis (two birds), Mandarin Duck *Aix galericulata* (four birds)
and Smew *Mergellus albellus* (two birds).

Explanations: The three numbers in parentheses after the name
of each species indicate respectively: (1) the total number of birds
(individuals) seen in Iceland until 1978, (2) in the period 1979-2008
and (3) in 2009. In a very few cases, the number of birds has not been
compiled and is then indicated by a hyphen (-) and for some very com-
mon vagrants or winter visitors no figures are given. Species order and
scientific names are according to Crochet & Joynt 2012.

The following details are given for each record: (1) county (abbrevi-
ated and in bold), (2) locality (in italics), (3) number of birds, if more
than one, (4) sex and age, if known, (5) observation date (months are in
words, if exact date is unknown), (6) observers (in parentheses; names
of those appearing more than five times are abbreviated). [RMxxxxx] =
specimen number at the Icelandic Institute of Natural History.

The following symbols, abbreviations and words are used: ♂ =
male, ♀ = female, *fugl(ar)* = bird(s), *par(pör)* = pair(s), *fullo* = adult,
ungf or *ungur* = immature, *fd* = found dead (*fnd* = found newly dead,
fld = found long dead), □ = photographed (or filmed) and identifica-
tion confirmed by at least one committee member, ☆ = collected
(species identification confirmed with a specimen), *amk* = at least, *off*
= et al., *um* = about, *til* = until, *og nágr* = and nearby, *á fyrsta vetri* =
first winter, *ársgamall* = first summer, *á öðrum vetri* = second winter, *á*
öðru sumri = second summer. The number of birds is given in words,
if less or equal to 20 individuals (1 = *einn*, *ein* or *eitt*; 2 = *tveir*, *tvær* or
tvö; 3 = *þrír*, *þrjár* or *þrjú*; 4 = *fjórir*, *fjórar* or *fjógur*; 5 = *fimm*; 6 = *sex*;
7 = *sjö*; 8 = *átta*; 9 = *níu*; 10 = *tíu*; 11 = *ellefu*; 12 = *tólf*, 13 = *þrettán*;
14 = *fjórtán*; 15 = *fimmntán*; 16 = *sextán*; 17 = *sautján*; 18 = *átján*; 19 =
níttján; 20 = *tuttugu*).

Yann Kolbeinsson, Náttúrustofa Norðausturlands, Hafnarstétt
3, 640 Húsavík (yann@nna.is).

Gunnlaugur Pétursson, Blesugróf 24, 108 Reykjavík (gpe@verkis.is).

Tilvitnun:

Yann Kolbeinsson & Gunnlaugur Pétursson 2013. Sjaldgæfir
fuglar á Íslandi 2009. – Bliki 32: 37-56.

Víxlnefur sést í fyrsta sinn

Víxlnefur sást í fyrsta sinn á Íslandi á Stöðvarfirði þann 6. ágúst 2009 þar sem hann dvaldi í tvo daga. Um er að ræða finkutegund sem verpir í barrskógabelti umhverfis norðurhvel, næst okkur í norðaustanverðri Skandinavíu.

Í kjölfar suðaustanvinda þann 5. ágúst 2009 (sjá *Wetterzentrale*) ákvað ég að líta eftir fuglum á völdum stöðum á Austfjörðum 6. ágúst 2009. Övanalegt er að fá ákveðnar suðaustanáttir sem ná langleiðina suður Norðursjó svo snemma hausts og var þetta því gott tækifæri til að kanna komur flækingspörfugla á þessum tíma þrátt fyrir erfiðar aðstæður, þ.e. mikið laufþykki í göðum og trjálendi.

Árangur ferðarinnar var dræmur þar til komið var að síðasta viðkomustaðinn, Stöðvarfirði. Í skruðgarðinum austan þorps sást fyrsti flökkufuglinn, ungur laufsöngvari *Phylloscopus trochilus*. Ekki er þó hægt að útiloka að fuglinn hafi alist upp á Stöðvarfirði þar sem laufsöngvari sást á sama stað fyrr um sumarið (Yann Kolbeinsson & Gunnlaugur Pétursson 2013). Skömmu síðar, á leið í bílinn hálf niðurlútur eftir slakan árangur dagsins sá ég hóp krossnefa *Loxia curvirostra*, u.þ.b. tuttugu fugla. Eins og kunnugt er tilheyrir þeir hópi „flökkufugla“ sem leggjast á flakk yfir V-Evrópu í lok varptímans þegar fæðuskortur gerir vart við sig í þeirra heimkynnum, austar og norðar í álfunni. Sumarið 2009 var eitt af þeim sumrum þar sem mikill fjöldi krossnefa lagði leið sína til NV-Evrópu, þ.m.t. Íslands þar sem vel yfir 600 fuglar voru skráðir (Yann Kolbeinsson & Gunnlaugur Pétursson 2013). Það er einmitt við svona aðstæður sem helst er von á að rekast á víxlnef *L. leucoptera* sem er náskyldur

krossnef en heimkynnin enn austrænni og tegundin mjög sjaldséð í norðvestanverðri Evrópu.

Innan um krossnefina varð ég fljótlega var við tvö áberandi hvít vængbelti en ég ætlaði þó ekki að trúa því að þetta væri að gerast. Þarna var fullorðinn víxlnefskarl í fæðuleit í graslendi milli grenitrjáaþyrpinga! Hann gaf gott færi á sér þar sem hann týndi fíflafræ *Taraxacum* sp. og flaug upp í grenitrén til að éta fræin og hvílast (1. mynd). Krossnefir geta stundum sýnt mjó, hvít vængbelti en svoléiðis fugl var strax útilokaður. Vöxturinn var auk þess lítillaga öðruvísi, fuglinn virkaði mjóslegnari og rauði búningurinn sýndi ekki sama rauða litinn og krossnefir. Hann var einhvern veginn skærrauðari sem bendir einnig til þess að fuglinn tilheyrir evrasísku undirtegundinni *bifasciata* en ekki þeirri norður-amerísku *leucoptera* sem er bleikari að lit en sú evrasíska. Fáeinir fuglaskoðarar lögðu leið sína frá Reykjavík og Höfn til að berja fuglinn augum sem staldraði við til 7. ágúst (2. mynd). Veður, sem hafði verið þungbúið og rakt, skánaði þá og hurfu krossnefirnir ásamt víxlnefnum.

Hér er um að ræða fyrsta fund tegundarinnar á Íslandi. Víxlnefir verpa í barrskógabeltinu umhverfis norðurhvel en eru þó strjálir í Skandinavíu þar sem þá er helst að finna norðaustast í álfunni. Í flökkuárum geta þeir fundist utan hefðbundinnar útbreiðslu, t.d. til suðurs frá varpheimkynnunum í N-Ameríku og til (suð)vesturs

1. mynd. Víxlnefurinn sést hér neðst til hægri ásamt tveimur krossnefjum. – *The Two-barred Crossbill, lower right bird, with two Red Crossbills.*
– Yann Kolbeinsson, 6. ágúst 2009.

2. mynd. Víxlnefurinn, fullorðinn karlfugl, á Stöðvarfirði sést hér gæða sér á fíflsfræi *Taraxacum* sp. – Adult male Two-barred Crossbill at Stöðvarfjörður, E Iceland, feeding on a dandelion *Taraxacum* sp. – Ómar Runólfsson, 7. ágúst 2009.

í Evrópu. Lengi hefur þó verið beðið eftir að tegundin fyndist hér þar sem ellefu fuglar hafa fundist á Færeyjum til ársins 2011, þar af átta fyrir 2009. Allir hafa sést að sumri til nema tveir að haustlagi. Árið 2009 sást einn fugl, fullorðinn karlfugl þann 1. ágúst 2009 (Silas K. K. Olofson, skrifl. uppl.). Víxlnefir hafa sömuleiðis fundist á Hjaltlandseyjum norðan Skotlands, samtals 110 fuglar til ársins 2011 (Pennington o.fl. 2004, Mike Pennington, skrifl. uppl.). Langflestir (73 fuglar) hafa fundist í ágúst og flestir fundust árin 1987 (19), 2002 (14) og 2008 (48). Á óvart kemur að aðeins einn fugl fannst sumarið 2009, karlfugl á Fair Isle 23. júlí. Það var því einungis tímaspursmál hvenær tegundin fyndist hér. Helst myndi það velja á því að krossnefir þeir sem væru á flakki væru mjög austrænir að uppruna, helst frá Rússlandi, þar sem víxlnefir eru algengari. Nýleg rannsókn á komum krossnefa í NV-Evrópu m.t.t. uppruna út frá efnasamsetningu fjaðra, bendir til að krossnefsgöngur sem komi síðar á sumrin (frá lokum júlí fram í september) séu ættaðar lengra að úr austri (Marquiss o.fl. 2012). Þess vegna má leiða líkum að því að slíkar göngur séu líklegri til að skila víxlnefum til V-Evrópu en ella.

ÞAKKIR

Silas Olofson og Mike Pennington fá þakkir fyrir veittar upplýsingar um stöðu tegundarinnar í Færeyjum og Hjaltlandseyjum.

HEIMILDIR

Marquiss, M., I. Newton, K.A. Hobson & Y. Kolbeinnsson 2012. Origins of irruptive migrations by Common Crossbills *Loxia curvirostra* into northwestern Europe revealed by stable isotope analysis. – *Ibis* 154: 400-409.

Pennington, M., K. Osborn, P. Harvey, R. Riddington, D. Okill, P. Ellis & M. Heubeck 2004. The Birds of Shetland. A & C Black, London.

Yann Kolbeinnsson & Gunnlaugur Pétursson 2013. Sjaldgæfir fuglar á Íslandi 2009. – *Bliki* 32: 37-56.

Wetterzentrale, <http://www.wetterzentrale.de/topkarten/tkfaxbraar.htm> [skoðað 09.01.2013].

SUMMARY

The first record of Two-barred Crossbill in Iceland

An adult male Two-barred Crossbill *Loxia leucoptera* was found amongst twenty Red Crossbills *L. curvirostra* at Stöðvarfjörður, E-Iceland, on 6 August 2009 following southeasterly winds the previous day. It remained there until the 7th after which day it disappeared along with the other crossbills. It was assigned to the Eurasian subspecies *bifasciata*, based on the more reddish colour of the body while the Nearctic race *leucoptera* shows a more pinkish body. A large influx of Red Crossbills took place in Iceland during summer 2009, with well over 600 birds recorded (Yann Kolbeinnsson & Gunnlaugur Pétursson 2013), many of which arrived rather late in the summer suggesting more eastern origins (Marquiss *et al.* 2012) which may explain the appearance of the Two-barred Crossbill. Although there wasn't an influx of Two-barred Crossbills in northwestern Europe during that summer, single birds were sighted in Shetland (Fair Isle) on 23rd July 2009 and in the Faroes, on 1st August 2009.

This is the only accepted record of Two-barred Crossbill in Iceland to date where it was expected to eventually show up given that eleven have been recorded in the Faroes and no less than 110 in Shetland till the end of 2011.

Yann Kolbeinnsson, Náttúrustofu Norðausturlands, Hafnarstétt 3, 640 Húsavík (yann@nna.is).

Tilvitnun:

Yann Kolbeinnsson 2013. Víxlnefur sést í fyrsta sinn. – *Bliki* 32: 57-58.

Fuglar á Austursandi við Öxarfjörð

Fuglalíf á Austursandi við Öxarfjörð var kannað árin 2007 og 2009 til þess að lýsa því á almennan hátt og meta algengi tegunda. Þar er eina skúmsvarpið á Norðurlandi, stórt svartbaksvarp og mikið af lóm og grágæs sem veitir svæðinu mikla sérstöðu. Auk þess finnast þar fágætar tegundir á landsvísu.

Inngangur

Austursandur við Öxarfjörð (66,12°N, 16,54°V) er áhugavert fuglasvæði sem er einkum þekkt fyrir skúmsvarpið, sem er það eina á Norðurlandi. Það var kannað í landsúttekt á fjölda og dreifingu verpandi skúma á Íslandi árin 1984-1985 og voru þar 225 pör af þeim 5400 pörum sem fundust alls í úttektinni (Lund-Hansen & Lange 1991). Aðrar upplýsingar um fuglalíf á Austursandi eru litlar. Þó hefur Ólafur K. Nielsen lýst fuglalífi í gróðurflösum á milli Bakkahlaups og Lækja (Hörður Kristinsson & Ólafur K. Nielsen 1998).

Náttúrustofa Norðausturlands gerði forkönnun á fuglalífi á Austursandi þann 10. júní árið 2004. Helstu niðurstöður voru að auk skúmsvarpsins væri svæðið áhugavert vegna fuglaríkra votlenda og mergð lóma og grágæsa. Á svæðinu voru einnig sjófuglavörp (máfar og kríur) sem þótti vert að gefa betri gaum.

Sumarið 2007 gerði Náttúrustofan ítarlega könnun á skúmsvarpinu á Austursandi en ekki var gerð grein fyrir fleiri tegundum. Sumarið 2009 kom það í hlut Náttúrustofu Norðausturlands að skipuleggja árlega rannsóknarferð Samtaka náttúrustofa. Var þá ákveðið að gera þar heildstæða úttekt á fuglalífi á Austursandi. Alls

tóku um 20 starfsmenn náttúrustofa þátt í könnuninni auk tveggja frá Náttúrufræðistofnun Íslands. Þá tóku sjö nemendur frá Landbúnaðarháskóla Íslands þátt í þeim hluta úttektarinnar sem snéri að mófuglum. Verður hér gerð grein fyrir þessum tveimur athugunum.

Rannsóknarsvæði

Austursandur (1. mynd) er um 100 ferkílómetra þríhyrningslaga slétta á ósasvæði Jökulsár á Fjöllum. Í norðri afmarkast svæðið af sjó (Öxarfirði), Sandá og síðar Brunná í austri og Bakkahlaupi í vestri. Bakkahlaup er aðalfarvegur Jökulsár á Fjöllum til sjávar en Sandá kvíslast út úr Jökulsá neðan brúarinnar á Þjóðvegi nr. 85. Heitir hún Brunná norðan Klifshaga þar sem þessar tvær ár sameinast. Svæðið er mótað af framburði Jökulsár og hefur tekið miklum breytingum í aldanna rás. Jökulsá byltir sér reglulega en svo er það kallað þegar áin hefur hlaðið svo undir sig af sandi og leir að hún breytir um farveg til sjávar á söndunum fyrir botni Öxarfjarðar (Auður Aðalbjarnardóttir 2004). Síðast bylti Jökulsá sér árið 1907 og tók hún þá að renna í Bakkahlaupi (Árni Óla 1941, Gísli Guðmundsson 1965). Áður rann

1. mynd. Horft til norðurs eftir ferskvatnslænu á Austursandi þar sem land seig í tengslum við Kröfluelda. – *Freshwater stream in the Austursandur area.* – Porkell Lindberg Þórarinnsson.

2. mynd. Skúmur *Stercorarius skua* er einn af einkennisfuglum Austursands við Öxarfjörð. Þéttast er varpið á víðiflesjum á vestanverðu svæðinu. – *The Great Skua is characteristic of the Austursandur area.* – Guðmundur A. Guðmundsson.

Jökulsá að hluta í farvegi sem liggur rétt vestan megin við miðjan Austursand eins og hann er nú. Farvegurinn er vel sýnilegur norðan til á svæðinu, enda rennur eftir honum ferskvatn sem safnast í hann úr uppsprettum á svæðinu. Eitthvað er líka um að vatn úr Jökulsá renni norður í gamla farveginn þegar mikið er í ánni.

Á syðri hluta svæðisins eru greinileg ummerki landsigs sem varð í tengslum við Kröfluelda á miðjum 8. áratug síðustu aldar. Þá urðu miklir jarðskjálftar við Öxarfjörð sem leiddu til þess að jörð sprakk víða og land seig (Eysteinn Tryggvason 1976). Í jarðfallinu og flóðfarvegum þar sem land er lægra eru víða vatnsflæður og tjarnir.

Gróðurfar á Austursandi er mjög margbreytilegt. Sunnan til eru áraurarnir að mestu sléttir melar og sandar með litlum og fábreyttum melagróðri. Þegar nær ströndu dregur taka við víðiflesjur sem eru áberandi í gróðurfari svæðisins. Víðiflesjan er sums staðar nokkuð sandorpin en þegar norðar dregur þéttist gróðursvörðurinn. Þar eru lyngmóar með loðvíði og fjalldrapa. Aðrar algengar tegundir þar eru bláberjalyng, túnvingull, sýkigras og hrossanál. Flæðagróður einkennir lægðir í landinu eins og jarðfallið og flóðfarvegi. Þar eru þéttar breiður af lindasefi og efjugrasi einkennandi (Hörður Kristinsson & Ólafur K. Nielsen 1998). Norðan til á svæðinu eru víða blautir flóar og kvistur verður meira áberandi í mólendi þar sem er þurrara. Austan til er ræktað land við þá bæi sem þar eru (Skógar, Ærlækjarsel og Akursel) og hefur þar verið ræst fram. Norður af bæjunum eru víða þurr mýrarsund og víðiflesjur áður en kemur fram í sandinn. Austast á svæðinu, milli þjóðveggar 866 að Ærlækjarseli og Sandár, er þurrt og sendið svæði sem tekið hefur verið undir landgræðslu. Út undir sjó taka við sandar og sjávarlón. Á sandinum er melgresi víða á sandöldum og hólum, svokölluðum melgígum.

Jarðhitaáhrifa gætir á nokkrum stöðum á Austursandi og er hann nýttur bæði til ræktunar og húshitunar við Öxarfjörð. Heitar uppsprettur koma fram í strandlóni í

landi Ærlækjarsels sem nefnt er Skógalón. Þar hafa verið boraðar holur og er vatnið úr þeim nýtt til hitaveitu. Einnig kemur fram heitt vatn í Skógakíl. Kartöflu- og gulrótagarðar eru sunnan til á svæðinu nærri Bakkahlaupi á allstóru hitasvæði. Þetta svæði hefur löngum verið kallað „Heita landið“ af heimamönnum (sjá Auður Aðalbjarnardóttir 2004).

Aðferðir

Í leiðangrinum árið 2009 var rannsóknarsvæðinu skipt upp í fjögur svæði sem skipt var niður á jafn marga fimm manna hópa. Hver hópur skipti svo með sér sínu svæði og kannaði þar fuglalíf þann 10. júní með því að ganga skipulega um og skrá niður og hnitsetja það sem fyrir augu bar.

Sjó- og vatnafuglar

Vatnafuglar voru taldir þar sem til þeirra sást, einkum á lækjum, tjörnum og lónum sem gengið var meðfram. Grágæsir voru þó aðeins taldar gróflega enda bæði margar og dreifðar og eins voru þær á mikilli hreyfingu um allt svæðið. Sama átti við um heiðagæsir sem vitað var að verpa á svæðinu, þó þær séu mun færri en grágæsirnar. Mat á fjölda gæsa var talið þarfnast sérstakrar úttektar.

Kríur og máfar verpa í þéttum vörpum á svæðinu og var heildarfjöldi þessara fugla talinn í mismunandi vörpum. Til að meta fjölda varppara var áætlaður fjöldi kríu og máfa í vörpunum margfaldaður með leiðréttingarstuðli. Byggir það á því að ákveðið hlutfall varpfugla þessara tegunda sé ekki á staðnum í varpinu á hverjum tíma. Heildarfjöldi varppara er því meiri en svo að um helming talinna fugla sé að ræða hverju sinni. Athuganir sem gerðar hafa verið á máfum hér á landi sýna að nota megi leiðréttingarstuðullinn 0,6 á fjölda talinna máfa til að finna heildarfjölda varppara (Ævar Petersen & Sverrir Thorstensen 1993, Ævar Petersen 2009). Á Bretlandseyjum hafa athuganir sýnt fram á að

1. tafla. Fjöldi sjófugla (pör) í varpi á Austursandi við Öxarfjörð 10. júní 2009. – *Seabirds breeding in Austursandur on 10 June 2009.*

Tegund	Latneskt heiti	Pör Pairs
Kjóí	<i>Stercorarius parasiticus</i>	32
Skúmur	<i>Stercorarius skua</i>	158
Hettumáfur	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	22
Stormmáfur	<i>Larus canus</i>	35
Svarfbakur	<i>Larus marinus</i>	184
Kríá	<i>Sterna paradisaea</i>	1521

sambærilegur leiðréttingarstuðull sé 0,7 í kríuvörpum (Bullock & Gomersall 1981).

Skúmar og kjóar verja ódul og verpa mun dreifðar en kríur og máfar. Þeir voru því taldir í pörum og stökum fuglum. Ýmist var gengið um skúmsvörp eða skimað yfir stærri svæði með sjónauka (10x42) eða fjarsjá (32x80). Árið 2007 var gengið skipulega um þau svæði sem skúmar voru í varpi og ábúð á óðulum könnuð. Athuganir fóru fram á tímabilinu 5. – 29. júlí. Fuglum var skipt niður í þrjá flokka; (1) Varppar – skúmur (einn eða tveir) sem steypu sér ítrekað að athugendum af miklu harðfylgi – mikill hraði og komu nálægt. (2) Geldpar – skúmar (einn eða tveir) sem flugu gaggandi yfir og renndu sér í hæsta lagi 2-3 sinnum án þess að koma nálægt og settust svo aftur í nágrenninu, flugu stöku sinnum burt. Hjá þessum fuglum var gengið um svæðið til að kanna sérstaklega hvort þeir sýndu þá meiri árásargirni. (3) Geldfuglar – fuglar sem sýndu enga varplega hegðun en voru staddir í varpinu. Skúmar sem voru í hópum utan varpsvæða, t.d. á áreyrum Bakkahlaups, voru ekki taldir. Árið 2009 var bæði gengið um vörp og skimað yfir af útsýnisstöðum. Ekki var gerður greinarmunur á hvort pör á óðali sýndu óðalsatferli (árásargirni) eða ekki. Stakir skúmar sem sýndu árásargirni og/eða héldu til á óðali, þó árásargirni væri lítil, voru taldir sem pör. Geldfuglar voru ekki taldir. Þar sem talinn var heildarfjöldi skúma með því að skima yfir stærri svæði var notaður leiðréttingarstuðull 0,54 til þess að áætla raunfjölda verpandi para. Byggir stuðullinn á rannsóknnum í skúmsvörpum á Úthéraði (Halldór W. Stefánsson 2010).

Mófuglar

Tíðni mófugla var metin með punktaltalningum, síðdegis þann 11. júní. Talið var á 37 punktum á fjórum svæðum. Eitt svæði var skammt austan við Ytribakka, sem nú er í eyði og að mestu kominn ofan í Bakkahlaup á móts við Syðribakka. Annað var á svokölluðum Flötum, sem ná yfir stórt svæði á vestanverðum Austursandi. Þriðja var á Skógaeyrum, skammt vestur af Þjóðvegi 866. Fjórða svæðið var rétt austan við Ærlækjarsel.

Talningar fóru þannig fram að gengið var í þríhyrning, alls tæplega 3 km, og stoppað á 300 m fresti. Allir fuglar sem vart varð við á fimm mínútum á hverjum punkti voru skráðir á þar til gerð eyðublað. Eins var atferli þeirra

3. mynd. Varpútbreiðsla kjóa (grænt) og skúms (rautt) á Austursandi við Öxarfjörð árið 2009. – *The breeding distribution of Arctic Skua (green) and Great Skua (red) in Austursandur, NE-Iceland, in 2009.*

skræð, fjarlægð metin og afstaða teiknuð á kort til þess að forðast endurtekningar. Út frá atferli var metið hvort um varpfugl var að ræða eða ekki.

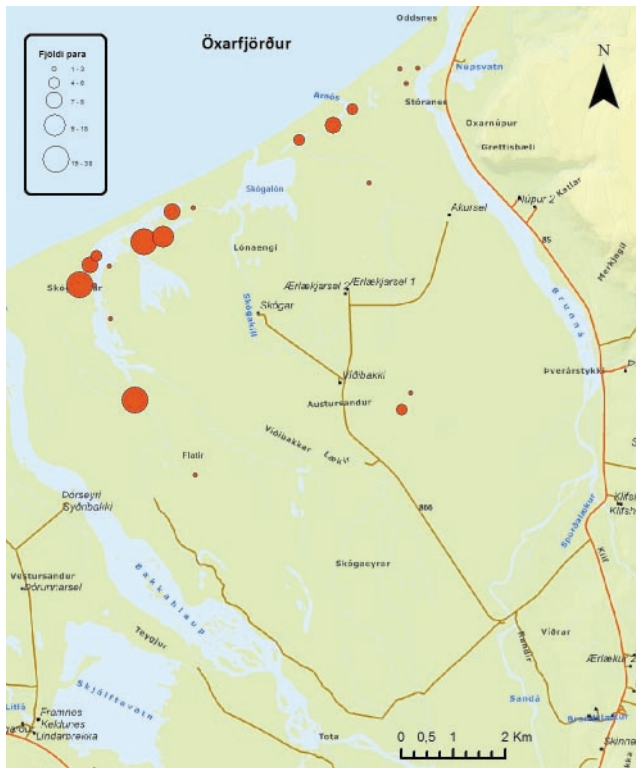
Niðurstöður

Dagana 10.-11. júní 2009 sáust alls 36 tegundir fugla sem taldar eru verpa á Austursandi. Af þeim eru níu á valista (Náttúrufræðistofnun Íslands 2000). Ekki var staðfest varp hjá öllum tegundum en líklegt er að flestar þeirra, ef ekki allar, verpi á svæðinu.

Sjó- og vatnafuglar

Skúmur (2. mynd) er einkennisfugl Austursands, bæði útbreiddur og áberandi. Skúmsvarpið var langmest á vesturhluta svæðisins, vestan Þjóðvegar 866 sem liggur að bæjunum sem í byggð eru á Austursandi (3. mynd). Mest var varpið á Flötum. Þar dreifist það á stóru svæði sem markast af Bakkahlaupi og gamla farvegi Jökulsár (Lækir). Aðrar stærstu skúmsbyggðirnar voru á Skógaeyrum vestur af Þjóðvegi 866 og austan Lækja, vestur og suður af bænum Skógum. Út við sjávarlónin voru skúmar einnig verpandi, en frekar dreift. Árið 2007 voru alls talin 76 varppör og 54 geldpör, auk 90 geldfugla. Árið 2009 voru alls talin 158 pör á óðali, óháð því hvort þau voru talin vera í varpi eða ekki.

Kjóí var allalgengur fugl á Austursandi. Alls var talið að 32 pör yrpu á svæðinu (1. tafla). Þau voru dreifð um svæðið, aðallega utan varpsvæða skúmsins (3. mynd).

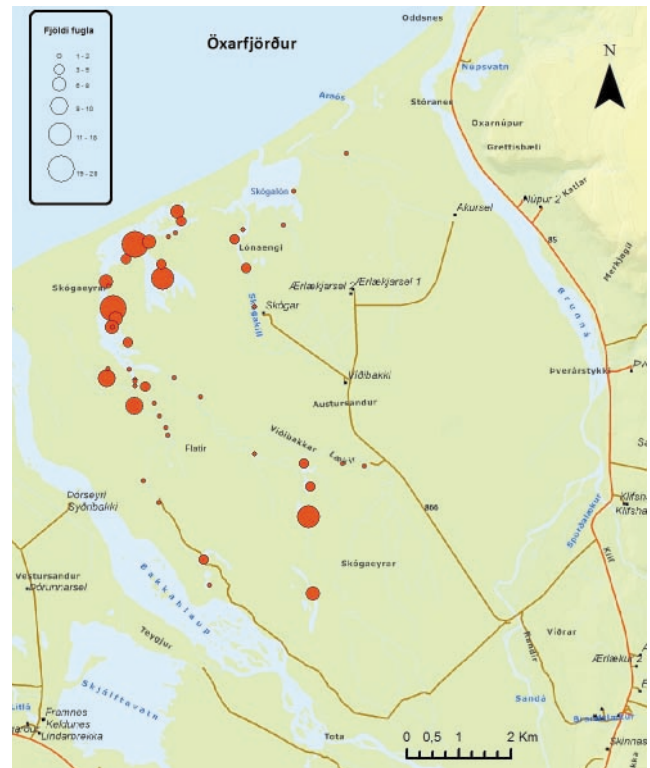
4. mynd. Varpútbreiðsla svartbaks á Austursandi við Öxarfjörð árið 2009. – The breeding distribution of Great Black-backed Gull in Austursandur, NE-Iceland, in 2009.

Hettumáfur er ekki algengur á Austursandi og fannst aðeins í varpi á tveimur stöðum út við Brunná á mótis við Núpsvatn. Reiknaður fjöldi varppara var 22 miðað við fjölda fullorðinna fugla í vörpunum.

Stormmáfar fundust verpandi á sex stöðum. Þrjú þessara varpa voru út undir sjó í sjávarkambinum norðan Ærlækjarsels og Akursels, tvö voru við strandlónin vestan Skógalóns og eitt var innan landgræðslusvæðisins austan Þjóðveggar 866, austur og suður af Víðibakka. Reiknaður fjöldi varppara var 35, miðað við fjölda fullorðinna fugla í vörpunum.

Svartbakur var nokkuð áberandi varpfugl á Austursandi og einn af einkennisfuglum svæðisins. Svartbaksvörp voru misdreifð og misstór (4. mynd). Þéttast og mest var varpið út við norðvestanverð strandlónin, þar sem alls voru taldir rúmlega 100 fullorðnir svartbakar í varpi. Þaðan dreifðust vörpin austur að Skógakíl með sunnanverðum strandlónunum og voru þau víða út í hólum. Austan Skógalóna fylgdu svartbaksvörpin víða melgígum í sjávarkambinum. Þrjú vörp voru sunnan strandlónanna. Tvö þeirra voru í námunda við gamla farveg Jökulsár en það þriðja var innan landgræðslusvæðisins austur af Víðibakka. Reiknaður fjöldi svartbakspara í varpi var 184, miðað við fjölda fullorðinna fugla í vörpunum.

Kría var algengasti sjófuglinn á Austursandi en alls voru 1521 par talið verpa á svæðinu. Mest var af kríu á norðaustanverðu svæðinu, út undir sjó. Alls fundust 20 misstór vörp, allt frá stöku pari upp í um 250 pör.

5. mynd. Varpútbreiðsla lóms á Austursandi við Öxarfjörð árið 2009. – The breeding distribution of Red-throated Diver in Austursandur, NE-Iceland, in 2009.

Lómar (6. mynd) eru einkennandi fyrir fuglalíf á Austursandi en alls voru taldir 230 lómar á rannsóknasvæðinu (2. tafla). Fundust þeir nánast á hverjum polli og lænu (5. mynd). Telja má líklegt að flestir þeir lómar sem sáust hafi verið varpfuglar, þó eitthvað hafi líklega verið um geldfugla. Voru þeir í varpi á flestum stöðum, oft nokkur pör saman. Lómsvarpið fylgdi ferskvatninu þar sem það kemur fram í jarðfallinu og lækjum norður eftir í gamla farveg Jökulsár. Áfram fylgdi það svo strandlónunum og upp með Skógakíl. Austan Skógalóns var lítið um lóma.

Álftir voru flestar geldar og í tveimur hópum á Skógalóni (46) og Skógakíl (30). Eitthvað var þó um pör í varpi, einkum meðfram strandlónunum vestur frá Skógakíl og upp með gamla farvegi Jökulsár. Alls sáust 139 álftir og þar af voru 18 pör. Þrjú álftarpör sáust með unga og að auki fannst eitt álftarhreiddur með fjórum eggjum.

Endur voru fremur fáliðaðar og dreifðust á ferskvatns-svæðin, lón, polla og lænur. **Stokkendur** (62), **urtendur** (48) og **toppendur** (49) voru algengastar. Mesta athygli vöktu þó 17 **grafendur** og sex **hrafnsendur** sem teljast til sjaldgæfari andategunda hér á landi, einkum hrafnstöndin. Aðrar endur voru **rauðhöfði** (15), **skúfönd** (11), **duggönd** (5), **æður** (7) og **hávell** (7). Allt eru þetta líklegir varpfuglar á Austursandi þó varp þeirra hafi ekki verið staðfest.

Öðinshonar (7. mynd) eru víða og líkt og lómurinn fylgja þeir öllum ferskvatnslænum og pollum. Líklegt er

2. tafla. Fjöldi vatnafugla (heildarfjöldi) á Austursandi við Öxarfjörð 10. júní 2009. – *Waterbird numbers (total) in Austursandur on 10 June 2009.*

Tegund	Latneskt heiti	Fjöldi Number
Álft	<i>Cygnus cygnus</i>	139
Rauðhöfðaönd	<i>Anas penelope</i>	15
Urtönd	<i>Anas crecca</i>	48
Stökkönd	<i>Anas platyrhynchos</i>	62
Grafönd	<i>Anas acuta</i>	17
Skúfönd	<i>Aythya fuligula</i>	11
Duggönd	<i>Aythya marila</i>	5
Æðarfugl	<i>Somateria mollissima</i>	7
Hávella	<i>Clangula hyemalis</i>	7
Hrafnönd	<i>Melanitta nigra</i>	6
Toppönd	<i>Mergus serrator</i>	49
Himbrimi	<i>Gavia immer</i>	1
Lómur	<i>Gavia stellata</i>	230
Flórgoði	<i>Podiceps auritus</i>	1
Óðinshani	<i>Phalaropus lobatus</i>	302
Þórshani	<i>Phalaropus fulicarius</i>	1

að töluvert óðinshanavarp sé á svæðinu, þó einnig sé líklega um geldfugla að ræða. Alls sáust 302 óðinshani á Austursandi.

Aðrir vatnafuglar sem sáust voru **himbrimi**, **flórgoði** og **þórshani**. Aðeins sást einn fugl af hverri tegund og er óvíst um varp þeirra. Eins og áður sagði voru gæsir ekki taldar nema gróflega, enda umfangsmikið verk ef vel ætti að vera. **Grágæsir** fundust verpandi víða á Austursandi og líklega er talsvert varp þar sem telur a.m.k. marga tugi para. Verpa þær bæði á víðiflesjunum og í melgresisgígum á sandinum út undir sjó. Auk þess voru geldhópar víða, t.d. allt að 700 fuglar við Skógalón og með lænum þaðan austur að Brunná. **Heiðagæsir** verpa út undir sjó á vestanverðu svæðinu og fundust þar fáein hreiður. Óvíst er hversu umfangsmikið varp þeirra var. Heiðagæsa hópar sáust víðar á svæðinu, m.a. á háflugi til norðurs.

Ekki varð vart við keldusvín, en það var sjaldgæfur varpfugl og algengur vetrargestur í Kelduhverfi og Öxarfirði fram undir 1960. Varp það m.a. við Skógalón

á Austursandi fram yfir 1940. Mönnum ber saman um að keldusvín hafi horfið úr Öxarfirði þegar minkur nam þar land um 1960 (Kristinn Haukur Skarphéðinsson & Einar Ó. Þorleifsson 1998).

Mófuglar

Lóupræll var langalgengastur mófugla á Austursandi samkvæmt punkttalningum á svæðunum fjórum. Alls töldust vera 75 varppör á talningarpunktunum (3. tafla). Einnig sáust 10 fuglar sem ekki voru taldir óðalsfuglar. **Heiðlóa** var næst algengasti mófuglinn á svæðinu en 27 varppör voru talin. **Spói** og **þúfuttlingur** voru sömuleiðis fremur áberandi á svæðinu, þó fjöldi þeirra sé allt niður í fjórðung á við lóupræll.

Jaðrakan, **hrossagaukur** og **stelkur** sáust víða en þó hvergi í neinu magni. **Skógarþröstur** reyndist vera sjaldgæfasti mófuglinn af þeim sem virtust vera með óðal á talningarpunktunum. Aðeins sjö pör sáust, enda kjarr takmarkað á þeim svæðum sem talið var á. Hann er hins vegar mjög algengur varpfugl í gróskumiklu víðikjarri, t.d. í grennd við Ærlækjarsel.

Stök **brandugla** sást en ekki er ósennilegt að fáein pör verpi á Austursandi. Einnig sást ein **maríuerla**, en hún er tæpast talin vera mófugl þó hún sé höfð hér með í upptalningunni. Þó engar vísbendingar um varp hafi fundist er fremur líklegt að hún verpi í grennd við flesta, ef ekki alla, mannabústaði á svæðinu.

Af öðrum mófuglum sem verpa að öllum líkindum á svæðinu en sáust ekki á sniðum má nefna **rjúpu** og **sandlóu**. Einn rjúpukarri sást norðan við Ærlækjarsel og sandlóur sáust á nokkrum stöðum og er hún líklega dreifður varpfugl á söndunum.

Umræða

Einkennisfuglar Austursands eru skúmur, svartbakur og lómur. Þessar tegundir skapa svæðinu mikla sérstöðu og gefa því hátt verndargildi. Skúmsvarpið á Austursandi er það eina á norðanverðu landinu, þó vitað sé um varptilraunir stöku skúmspara víða á Norðurlandi (Ævar Petersen 1998). Varpið á Austursandi virðist svipað og það var um miðja 20. öld. Árið 1954 var talið að um 150-200 pör yrpu á svæðinu, einkum á Víðibökkum

3. tafla. Fjöldi mófugla á 37 punktum á Austursandi við Öxarfjörð 11. júní 2009. – *Numbers of moorland/ground-nesting birds in 37 point-counts in Austursandur on 11 June 2009.*

Tegund	Latneskt heiti	Fjöldi varppara Number of breeding pairs	Fjöldi fugla utan óðala Number of non-breeding ind.
Lóupræll	<i>Calidris alpina</i>	75	10
Heiðlóa	<i>Pluvialis apricaria</i>	27	5
Spói	<i>Numenius phaeopus</i>	20	5
Þúfuttlingur	<i>Anthus pratensis</i>	18	2
Jaðrakan	<i>Limosa limosa</i>	14	0
Hrossagaukur	<i>Gallinago gallinago</i>	13	0
Stelkur	<i>Tringa totanus</i>	13	1
Skógarþröstur	<i>Turdus iliacus</i>	7	3
Brandugla	<i>Asio flammeus</i>	0	1
Maríuerla	<i>Motacilla alba</i>	0	1

6. mynd. Lómur *Gavia stellata* á Austursandi. – Red-throated Diver.
– Guðmundur A. Guðmundsson.

(Finnur Guðmundsson 1954). Byggðist það mat á upplýsingum frá heimamönnum. Í óbirtu handriti Theodórs Gunnlaugssonar frá Bjarmalandi um fuglalíf við Öxarfjörð segir að skúmum hafi fjölgað talsvert við botn Öxarfjarðar síðustu tvo til þrjá áratugina fyrir 1970 (Theodór Gunnlaugsson 1972). Í júlíbyrjun 1984 voru skúmar taldir í fyrsta sinn á Austursandi og voru þá talin vera 225 pör (bil 210–240) á svæðinu (Lund-Hansen & Lange 1991). Talningin var hluti af landsúttekt á skúmsvörpum á Íslandi árin 1984-1985. Var heildarvarpstofn skúms á landinu talinn vera um 5.400 pör og jafngilti fjöldinn á Austursandi því um 4% stofnsins á Íslandi og um 2% af heimsstofni tegundarinnar. Í könnuninni árið 1985 reiknuðu þeir félagar Lund-Hansen og Lange stærð skúmsvarpsins út frá sniðtalningum og töldu aðeins pör sem virtust í varpi.

Skúmsvarpið á Austursandi hefur verið metið með misjöfnum aðferðum eins og fram hefur komið og því er erfitt að túlka þær talningar. Skúmum á Austursandi virðist hafa fjölgað nokkuð upp úr 1940 en varpið síðan dregist verulega saman á tímabilinu 1985-2007. Um ástæður fækkunar er erfitt að segja og hugsanlega skýrist hún fremur af misháu hlutfalli varpfugla í stofninum hverju sinni. Ekki hefur verið fylgst nægjanlega vel með varpinu og því ekki hægt að tímasetja einhverja atburði innan þessa tímabils. Þessi þróun helst að nokkru í hendur með þróun annarra sjófuglastofna hér á landi en fækkunar í vörpum og lélegs varpárangurs hefur orðið vart hjá fleiri tegundum sjófugla síðustu ár (sjá Arnþór Garðarsson 2006a, 2006b, Gunnar Þór Hallgrímsson o.fl. 2007, Erpur Snær Hansen o.fl. 2009). Árið 2007 virtist skúmsvarpið á Austursandi í heldur verra ástandi en árið 2009 og

7. mynd. Óðinshani *Phalaropus lobatus* á Austursandi. – Red-necked Phalarope.
– Guðmundur A. Guðmundsson.

hafði varpi seinkað mikið. Gæti það verið vísbinding um fæðubrest. Á Úthéraði er eina skúmsvarpið á Austurlandi og þar fjölgaði skúmum úr um 90-110 varppörum árið 1984 í 212 varppör sumarið 2009 (Lund-Hansen & Lange 1991, Halldór W. Stefánsson 2010). Þróunin þar var því þveröfug við það sem gerðist á Austursandi og leiðir það hugann að hugsanlegum tilflutningi milli þessara varpa. Óvíst er hver þróunin hefur orðið í stóru vörpunum á Suðausturlandi á tímabilinu 1985 til 2007 og því ekki ljóst hvort þróunin í Austursandi sé einsdæmi. Vegna alþjóðlegrar ábyrgðar Íslendinga á skúmsstofninum væri rétt að stórefla vöktun í vörpum skúma hér á landi.

Svarbököm fjölgaði mikið við Öxarfjörð um og eftir miðja síðustu öld líkt og víða á landinu (Theodór Gunnlaugsson 1972, Náttúrufræðistofnun Íslands 2000). Allra síðustu áratugi hefur þeim þó víða fækkað og er svartbakur á válista vegna þeirrar þróunar (Náttúrufræðistofnun Íslands 2000). Svartbaksbyggðin á Austursandi er sennilega sú stærsta á Norður- og Austurlandi, þ.e. frá skaftfellsku söndunum og norður og vestur um til Grímseyjar í Steingrímsfirði (Jón Hallur Jóhannsson & Björk Guðjónsdóttir 1995, Náttúrufræðistofnun Íslands 2000). Athyglisvert er hversu vörpin á Austursandi eru þétt en slík svartbaksvörp eru eflaust orðin fátíð hér á landi. Fjöldi varppara bendir til að á Austursandi verpi um 1% íslenska svartbaksstofnsins en hann var talinn 15-20.000 pör um aldamótin (Náttúrufræðistofnun Íslands 2000).

Lómsvarp á Austursandi er með því mesta og þéttasta á landinu eða rúmlega 100 varppör miðað við niðurstöður þessarar könnunar. Lómsvarp er auk þess töluvert austan við athugunarsvæðið og voru árið 2008 talin um 40 pör í varpi út með Öxarfirði austanverðum (Guðmundur Örn Benediktsson, óbirt). Í Kelduhverfi verpa einnig þó nokkur pör, líklega hvað flest á Víkingavatni eða 5-10 pör (Náttúrustofa Norðausturlands, óbirt). Eitthvað verpa lómar líka á öðrum votlendissvæðum þar. Ef miðað er við láglendistjarnir og vötn við Öxarfjörð allan má áætla að þar verpi á bilinu 150-200 pör eða um 8-20% af íslenska lómastofninum (Náttúrufræðistofnun Íslands 2000). Önnur helstu lómasvæði landsins eru Út-Mýrar á Vesturlandi (Kristinn Haukur Skarphéðinsson 2000) og Úthérað (Guðmundur A. Guðmundsson o.fl. 2001).

Niðurstöður þessara athugana á Austursandi benda til þess að svæðið sé nokkuð sérstætt hvað fuglalíf varðar, enda ekkert sambærilegt svæði á Norðurlandi og þó víðar væri leitað. Helsta samsvörun er að finna á jökulsöndum við Héraðsflóa og á Suðausturlandi. Fjöldi skúma, svartbaka, lóma og væntanlega grágæsa á svæðinu bendir til þess að svæðið megi flokka sem alþjóðlega mikilvægt fuglasvæði (IBA) samkvæmt viðmiðum BirdLife International (BirdLife International 1995). Verndargildi Austursands er því talsvert auk þess sem níu fuglategundir sem halda til á svæðinu eru á Válista: grágæs, grafönd, hrafn sönd, himbrimi, flórgöði, þórshani, stormmáfur, svartbakur og brandugla (Náttúrufræðistofnun Íslands 2000). Vegna þess hversu sérstætt svæði Austursandur er m.t.t. fuglalífs væri æskilegt að vakta það með einhverjum hætti. Þyrfti sú

vöktun a.m.k. að ná yfir einkennistegundirnar þrjár; skúm, svartbak og lóm

Þessi könnun leiddi í ljós að gera þarf mun betur grein fyrir gæsavarpi á Austursandi. Talsvert grágæsavarp virðist vera á svæðinu og einnig hafa heiðagæsir hafið varp niður undir sjó, en það er afar sjaldgæft á Íslandi. Til þess að ná vel utan um gæsavarpið þarf helst að fara um svæðið fyrr en gert var í þessari könnun og afla einnig upplýsinga um eggjatínslu, því gæsaregg eru tínd á Austursandi. Einnig væri æskilegt að kanna betur hvernig andfuglar nýta svæðið síðsumars, þegar þeir fella flugfjaðrir. Mikið af grágæs og ýmsum öndum, þar á meðal graföndum, fella fjaðrir fyrir botni Öxarfjarðar en Austursandur og mikilvægi hans að þessu leyti hefur lítt verið kannað.

ÞAKKIR

Höfundar vilja þakka öllum sem tóku þátt í talningum á Austursandi í júní 2009 en of langt mál yrði að geta þeirra allra hér. Þá fá landeigendur í Austursandi einnig þakkir fyrir góðfúsleg leyfi til umferðar svo fjölmenns hóps um eignarlönd þeirra.

HEIMILDIR

- Arnþór Garðarsson 2006a. Nýlegar breytingar á fjölda íslenskra bjargfugla. – Bliki 27: 13-22.
- Arnþór Garðarsson 2006b. Viðkoma ritu sumarið 2005. – Bliki 27: 23-26.
- Auður Aðalbjarnardóttir 2004. Náttúruauðlindir í Öxarfirði. – Skýrsla unnin fyrir Öxarfjarðar- og Kelduneshrepp. Náttúrustofa Norðausturlands, 74 bls.
- Árni Óla 1941. Árbók Ferðafélags Íslands. Kelduhverfi og Tjörnes. – Ferðafélag Íslands, Reykjavík.
- BirdLife International 1995. Important bird areas, IBA criteria, categories and thresholds. – BirdLife International. 17 bls. + 8 viðaukar.
- Bullock, I.D. & C.H. Gomersall 1981. The breeding populations of terns in Orkney and Shetland in 1980. – Bird Study 28: 187-200.
- Erpur Snær Hansen, Hálfán Helgi Helgason, Elínborg Sædís Pálsdóttir, Bérengère Bougé & Marínó Sigursteinsson 2009. Staða lundastofnsins í Vestmannaeyjum 2009. – Fuglar 6: 46-48.
- Eysteinn Tryggvason 1976. Landslagsbreyting samfara jarðskjálftum 1975-1976. – Náttúrufr. 46: 124-128.
- Finnur Guðmundsson 1954. Íslenskir fuglar IX. Skúmur (*Stercorarius skua* (Brünn.)). – Náttúrufr. 24: 123-136.
- Gísli Guðmundsson 1965. Árbók Ferðafélags Íslands. Norður - Þingeyjarsýsla. – Ferðafélag Íslands, Reykjavík.
- Guðmundur A. Guðmundsson, Guðmundur Guðjónsson, Sigurður H. Magnússon, Kristbjörn Egilsson, Halldór Walter Stefánsson & Kristinn H. Skarphéðinsson 2001. Kárahnjúkavirkjun. Áhrif breytinga á vatnafari Jökulsár á Dal og Lagarfljóts á gróður, fugla og seli. – Náttúrufræðistofnun Íslands, NÍ-01005 (LV-2001/22), 131 bls.
- Gunnar Þór Hallgrímsson, Elínborg S. Pálsdóttir, Eva Pier, Hálfán H. Helgason, Sveinn Kári Valdimarsson & Páll Hersteinsson 2007. Collapse of breeding Lesser Black-backed Gulls in Iceland in 2006. – Útdráttur, Waterbirds Society Meeting, Barcelona 30 Oct - 3 Nov 2007.
- Halldór Walter Stefánsson 2010. Hávellutalningar á Lagarfljóti og varpdreifing skúms á Úthéraði 2009. – Unnið fyrir Landsvirkjun. NA-100100.
- Hörður Kristinnsson & Ólafur K. Nielsen 1998. Gróður og fuglalíf við Bakkahlaup í Öxarfirði. Frumskoðun vegna fyrirhugaðra jarðhitarannsókna. – Unnið fyrir Orkustofnun. NÍ-98012.
- Jón Hallur Jóhannsson & Björk Guðjónsdóttir 1995. Varpfuglar í Steingrímsfirði og nágrenni. Könnun 1987-1994. – Fjölrit Náttúrufræðistofnunar 28. 76 bls.
- Kristinn Haukur Skarphéðinsson 2000. Fuglalíf í Mýrarsýslu. – Bliki 21: 15-30.

Kristinn Haukur Skarphéðinsson & Einar Þorleifsson 1998. Keldusvín - útdauður varpfugl á Íslandi. – Bls. 266-296 í: Kvískerjabók. Höfn í Hornafirði. Sýslusafn Austur-Skaftafellssýslu.

Lund-Hansen, L.C. & P. Lange 1991. The numbers and distribution of the Great Skua *Stercorarius skua* breeding in Iceland 1984-1985. – Acta Naturalia Islandica 34, 16 bls.

Náttúrufræðistofnun Íslands 2000. Válisti 2. Fuglar. – Náttúrufræðistofnun Íslands, 103 bls.

Theodór Gunnlaugsson 1972. Um fuglalíf í Öxarfirði, fyrri helming 20. aldar. – Óbirt handrit. Varðveitt á Héraðsskjalasafninu á Húsavík.

Ævar Petersen 1998. Íslenskir fuglar. – Vaka-Helgafell, Reykjavík.

Ævar Petersen 2009. Formation of a bird community on a new island, Surtsey, Iceland. – Surtsey Research 12: 133-148.

Ævar Petersen & Sverrir Thorstensen 1993. Hettumálfsvörp í Eyjafirði 1990. – Bliki 13: 45-59.

SUMMARY

The birdlife of Austursandur in NE-Iceland

This paper summarizes bird observations during a field expedition, led by the North East Iceland Nature Center, in Austursandur on 10-11 June 2009. The study area is approx. 100 km² and is located in the Norður-Pingeyjarsýsla county in northeastern Iceland (66.12°N, 16.54°W). The area was divided into four sub-areas that were covered by teams of five people each. Waterfowl, divers and grebes, with the exception of the very numerous Greylag Goose *Anser anser* and the scarce Pink-footed Goose *Anser brachyrhynchus*, were counted as accurately as possible. Gulls and Arctic Terns *Sterna paradisaea* nest in dense colonies throughout the study area. In order to estimate the number of pairs in each colony the total number of birds visible in each colony was counted and then multiplied with a correction factor, 0.6 for gulls and 0.7 for terns. As Arctic and Great Skuas tend to nest in loose colonies or as scattered pairs throughout the study area, hence, all pairs as well as single birds were counted, either by walking through the breeding areas or by viewing from distance. Number of adult Great Skuas counted in a colony from a distance was multiplied with a correction factor of 0.56 to estimate the number of breeding pairs. Moorland nesting birds were counted using a 5-minutes point-count technique, from a total of 37 points in four areas of Austursandur. That way it was possible to get an idea of the moorland birds in the area and their relative abundance. Moorland birds are here considered to be the European Golden Plover *Pluvialis apricaria*, Dunlin *Calidris alpina*, Common Snipe *Gallinago gallinago*, Black-tailed Godwit *Limosa limosa*, Whimbrel *Numenius phaeopus*, Common Redshank *Tringa totanus*, Meadow Pipit *Anthus pratensis* and Redwing *Turdus iliacus*). Estimates for the whole of Austursandur for those birds were not made in this case.

This field expedition revealed 36 species in Austursandur, nine of which are listed on the Icelandic Red List (Náttúrufræðistofnun Íslands 2000). Breeding was not confirmed for all the species, although most, if not all, are thought to be breeding in the study area. The characteristic birds of Austursandur, with respect to their breeding status in Iceland, are the Red-throated Diver *Gavia stellata*, Great Skua *Stercorarius skua*

and Great Black-backed Gull *Larus marinus*. Possibly over 100 pairs of Red-throated Divers are nesting in the study area (Fig. 5). Up to 200 pairs may be breeding in the whole region surrounding the Öxarfjörður bay, representing up to 20% of the Icelandic breeding population. Austursandur holds the only breeding colony of Great Skuas in northern Iceland, estimated 158 pairs in 2009 (Table 1, Fig. 2). A total of 184 pairs of Great Black-backed Gulls were estimated breeding in the area (Fig. 4), making this probably the largest colony of this species in northern and eastern Iceland, as well as being roughly 1% of the Icelandic breeding population. Whooper Swans *Cygnus cygnus* and Greylag Geese were the most numerous waterfowl in the area, but the geese were not counted. Most of the Whooper Swans were non-breeding birds, but at least 4 of 18 pairs observed in the area were breeding. Ducks were scarce in general though the most common species were Mallard *Anas platyrhynchos* (62 birds), Red-breasted Merganser *Mergus serrator* (49) and Teal *Anas crecca* (48) (Table 2). Point-counts of moorland birds indicate that the Dunlin is by far the most abundant wader of Austursandur (Table 3). Scarce and rare species observed in the study area include 17 Northern Pintails *Anas acuta*, six Common Scoters *Melanitta nigra*, one Slavonian Grebe *Podiceps auritus*, one Grey Phalarope *Phalaropus fulicarius* and one Short-eared Owl *Asio flammeus*.

Results from this two-day excursion in Austursandur suggest that the area is important for several species of birds and is somewhat unique for the northern part of Iceland. It also meets the criteria for being an Important Bird Area as described by BirdLife International.

Porkell Lindberg Þórarinnsson, Náttúrustofa Norðausturlands, Hafnarstétt 3, 640 Húsavík.

Aðalsteinn Örn Snæþórsson, Náttúrustofa Norðausturlands, Hafnarstétt 3, 640 Húsavík.

Böðvar Þórisson, Náttúrustofa Vestfjarða, Aðalstræti 21, 415 Bolungarvík.

Guðmundur A. Guðmundsson, Náttúrufræðistofnun Íslands, Urriðaholtsstræti 6-8, Pósthólf 125, 212 Garðabæ.

Halldór Walter Stefánsson, Náttúrustofa Austurlands, Tjarnarbraut 39b, 700 Egilsstaðir.

Kristinn Haukur Skarphéðinsson, Náttúrufræðistofnun Íslands, Urriðaholtsstræti 6-8, Pósthólf 125, 212 Garðabæ.

Yann Kolbeinnsson, Náttúrustofa Norðausturlands, Hafnarstétt 3, 640 Húsavík.

Tilvitnun:

Porkell Lindberg Þórarinnsson, Aðalsteinn Örn Snæþórsson, Böðvar Þórisson, Guðmundur A. Guðmundsson, Halldór Walter Stefánsson, Kristinn Haukur Skarphéðinsson & Yann Kolbeinnsson 2013. Fuglar á Austursandi við Öxarfjörð. – Bliki 32: 59-66.

Fölsöngvari í Nesjum

Fölsöngvari sást 15. september 2008 í Nesjahverfi í Nesjum, A-Skaft. Þetta var í fyrsta sinn sem þessi tegund sést á Íslandi. Fuglinn sást til 22. september.

Inngangur

Innan trjónusöngvaraættarinnar (Acrocephalidae) er m.a. að finna ættkvíslirnar *Acrocephalus*, *Hippolais* og *Iduna* sem einkennast helst af ráklausum, grábrúnum og torgreindum tegundum sem allar eru sjaldgæfar hérlendis. Síðdegis þann 15. september 2008 fékk Brynjúlfur Brynjólfsson hringingu frá Vilborgu Gunnlaugsdóttur úr Hæðargarði í Nesjum, A-Skaftafellssýslu. Hún tjáði honum að í garðinum væru einhverjir söngvarar sem hún kunni ekki skil á, en auk þess einn hettusöngvari *Sylvia atricapilla*, sem er algengur haustflækingur hérlendis. Brynjúlfur fór á staðinn og fann fljótlega torkennilegan söngvara sem hann taldi vera fölsöngvara *Iduna pallida*. Hann lét Björn Arnarson strax vita og kom hann nokkru síðar og voru þeir báðir sannfærðir um að hér væri á ferðinni fyrsti fölsöngvarinn sem sést hafði á Íslandi (1. mynd).

Brynjúlfur og Björn mynduðu fuglana samdægurs og létu fréttirnar berast fuglaskoðara á milli. Daginn eftir náðu þeir Gunnlaugur Þráinsson, Gunnar Þ. Hallgrímsson, Hálfdán Björnsson, Hallgrímur Gunnarsson, Sigmundur Ásgeirsson og Yann Kolbeinsson að sjá fuglinn. Allir athugendur sáu fuglinn vel og tóku eftir því að hann kippti stélinu stöðugt beint niður á við á ferð sinni á milli trjágreina auk þess sem hann kallaði

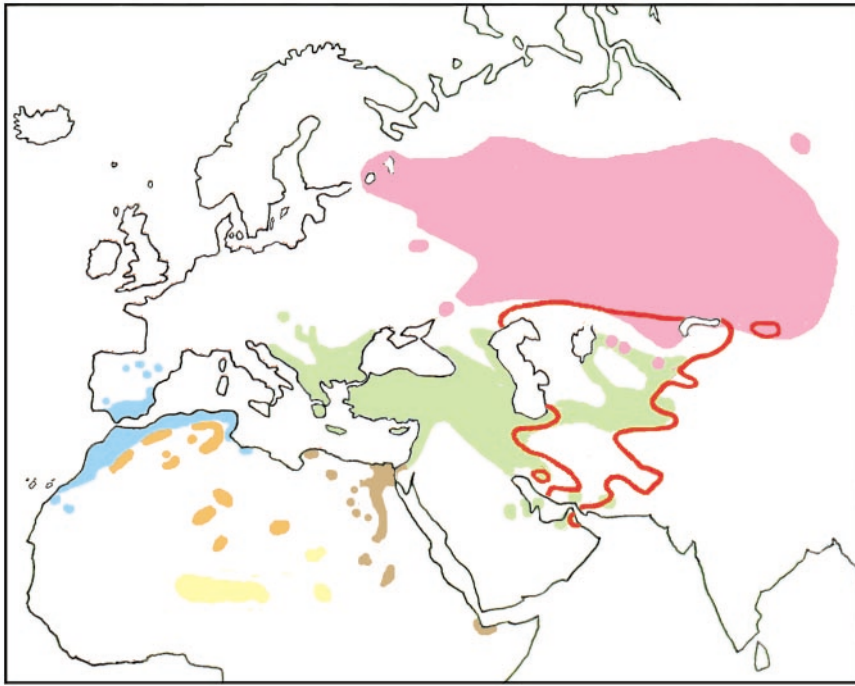
með sérkennilegum „tökk“ hljóðum. Yann Kolbeinsson tók hljóðin upp. Fuglinn hélt síðan til á svæðinu til 22. september.

Útbreiðsla, undirtegundir og kjörlendi

Rannsóknir síðustu ára á skyldleikatengslum og flokkunarfræðilegri stöðu tegunda og undirtegunda hafa gert það að verkum að nokkrar breytingar hafa orðið á flokkun og nafngiftum í þeim hópi söngvara sem skyldastir eru fölsöngvaranum. Fram til 2002 tilheyrðu fölsöngvarar ættkvíslinni *Hippolais* og tegundinni skipt í fimm undirtegundir. Árið 2002 skipti svo breska fuglaflokkunarnefndin (BOURC-TSC) fölsöngvurum í tvær aðgreindar tegundir. Þar var annars vegar um að ræða fölsöngvara *Hippolais pallida* (með fjórar undirtegundir) og síðan hrímsöngvara *H. opaca* þar sem engar undirtegundir voru skilgreindar (Knox o.fl. 2002). Árið 2005 var síðan fimmtu undirtegund fölsöngvara *H. p. alulensis* lýst frá Sómalíu (Ash o.fl. 2005). Allt frá 1997 hafa flokkunarfræðingar lagt til að nokkrar tegundir innan ættkvíslarinnar *Hippolais* færist í aðra ættkvísl undir nafninu *Iduna* (Leisler o.fl. 1997, Fregin o.fl. 2009). Í dag eru því fölsöngvarar *Iduna*

1. mynd. Fölsöngvarinn *Iduna pallida*, Hæðargarður í Nesjum, 19. september 2008. – Brynjúlfur Brynjólfsson.

2. mynd. Útbreiðsla hrímsöngvara *Iduna opaca* (blátt), fölsöngvara *I. pallida reiseri* (ljósbrúnt), *I. p. laeneni* (gult), *I. p. pallida* (brúnt) og *I. p. elaeica* (grænt), trjásöngvara *I. rama* (rauðar útlínur) og glapsöngvara *I. caligata* (bleikt). Kortið er teiknað af Lars Svensson fyrir *Blika* í mars 2005. – *Distribution of Iduna warblers: I. opaca (blue), I. pallida reiseri (buff), I. p. laeneni (yellow), I. p. pallida (brown) and I. p. elaeica (green), I. rama (red outlines) and I. caligata (pink). Drawn by Lars Svensson in March 2005.*

I. opaca
I. pallida reiseri
I. pallida laeneni
I. pallida pallida
I. pallida elaeica
I. rama
I. caligata

pallida, hrímsöngvarar *I. opaca*, trjásöngvarar *I. rama* og glapsöngvarar *I. caligata* allir innan framagreindrar ættkvíslar og dreifast tegundirnar víða um Evrópu, Asíu og Afríku (2. mynd).

Varpkjörlendi fölsöngvara, sem og aðrir þættir í varpvistfræði þeirra, er ekki vel þekkt. Þær upplýsingar sem fyrir liggja benda til þess að tegundin sé fremur ósérhæfð á trjátegundir og sækir í ýmsan runnagróður, stundum meðfram ám, og velji sér oftast hreiðurstæði í innan við tveggja metra hæð. Þá virðist tegundin sækja í að verpa nærri þéttbýli, a.m.k. á norðurmörkum útbreiðslunnar, en ástæður þess eru ekki ljósar (Antonov o.fl. 2007 og heimildir innan greinar).

Greining fölsöngvarans í Nesjum

Óhætt er að fullyrða að tegundagreiningar á milli föl-, hrím-, trjá- og glapsöngvara séu með þeim allra erfiðustu sem evrópskir fuglaskoðarar standa frammi fyrir. Í grein um fyrsta og eina trjásöngvarann sem sést hefur hérlandis, og birtist í *Blika* fyrir nokkrum árum, var farið yfir helstu atriði sem nota má við tegundagreiningar þessara tegunda í hendi (Gunnar Þór Hallgrímsson 2005). Fuglinn í Nesjahverfi var ekki handsamaður og því nýttast stærðarmælingar ekki við tegundagreininguna.

Svo heppilega vill til að tegundirnar fjórar sýna ákveðið tegundabundið atferli m.t.t. vængja- og stélhreyfinga sem og kallhljóða (Ottosson o.fl. 2005, Svensson o.fl.

3. mynd. Fölsöngvarinn *Iduna pallida*, Hæðargarður í Nesjum, 19. september 2008. – Brynjúlfur Brynjólfsson.

2009). Sé hægt að skoða fuglana vel og fylgjast með atferli þeirra í nokkurn tíma, líkt og hjá fuglinum í Nesjum, má komast langt í tegundagreiningu. Þetta á sér í lagi við um fölsöngvara því að hann kippir stélinu stöðugt niður þegar hann hoppar á milli greina í fæðuleit og gefur frá sér sérkennilegt og þétt „tökk“ kallhljóð. Þessir einkennandi stélkippir koma fram á meðal allra undirtegunda fölsöngvara. Hrímsöngvari hefur mjög svipuð hljóð og fölsöngvarinn (líklega ógreinanleg í sundur) en hann heldur stélinu stöðugu á ferð sinni um trjáþykkið. Einu stélhreyfingarnar sem þekktar eru á meðal hrímsöngvara eru fíngerðar „hroll“ hreyfingar á meðan hann syngur. Þar sem fuglinn í Nesjum kippti stélinu stöðugt niðurávið getum við útilokað hrímsöngvara á hegðuninni einni. Glapsöngvarar og trjásöngvarar eru þekktir fyrir að kippa stélinu en ekki á sama hátt og fölsöngvarar. Hjá báðum tegundunum er um flaksandi stélhreyfingar að ræða fremur en stöðuga kippi beint niður. Auk þess kippa glapsöngvarar stundum til vængjunum á sama tíma og þeir dilla stélinu.

Ef við skoðum aðeins nánar útlitið á söngvaranum í Nesjum (3. mynd) sést vel að höfuðlag hans samræmist því sem almennt gerist á meðal tegunda af trjónusöngvaraættinni og því frábrugðið höfuðlagi glapsöngvarans sem hefur fremur kúpt enni. Einnig skiptir máli að skoða hversu langt handflugjaðrir standa aftur frá armflugfjöðrum. Hjá glapsöngvara ná handflugjaðrir vart helming af lengd alnarfjæðra aftur fyrir armflugjaðrir og hjá trjásöngvurum eru handflugjaðrir enn styttri. Á fuglinum í Nesjum náðu handflugjaðrir rúmlega helming af lengd alnarfjæðra og slíkt er í góðu samræmi við fölsöngvara. Stundum koma fram ljósir jaðrar á endum armflugfjæðra hjá fölsöngvurum en slíkt sést ekki hjá hrím-, glap- og trjásöngvurum. Hvítu jaðrarnir á söngvaranum í Nesjum styðja því enn frekar við greiningu fuglsins sem fölsöngvara. Sú undirtegund sem er langlíklegust til að flækjast til Íslands er *I. p. elaeica*. Hins vegar er ákvörðun undirtegunda mjög snúin ef nákvæmar stærðarmælingar eru ekki til staðar (Ottosson o.fl. 2005). Við látum því undirtegundina liggja á milli hluta.

Umræða

Til ársloka 2008 höfðu einungis fundist 16 fölsöngvarar á Bretlandseyjum og Írlandi, og annarstaðar í NV-Evrópu er tegundin afar sjaldgæf. Í þessu samhengi má segja að fundur tegundarinnar hérlandis hafi verið fremur óvæntur þó allnokkuð sé um ósamræmi á milli algengis tegunda hérlandis og í Evrópu. Af þeim fjórum tegundum af ættkvíslinni *Iduna* sem hér hefur verið fjallað um er glapsöngvarinn lang algengasta flækings tegundin í NV-Evrópu með hátt í 200 athuganir. Það er því undarlegt að hérlandis skuli bæði trjásöngvari og fölsöngvari finnast áður en glapsöngvara verður vart. Í ljósi þess að hrímsöngvari er líklega sjaldgæfust tegundanna í NV-Evrópu má leiða að því líkur að næsta *Iduna* tegundin til að sjást hérlandis verði glapsöngvari.

Það vekur athygli að þeir fölsöngvarar sem sést hafa á Írlandi og Bretlandseyjum dvelja gjarnan í nokkra daga

á fundarstaðnum. Af 16 fuglum sáust einungis fjórir í einn dag en meðal dvalartími var 6,9 dagar (Gordon & Scott 2010). Þetta kemur skemmtilega heim og saman við fölsöngvarann í Nesjum því hann dvaldi einmitt í sjö daga á sama stað eftir að hann fannst.

ÞAKKIR

Við viljum þakka Vilborgu Gunnlaugsdóttur fyrir að tilkynna um söngvara í garði sínum í Nesjahverfi. Þeir Gunnlaugur Pétursson og Guðmundur A. Guðmundsson lásu yfir pistilinn og gáfu gagnlegar ábendingar. Er þeim þakkað fyrir.

HEIMILDIR

- Antonov, A., B.G. Stokke, A. Moksnes & E. Røskoft 2007. Aspects of breeding ecology of the eastern olivaceous warbler (*Hippolais pallida*). – J. Ornithol. 148: 443-451.
- Ash, J.S., D.J. Pearson & S. Bensch 2005. A new race of Olivaceous Warbler *Hippolais pallida* in Somalia. – Ibis 147: 841-843.
- Fregin, S., M. Haase, U. Olsson & P. Alström 2009. Multi-locus phylogeny of the family Acrocephalidae (Aves: Passeriformes) – The traditional taxonomy overthrown. – Molecular Phylogenetics and Evolution 52: 866-878.
- Gunnar Þór Hallgrímsson 2005. Óvænt koma trjásöngvara til Íslands. – Bliki 26: 65-68.
- Gordon, P.R. & M.S. Scott 2010. Eastern Olivaceous Warbler, Foula, Shetland, 23-25 September 2008 – the fifth Scottish record. – Scottish Birds 30: 70-72.
- Knox, A.G., M. Collinson, A.J. Helbig, D.T. Parkin & G. Sangster 2002. Taxonomic recommendations for British birds. – Ibis 144: 707-710.
- Leisler, B., P. Hendrich, K. Schulze-Hagen & M. Wink 1997. Taxonomy and phylogeny of reed warblers (genus *Acrocephalus*) based on mtDNA sequences and morphology. – J. Ornithol. 138: 469-496.
- Ottosson, U., S. Bensch, L. Svensson & J. Waldenström 2005. Differentiation and phylogeny of the olivaceous warbler *Hippolais pallida* species complex. – J. Ornithol. 146: 127-136.
- Svensson L., K. Mullarney & D. Zetterström 2009. Collins Bird Guide. 2. útgáfa. – HarperCollins, London.

SUMMARY

The first record of Eastern Olivaceous Warbler in Iceland

An Eastern Olivaceous Warbler *Iduna pallida* was found at Nesjahverfi, A-Skaftafellssýsla, in SE-Iceland on 15 September 2008. The bird stayed at the finding location until 22 September and was easily approached and photographed by several birdwatchers. It was identified from other greyish *Iduna* warblers on behaviour and plumage characteristics. The bird constantly dipped the tail downwards when feeding in the bushes and gave distinct calls that were sound recorded. Its primary projection was more than half the tertial length and the secondaries showed distinct pale tips. The Eastern Olivaceous Warbler is the second *Iduna* warbler to be found in Iceland, the Sykes's Warbler *I. rama* found in 2002 being the only previous one.

Gunnar Þór Hallgrímsson, Náttúrustofa Suðvesturlands, Garðvegi 1, 245 Sandgerði (gunnar@natturustofa.is).

Brynjúlfur Brynjólfsson, Sandbakka 13, 780 Höfn (binni@bbprentun.is).

Tilvitnun:

Gunnar Þór Hallgrímsson & Brynjúlfur Brynjólfsson 2013. Fölsöngvari í Nesjum – Bliki 32: 67-69.

Ljósmyndir og teikningar af fuglum í Blika

Í tölfnúmer þess að Bliki er 30 ára um þessar mundir er hér birt yfirlit yfir allar ljósmyndir og teikningar af fuglum og dýrum í Blika 1-32. Aftan við tegundaheitið og latneska heitið er hefti:blaðsíða. F merkir forsíða og K3 innri baksíða.

Ljósmyndir:

Hnúðsvanur *Cygnus olor* 4:3,4; 15:27; 22:24; 27:29; 32:13
Svartsvanur *Cygnus atratus* 14:23
Dvergsvanur *Cygnus columbianus* 1:19; 8:22; 12:22; 31:43
Álftr *Cygnus cygnus* 1:19; 3:63; 4:46; 8:F,22; 12:22; 14:23; 18:70; 21:39,69; 24:13,21; 26:1
Akurgæs *Anser fabalis* 14:24; 29:25
Heiðagæs *Anser brachyrhynchus* 1:5; 2:3,5; 4:70; 20:12,20; 26:K3; 29:25; 31:43
Blesgæs *Anser albifrons* 8:23; 17:67; 30:5
Blesgæs (austræn) *Anser albifrons albifrons* 19:21; 23:24
Grágæs *Anser anser* 8:F; 11:64; 14:24; 29:11,14,17; 32:39
Grágæs (austræn) *Anser anser rubrirostris* 23:25
Snjógæs *Anser caerulescens* 6:40; 8:23; 26:25; 29:45,47(hr); 32:39
Kanadagæs *Branta canadensis* 7:28; 16:18; 23:25; 29:25
Alaskagæs *Branta hutchinsii* 30:29
Helsingi *Branta leucopsis* 4:42; 7:68; 8:7; 28:27,57
Margæs *Branta bernicla* 5:58; 8:24; 14:59; 15:28; 23:26; 24:28; 27:30; 29:53
Margæs (austræn) *Branta bernicla bernicla* 8:24; 14:59; 23:26; 24:28
Margæs (vestræn) *Branta bernicla nigricans* 15:28; 23:26; 27:30
Fagurgæs *Branta ruficollis* 28:27,57; 31:43
Ryðönd *Tadorna ferruginea* 29:42
Brandönd *Tadorna tadorna* 4:17,18; 15:29; 23:27; 28:10; 31:25; 32:31
Brúðönd *Aix sponsa* 16:18; 30:29
Mandarínönd *Aix galericulata* 16:19; 21:38; 30:30
Rauðhöfðaönd *Anas penelope* 22:F; 24:30; 26:26; 32:40
Ljóshöfðaönd *Anas americana* 4:19; 10:22; 15:29; 22:25; 24:30; 26:26; 32:40
Gargönd *Anas strepera* 19:72; 20:72
Urtönd *Anas crecca* 22:9
Rákönd *Anas carolinensis* 29:26
Stökkönd *Anas platyrhynchos* 8:F,25; 14:64; 16:19; 20:46; 24:30; 25:66
Brúnönd *Anas rubripes* 21:39; 24:30; 25:66(2)
Grafönd *Anas acuta* 28:11
Grafönd × stökkönd *Anas acuta* × *platyrhynchos* 13:62; 14:64
Taumönd *Anas querquedula* 26:27; 32:40
Bláönd *Anas discors* 18:30; 31:44
Skeiðönd *Anas clypeata* 8:25; 19:22
Skutulönd *Aythya ferina* 26:27
Kollönd *Aythya americana* 22:26; 26:57,58
Hringönd *Aythya collaris* 16:20; 22:27; 25:28; 26:28; 31:44
Hringönd × skúfönd *Aythya collaris* × *fuligula* 31:44
Skúfönd *Aythya fuligula* 5:54; 15:35; 18:11; 22:26,28; 30:30
Duggönd *Aythya marila* 5:54; 18:10
Kúfönd *Aythya affinis* 22:28; 26:58; 30:30; 31:45
Æðarfugl *Somateria mollissima* 1:F; 2:66; 5:53; 6:8,32; 8:27; 12:F; 14:26; 15:31,32; 17:57,60; 18:32,59; 19:57; 21:2,10,40; 23:28; 24:F,1,4,10,31; 25:30; 26:27; 27:39
Æðarfugl × æðarkóngur *S. spectabilis* × *mollissima* 12:24; 25:30
Æðarkóngur *Somateria spectabilis* 3:24; 4:20; 8:26,27; 12:F; 13:21; 14:26; 15:30; 18:32; 21:40; 23:28; 24:31; 27:31; 29:27; 31:45; 32:14

Æðarkóngur (kvenfugl) *Somateria spectabilis* (female) 4:20; 8:26; 14:26; 18:32; 24:31; 29:27
Blikönd *Polysticta stelleri* 13:21; 14:27; 15:31; 21:41; 22:29; 27:32; 29:27; 31:46
Straumönd *Histrionicus histrionicus* 22:29; 23:F,4,14; 25:49; 31:46
Hávella *Clangula hyemalis* 5:54; 17:71; 18:F,3; 30:51
Hrafnönd *Melanitta nigra* 26:12
Krákönd *Melanitta perspicillata* 12:25
Korpönd *Melanitta fusca* 4:21; 15:32; 18:66; 24:32; 27:32
Kolönd (vestræn) *Melanitta deglandi deglandi* 18:66; 24:32; 32:15
Kolönd (austræn) *Melanitta deglandi stejnegeri* 27:32
Hjálmönd *Bucephala albeola* 32:41
Húsönd *Bucephala islandica* 2:17,45; 4:68; 10:23
Hvinönd *Bucephala clangula* 2:17; 10:23; 11:40; 21:42; 28:28; 30:31
Hvítönd *Mergellus albellus* 12:26; 22:26
Kambönd *Mergus cucullatus* 8:58; 22:30; 26:28
Toppönd *Mergus serrator* 30:49
Eirönd *Oxyura leucocephala* 15:10
Hrókönd *Oxyura jamaicensis* 12:27; 15:1,8,33
Rjúpa *Lagopus muta* 1:7; 2:18; 5:12; 15:65; 20:48,66
Kornhæna *Coturnix coturnix* 24:61; 32:15
Lómur *Gavia stellata* 15:72; 16:70; 21:23; 24:60; 32:64
Himbrimi *Gavia immer* 2:15; 20:43,45
Dverggoði *Tachybaptus ruficollis* 28:56
Toppgoði *Podiceps cristatus* 14:22
Flórgoði *Podiceps auritus* 15:12; 20:F,1,5,10; 31:31
Fýll *Fulmarus glacialis* 7:54; 19:9; 28:5; 31:F,2,3,11
Hettuskrofa *Puffinus gravis* 16:17
Gráskrofa *Puffinus griseus* 31:46
Hafsvała *Oceanites oceanicus* 8:10,11; 31:47
Sjósvała *Oceanodroma leucorhoa* 12:61
Súla *Morus bassanus* 3:58; 7:F,5-18; 17:30-31; 26:17,18; 27:K3; 29:21; 30:57(3)
Dílaskarfur *Phalacrocorax carbo* 15:16,18; 17:35; 25:4,12; 29:F,1,64
Toppskarfur *Phalacrocorax aristotelis* 25:F,1; 30:9,10(3),26
Seífvari *Botaurus stellaris* 28:29
Nátthegri *Nycticorax nycticorax* 15:F,26; 16:70; 17:64; 28:30
Grænhagri *Butorides virescens* 24:69; 28:30
Kúhagri *Bubulcus ibis* 31:47; 32:16
Bjartthagri *Egretta garzetta* 11:27; 28:31; 30:32; 31:47; 32:42
Mjallthagri *Egretta alba* 24:63; 26:23
Gráthagri *Ardea cinerea* 10:F; 15:27; 16:17; 19:20; 26:24; 28:68
Bláthagri *Ardea herodias* 28:67
Rauðthagri *Ardea purpurea* 31:48
Kolstorkur *Ciconia nigra* 19:20
Hvítstorkur *Ciconia ciconia* 26:24
Bognefur *Plegadis falcinellus* 22:24; 29:29
Flatnefur *Platalea leucorodia* 32:16
Róðafælmingi *Phoenicopterus chilensis* 4:58
Býþjór *Pernis apivorus* 10:24
Vatnagleða *Milvus migrans* 27:34; 32:28
Svölugleða *Milvus milvus* 22:30; 23:58
Haförn *Haliaeetus albicilla* 2:65; 7:64; 26:14
Bláheiðir *Circus cyaneus* 32:17
Gráheiðir *Circus pygargus* 26:29
Sparrhaukur *Accipiter nisus* 30:33
Fjallvákur *Buteo lagopus* 4:60; 10:25; 24:33,34; 25:31; 31:48
Fjallvákur (n-amerískur) *Buteo lagopus sanctijohannis* 4:60; 31:48
Gjóður *Pandion haliaetus* 15:34; 18:33
Turnfálki *Falco tinnunculus* 7:30; 16:22
Smyrill *Falco columbarius* 12:13; 16:F,2-3
Smyrill (amerískur) *Falco columbarius columbarius* 12:13
Gunnfálki *Falco subbuteo* 7:31; 11:41; 28:31
Fálki *Falco rusticolus* 2:63

Fálki (hvítfálki) *Falco rusticolus* "candicans" 16:22; 22:31; 25:32; 26:29
 Förfálki *Falco peregrinus* 15:34; 18:34; 22:31; 31:48
 Keldusvín *Rallus aquaticus* 10:27; 13:24; 18:35; 22:47,64; 23:64; 26:30
 Flóðhæna *Porphyrio martinica* 4:22
 Bleshæna *Fulica atra* 1:23; 6:43; 8:28; 10:27; 15:35; 19:24; 22:33,53; 27:34
 Kolhæna *Fulica americana* 28:32; 31:49
 Grátrana *Grus grus* 4:23; 27:35; 28:32; 30:33; 32:43
 Tjaldur *Haematopus ostralegus* 6:48; 13:F; 23:34; 23:61,61; 24:37; 30:65,70
 Bjúgnefja *Recurvirostra avosetta* 28:33
 Pernutrítill *Glareola pratincola* 23:56
 Sandlóa *Charadrius hiaticula* 2:19; 16:25; 26:12; 27:7
 Kvöldlóa *Charadrius semipalmatus* 28:33,61,62
 Auðnalóa *Charadrius leschenaultii* 26:54,55
 Gulllóa *Pluvialis dominica* 12:28; 19:25; 28:34(2); 29:30; 31:49; 32:44
 Heiðlóa *Pluvialis apricaria* 12:28; 18:55; 20:50
 Grálóa *Pluvialis squatarola* 8:28; 27:35; 32:17
 Vepja *Vanellus vanellus* 2:43; 6:45; 7:65; 14:29; 16:24; 18:71; 19:72; 26:31; 27:36
 Rauðbrystingur *Calidris canutus* 6:27; 32:34
 Sanderla *Calidris alba* 6:69; 25:72; 26:72(2); 30:F
 Fitjatíta *Calidris pusilla* 11:42; 12:1,29; 25:70,71; 31:50
 Hólmatíta *Calidris mauri* 23:30; 25:69,70
 Veimiltíta *Calidris minuta* 29:30
 Bakkatíta *Calidris temminckii* 31:65
 Mærutíta *Calidris minutilla* 12:29; 32:44
 Vaðlatíta *Calidris fuscicollis* 4:24; 6:46; 22:33; 25:33; 29:30; 31:50
 Leirutíta *Calidris bairdii* 15:53; 16:25
 Rákatíta *Calidris melanotos* 4:25; 11:43; 12:29; 23:31; 26:31
 Spóatíta *Calidris ferruginea* 13:26; 15:35; 22:34; 25:33; 28:34; 31:51
 Sendlingur *Calidris maritima* 2:21; 26:51,52
 Lóupræll *Calidris alpina* 4:24; 11:43; 12:29; 22:7; 25:33
 Efjutíta *Limicola falcinellus* 15:36; 22:34; 23:31
 Grástíta *Tryngites subruficollis* 5:29; 7:32; 16:25; 31:51
 Rúkragi *Philomachus pugnax* 6:47; 16:26; 26:32; 30:34
 Dvergsnípa *Limnocyptes minimus* 22:34; 23:32; 24:36; 32:18
 Kanaduðra *Limnodromus scolopaceus* 14:30; 23:33; 30:35(2)
 Skógarsnípa *Scolopax rusticola* 15:36; 23:33
 Jaðrakan *Limosa limosa* 2:20; 19:F; 22:56,57,58; 25:61; 26:72; 27:72(2); 28:15
 Lappajaðrakan *Limosa lapponica* 6:27,48; 12:31; 23:34; 24:37; 26:15; 31:52
 Spói *Numenius phaeopus* 22:62
 Fjöruspói *Numenius arquata* 8:5; 22:35; 27:37
 Dílastelkur *Actitis macularia* 29:31; 31:53(2)
 Trjástelkur *Tringa ochropus* 31:52
 Svölustelkur *Tringa solitaria* 18:36
 Lyngstelkur *Tringa nebularia* 11:45; 27:37; 32:18(2)
 Hrífastelkur *Tringa flavipes* 5:31; 27:38; 28:35
 Flóastelkur *Tringa glareola* 5:32; 25:34; 32:45
 Stelkur *Tringa totanus* 6:F; 19:20; 21:F; 27:37
 Tildra *Arenaria interpres* 5:31; 26:F,52
 Freyshani *Phalaropus tricolor* 14:31; 18:37
 Öðinshani *Phalaropus lobatus* 7:60; 9:32; 12:33; 21:68; 22:64; 28:13; 32:64
 Þórshani *Phalaropus fulicarius* 17:64; 18:71; 26:11,64; 31:36
 Ískjó *Stercorarius pomarinus* 20:72; 21:62,68; 23:34; 31:53
 Kjói *Stercorarius parasiticus* 5:14; 21:19; 26:14
 Fjallkjói *Stercorarius longicaudus* 21:62; 25:35; 26:33; 27:38; 28:35
 Skúmur *Stercorarius skua* 2:11; 32:F,60
 Hláturmáfur *Larus atricilla* 30:36
 Sléttumáfur *Larus pipixcan* 5:33; 32:46
 Trjámáfur *Larus philadelphia* 28:36
 Hettumáfur *Larus ridibundus* 6:12; 13:45; 15:38; 23:35; 24:53,54; 27:2
 Hringmáfur *Larus delawarensis* 1:27,29; 3:27; 5:34; 10:31; 11:72; 14:32; 15:38; 19:28; 22:36; 24:39; 27:39; 30:36
 Stormmáfur *Larus canus* 9:F,11; 27:1,2
 Sílamáfur *Larus fuscus* 18:38; 26:71; 27:55,58,59
 Silfurmáfur *Larus argentatus* 5:34
 Klapparmáfur *Larus cachinnans* 18:38; 24:39
 Norðmáfur *Larus thayeri* 30:37; 32:19
 Svartbakur *Larus marinus* 1:53; 21:21; 24:72; 25:72(2)
 Rósamáfur *Rhodostethia rosea* 3:28; 13:29; 14:32; 19:28; 21:45; 25:35; 27:39; 31:54
 Rita *Rissa tridactyla* 6:12; 13:3; 17:F,2,21; 24:38; 27:F,23,51; 32:1
 Ísmáfur *Pagophila eburnea* 10:31; 12:32; 18:39; 24:40; 29:32; 31:54
 Pernumáfur *Xema sabini* 19:27; 31:54; 32:19
 Dvergmáfur *Hydrocoloeus minutus* 5:33; 15:38; 16:27; 23:35; 24:38; 27:38(hr); 29:31; 32:46
 Máfar *Larus* sp. 3:61
 Sandþerna *Gelochelidon nilotica* 23:36
 Paraþerna *Sterna sandvicensis* 15:39; 27:39
 Kría *Sterna paradisaea* 2:22; 5:4,35; 28:7
 Dvergþerna *Sternula albifrons* 30:47
 Skeggþerna *Chlidonias hybrida* 8:32
 Kolþerna *Chlidonias niger* 2:52,53; 4:27; 5:3,4,35; 11:46
 Tígulþerna *Chlidonias leucopterus* 12:33; 24:40; 26:34; 29:33
 Langvía *Uria aalge* 2:F; 7:F; 16:48; 26:16; 27:51
 Stuttnefja *Uria lomvia* 16:48; 27:51
 Álka *Alca torda* 1:51; 3:54; 16:48; 22:19; 23:64; 24:72
 Geirfugl *Pinguinus impennis* 1:49
 Teista *Cephus grylle* 26:13
 Lundi *Fratercula arctica* 4:F; 19:1; 22:13; 28:9,51; 31:15
 Húsdúfa *Columba livia* ("domestica") 28:12
 Holudúfa *Columba oenas* 27:40,68
 Hringdúfa *Columba palumbus* 15:40; 23:36; 32:20
 Tyrkjadúfa *Streptopelia decaocto* 11:47; 15:40; 16:28; 19:29; 21:46; 29:33; 31:55
 Turtildúfa *Streptopelia turtur* 10:32; 21:46; 26:35; 30:37
 Tregadúfa *Zenaida macroura* 17:27
 Gaukur *Cuculus canorus* 7:34; 16:29; 21:47; 27:40
 Snæugla *Buteo scandiacus* 3:52; 6:49; 12:34; 21:48; 23:38; 26:35; 28:37; 29:34; 31:55
 Eyrugla *Asio otus* 3:29; 7:35; 14:34; 16:30; 22:37; 26:36,47-50
 Brandugla *Asio flammeus* 1:14
 Alpasvölungur *Apus melba* 4:61,62
 Beltapýrill *Megascops alcyon* 22:38(2)
 Safaspæta *Sphyrapicus varius* 31:56
 Mýgreipur *Empidonax virescens* 27:66
 Stúgreipur *Empidonax minimus* 27:41,63,64
 Elrigreipur *Empidonax alnorum* 27:41,63,64,66
 Sönglævirki *Alauda arvensis* 29:35; 32:21
 Bakkasvala *Riparia riparia* 6:50
 Landsvala *Hirundo rustica* 12:35; 18:41; 19:30; 26:36
 Bæjasvala *Delichon urbicum* 14:36; 27:41
 Skógtittlingur *Anthus hodgsoni* 28:38,65,66
 Trjátittlingur *Anthus trivialis* 30:39(2)
 Þúfuttittlingur *Anthus pratensis* 12:71; 13:62; 16:29; 28:F,19
 Heiðatittlingur *Anthus rubescens* 24:42; 28:38,39; 29:35
 Mýrerla *Motacilla citreola* 16:31; 18:42; 30:39; 32:22
 Straumerla *Motacilla cinerea* 18:42; 29:36
 Maríuerla *Motacilla alba* 2:23; 15:53
 Maríuerla (bretaerla) *Motacilla alba yarrellii* 22:39; 29:36
 Sedrustoppa *Bombycilla cedrorum* 11:51; 16:8; 27:42
 Silkittoppa *Bombycilla garrulus* 1:42; 3:31; 15:42; 16:32; 19:32; 25:37; 28:39; 32:22
 Músarrindill *Troglodytes troglodytes* 5:F; 10:4(hr); 25:15,21
 Glóbrystingur *Erithacus rubecula* 16:34; 18:43; 27:42; 32:23

Húmgali *Luscinia luscinia* 26:61,62; 28:40
 Næturgali *Luscinia megarhynchos* 28:40
 Blábrystingur *Luscinia svecica* 27:43
 Húsaskotta *Phoenicurus ochruros* 16:34; 28:40
 Garðaskotta *Phoenicurus phoenicurus* 23:39
 Vallskvettur *Saxicola rubetra* 28:41
 Hagaskvettur *Saxicola rubicola* 16:35
 Steindepill *Oenanthe oenanthe* 11:F
 Barrpröstur *Ixoreus naevius* 28:41,60
 Dulpröstur *Catharus guttatus* 7:39; 14:37,64; 15:72; 29:37
 Moldpröstur *Catharus ustulatus* 19:34; 29:37; 32:48
 Hlýrpröstur *Catharus minimus* 29:37
 Mánaþröstur *Turdus torquatus* 31:57
 Svartþröstur *Turdus merula* 5:17; 6:55; 7:41
 Þorraþröstur *Turdus atrogularis* 29:38,60
 Söngþröstur *Turdus philomelos* 7:42; 10:40; 16:37; 21:50; 24:43
 Skógarþröstur *Turdus iliacus* 7:42; 11:41; 14:F,56; 20:35; 22:63(2); 25:40
 Mistilþröstur *Turdus viscivorus* 10:55(hr); 15:44
 Farþröstur *Turdus migratorius* 25:40; 32:23
 Lensusöngvari *Locustella lanceolata* 26:69
 Straumsöngvari *Locustella fluviatilis* 31:58
 Trjáðöngvari *Iduna rama* 26:38,65
 Fölsöngvari *Iduna pallida* 32:24,67,68
 Spésöngvari *Hippolais icterina* 26:39
 Síkjásöngvari *Acrocephalus schoenobaenus* 31:58
 Dvalsöngvari *Acrocephalus agricola* 28:42,63,64
 Elrisöngvari *Acrocephalus dumetorum* 26:38; 27:43; 28:42
 Seljusöngvari *Acrocephalus palustris* 24:43; 28:42; 31:58
 Sefsöngvari *Acrocephalus scirpaceus* 26:38; 32:24
 Kampasöngvari *Sylvia cantillans* 14:40
 Hauksöngvari *Sylvia nisoria* 28:43; 30:41
 Netlusöngvari *Sylvia curruca* 27:43; 32:25
 Þyrnisöngvari *Sylvia communis* 29:38; 32:49
 Garðöngvari *Sylvia borin* 1:34; 5:39; 15:45; 23:40; 30:40
 Hettusöngvari *Sylvia atricapilla* 14:41; 16:38; 25:40; 27:45; 32:49
 Norðöngvari *Phylloscopus borealis* 19:45; 23:41; 28:44
 Hnoðrasöngvari *Phylloscopus inornatus* 5:41,42; 7:42; 29:39
 Grænsöngvari *Phylloscopus sibilatrix* 14:42; 26:39; 28:44
 Gransöngvari *Phylloscopus collybita* 13:35; 19:36; 22:41; 27:45
 Laufsöngvari *Phylloscopus trochilus* 5:43; 10:43; 16:39; 24:46; 26:38; 28:45
 Rauðkollur *Regulus calendula* 22:42
 Glókollur *Regulus regulus* 8:41; 25:41; 26:5
 Grágrípur *Muscicapa striata* 16:40; 19:37; 23:60; 24:47; 26:41; 29:39
 Peðgrípur *Ficedula parva* 29:40
 Flekkugrípur *Ficedula hypoleuca* 14:43; 23:44; 31:59; 32:26
 Laufglói *Oriolus oriolus* 27:46
 Þyrnisvarri *Lanius collurio* 16:40; 29:40
 Grásvarri *Lanius excubitor* 32:51
 Dvergkráka *Corvus monedula* 3:41; 6:60; 13:37; 14:51
 Bláhrafn *Corvus frugilegus* 4:35; 12:44; 13:39,40
 Grákráka *Corvus corone cornix* 19:37
 Hrafn *Corvus corax* 11:2; 16:3
 Rósastari *Pastor roseus* 3:45,46; 4:36; 16:41; 25:42; 26:41; 30:42
 Gráspör *Passer domesticus* 7:43; 14:44; 15:48; 30:43
 Græningi *Vireo olivaceus* 18:45; 19:38
 Bókfinka *Fringilla coelebs* 5:2; 6:61; 23:44; 30:43
 Fjallafinka *Fringilla montifringilla* 7:46,67; 14:45; 16:42; 27:46(2)
 Grænfinka *Carduelis chloris* 20:21; 21:52; 32:26
 Pistilfinka *Carduelis carduelis* 29:61; 30:44
 Barrfinka *Carduelis spinus* 14:46,59; 15:57; 18:46; 24:49; 25:44(2); 31:60; 32:52
 Hörfinka *Carduelis cannabina* 25:67,68; 29:41

Auðnutittlingur *Carduelis flammea* 14:4
 Hrímtittlingur *Carduelis hornemanni* 21:53; 31:61; 32:27
 Víxlnefur *Loxia leucoptera* 32:52,57,58
 Krossnefur *Loxia curvirostra* 6:55; 12:47-50; 15:60; 21:54; 25:45; 32:28,57
 Rósafinka *Carpodacus erythrinus* 26:43; 27:47; 28:46; 31:61(2)
 Dómpápi *Pyrrhula pyrrhula* 18:47; 28:46
 Kjarnbítur *Coccothraustes coccothraustes* 6:66; 26:44; 32:53
 Gulskríkja *Dendroica petechia* 19:47; 27:47
 Blámaskríkja *Dendroica cerulea* 21:55; 23:52
 Bláskríkja *Dendroica caerulescens* 27:47
 Grænskríkja *Dendroica virens* 27:69,70
 Daggarskríkja *Dendroica magnolia* 18:48; 19:43,44
 Krúnuskríkja *Dendroica coronata* 23:45; 29:41; 32:54
 Pálmaskríkja *Dendroica palmarum* 21:55; 23:53
 Rákaskríkja *Dendroica striata* 29:41; 32:54
 Grímuskríkja *Geothlypis trichas* 21:55; 23:51
 Kúftittlingur *Zonotrichia leucophrys* 26:44
 Hörputittlingur *Zonotrichia albicollis* 3:38,39; 31:62
 Sportittlingur *Calcarius lapponicus* 8:43; 11:60; 14:46; 19:39; 22:44; 23:47; 27:48; 28:47; 29:49(2),50(2); 30:44; 31:62
 Snjóttittlingur *Plectrophenax nivalis* 1:9; 3:F; 10:40; 27:72; 28:72; 29:K3
 Dvergtittlingur *Emberiza pusilla* 27:48
 Seftittlingur *Emberiza schoeniclus* 29:42
 Tígultáti *Pheucticus ludovicianus* 24:65; 25:46
 Álmkraki *Icterus galbula* 27:48

Hrossaludda (lúsfluga) *Hippobosca equina* 3:13
 Móhumla (hunangsfluga) *Bombus jonellus* 10:4(bú)
 Refur *Alopex lagopus* 5:52; 30:68
 Nautgripur *Bos taurus* 32:16
 Fuglamaður *Homo ornithologus* 2:29; 7:54,72; 9:9; 14:58; 16:3; 18:14; 19:53; 24:60; 25:49; 27:64; 28:70; 29:45; 31:19(2),68

Teikningar:

Brandönd *Tadorna tadorna* 12:9
 Kambönd *Mergus cucullatus* 18:52
 Ljómahegri *Egretta thula* 11:29
 Bjarthegri *Egretta garzetta* 11:29
 Vatnagleða *Milvus migrans* 2:58
 Skógrella *Gallirallus sylvestris* 22:51
 Morgunrella *Gallirallus okinawae* 22:52
 Vökurella *Gallirallus wakensis* 22:48
 Grasrella *Gallirallus dieffenbachii* 22:49
 Mórella *Gallirallus modestus* 22:49
 Stúfrella *Atlantisia rogersi* 22:52
 Sandrella *Porzana palmeri* 22:50
 Myrkurrella *Porzana monasa* 22:50
 Beykihána *Porphyrio mantelli* 22:51
 Vepja *Vanellus vanellus* 5:47
 Efjutíta *Limicola falcinellus* 10:52
 Paraþerna *Sterna sandvicensis* 4:8
 Býsvelgur *Merops apiaster* 10:11
 Fjallalævirki *Eremophila alpestris* 1:40
 Landsvala *Hirundo rustica* 8:54
 Brandsvala *Cecropsis aurica* 8:54
 Klettasvala *Petrochelidon pyrrhonota* 14:15
 Kampasöngvari *Sylvia cantillans* 14:14
 Rósastari *Pastor roseus* 3:47
 Bókfinka *Fringilla coelebs* 7:44
 Krossnefur *Loxia curvirostra* 6:63
 Gullsóti *Xanthocephalus xanthocephalus* 4:63

Taktu þátt í Fuglavernd

Af hverju var Fuglavernd stofnað?

Fuglavernd var stofnað árið 1963 af áhugamönnum um vernd hafarnarins. Með markvissu starfi tókst að bjarga erninum frá útrýmingu en við stofnun félagsins var hafarnarstofninn um 20 pör. Fuglavernd beitti sér m.a. fyrir banni við útburði eiturs fyrir refi sem hafði höggvið stór skörð í arnarstofninn. Endurkoma arnans hefur verið hægfare ferli en í dag eru yfir 60 varppör á landinu. Enn eiga ernir sums staðar erfitt uppdráttar í sambýli við manninn og nokkrum gömlum varpstöðum þeirra hefur verið raskað vegna framkvæmda.

Hvað gerir Fuglavernd?

Fuglar byggja tilveru sína á því að geta aflað sér fæðu, ásamt því að hafa hentuga staði til hvíldar og varps. Mörg þeirra svæða sem fuglar byggja afkomu sína á eru í hættu vegna athafna mannsins. Fuglavernd vinnur að því að fuglar og búsvæði þeirra skaðist sem minnst vegna framkvæmda. Fuglavernd er aðili að BirdLife International, sem eru samtök fuglaverndarfélaganna um allan heim.

Með þínum stuðningi:

Starfar Fuglavernd að vernd fuglategunda sem eru í útrýmingarhættu á Íslandi

Kemur á fót friðlöndum fyrir fugla

Vinnur að fræðslu um fugla og búsvæði þeirra á meðal fólks

Vinnur að skráningu, upplýsingasöfnun og verndun mikilvægra fuglasvæða á Íslandi (IBA skrá)

Hvetur stjórnvöld, sveitarstjórnir og framkvæmdaaðila til þess að hafa náttúruvernd að leiðarljósi við skipulagningu og framkvæmdir

Þinn hagur að aðild

Ásamt því að búa í huginn fyrir fugla með því að tryggja þeim betri framtíð færð þú:

Áskrift að tímaritinu FUGLAR sem er einungis dreift til félaga í Fuglavernd

Kost á að sækja fyrirlestra og myndasýningar á vegum félagsins án endurgjalds

Möguleika á að starfa með sjálfbærliðum að skemmtilegum og lifandi málefnum í starfshópum á vegum Fuglaverndar þá styður þú fugla- og náttúruvernd

Gerist félagar á vefnum
www.fuglavernd.is

Fuglavernd

Skúlatúni 6 - 105 Reykjavík - s. 562 0477

EFNI

Arnbór Garðarsson, Guðmundur A. Guðmundsson & Kristján Lilliendahl: Framvinda íslenskra ritubyggða	1
Gunnlaugur Práinsson, Yann Kolbeinsson & Gunnlaugur Pétursson: Sjaldgæfir fuglar á Íslandi 2008	11
Yann Kolbeinsson & Guðmundur Örn Benediktsson: Landnám brandandar á Melrakkaslétu	31
Jim Wilson: Rauðbrystingar merktir í N-Noregi skipta um farleið	34
Yann Kolbeinsson & Gunnlaugur Pétursson: Sjaldgæfir fuglar á Íslandi 2009	37
Yann Kolbeinsson: Víxlnefur sést í fyrsta sinn	57
Porkell Lindberg Þórarinsson, Aðalsteinn Örn Snæþórsson, Böðvar Þórisson, Guðmundur A. Guðmundsson, Halldór Walter Stefánsson, Kristinn Haukur Skarphéðinsson & Yann Kolbeinsson: Fuglar á Austursandi við Óxarfjörð	59
Gunnar Þór Hallgrímsson & Brynjúlfur Brynjólfsson: Fölsöngvari í Nesjum	67
Ljósmyndir og teikningar af fuglum í Blika	70

CONTENTS

Arnbór Garðarsson, Guðmundur A. Guðmundsson & Kristján Lilliendahl: Numbers of Kittiwakes in Iceland in 2005-2009 and recent changes	1
Gunnlaugur Práinsson, Yann Kolbeinsson & Gunnlaugur Pétursson: Rare birds in Iceland in 2008	11
Yann Kolbeinsson & Guðmundur Örn Benediktsson: The colonisation of Common Shelducks in NE-Iceland	31
Jim Wilson: Red Knots marked in N-Norway switch spring staging sites to Iceland	34
Yann Kolbeinsson & Gunnlaugur Pétursson: Rare birds in Iceland in 2009	37
Yann Kolbeinsson: The first record of Two-barred Crossbill in Iceland ..	57
Porkell Lindberg Þórarinsson, Aðalsteinn Örn Snæþórsson, Böðvar Þórisson, Guðmundur A. Guðmundsson, Halldór Walter Stefánsson, Kristinn Haukur Skarphéðinsson & Yann Kolbeinsson: The birdlife of Austursandur in NE-Iceland	59
Gunnar Þór Hallgrímsson & Brynjúlfur Brynjólfsson: The first record of Eastern Olivaceous Warbler in Iceland	67
Photographs and drawings of birds in Bliki	70